

RAPORT

o stanie miasta Tychy

2023

URZĄD MIASTA TYCHY
Aleja Niepodległości 49, 43-100 Tychy
tel. 32 776 33 33 | fax: 32 776 33 44
e-mail: poczta@umtychy.pl
Serwis informacyjny UM Tychy:
umtychy.pl
NIP Gminy Tychy: 646-00-13-450
REGON Gminy Miasta Tychy: 276255507
REGON Urzędu Miasta Tychy: 000515922
Kod terytorialny gminy: 247701 1

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

RAPORT
o stanie miasta Tychy
2023

SPIS TREŚCI

1. Tychy i tyszanie	9
1.01. Geografia miasta	10
1.02. Sytuacja demograficzna	11
2. Samorząd	17
2.01. Rada Miasta Tychy	18
2.02. Jednostki Pomocnicze Miasta	21
2.03. Tyska Rada Seniorów	22
2.04. Młodzieżowa Rada Miasta	23
2.05. Urząd Miasta Tychy	23
2.05.1. Władze miasta	23
2.05.2. Struktura organizacyjna Urzędu Miasta Tychy	24
2.05.3. Jednostki organizacyjne miasta	25
2.05.4. Budżet miasta na tle innych miast w regionie	26
2.05.5. Spółki prawa handlowego z udziałem miasta	28
2.05.6. Obsługa mieszkańców	29
2.05.7. Nagrody i wyróżnienia dla Tychów	33
2.06. Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych	34
2.07. Współpraca lokalna i regionalna	35
2.08. Współpraca z zagranicą	35
2.08.1. Oberhausen - Niemcy	35
2.08.2. Berlin Marzahn-Hellersdorf i Lauingen	36
2.08.3. Ena - Japonia	36
2.09. Wybory do Sejmu i Senatu	36
3. Strategia miasta	37
3.01. Strategia rozwoju miasta Tychy 2030+	38
4 Gospodarka	39
4.01. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. Podstrefa Tyska	40
4.02. Przeciwdziałanie bezrobociu	41
4.03. Działalność gospodarcza	46
4.04. Działania miasta na rzecz przedsiębiorców	48
5. Przestrzeń miejska i gospodarka lokalowa	49
5.01. Gospodarka przestrzenna	50
5.01.1. Planowanie przestrzenne i urbanistyka	50
5.01.2. Budownictwo	51
5.01.3. Konserwacja zabytków	52
5.01.4. Nowe centrum Tychów	53
5.02. Zasoby mieszkalne i użytkowe gminy	54
5.02.1. Dzierżawa i najem	55
5.02.2. Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy	56
5.02.3. Zadłużenie i windykacja	56
5.03. Działalność Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (TTBS)	57
5.04. Zarządzanie nieruchomościami w mieście	58
5.04.1. Gospodarowanie nieruchomościami	59
5.04.2. Obrót nieruchomościami	60
5.04.3. Regulacje stanów prawnych nieruchomości	61
5.05. Zadania z zakresu geodezji	61
5.06. Działalność spółki Śródmieście w obszarze zarządzania nieruchomościami	63
6. Inwestycje i remonty	65
6.01. Inwestycje	66
6.02. Remonty	68
7. Komunikacja	71
7.01. Bezpieczeństwo na drogach	72
7.02. Komunikacja miejska i kolej	75
7.02.1 Działalność Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o.	76
7.02.2 Działalność Tyskich Linii Trolejbusowych Sp. z o.o.	77
7.03. Obsługa użytkowników dróg	78
8. Środowisko	81
8.01. Plan adaptacji miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030	82
8.02. Powietrze w Tychach	82
8.03. Opieka nad zwierzętami	87
8.04. Zieleń miejska	91
8.04.1 Lasy w mieście	94
9. Gospodarka komunalna	95
9.01. Gminny system gospodarowania odpadami komunalnym	96
9.01.1 Działalność firmy Master – Odpady i Energia Sp. z o.o.	97
9.02. Działania Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Tychach	99
9.03. Gospodarka wodno-ściekowa	99
9.03.1. Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach SA	100
9.03.2. Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA	101
9.04. Oświetlenie uliczne	102
9.05. Usuwanie azbestu	102
9.06. Zasady gospodarowania drewnem	102
10. Zdrowie	103
10.01. Realizacja programów i projektów	104
10.02. Działalność spółki MEGREZ Sp. z o.o.	106
11. Polityka społeczna	109
11.01. Pomoc społeczna	110
11.01.1. Pomoc świadczona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	110
11.01.2. Miejski system pieczy zastępczej	113
11.01.3. Pomoc świadczona przez Środowiskowy Dom Samopomocy „MOZAIKA” w Tychach	114
11.01.4. Międzygminny Dom Pomocy Społecznej	115
11.01.5. Sklep społeczny	116
11.02. Orzekanie o niepełnosprawności	116
11.02.1. Miejskie wsparcie osób z niepełnosprawnościami	117
11.03. Wsparcie rodzin	118
11.03.1. Miejskie programy wspierające rodzinę	118
11.03.2. Żłobek miejski i żłobki niepubliczne	119
11.04. Wsparcie seniorów	120
11.04.1. Miejskie działania	120
11.04.2. Pomoc świadczona przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Wrzos”	121
11.04.3. Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tychach	122
11.05. Punkt Wsparcia dla Cudzoziemców	123
11.06. Wolontariat	123
11.06.1. Tyski Społecznik	124
11.07. Program współpracy Miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi na rok 2023	125
11.08. Nieodpłatna pomoc prawna	126
11.09. Gminny Program Rewitalizacji	127
11.09.1. Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023	128
11.09.2. Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023 - sektor prywatny	131

12. Budżet Obywatelski	133
12.01. Budżet Obywatelski w 2023 roku	134
12.02. Młodzieżowy Budżet Obywatelski	140
13. Edukacja	141
13.01. Struktura oświaty w Tychach	142
13.01.1. Strategia oświatowa miasta Tychy na lata 2023-2027+	143
13.02. Realizacja programów i projektów	143
13.03. Działania podejmowane na rzecz wsparcia kształcenia dzieci i uczniów	146
13.04. Inicjatywy edukacyjne oraz działania inspirujące	148
13.05. Wykonywanie pozostałych zadań własnych gminy i powiatu w obszarze oświaty	150
13.06. Organizacja kształcenia uchodźców	152
14. Sport i rekreacja	153
14.01. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	154
14.02. Miejski Ośrodek Sportu Młodzieżowego	157
14.03. Tyska Gala Sportu	158
14.04. Działalność spółki Tyski Sport S.A.	159
14.05. Klub Piłkarski GKS Tychy	161
14.06. Rekreacja w Tychach	162
14.06.1. Rower w Tychach	163
14.06.2. Wodny Park Tychy	165
15. Kultura i promocja	167
15.01 Działalność kulturalna	168
15.01.1. AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy	168
15.01.2. Teatr Mały Tychy	170
15.01.3. Muzeum Miejskie w Tychach	173
15.01.4. Miejska Biblioteka Publiczna	177
15.01.5. Miejskie Centrum Kultury	179
15.02. Tyska Gala Kultury	182
15.03. Działalność promocyjno-informacyjna	182
15.03.1. Tworzę w Tychach	182
15.03.2. Wybrane działania w ramach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	183
15.03.3. Miejskie wydawnictwa	183
15.03.5. Tychy na Targach Książki	184
15.03.6. Działalność informacyjna	184
16. Bezpieczeństwo	185
16.01. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	186
16.02. Zarządzanie Kryzysowe i obrona cywilna	188
16.03. Bezpieczeństwo imprez masowych	189
16.04. Bezpieczeństwo w sieci	189
17. Realizacja Uchwał Rady Miasta	191

Szanowne tyszanki, szanowni tyszanie,

raport o stanie miasta za rok 2023 to zbiór najważniejszych informacji na temat sytuacji społeczno-gospodarczej Tychów, a także działań i przedsięwzięć realizowanych przez urząd miasta, miejskie spółki i inne jednostki.

W ubiegłym roku uchwalona została Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2030+, w której nkreślone zostały zamierzenia i plany rozwojowe dla Tychów na najbliższą dekadę. Kluczowe cele strategiczne to: podnoszenie poziomu zadowolenia mieszkańców z życia w mieście, rozwój gospodarczy, ochrona i wzmacnianie odporności środowiska na skutki kryzysu klimatycznego oraz tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

W roku 2023 kontynuowano wdrażanie programów rewitalizacyjnych, proekologicznych, społecznych i zdrowotnych. Rozpoczęto również realizację wielu inwestycji, takich jak – między innymi – remont Teatru Małego, budowa Wodnego Placu Zabaw w Parku Jaworek, budowa mariny żeglarskiej przy Jeziorze Paprocańskim czy budowa tyskiego odcinka Velostrady. W minionym roku nastąpiło otwarcie nowo wybudowanej części Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego przy al. Niepodległości 90, oddanie tyszanom nowych mieszkań komunalnych przy ul. Oświęcimskiej 256 i ukończenie prac w nowej siedzibie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Silną pozycję miasta w regionie potwierdzają otrzymane wyróżnienia i nagrody, wśród nich tytuły Samorządowego Lidera Zarządzania 2023 i Samorządowego Lidera Komunikacji, Perła Samorządu, drugie miejsce w Rankingu Finansowym Samorządu Terytorialnego i czwarte miejsce w Rankingu „Sukces Kadencji 2017–2023. PODSUMOWANIE”.

Jestem przekonany, że dzięki efektywnej współpracy wszystkich instytucji, spółek i jednostek miejskich, a także zaangażowaniu mieszkańców, będziemy kontynuować dynamiczny rozwój Tychów.

Maciej Gromatka

Prezydent Miasta Tychy

Jak czytać raport?

Cel

Raport o stanie gminy powstał w oparciu o art. 28aa Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 roku, poz. 609). Jego celem jest prezentacja kluczowych obszarów funkcjonowania miasta w ujęciu przekrojowym. Z tego względu wybrano formułę umożliwiającą czytanie publikacji w całości lub jej częściach. Zastosowany format i struktura raport zapewniają przejrzystość, organizację i powtarzalność sekcji.

Obszary tematyczne

W raporcie przyjęto przeglądowy charakter zawartych w nim informacji. Ustawa, z której wynika obowiązek przedstawiania raportu o stanie gminy nie definiuje zakresu merytorycznego raportu ani jego objętości. Osoby zainteresowane szczegółowymi kwestiami lub danymi mogą je zawsze uzyskać w trybie dostępu do informacji publicznej.

Źródła

Większość informacji w raporcie opiera się na danych miejskich (wydziały Urzędu Miasta Tychy oraz jednostki Miasta Tychy). Jeśli jest inaczej, zaznaczono źródło. Dane są aktualne na dzień 31 grudnia 2023 roku, chyba, że zaznaczono inaczej.

CZĘŚĆ 1

TYCHY I TYSZANIE

1.01. Geografia miasta

Tychy są miastem na prawach powiatu o powierzchni 81,81 km², położonym w środkowej części województwa śląskiego, w południowej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (GOP). W bezpośrednim sąsiedztwie miasta znajduje się siedem gmin: Katowice, Bieruń, Łędziny, Bojszowy, Mikołów, Wyry, Kobiór, które wchodzi w skład czterech powiatów.

Tychy stanowią ośrodek usługowy dla południowego obrzeża aglomeracji. Zasięg oddziaływania obejmuje w głównej mierze powiat bieruńsko-łędzki, a w mniejszym stopniu także niektóre gminy powiatu mikołowskiego i pszczyńskiego oraz powiatu oświęcimskiego w województwie małopolskim. Obszar, na któ-

rym leżą Tychy, charakteryzuje się mikroklimatem wyżynnym z dużym wpływem pobliskich gór – pasma Beskidu Śląskiego i Żywieckiego.

Tychy leżą w dorzeczu Wisły, w zlewni Wisły Małej. Od południa, wschodu i zachodu miasto otaczają Lasy Pszczyńskie, będące pozostałością dawnej Puszczy Pszczyńskiej. Na północy znajdują się Lasy Katowicko-Murckowskie, będące fragmentem południowej części Leśnego Pasa Ochronnego GOP. Tychy zajmują znaczące miejsce w Polsce pod względem powierzchni parków spacerowo-wypoczynkowych (82,31 ha) oraz zieleńców (6,02 ha).

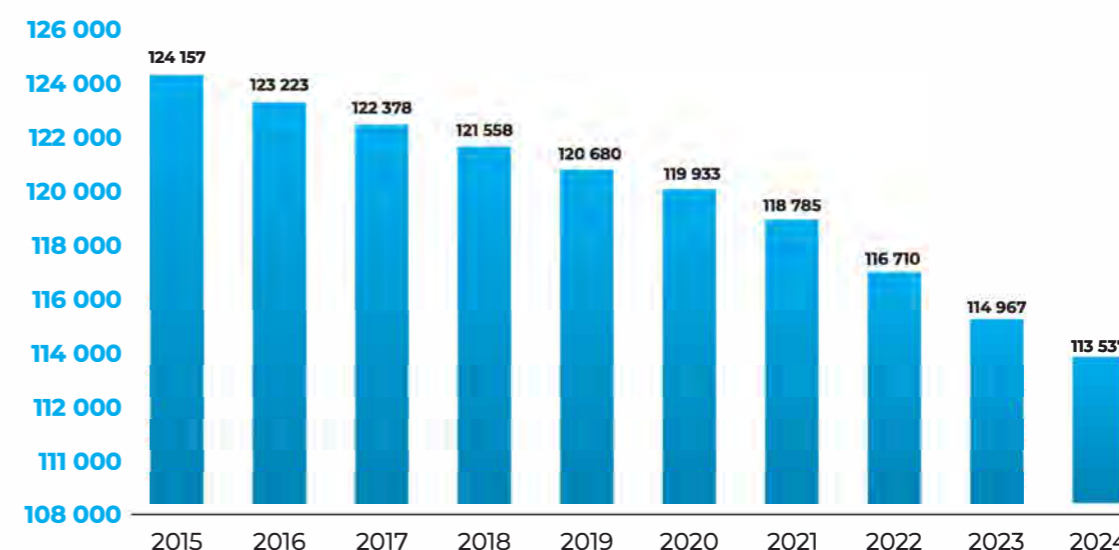
1.02. Sytuacja demograficzna

W 2023 roku odnotowano kolejny spadek liczby ludności. Pod koniec grudnia liczba mieszkańców miasta Tychy zameldowanych na pobyt stały wynosiła 113 537, natomiast na pobyt czasowy 1494, co daje łącznie 115 031 osób: 60 653 kobiet i 54 378 mężczyzn.

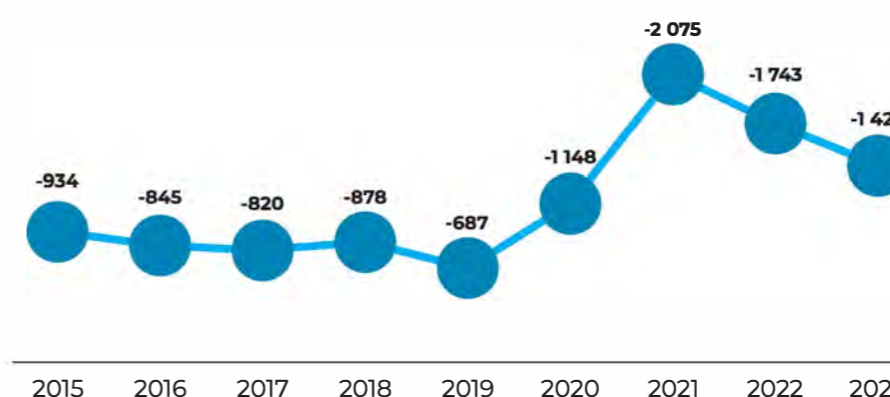
W ostatnim roku odnotowaliśmy kolejny spadek liczby zgonów, jednak znacznie większy jest spadek liczby urodzeń. Tak więc po raz kolejny wzrasta ujemny przyrost naturalny.

Należy jednak zauważyć, że pomimo niekorzystnego przyrostu naturalnego, spadek liczby mieszkańców drugi rok z rzędu jest mniejszy. Średnia wieku tyszan wzrasta i aktualnie wynosi 44 lata. Zwiększa się współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku wskaźnik ten wynosił w Tychach 38 osób, a w 2022 roku było to 37 osób.

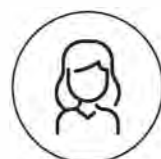
Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały miasta Tychy w latach 2015-2024 (stan na dzień 1 stycznia danego roku)

Dynamika spadku liczby ludności miasta Tychy w latach 2015-2023

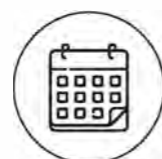

Statystyczny mieszkaniec jest...

Kobietą

(na 100 mężczyzn przypada 112 kobiet)

ma 44 lata

(średnia wieku tyszanek i tyszan)

mieszka na osiedlu H

(najliczniejsze tyskie osiedle)

segreguje odpady

(45% mieszkańców wyrzuca śmieci do pojemników selektywnej zbiórki odpadów)

angażuje się w Budżet Obywatelski

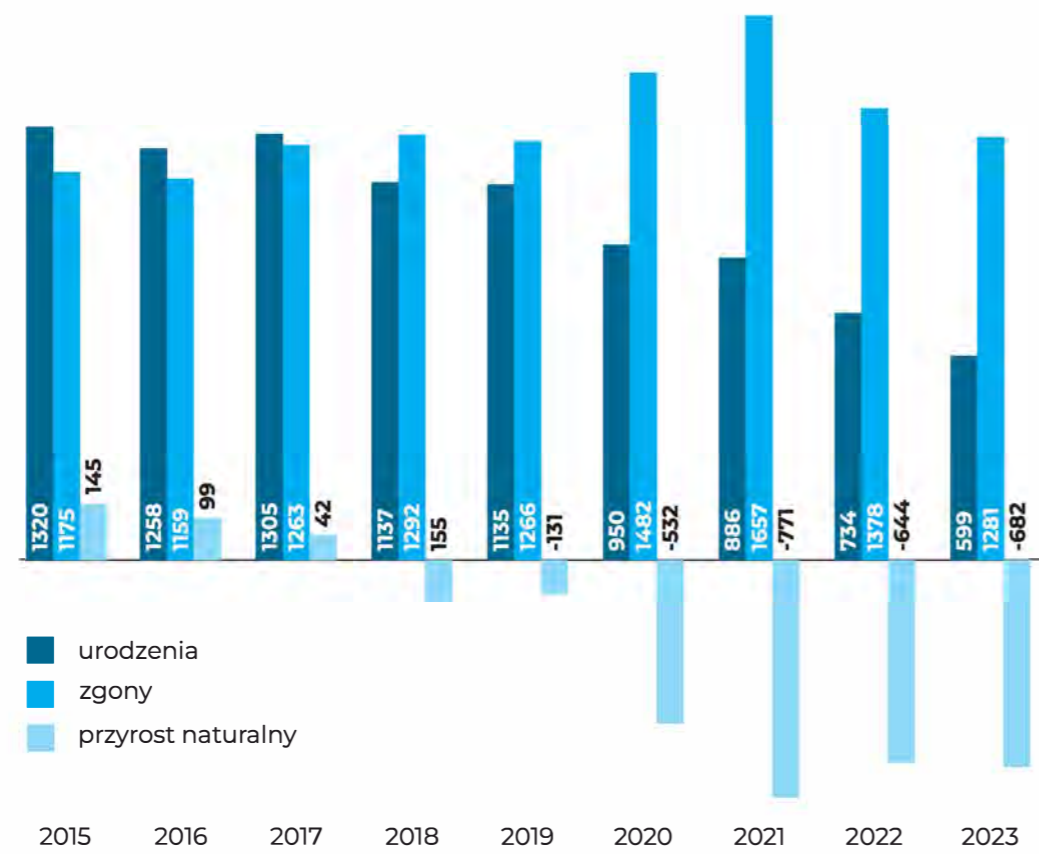
(najczęściej składa projekty w kategoriach „spotkania, warsztaty, integracja” oraz „zagospodarowanie przestrzeni”. Najczęściej głosuje na projekty związane z „integracją społeczną” oraz „parkingami, chodnikami i drogami”)

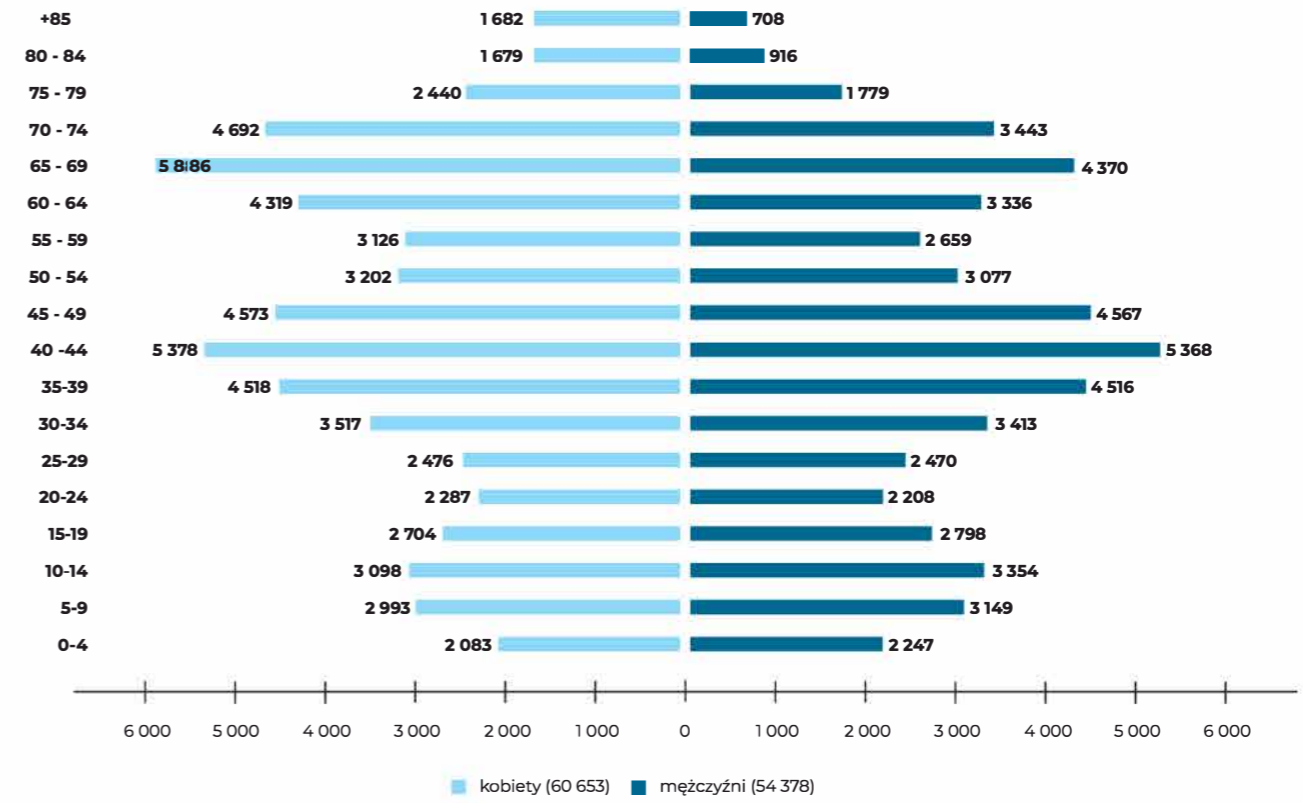
uczestniczy w życiu kraju

(78,63% mieszkańców wzięło udział w 2023 roku w wyborach do Sejmu i Senatu)

Przyrost naturalny w mieście Tychy w latach 2015-2023

Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Tychy

Ludność według ekonomicznych grup wieku

Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego

W 2023 roku **163 pary** świętowały 50-lecie małżeństwa. Jubilaci odebrali „Medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie”.

Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego

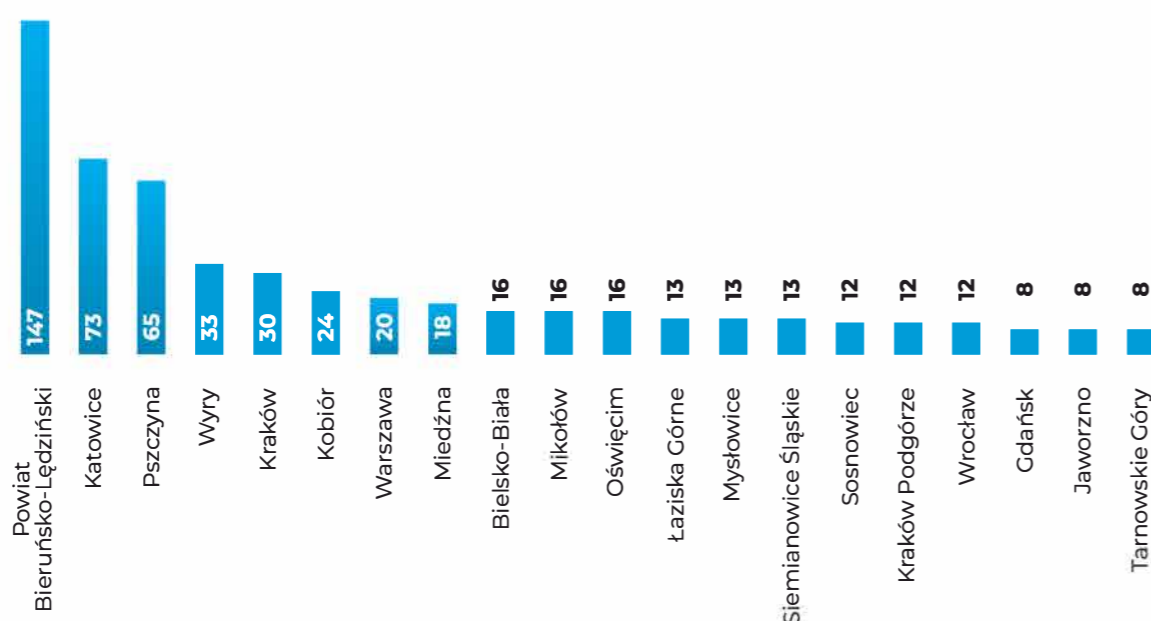
Analiza ruchów meldunkowych

Liczba tyszanek i tyszan w 2023 roku zmniejszyła się, jednak spadek ten był mniejszy niż w poprzednich latach. W porównaniu z poprzednim rokiem mniej osób wyjeżdżało z Tychów, a więcej do nich przyjeżdżało.

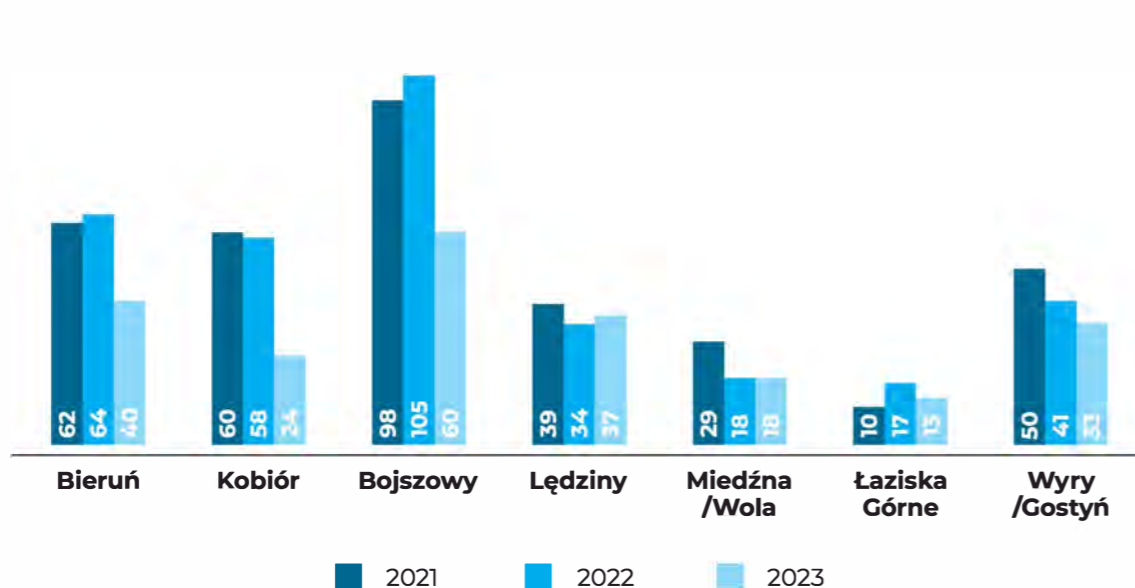
Spośród wszystkich osób wymeldowanych w 2023 roku, 865 osób potwierdziło swój adres

zameldowania w innym mieście. Najwięcej naszych mieszkańców przeniosło się do sąsiedniego powiatu bieruńsko-łędzińskiego. W porównaniu z rokiem wcześniejszym, zauważyć można znaczny spadek (210 osób w 2022 roku). Z dużych metropolii tyszenie najchętniej wybierają oprócz Katowic, Warszawę i Kraków.

Miasta do których migrowali tyszenie w 2023 roku

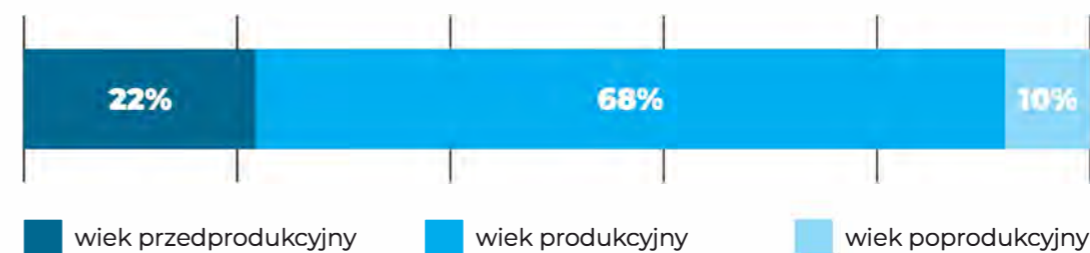

Migracje tyszan do gmin ościennych w latach 2021-2023

Średni wiek mieszkańców, którzy wyprowadzili się z Tychów wynosił 35 lat. Większość osób przenoszących się do innych miast to ludzie młodzi. Patrząc na strukturę ekonomiczną można zauważyć, że większość z nich jest w wieku produkcyjnym (68%) i przedprodukcyjnym (22%), a jedynie 10% z nich to osoby w wieku poprodukcyjnym.

Struktura ekonomiczna grupy tyszanek i tyszan, przenoszących się do innych miast

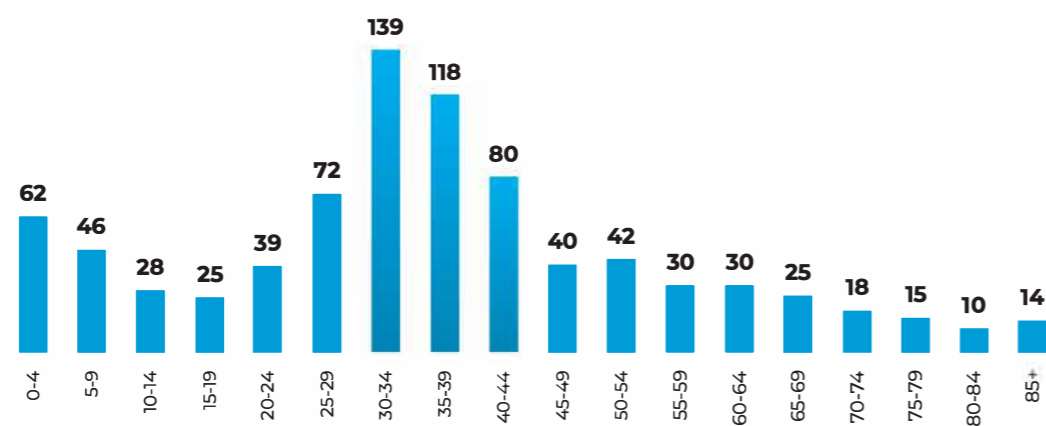
W 2023 roku do miasta Tychy przybywali też nowi mieszkańcy. Na stałe przeniosło się do Tychów ponad 800 mieszkańców. Jest to o ponad 100 więcej niż w 2022 roku. Średni wiek przybywających do Tychów osób wyniósł 36 lat. Najwięcej z nich przybyło z Katowic - aż 110 oraz z powiatu bieruńsko-łędzińskiego. Biorąc pod uwagę, że do Katowic wyprowadziło się 73 tyszan, to saldo migracji z Katowicami, Tychy mają dodatnie. Pozytywnym faktem jest, że do Tychów wprowadzały się głównie osoby w wieku produkcyjnym.

Skąd przyjechali nowi mieszkańcy Tychów w 2023 roku

Struktura wiekowa osób przeprowadzających się do Tychów z innych miast w 2023 roku

Nadawanie statusu UKR, numeru PESEL, rejestracja uchodźców z Ukrainy

Wydział Spraw Obywatelskich w 2023 roku nadal prowadził działania związane z nadawaniem numerów PESEL i rejestracją uchodźców z Ukrainy. Liczba nadanych numerów PESEL spadła w stosunku do roku 2022, kiedy to zarejestrowano w Tychach **5717 osób**. W 2023 roku było to **1138 osób**.

Osoby posiadające status UKR nie mają obowiązku zameldowania się na terenie Tychów. Mimo, że wiele z tych osób pozostało nadal w naszym mieście, to trudno jest określić ich faktyczną liczbę.

Na koniec 2023 roku aktywny status UKR na terenie miasta Tychy miały **4304 osoby** (**2759 kobiety** i **1545 mężczyzn**). Pod koniec 2022 roku było to **3944 osoby**.

CZĘŚĆ 2

SAMORZĄD

Tychy to miasto na prawach powiatu. Zgodnie ze Statutem Miasta, organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta Tychy, a organem wykonawczym – Prezydent Miasta Tychy. Informacje o funkcjonowaniu samorządu tyskiego można znaleźć na stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem: bip.umtychy.pl.

2.01. Rada Miasta Tychy

Rada Miasta Tychy składa się z 25 radnych. Jej zadania określa ustawa o samorządzie gminnym oraz Statut Miasta Tychy. Rada obraduje na sesjach zwoływanych w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. W 2023

roku odbyło się 10 sesji Rady Miasta oraz łącznie 64 posiedzeń komisji. Liczba uchwał podjętych przez Radę Miasta w ubiegłym roku wyniosła 194.

Skład Rady Miasta Tychy w 2023 roku

Imię i nazwisko	Funkcja	Klub Radnych
Karolina Chemicz-Patys	Zastępca Przewodniczącego Komisji Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby*
Wojciech Czarnota	Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej
Lidia Gajdas	Wiceprzewodnicząca Rady Miasta	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Edyta Danielczyk	-	-
Marek Gołosz	-	Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość
Grzegorz Gwóźdź	Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji	Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej
Jarosław Hajduk	-	Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość
Maciej Jędrzejko	Zastępca Przewodniczącego Komisji Oświaty, Kultury i Sportu	Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej
Michał Kasperczyk	Przewodniczący Komisji Finansów Publicznych	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby

Grzegorz Kołodziejczyk	Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury i Sportu	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby*
Barbara Konieczna	Przewodnicząca Rady Miasta	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Patrycja Kosowska-Pawłowicz	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Krzysztof Król	Zastępca Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Anna Krzystyniak	Zastępca Przewodniczącej Komisji Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Ali Nurbagandow	Zastępca Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej	Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej
Iwona Oleksiak	-	Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość
Aleksandra Pabian	Zastępca Przewodniczącego Komisji Finansów Publicznych	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Urszula Paździorek-Pawlik	Przewodnicząca Komisji Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Anita Skapczyk	Sekretarz Komisji Rewizyjnej	-
Sławomir Sobociński	Przewodniczący Komisji Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury	Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby
Józef Twardzik	Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej
Dariusz Wencepel	-	-
Sławomir Wróbel	-	Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość
Aleksandra Wysocka-Siembiga	-	Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość

*14 grudnia Klub Radnych Prezydenta Andrzeja Dziuby zmienił nazwę na Pakt Samorządowy Andrzeja Dziuby

Aktywność Rady Miasta Tychy w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba sesji	11	12	10
Liczba uchwał	187	210	194
Liczba posiedzeń komisji	61	55	64

W 2023 roku w Radzie Miasta funkcjonowało 6 komisji

Komisja Finansów Publicznych	Komisja Gospodarki Przestrzennej i Infrastruktury
Komisja Porządku Publicznego, Zdrowia, Spraw Społecznych i Samorządowych	Komisja Oświaty, Kultury i Sportu
Komisja Skarg, Wniosków i Petycji	Komisja Rewizyjna

Podjęte uchwały wg inicjatywy uchwałodawczej

Uchwały na wniosek Rady Miasta Tychy

52

w tym 27 na wniosek komisji

Uchwały na wniosek Prezydenta Miasta Tychy

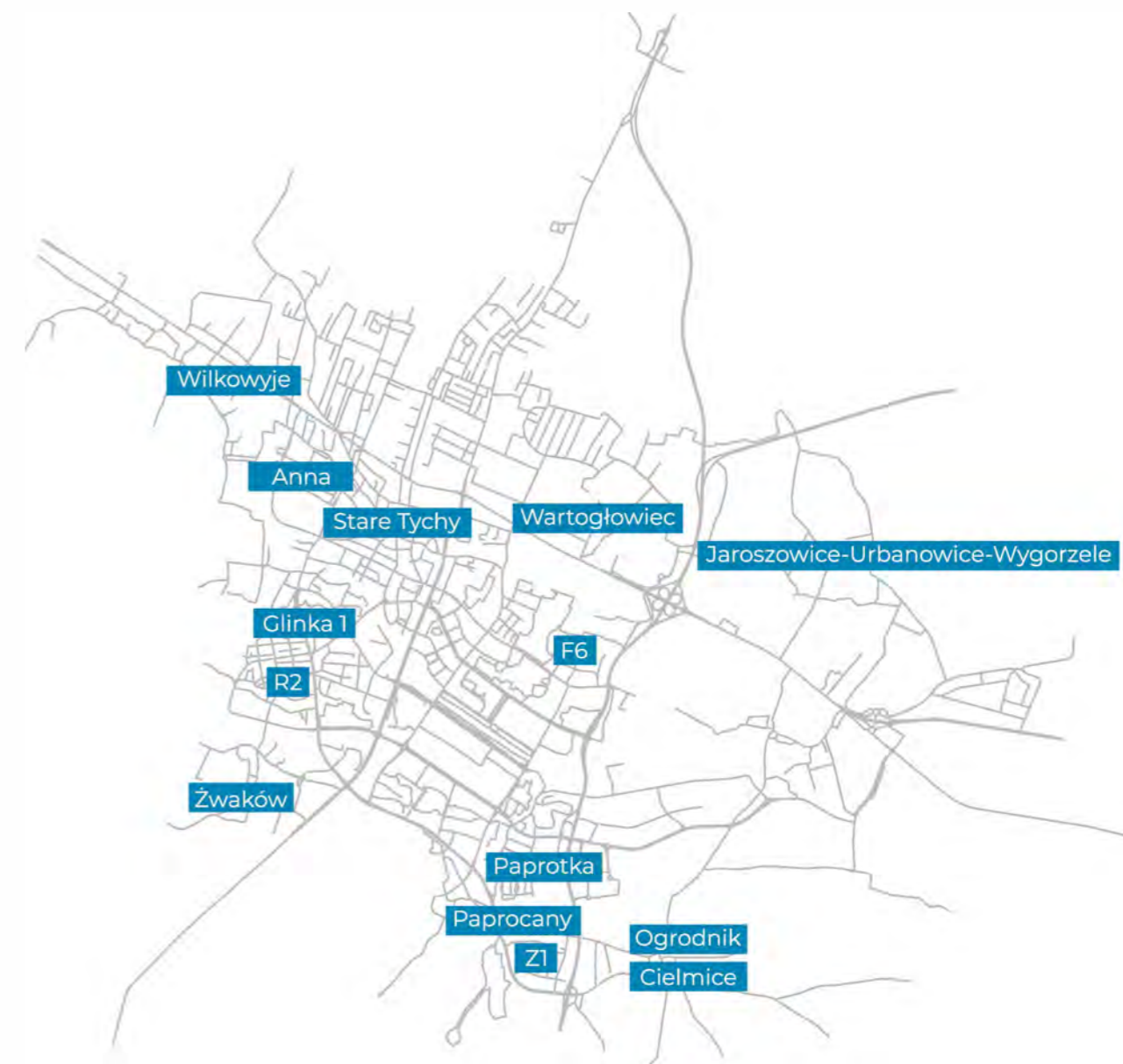
194

Posiedzenia Rady Miasta i jej komisji są jawne. Protokoły z posiedzeń Rady, komisji czy zespołów oraz nagrania obrad są udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta: <https://bip.umtychy.pl>.

Tam również zamieszczono m.in. informacje z prac komisji Rady oraz interpelacje i zapytania radnych skierowane do Prezydenta Miasta.

Informacje o uchwałach podjętych przez Radę Miasta Tychy w 2023 roku są dostępne na stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.umtychy.pl/uchwaly-rady-miasta>.

2.02. Jednostki Pomocnicze Miasta

W 2023 roku Tychy podzielone były na następujące jednostki pomocnicze: Anna, Cielmice, F-6, Jaroszwice-Urbanowice-Wygorzele, Wilkowyje, Żwaków, Wartogłowiec, Stare Tychy, Glinka 1, R2, Paprotka, Paprocany, Z1, Ogrodnik.

W skład organów osiedla wchodziły Rady Osiedli (organ uchwałodawczy) liczące 15 członków i Zarządy Osiedli (organ wykonawczy) liczące do 5 członków. Rady działające w kadencji 2019-2023 zostały wybrane 29 września 2019 roku. Kadencja Rad Osiedli trwa 4 lata – koniec kadencji przypadł na 29 września 2023 roku.

Rady Osiedli podejmowały uchwały w sprawach należących do Osiedla oraz określały zadania do prowadzenia przez Zarząd Osiedla.

Szczegółowe informacje dotyczące spraw realizowanych przez Osiedla zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.umtychy.pl/osiedla>.

Zadania jednostek pomocniczych wynikają z ich statutów. Należą do nich m.in.: tworzenie warunków dla pełnego uczestnictwa mieszkańców w realizacji istotnych spraw związanych z bieżącymi problemami Osiedla, zaspokajanie potrzeb społeczności osiedlowej oraz jej integracja, dbałość o: ład przestrzenny,

■ 2.03. Tyska Rada Seniorów

Tyska Rada Seniorów została powołana uchwałą Nr XLVI/926/14 Rady Miasta Tychy z dnia 30 października 2014 roku. We wrześniu 2023 roku rozpoczęła działalność III kadencja Tyskiej Rady Seniorów. Skład Rady liczy 15 członków. Funkcję Przewodniczącej Rady III kadencji pełni **Teresa Janeczko**. Zgodnie ze statutem Rada działała głównie w następujących obszarach:

- zapobiegania i przełamywania marginalizacji seniorów;
- integracja środowisk senioralnych działających w różnych formach na terenie miasta Tychy i na rzecz tyskich Seniorów wspierania aktywności ludzi starszych;
- profilaktyki i promocji zdrowia seniorów;
- rozwoju form wypoczynku, dostępu do edukacji i kultury;
- mieszkalnictwa dla seniorów;
- współpracy międzypokoleniowej;
- przełamywania stereotypów na temat seniorów i starości oraz budowania ich autorytetu.

porządek i bezpieczeństwo, lokalne drogi, chodniki i parkingi, tereny rekreacyjne i sportowe, lokalną infrastrukturę techniczną, miasto znajdujące się na terenie osiedla, stan środowiska naturalnego.

Osiedla realizują również zadania poprzez: przedkładanie planów pracy Radzie Miasta przynajmniej raz w roku przed zatwierdzeniem budżetu miasta na dany rok kalendarzowy, zgłaszanie wniosków i propozycji do budżetu miasta dotyczących obszaru działania Osiedla, ustalanie kierunków działania Osiedla, przedkładanie sprawozdań z działalności organów Osiedla, kierowanie do organów miasta wniosków i opinii.

Do kompetencji Osiedla należy również formułowanie pod adresem Rady Miasta i Prezydenta postulatów oraz propozycji zmian prawa miejscowego określających potrzeby, dążenia i opinie mieszkańców, współorganizowanie i wspieranie inicjatyw mieszkańców zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców osiedla, wyrażanie opinii o sposobie prowadzenia inwestycji i przedsięwzięć jednostek organizacyjnych miasta na osiedlu, zgłaszanie wniosków i propozycji do budżetu miasta dotyczących obszaru działania Osiedla, opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego osiedla.

Rada Seniorów, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny w kwestiach związanych z osobami w wieku senioralnym i działaniami podejmowanymi na ich rzecz przez działające w mieście instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, uniwersytet trzeciego wieku i kluby seniora.

Szczegółowe informacje dotyczące Rady zamieszczone są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.umtychy.pl/tyska-rada-seniorow>.

■ 2.04. Młodzieżowa Rada Miasta

Młodzieżową Radę Miasta utworzono uchwałą nr XXII/380/16 Rady Miasta Tychy z dnia 23 czerwca 2016 roku. W 2023 roku funkcję Przewodniczącej Rady pełniła Weronika Kieliba, a od dnia 30 października 2023 roku funkcję tę pełni Grzegorz Studniarz. Rada ma charakter konsultacyjny. Jej celem jest:

- wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej wśród młodzieży;
- wspieranie działań dotyczących dzieci i młodzieży;
- reprezentowanie interesów dzieci i młodzieży wobec organów miasta i instytucji działających na terenie Miasta Tychy.

■ 2.05. Urząd Miasta Tychy

■ 2.05.1. Władze miasta

Władze miasta podejmują najważniejsze decyzje wykonawcze i kierują pracą urzędu. Kompetencje i zadania prezydenta miasta określa ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku.

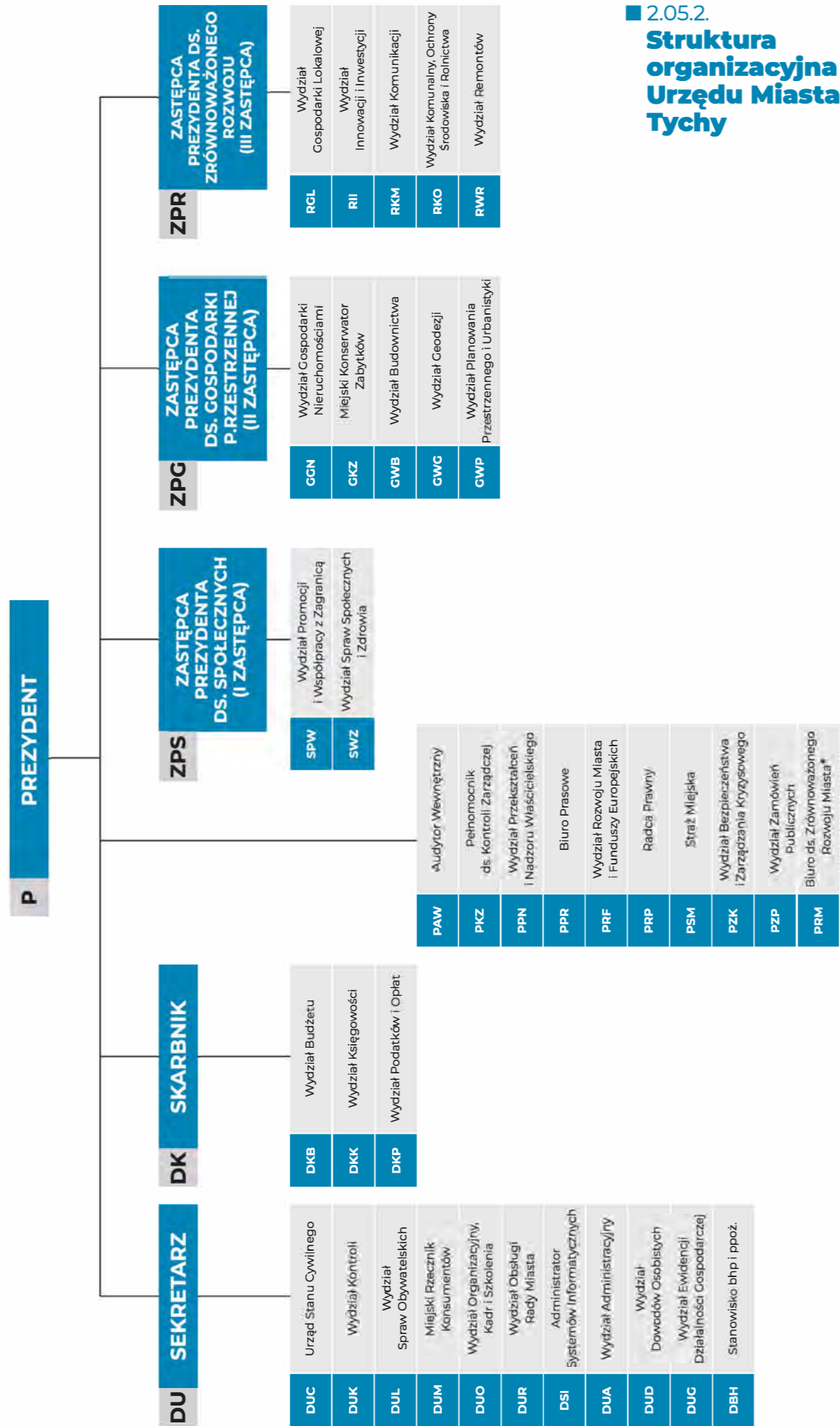
Funkcję Prezydenta Miasta Tychy do 15 października 2023 roku pełnił Andrzej Dziuba. Pierwszym Zastępcą ds. Społecznych był Maciej Gramatyka. Funkcję II Zastępcy ds. Gospodarki Przestrzennej pełnił Igor Śmietański, a Hanna Skoczylas funkcję III Zastępcy ds. Zrównoważonego Rozwoju. Skarbnikiem Miasta była Urszula Dryka, a Sekretarzem Miasta Tychy - Aneta Luboń-Stysiak.

Prezydent upoważnił swoich zastępców i pracowników urzędu do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu admini-

stracji publicznej oraz powołał komisje i zespoły jako organy pomocniczo-opiniotwórczo-doradcze o charakterze stałym lub doraźnym. Prezydent realizował zadania z pomocą wydziałów urzędu miasta, samodzielnych stanowisk oraz jednostek organizacyjnych miasta.

Od 16 października do 14 listopada 2023 roku miasto funkcjonowało bez Prezydenta Miasta. Do 14 listopada zadania bieżące miasta realizowane były przez Sekretarza Miasta przy pomocy Urzędu i Jednostek Organizacyjnych. 14 listopada 2023 roku Premier RP powołał na pełniącego funkcję Prezydenta Miasta Bogdana Białowąsa, który z tym dniem wykonywał wszystkie zadania należące do kompetencji Prezydenta Miasta.

Realizując swoje funkcje, w 2023 roku Prezydent Miasta Tychy wydał 441 zarządzeń.

2.05.2. **Struktura organizacyjna Urzędu Miasta Tychy**

Pełnomocnicy powołani przez Prezydenta Miasta do realizacji zadań w mieście

- Pełnomocnik ds. koordynowania i rozwoju ruchu rowerowego oraz zespołu zadaniowego ds. ścieżek rowerowych.
- Pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych.
- Pełnomocnik ds. kontroli zarządczej.
- Pełnomocnik ds. przestrzeni publicznej dla ruchu pieszego w mieście Tychy.
- Pełnomocnik ds. koordynowania i monitorowania przedsięwzięć w zakresie rozwoju obszaru nowego miasta Tychy.
- Pełnomocnik ds. elektromobilności.

2.05.3. **Jednostki organizacyjne miasta**

- AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy – samorządowa instytucja kultury
- Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Wrzos”
- Miejska Biblioteka Publiczna – samorządowa instytucja kultury
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
- Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
- Miejskie Centrum Oświaty
- Miejski Zarząd Ulic i Mostów
- Miejskie Centrum Kultury – samorządowa instytucja kultury
- Muzeum Miejskie w Tychach – samorządowa instytucja kultury
- Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Środowiskowy Dom Samopomocy „MOZAIKA”
- Teatr Mały – samorządowa instytucja kultury
- Tyski Dom Pomocy Społecznej „Dobre Miejsce”
- Tyski Zakład Usług Komunalnych
- Żłobek Miejski
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
- Powiatowy Urząd Pracy

2.05.4.

Budżet miasta Tychy

(porównanie z innymi miastami w regionie)

	TYCHY	GLIWICE	DĄBROWA GÓRNICZA
Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy (stan na 31 grudnia 2023 roku)	115 031	161 510	107 728
Dochody ogółem (Dochody na 1 mieszkańca)	940 838 063 zł (8 179 zł)	1 588 746 417 zł (9 837 zł)	1 110 097 576 zł (10 305 zł)
Dochody bieżące	903 995 049 zł	1 425 821 445 zł	900 750 780 zł
Dochody majątkowe	36 843 014 zł	162 924 972 zł	209 346 796 zł
Wydatki ogółem (Wydatki na 1 mieszkańca)	979 093 996 zł (8 512 zł)	1 572 963 961 zł (9 739 zł)	1 141 630 507 zł (10 597 zł)
Wydatki bieżące ogółem (Wydatki na 1 mieszkańca)	854 455 482 zł (7 428 zł)	1 266 681 259 zł (7 843 zł)	836 070 712 zł (7 761 zł)
Wydatki majątkowe ogółem (Wydatki na 1 mieszkańca) Udział w wydatkach ogółem [%]	124 638 514 zł (1 084 zł) 12,7%	306 282 702 zł (1 896 zł) 19,5%	305 559 795 zł (2 836 zł) 26,8%
Wynik finansowy ("-" deficyt, "+" nadwyżka)	-38 255 933 zł	15 782 457 zł	-31 532 931 zł
Zadłużenie (Zadłużenie na 1 mieszkańca) Zadłużenie do dochodów ogółem [%]	138 293 189 zł* (1 202 zł) 14,7%	461 133 418 zł (2 855 zł) 29,0%	262 543 296 zł (2 437 zł) 23,7%
Kierunki wydatkowania środków:			
oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza udział w wydatkach ogółem [%]	420 034 231 zł 42,9%	493 950 775 zł 31,4%	370 105 086 zł 32,4%
transport i łączność udział w wydatkach ogółem [%]	114 157 857 zł 11,7%	187 232 431 zł 11,9%	247 152 535 zł 21,6%
rodzina, pomoc i polityka społeczna udział w wydatkach ogółem [%]	110 150 616 zł 11,3%	167 693 860 zł 10,7%	105 735 939 zł 9,3%
kultura fizyczna oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego udział w wydatkach ogółem [%]	91 268 579 zł 9,3%	67 415 117 zł 4,3%	38 628 249 zł 3,4%
gospodarka komunalna i ochrona środowiska udział w wydatkach ogółem [%]	75 489 005 zł 7,7%	211 049 768 zł 13,4%	165 339 671 zł 14,5%
administracja publiczna udział w wydatkach ogółem [%]	76 584 467 zł 7,8%	120 701 357 zł 7,7%	112 884 934 zł 9,9%
gospodarka mieszkaniowa udział w wydatkach ogółem [%]	27 959 929 zł 2,9%	152 168 074 zł 9,7%	32 262 818 zł 2,8%
ochrona zdrowia udział w wydatkach ogółem [%]	21 401 886 zł 2,2%	19 145 979 zł 1,2%	10 487 940 zł 0,9%
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa udział w wydatkach ogółem [%]	23 162 840 zł 2,4%	90 815 528 zł 5,8%	20 219 643 zł 1,8%
pozostałe udział w wydatkach ogółem [%]	18 884 585 zł 1,9%	62 791 072 zł 4,0%	38 813 692 zł 3,4%

* zgodnie z korektą z dnia 19 kwietnia 2024 roku

	BYTOM	SOSNOWIEC	BIELSKO-BIAŁA	KATOWICE
	131 803	177 935	156 256	264 757
	1 113 778 481 zł (8 450 zł)	1 310 503 953 zł (7 365 zł)	1 577 371 289 zł (10 095 zł)	3 003 008 116 zł (11 343 zł)
	1 004 995 910 zł	1 155 710 491 zł	1 429 459 368 zł	2 451 802 605 zł
	108 782 572 zł	154 793 461 zł	147 911 921 zł	551 205 510 zł
	1 189 373 947 zł (9 024 zł)	1 423 224 561 zł (7 999 zł)	1 674 833 347 zł (10 719 zł)	3 384 838 106 zł (12 785 zł)
	1 037 438 428 zł (7 871 zł)	1 142 507 654 zł (6 421 zł)	1 330 135 637 zł (8 513 zł)	2 436 216 402 zł (9 202 zł)
	151 935 519 zł (1 153 zł) 12,8%	280 716 907 zł (1 578 zł) 19,7%	344 697 711 zł (2 206 zł) 20,6%	948 621 704 zł (3 583 zł) 28,0%
	-75 595 466 zł	-112 720 609 zł	-97 462 059 zł	-381 829 990 zł
	433 739 547 zł (3 291 zł) 38,9%	280 900 060 zł (1 579 zł) 21,4%	526 409 405 zł (3 369 zł) 33,4%	877 816 960 zł (3 316 zł) 29,2%
Kierunki wydatkowania środków:				
	439 518 833 zł 37,0%	504 658 007 zł 35,5%	681 851 909 zł 40,7%	993 827 621 zł 29,4%
	91 891 959 zł 7,7%	158 607 945 zł 11,1%	199 832 752 zł 11,9%	479 878 351 zł 14,2%
	194 848 320 zł 16,4%	212 194 997 zł 14,9%	183 374 818 zł 10,9%	327 439 143 zł 9,7%
	56 972 368 zł 4,8%	146 887 611 zł 10,3%	141 972 407 zł 8,5%	340 587 091 zł 10,1%
	114 231 131 zł 9,6%	169 299 395 zł 11,9%	139 387 672 zł 8,3%	272 110 252 zł 8,0%
	74 194 018 zł 6,2%	88 262 186 zł 6,2%	116 010 137 zł 6,9%	218 226 631 zł 6,4%
	142 013 701 zł 11,9%	51 381 376 zł 3,6%	111 130 725 zł 6,6%	534 739 381 zł 15,8%
	14 106 560 zł 1,2%	19 615 333 zł 1,4%	17 220 741 zł 1,0%	30 358 422 zł 0,9%
	22 011 695 zł 1,9%	37 421 057 zł 2,6%	45 412 914 zł 2,7%	71 028 323 zł 2,1%
	39 585 362 zł 3,3%	34 896 655 zł 2,5%	38 639 272 zł 2,3%	116 642 892 zł 3,4%

■ 2.05.5.

Spółki prawa handlowego z udziałem miasta**Udziały i akcje Gminy Tychy w spółkach o istotnym znaczeniu dla realizacji zadań miasta wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku**

(Tabela uwzględnia wstępne dane przed badaniem rocznych sprawozdań finansowych)

Nazwa spółki	Wysokość kapitału spółki	Udziały/akcje gminy	Udział%	Przychody netto z sprzedaży (w tys. zł)	Koszty działalności operacyjnej (w tys. zł)	Wynik finansowy netto (w tys. zł)	Zatrudnienie ogółem w spółce
Katowicka Specjalna Stefa Ekonomiczna S.A.	9 176 akcji 9 176 000 zł	915 akcji 915 000 zł	9,97	60 805	40 579	27 192	73
„MASTER – ODPADY I ENERGIA” Sp. z o.o.	18 256 udziałów 9 128 000 zł	15 913 udziałów 7 956 500 zł	87,17	90 896	92 621	863	297
MEGREZ Sp. z o.o.	2 657 355 udziałów 132 867 750 zł	2 637 775 udziałów 131 888 750 zł	99,26	132 922	144 693	-5 211	932
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	3 015 672 udziałów 150 783 600 zł	2 245 886 udziałów 112 294 300 zł	74,47	183 187	184 675	59	125
Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o.	305 311 udziałów 152 655 500 zł	286 653 udziałów 143 326 500 zł	94,01	110 489	122 143	-3 218	428
Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej S.A.	239 331 akcji 239 331 000 zł	239 331 akcji 239 331 000 zł	100	84 686	77 522	6 552	208
Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.	5 723 471 akcji 57 234 710 zł	1 802 286 akcji 18 022 860 zł	31,49	98 688	98 334	606	269
Śródmieście Sp. z o.o.	108 667 udziałów 54 333 500 zł	108 384 udziałów 54 192 000 zł	99,74	10 990	11 739	-200	37
Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o.	67 171 udziałów 33 585 500 zł	67 171 udziałów 33 585 500 zł	100	18 347	25 101	-1 604	122
Tyskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	248 297 udziałów 124 148 500 zł	248 297 udziałów 124 148 500 zł	100	16 644	15 833	493	13
Tyski Sport S.A.	14 807 378 akcji 148 073 780 zł	14 807 378 akcji 148 073 780 zł	100	12 384	20 233	-3 035	59
razem:				820 038	833 473	22 497	2563

Wartość inwestycji krótkoterminowych i długoterminowych w spółkach o istotnym znaczeniu dla realizacji zadań miasta wyniosła na koniec 2022 roku **141 864 tys. zł.** Wartość majątku w postaci rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych spółek komunalnych narastająco w 2022 roku opiewały na **1276 799 tys. zł.** W porównaniu do roku ubiegłego wartość środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych zmniejszyła się o **152 808 tys. zł.** Amortyzacja środków trwałych w spółkach narastająco za 2023 rok wyniosła **86 002 tys. zł.**

Wskazać należy, że w wielu przypadkach wysokie koszty działalności wykazywane przez spółki wynikają ze zwiększonych odpisów

amortyzacyjnych, które są następstwem dokonywanych przez nie inwestycji. Niższy wynik finansowy nie świadczy więc o złej kondycji podmiotu. Podstawowym zadaniem spółek komunalnych jest świadczenie usług na rzecz mieszkańców, priorytetem pozostaje zapewnienie ich wysokiej jakości przy szerokiej dostępności, co wpływa na poziom generowanego zysku.

Pozostałe spółki z udziałem Gminy Miasta Tychy wraz procentowym określeniem udziału gminy:

- Fundusz Górnośląski S.A. - 0,34 %
- Południowe Centrum Zaopatrzenia Śląska S.A. - 1,44 %

■ 2.05.6.

Obsługa mieszkańców

Wydziały i biura UM oraz jednostki organizacyjne miasta wydały łącznie **82 686 decyzji** administracyjnych.

Liczba decyzji wydanych przez wydziały UM Tychy

Wydział/Biuro	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Wydział/Biuro	Liczba wydanych decyzji administracyjnych
Urząd Stanu Cywilnego	116	Wydział Spraw Obywatelskich	593
Wydział Komunikacji	33 300	Wydział Nieruchomości	56
Wydział Geodezji	141	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	4
Wydział Budownictwa	339	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	31
Wydział Komunalny Ochrony Środowiska i Rolnictwa	1 171	Wydział Ewidencji Działalności Gospodarczej	597
Wydział Planowania Przestrzennego i Urbanistyki	238	Wydział Podatków i Opłat	43 278
		Wydział Gospodarki Lokalowej	2 822

Wydawanie dowodów osobistych

W 2023 roku utrzymał się trend wzrostu zainteresowania klientów sprawami z zakresu dowodów osobistych – przyjęto **12 473 wnioski** o wydanie dowodu osobistego (w tym 818 przez e-usługę). Dla porównania w 2022 roku było **12 523** (w tym **1169** przez e-usługę*), a w 2021 roku **10 081** (w tym **1717** przez e-usługę).

Porównując poszczególne miesiące w ostatnich trzech latach, wyraźnie widać znaczny wzrost wpływających wniosków o wydanie dowodu osobistego w okresach wakacyjnych oraz poprzedzających ten okres tj. styczeń oraz okres od marca do sierpnia. W porównaniu z pozostałymi 5 miesiącami roku, jest to wzrost o około 30 – 50% ilości wniosków, w zależności od miesiąca.

29 grudnia 2023 roku weszły w życie zmiany przepisów prawa z zakresu dowodów osobistych dot. projektu e-dowód 3.0. Kluczową zmianą jest zastąpienie postaci papierowej wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz potwierdzenia odbioru dowodu, dokumentem w postaci elektronicznej. Zaimplementowano urządzenia dedykowane do złożenia i odwzorowania podpisu własnoręcznego

(signature pad). Dodatkowo ministerstwo wprowadziło e-usługę złożenia wniosku o wydanie dowodu dla wszystkich osób bez względu na wiek. Przy osobach do 12. roku życia procedura nie uległa zmianie, natomiast nowością jest możliwość złożenia takiego wniosku przez osoby od 12. roku życia. Osoby po złożeniu wniosku drogą elektroniczną, powinny zgłosić się w urzędzie gminy w terminie do 30 dni od złożenia wniosku, w celu pobrania przez urzędnika odcisków palców oraz podpisu pod wnioskiem. Termin oczekiwania na nowy dowód dla tych osób, wynosi do 30 dni od dnia wizyty w urzędzie i uzupełnienia wniosku. Z powyższego wynika, że osoby od 12. roku życia ubiegające się o wydanie dowodu osobistego poprzez e-usługę, powinny 2 razy zgłosić się do urzędu (uzupełnić wniosek i odebrać dowód), tak jak to ma miejsce w przypadku złożenia wniosku bezpośrednio w urzędzie gminy.

W terminie późniejszym, w ramach projektu e-dowód 3.0., zmianie ulegną kolejne procesy w obszarze dowodów osobistych – pozostałe wnioski, zgłoszenia w postaci papierowej zostaną zastąpione dokumentami w postaci elektronicznej.

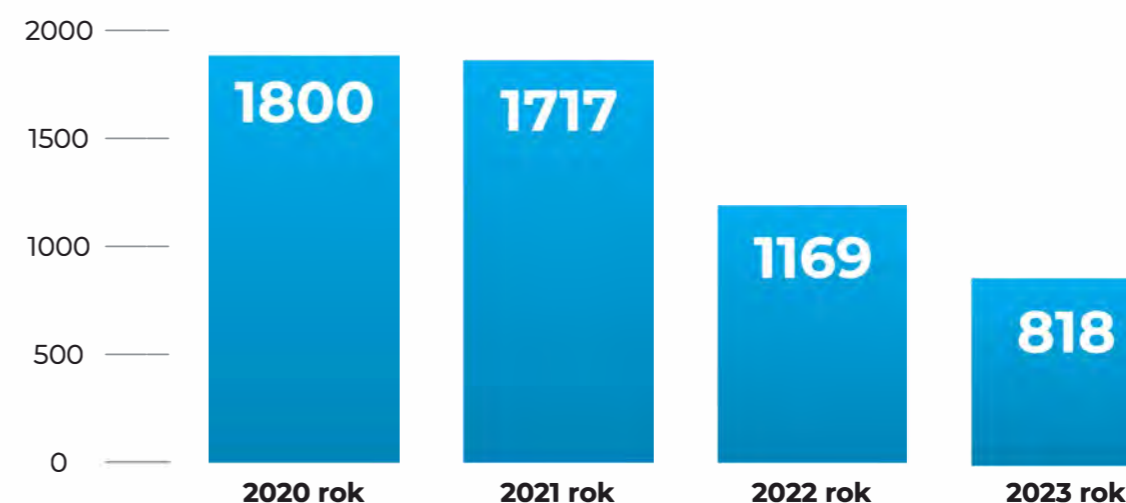
*Spadek ilości wniosków składanych przez e-usługę wynika z ograniczeń wdrożonych przepisami prawa pod koniec 2021 roku - wnioski drogą elektroniczną można było składać tylko dla dzieci do 12 roku życia, ponieważ nie pobiera się od nich odcisków palców. Takie stan prawny obowiązywał do 29 grudnia 2023 roku.

Wydział Dowodów Osobistych Urzędu Miasta Tychy zaangażował się we wdrożenie zmian rozwojowych z zakresu dowodów osobistych w ramach projektu e-dowód 3.0, poprzez podjęcie bieżącej współpracy z przedstawicielami Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Centralnego Ośrodka Informatyki, polegającej na: omawianiu procedur, zgłaszaniu uwag przedwdrożeniowych, testowaniu nowej e-usługi i innych wdrożonych rozwiązań, analizowaniu błędów powdrożeniowych, przekazywaniu potrzeb rozwojowych i sugestii dot. usprawnień procesów.

Liczba wniosków o wydanie dowodu osobistego w latach 2020-2023

Rok	Liczba wniosków	Rok	Liczba wniosków
2020	7 736	2022	12 523
2021	10 081	2023	12 437

Wnioski o wydanie dowodu osobistego złożone drogą elektroniczną w latach 2020-2023

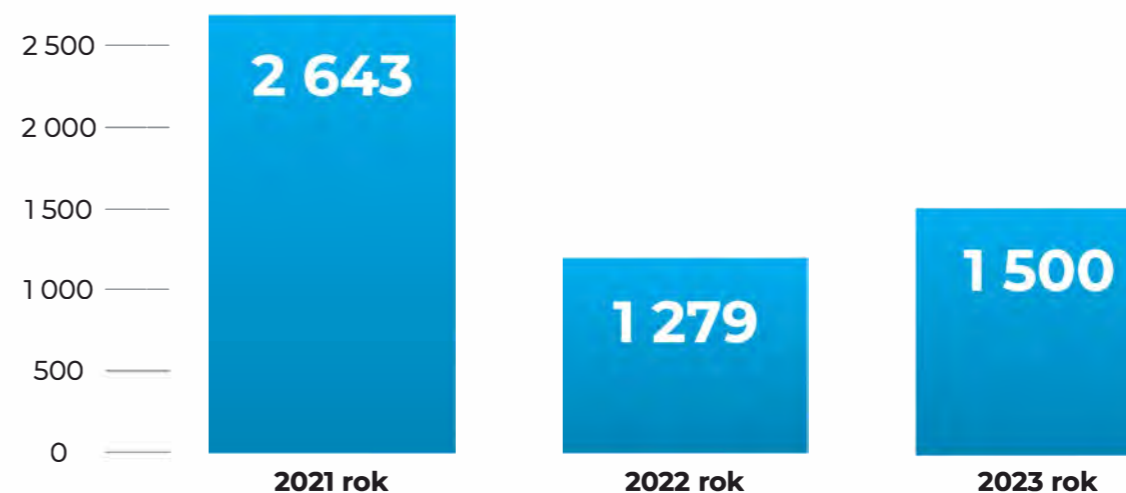
Platforma „E-urząd - tyski portal informacyjno-płatniczy”

W 2023 roku odnotowano 53 wnioski dotyczące aktywacji/dezaktywacji konta na platformie „e-Urząd – tyski portal informacyjno-płatniczy” lub zmiany danych na koncie. Dla porównania, w 2022 roku, było 167 wniosków. Nadal większość spraw z tego zakresu jest załatwiana drogą elektroniczną, choć w minionym roku widać pewien spadek – w 2023 roku 94% spraw z tego zakresu było zrealizowanych tą drogą, a w 2022 roku - 99%.

Punkt potwierdzania profili zaufanych

W 2023 roku odnotowano znaczne zainteresowanie klientów profilem zaufanym, który jest niezbędnym narzędziem wykorzystywanym przy załatwianiu spraw drogą elektroniczną – załatwiono **1 500 spraw** z tego zakresu (potwierdzenie, przedłużenie, unieważnienie profili). Dla porównania w 2022 roku było **1 279 takich spraw**.

Liczba załatwianych spraw, związanych z Profilem Zaufanym

W 2023 roku Wydział Dowodów Osobistych kontynuował realizację zadania na rzecz obywateli Ukrainy, związanego z przyjmowaniem wniosków o przekazanie danych kontaktowych i potwierdzenie profilu zaufanego w związku z konfliktem na Ukrainie (potwierdzenie profilu zaufanego obywatelom Ukrainy, którzy nie wnioskowali o profil na etapie nadania numeru PESEL) – zrealizowano 650 wniosków w 2023 roku, w tym 504 poprzez Rejestr Danych Kontaktowych i 146 poprzez Punkt Potwierdzenia Profili Zaufanych, prowadzony przez Wydział Dowodów Osobistych.

Promocja usług w 2023 roku

Promocja usług odbywała się na stronie internetowej urzędu oraz w miejskich mediach społecznościowych:

- kampania Dokumenty Zastrzeżone, prowadzona przez Związek Banków Polskich. Rozprowadzono ulotki informacyjne w Biurze Obsługi Klienta. Kampania ma na celu zwrócenie uwagi obywateli na problem kradzieży tożsamości;
- kampania promocyjna dot. wykorzystania e-dowodu (dowód z warstwą elektroniczną), aplikacji eDO APP i smartfona do załatwiania różnych spraw urzędowych online;
- rozpowszechnianie informacji związanej z wdrożeniem m-Dowodu jako nowego środka tożsamości w aplikacji mObywatel.

Miejski Rzecznik Konsumentów

Miejski Rzecznik Konsumentów udziela porad i informacji prawnych w biurze Rzecznika, telefonicznie, pisemnie oraz w formie elektronicznej poprzez platformę ePUAP i za pośrednictwem wiadomości e-mail. W 2023 roku wsparł mieszkańców w 2 150 sprawach. Przygotował także 17 pism procesowych (głównie pozwów), w sprawach, w których konsumenci sami reprezentowali się w sądzie.

Liczba działań podjętych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w latach 2021 - 2023

	2021	2022	2023
Porady ustne	2 288	1 791	1 268
Porady pisemne	605	404	386
Wystąpienia	550	426	29

Edukacja konsumencka stanowi jedno z ważniejszych zadań Miejskiego Rzecznika Konsumentów. Realizowane przez rzecznika działania w tym zakresie przybierają formę bezpośrednich spotkań z mieszkańcami (warsztaty, konferencje, szkolenia), publikacji zamieszczanych w prasie, mediach społecznościowych, na stronie internetowej rzecznika, przygotowywaniu własnych materiałów edukacyjnych (ulotek, plakatów), a także publikacji wydawanych przez inne instytucje konsumenckie. Wśród przeprowadzanych działań znalazły się:

- **Kampania #kupujezglowa** – zainaugurowana 15 marca w Światowy Dzień Konsumenta prowadzona przez cały rok. Spójne projekty graficzne pojawiły się w sieci na stronie FB Miejskiego Rzecznika Konsumentów, kampania informacyjna była również prowadzona na miejskich nośnikach, m.in. na plakatach Citylight. Na spotkaniach z mieszkańcami (m.in. w Sklepie społecznym) przekazywano materiały promujące przemyślane zakupy z hasłami: „kupuje z głową”, „podpisuję z głową”, „płacę z głową”
- **Cykl porad dotyczących cyberbezpieczeństwa** - przybliżenie pojęć związanych z zagrożeniami, takie jak: phishing, spyware, malware czy scam
- **Wypoczywam z głową** – cykl wakacyjnych porad turystycznych na stronie www i profilu Rzecznika na facebooku
- **Poradnik: Wszystko co musisz wiedzieć o składaniu reklamacji** - praktyczne porady dotyczące zakupów oraz reklamacji.

2.05.7.

Nagrody i wyróżnienia dla Tychów

- W lutym ogłoszono wyniki konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania”. Wśród laureatów znalazły się Tychy z projektem: „Urzędowo, ale zrozumiale! - projekt Prostego Słowa w Urzędzie Miasta Tychy”.
- W maju Tychy otrzymały nagrodę za Inteligentny System Zarządzania i Sterowania Ruchem (ITS) w konkursie: Innowacyjny Samorząd, organizowanym przez Serwis Samorządowy Polskiej Agencji Prasowej. Miasto zajęło 3. miejsce, w kategorii gmina miejska.
- Na początku czerwca podczas Kongresu Perły Samorządu wyłoniono laureatów konkursu organizowanego przez Dziennik Gazetę Prawną. Urszula Dryka została Skarbnikiem Samorządu 2023. Tychy zajęły także 1. miejsce w Konkursie Samorządowy Lider komunikacji i promocji za realizowany w urzędzie miasta projekt „Urzędowo, ale zrozumiale!”.
- W czerwcu Tychy zostały nagrodzone w 18. edycji konkursu Śląska Rzecz promującego lokalny tj. śląski design. Nagrodę główną w kategorii GRAFIKA zdobył album "Tychy - geometria przestrzeni" wydany przez Urząd Miasta Tychy.
- W połowie czerwca ogłoszono laureatów Rankingu Finansowego Samorządu Terytorialnego”. W grupie 66 miast na prawach powiatów w ubiegłym roku najlepsze wyniki uzyskała Warszawa, Tychy znalazły się na 2. miejscu.
- W październiku miasto Tychy zdobyło 4. miejsce w Rankingu „Sukces Kadencji 2017–2023 PODSUMOWANIE”. Miasto zostało dodatkowo laureatem Rankingu „Wydatki Inwestycyjne Samorządów” – zajmując 7. miejsce wśród miast na prawach powiatu w Polsce.
- W październiku rozstrzygnięto także Ranking Samorządów "Rzeczpospolitej" 2023. Tychy zajęły w nim 5. miejsce za Sopotem, Świętochłowicami, Gliwicami i Rybnikiem.
- W listopadzie rozstrzygnięto Ranking Gmin Województwa Śląskiego. Tychy znalazły się wśród laureatów i zajęły 4. miejsce w kategorii miast na prawach powiatu.
- W listopadzie podczas rozstrzygnięcia konkursu Śląski Prometeusz 2023, organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego Tychy otrzymały wyróżnienie w kategorii "Samorząd z otwartym sercem", za zaangażowanie w realizację lokalnej polityki społecznej na rzecz rozwoju społecznego województwa śląskiego.

W połowie grudnia poznaliśmy Samorządowych Liderów Zarządzania 2023. Tychy otrzymały wyróżnienie za przedsięwzięcie „Odnawialne źródła energii szansą na poprawę jakości powietrza w Tychach”.

Regionalne Centrum Gospodarki Wodno - Ściekowej S.A. zajęło 2. miejsce w kategorii: Nauka, a Miasto Tychy uplasowało się na 2. miejscu w kategorii: Administracja Publiczna. Wyniki konkursu przedstawiono podczas grudniowego Kongresu 3W – forum aktywnych technologii w Warszawie.

■ 2.06.

Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych

W 2023 roku urząd miasta złożył wnioski o dofinansowanie ze środków krajowych i europejskich na realizację zadań inwestycyjnych oraz przedsięwzięć społecznych. Urząd Miasta Tychy koordynował także proces pozyskiwania środków w ramach Funduszu Odporności 2023, ustanowionego przez Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolię dla gmin podregionu tyskiego.

Projekty złożone do dofinansowania w 2023 roku

- ✓ Przebudowa ulicy Burschego od Potoku Tyskiego do skrzyżowania z ul. Mikołowską w Tychach.
- ✓ Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Harcerskiej od ul. Begonii do ul. Żwakowskiej w Tychach.
- ✓ Remont al. Niepodległości na odcinku od al. Bielskiej do ul. Beskidzkiej (DK1) w Tychach.
- ✓ Remont ul. Borowej w Tychach.
- ✓ Kontrola przestrzegania przepisów antysmogowych - zakup pojazdu z napędem elektrycznym (mobilne laboratorium z analizatorem zanieczyszczeń).
- ✓ „Gmina pełną piersią” w 2023 roku.
- ✓ Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaniem o stałej konstrukcji przy Szkole Podstawowej nr 21 w Tychach.
- ✓ Renowacja poddasza zabytkowego kościoła pw. Ducha Świętego w Tychach.
- ✓ Renowacja budynków wspólnot mieszkaniowych na zabytkowym osiedlu "A" w Tychach (I-VIII).
- ✓ Wymiana poszycia dachowego w budynku Kasy Browaru Obywatelskiego.
- ✓ Konserwacja dwóch zabytkowych krzyży Bożej Męki w Tychach.
- ✓ Rozszczelnienie nawierzchni Placu Baczyńskiego w Tychach.
- ✓ Kreatywne Przedszkola - podniesienie jakości oferty edukacyjnej w tyskich przedszkolach.
- ✓ Postaw na OZE – rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii na terenie Gmin Partnerskich Tychy i Wyry.
- ✓ Termomodernizacja i modernizacja budynku przy al. Bielskiej 128 w Tychach.
- ✓ Przebudowa ul. Grota Roweckiego w Tychach.
- ✓ Budowa i przebudowa układu drogowego w tyskiej strefie przemysłowej.
- ✓ Rewitalizacja Parku Łabędzi w Tychach.
- ✓ Wzrost atrakcyjności sportowej i turystycznej miasta Tychy poprzez budowę otwartych basenów na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Paprocany.
- ✓ Termomodernizacja Przedszkola nr 14 w Tychach.
- ✓ Tyski Hub Zielonej Gospodarki.
- ✓ Wymiana opraw świetlnych w Tychach.
- ✓ Poprawa jakości oraz dostępności edukacji poprzez rozwój kształcenia, w szczególności branżowego w tyskich szkołach branżowych i technicznych.
- ✓ Cyberbezpieczny samorząd.

Pozyskane dofinansowanie w 2023 roku

- ✓ Przebudowa ulicy Burschego od Potoku Tyskiego do skrzyżowania z ul. Mikołowską w Tychach.
- ✓ Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Harcerskiej od ul. Begonii do ul. Żwakowskiej w Tychach.
- ✓ Budowa boiska piłkarskiego przy ul. Edukacji w Tychach.
- ✓ Kontrola przestrzegania przepisów antysmogowych - zakup pojazdu z napędem elektrycznym (mobilne laboratorium z analizatorem zanieczyszczeń).
- ✓ Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaniem o stałej konstrukcji przy Szkole Podstawowej nr 21 w Tychach.
- ✓ Renowacja poddasza zabytkowego kościoła pw. Ducha Świętego w Tychach.
- ✓ Termomodernizacja i modernizacja budynku przy al. Bielskiej 128 w Tychach.
- ✓ Termomodernizacja Przedszkola nr 14 w Tychach.
- ✓ Remont ul. Borowej w Tychach.

Kwota pozyskanego dofinansowania to 15 718 100 zł

■ 2.07.

Współpraca lokalna i regionalna

Tychy współpracują z samorządami oraz korporacjami samorządowymi. Są członkiem m.in. Związku Miast Polskich, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto podejmuje także współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego oraz Śląskim Urzędem Wojewódzkim.

■ 2.08.

Współpraca z zagranicą

■ 2.08.1. Oberhausen | Niemcy

W 2023 roku kontynuowano współpracę rozpoczętą w 2022 roku. Łącznie w ciągu całego roku zrealizowanych zostało 6 projektów.

Wizyta seniorów z miasta Oberhausen

19 kwietnia 19-osobowa grupa seniorów z miasta partnerskiego Tychów - Oberhausen, z organizacji Arbeit und Leben DGB/VHS (ogólnokrajowa grupa, zajmująca się edukacją polityczną i społeczną młodzieży i osób dorosłych) odwiedziła Tychy.

Goście z Niemiec spotkali się z władzami Miasta i słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Tychach. Kolejnymi punktami wizyty było zwiedzanie Stadionu i Tyskiej Galerii Sportu, a także Tyskich Browarów Książęcych.

Rewizyta Oberhausen w Tychach

Od 5 maja 2023 roku w Miejskiej Galerii Sztuki OBOK w Tychach na wystawie „REWIZYTA”, prezentowane były prace 14 twórców zrzeszonych w Galerii KIR w Oberhausen. „REWIZYTA” to odpowiedź na wystawę tyskich

artystów w maju 2022 roku, właśnie w tym mieście partnerskim. Niemieccy artyści zaprezentowali najróżniejsze formy twórcze.

Wymiana doświadczeń na temat wykorzystania biogazu

26 maja zostało zorganizowane spotkanie online, w którym wzięli udział eksperci ze spółki Master i RCGW S.A., a ze strony niemieckiej: przedstawiciele miasta, a także eksperci Fraunhofer Insitut zajmującego się obszarem ochrony środowiska, Emschergenossenschaft – regionalne przedsiębiorstwo publiczne, zajmujące się odprowadzaniem ścieków, spółka EVO - miejskie przedsiębiorstwo energetyczne.

Uczestnicy rozmawiali m.in. na o produkcji biogazu ze ścieków z wykorzystaniem nowoczesnej technologii i przesyłu pochodzącej z niego energii, oczyszczania ścieków w kontekście ekologicznych nowoczesnych rozwiązań oraz o Parku Wodnym w Tychach i zastosowanych w nim rozwiązaniach.

Mecz towarzyski GKS Tychy vs Rot-Weiss Oberhausen U19

Na Stadionie Miejskim w Tychach 3 sierpnia odbył się towarzyski mecz rewanżowy pomiędzy drużynami U19: GKS Tychy i Rot-Weiss Oberhausen. W 2022 roku, w spotkaniu rozegranym na RWO Niederrhein Stadion w Oberhausen, nasi zawodnicy pokonali rywala 1:0. Tym razem to drużyna z Niemiec okazała się lepsza i wygrała mecz takim samym rezultatem.

Polonia z Oberhausen na Festiwalu Teatrów Niezależnych

Aktorzy polonijnego Teatru "Gdańska" gościli w Tychach w dniach 6-10 września w ramach IX Tyskiego Festiwalu Teatrów Niezależnych. Swoim występem uświetnili pierwszy dzień Festiwalu, dwukrotnie wystawiając w Klubie Wilkowyje MCK spektakl „Zachciało się Wom Kalwaryji”.

Projekt młodzieżowy MULTI pn. „Oberhausen w Tychach 2023 - Europejczycy zintegrowani przez podobieństwa i wielokulturowość”

Jesienią 2023 roku odbyła się wymiana młodzieżowa w ramach projektu MULTI. Grupa z Oberhausen wraz z uczniami I Liceum Ogólnokształcącego im. Leona Kruczkowskiego uczestniczyła w projekcie pn. „Oberhausen w Tychach 2023 - Europejczycy zintegrowani przez podobieństwa i wielokulturowość”, w ramach którego uczniowie odwiedzili obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau, obszary ekologiczne w Tychach i Żabnicy oraz poznali śląskie tradycje.

■ 2.08.2. Berlin Marzahn-Hellersdorf i Lauingen | Niemcy**Projekt edukacyjny "Auschwitz-Birkenau - przeciw zapomnieniu"**

W dniach 6-11 listopada 2023 roku przebywali w Tychach w ramach projektu edukacyjnego pod nazwą "Auschwitz-Birkenau- przeciw zapomnieniu" przedstawiciele miasta partnerskiego Berlin-Marzahn Hellersdorf oraz zaprzyjaźnionego z nim miasta Lauingen w Bawarii. Łącznie w projekcie uczestniczyło prawie 60 osób: młodzież i dorośli z dzielnicy Marzahn-Hellersdorf w Berlinie i miasta Lauingen oraz uczniowie I LO im. Leona Kruczkowskiego w Tychach.

■ 2.08.3. Ena | Japonia

24 maja w Tychach gościła delegacja z japońskiego miasta Ena z prefektury Gifu. Prefektura Gifu słynie z bogatej przyrody (80 proc. terenu miasta zajmują tereny zielone) oraz światowej klasy kultury. Goście zwiedzając Tychy szczególną uwagę zwrócili na przystań kajakową na terenie OW Paprocany, która była impulsem do odwiedzenia Tychów. Podczas olimpiady Tokio 2020, to właśnie w Ena trenowała pochodząca z Tychów kajakarka Karolina Naja. Delegacja przebywała w Polsce w związku z uczestnictwem w Pikniku Olimpijskim w Warszawie, organizowanym przez Polski Komitet Olimpijski.

■ 2.09.**Wybory do Sejmu i Senatu**

15 października 2023 roku odbyły się wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w których mandat senatorski uzyskał ówczesny prezydent miasta Andrzej Dziuba. Tym samym przestał sprawować funkcję prezydenta miasta Tychy.

Wraz z uzyskaniem mandatu przez Andrzeja Dziubę, funkcję zastępców prezydenta przestali pełnić Maciej Gramatyka, Igor Śmietański oraz Hanna Skoczylas.

CZĘŚĆ 3

**STRATEGIA
ROZWOJU MIASTA**

■ 3.01.

Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2030+

Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2030+ została uchwalona 30 marca 2023 roku na sesji Rady Miasta i jest dokumentem, określającym zamierzenia i plany rozwojowe Tychów w perspektywie najbliższej dekady.

Prace nad strategią, w które zaangażowani byli przedstawiciele wydziałów Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych, instytucji i podmiotów związanych z funkcjonowaniem Tychów, eksperci zewnętrzni oraz mieszkańcy pozwoliły na określenie trzech celów strategicznych rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, tj.:

1**Cel strategiczny 1: podnoszenie poziomu zadowolenia mieszkańców z warunków życia w mieście.**

Prowadzenie efektywnej polityki społecznej, sukcesywna poprawa jakości usług publicznych w obszarze edukacji, kultury, transportu publicznego, mieszkalnictwa, przedsięwzięcia zapewniające wysoki poziom partycypacji i integracji społecznej oraz atrakcyjne warunki do spędzania czasu wolnego.

2**Cel strategiczny 2: rozwój gospodarczy oparty o innowacje i atrakcyjne miejsca pracy.**

Rozwój inteligentnych specjalizacji, wzmocnienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy poprzez wdrażanie nowoczesnych rozwiązań, prowadzenie skoordynowanego marketingu gospodarczego, który bazować będzie na potencjałach miasta, jak również współpracy m.in. z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną oraz Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią.

3**Cel strategiczny 3: ochrona i wzmocnienie odporności środowiska na skutki kryzysu klimatycznego wraz z kształtowaniem atrakcyjnych przestrzeni publicznych nowoczesne miasto o wysokiej jakości życia przyjazne mieszkańcom, inwestorom i środowisku.**

Prowadzenie działań związanych z ochroną środowiska oraz poprawą jego stanu. W ramach trzeciego celu strategicznego, wdrażane będą również działania mające na celu poprawę standardu infrastruktury publicznej, a tym samym zapewnienie atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni dla mieszkańców.

Dokument: Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2030+ dostępny jest na stronie <https://umtychy.pl/strategia>

CZĘŚĆ 4

GOSPODARKA

4.01. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. Podstrefa Tyska

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. – Podstrefa Tyska rozpoczęła działalność w 1996 roku. Swoim terytorialnym zasięgiem oddziaływania obejmuje: Tychy, Bieruń, Chorzów, Katowice, Piekary Śląskie, Rudę Śląską, Świętochłowice, Mikołów, Łędziny, Wyry, Miedzną i Kobiór, Bojszowy, Chełm Śląski, Łaziska Górne, Orzesze, Ornontowice.

W momencie powstania Specjalna Strefa Ekonomiczna w granicach administracyjnych Tychów dysponowała ponad 114 ha terenów inwestycyjnych. Obecnie w Tychach jest to 13 aktywnych obszarów gospodarczych o łącznej powierzchni ok. 333 ha. W 2023 roku na terenie miasta Tychy działalność prowadziło 49 inwestorów, którzy utworzyli łącznie około 19 600 miejsc pracy.

Wśród nowych znaczących inwestorów w Tychach można wskazać koncern Sanhua Automotive Poland Sp. z o.o., który zadeklarował na podstawie decyzji o wsparciu z 2023 roku poniesienie łącznej wartości nakładów inwestycyjnych w kwocie co najmniej 160 000 000 zł do dnia 31 grudnia 2031 roku. Dodatkowo spółka zaplanowała zatrudnienie co najmniej 50 nowych pracowników na terenie realizacji nowej inwestycji w terminie do dnia 31 grudnia 2026 roku i utrzymanie zatrudnienia na terenie realizacji nowej inwestycji co najmniej 50 pracowników w terminie do dnia 31 grudnia 2031 roku.

Wśród największych pracodawców funkcjonujących w na terenie miasta Tychy można wskazać: Stellantis Polska Sp. z o.o., HUF Polska Sp. z o.o., Sanhua Automotive Poland Sp. z o.o., Lear Corporation Poland II Sp. z o.o., Boryszew Oddział Maflow Tychy S.A., Nexteer Automotive Poland Sp. z o.o., MA Polska S.A.

Informacje o aktywności inwestycyjnej Podstrefy Tyskiej KSSES.A. w Tychach

- Porozumienie między KSSE S.A., a Miastem Tychy w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej Polskiej Strefy Inwestycji, aktywizacji gospodarczej terenów inwestycyjnych oraz realizacji projektów edukacyjnych (30 czerwca 2023 roku).
- Booster MŚP pn. „Jak wyposażyć firmę w skuteczne narzędzia rozwoju? W kierunku zielonej gospodarki”.
- Spotkanie pn. Business Mixer KSSE w Każdej Gminie – „Jak otrzymać wsparcie dla swojego biznesu”.
- Wizyty studyjne dla studentów Uniwersytetu Śląskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej z Lublina w zakładach prowadzących działalność na terenie SSE w Tychach wraz z grupami zainteresowanych wykładowców i menedżerów.
- Dedykowane spotkania z przedsiębiorcami z Tychów zainteresowanymi uzyskaniem wsparcia w ramach Polskiej Strefy Inwestycji.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach w ramach corocznego tyskiego Dnia Przedsiębiorcy oraz Targów Pracy.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Tychach w ramach analizy Barometru zawodów.
- Organizacja dla zainteresowanych grup objazdów po terenach SSE w Tychach wraz z wizytami studyjnymi w wybranych zakładach strefowych.
- Współpraca z Okręgową Izbą Przemysłowo-Handlową w Tychach w organizacji wydarzeń dedykowanych promocji przedsiębiorców (Noworoczna Gala Przedsiębiorców, Gala Tyskiego Lidera Przedsiębiorczości).
- Integracja środowiska inwestorów w ramach wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym (Bal Inwestorów Podstrefy Tyskiej).

4.02. Przeciwdziałanie bezrobociu

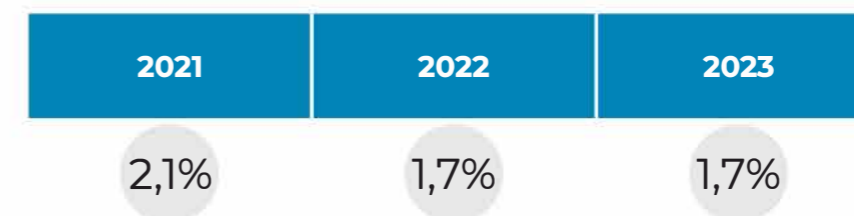
W roku 2023 można zaobserwować stabilizację na rynku pracy wynikającą z całkowitego zniesienia obostrzeń pandemicznych. Niewątpliwie jednak rynek pracy uległ znacznym zmianom na przestrzeni ostatnich trzech lat. Doświadczenia z okresu pandemii zmieniły zarówno osoby poszukujące zatrudnienia, jak i samych pracodawców poszukujących pracowników. Nie bez wpływu na rynek pracy pozostaje zmiana przepisów w zakresie prawa pracy czy znaczny wzrost płacy minimalnej.

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach starał się wyjść naprzeciw pracodawcom lokalnego rynku pracy i oferował pomoc wykwalifikowanej kadry pracowników urzędu jak i wsparcie finansowe. W całym 2023 roku pracodawcy i osoby bezrobotne miały możliwość ubiegania się o środki finansowe umożliwiające powrót na rynek pracy lub obniżenie kosztów zatrudnienia pracownika. Pomimo dostępności oferowanej pomocy przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach dało się zauważyć ostrożność ze strony pracodawców w zatrudnianiu nowych pracowników, co przełożyło się na mniejszą liczbę zaktywizowanych osób bezrobotnych.

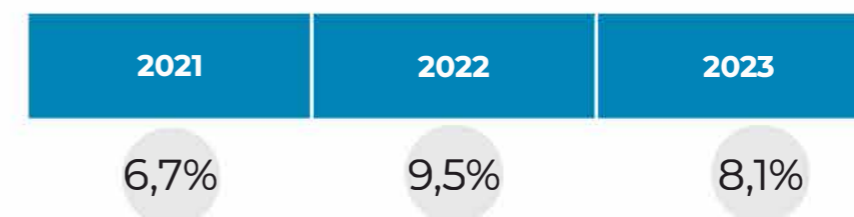
Analizując dane statystyczne można zauważyć, iż od początku 2023 roku (z wyłączeniem lutego) utrzymuje się tendencja spadkowa liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych. Na koniec 2023 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach było zarejestrowanych 1015 osób bezrobotnych, mieszkańców miasta Tychy. W porównaniu do grudnia 2022 roku nastąpił spadek zarejestrowanych osób bezrobotnych o 44 osoby (4%). Na przestrzeni poszczególnych miesięcy 2023 roku zaobserwowano nieznaczne wahania poziomu stopy bezrobocia. Najwyższą wartość stopy bezrobocia odnotowano w lutym (2,0%), natomiast najniższą w listopadzie (1,6%). Na koniec 2023 roku stopa bezrobocia wyniosła 1,7% i była niższa o 0,2 punktu procentowego niż na początku roku, natomiast w stosunku do grudnia 2022 roku pozostała na tym samym poziomie.

W sumie w 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach zarejestrowało się 3 014 osób w tym 1 578 kobiet, natomiast wyrejestrowanych zostało 3 058 osób bezrobotnych w tym 1 623 kobiety – mieszkańców miasta Tychy.

Stopa bezrobocia w Tychach w latach 2021-2023

Udział bezrobotnych zarejestrowanych poniżej 25. roku życia w latach 2021-2023

Najczęstsze powody wyrejestrowania z ewidencji osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach (mieszkańcy Tychów)

- ✓ Podjęcie pracy – 1 489 osób (849 kobiet), co stanowi 48,7% ogółu wyrejestrowanych, w tym refundowane miejsca pracy – 165 osób (92 kobiety).
- ✓ Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy – 792 osoby (355 kobiet), co stanowi 25,9% ogółu wyrejestrowanych.
- ✓ Dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego 286 osób (171 kobiet), co stanowi 9,4% ogółu wyrejestrowanych.
- ✓ Odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy – 64 osoby (30 kobiet), co stanowi 2,0% ogółu wyrejestrowanych.
- ✓ Nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego 24 osoby (13 kobiet), co stanowi 0,8% ogółu wyrejestrowanych.
- ✓ Pozostałe wyrejestrowania – 403 osoby (w tym 205 kobiet), co stanowi 13,2% ogółu wyrejestrowanych.

Liczba zgłoszonych wolnych miejsc pracy

W roku 2023 pracodawcy zgłosili do Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach 9 309 wolnych miejsc pracy - **to mniej o 775 miejsc niż w roku 2022**, w którym było ich **10 084**.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w ramach środków finansowych przeznaczonych na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia

- Fundusz Pracy – **4 858 006,92 zł**
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – Program „Aktywizacja osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, priorytet FESL.05 Fundusze Europejskie dla rynku pracy, działanie FESL.05.01 aktywizacja zawodowa poprzez PUP – **2 128 256,49 zł**.

Aktywizacja osób bezrobotnych w 2023 roku

Program	Liczba osób w 2023 roku	Program	Liczba osób w 2023 roku
Szkolenia i studia podyplomowe	66	Podjęcie zatrudnienia w DPS lub jednostce pieczy zastępczej	1
Prace interwencyjne	72	Finansowanie postępowania nostryfikacyjnego	3
Staże	131	Premia po pracach interwencyjnych 150% przeciętnego wynagrodzenia	77
Prace społecznie użyteczne	27	Składki ZUS dla spółdzielni socjalnej	5
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	53	Składki ZUS dla przedsiębiorstw społecznych	5
Refundacja wyposażenia stanowiska pracy	47	Koszty przejazdu na staż	4
Dofinansowanie do zat. bezrobotnego 50+	3	Łącznie	494

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Tychach w roku 2023 otrzymał środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w kwocie **42 270,46 zł**. W ramach posiadanych środków jedna osoba z niepełnosprawnością podjęła zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy

Limit środków na kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy wyniósł w 2023 roku **2 119 694,20 zł**. Z kształcenia zawodowego finansowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach ze środków z KFS skorzystało 914 pracowników i pracodawców.

Wydatki Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach w 2023 roku

Wykaz wydatków na realizację zadań ustawowych w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wydatki	Wyszczególnienie	Wydatki
Wydatki Funduszu Pracy w ramach form obligacyjnych:	6 520 102,76 zł	Wydatki Funduszu Pracy w ramach realizowanych programów promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej:	6 965 169,47 zł
- zasiłki wraz ze składkami ZUS (80%, 100%, 120%)	5 630 122,96 zł	- Fundusz Pracy podstawowy limit (algorytm)	4 849 636,33 zł
- dodatki aktywizacyjne	522 778,50 zł	- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	2 115 533,14 zł
- świadczenia integracyjne	367 201,30 zł	Wydatki PFRON na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych w Tychach	42 270,46 zł
Wydatki w ramach Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)	2 119 120,01 zł	Wydatki Funduszu Pracy w ramach pozostałych zadań fakultatywnych	464 483,35 zł
Wydatki w ramach Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER) - Poddziałanie 1.2.1.	12 779,78 zł		
ŁĄCZNIE		16 123 925,83 zł	

Zatrudnianie cudzoziemców

- ✓ Zarejestrowano 2 217 oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, z czego w przeważającej większości dla obywateli Ukrainy.
- ✓ Wydano 24 zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- ✓ Wydano 180 informacji starosty na temat możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi, obejmującą obywateli polskich i cudzoziemców określonych w art. 87 ust. 1 pkt 1-11 Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.), zarejestrowanych jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

Odnotowany spadek liczby składanych oświadczeń w stosunku do roku ubiegłego związany jest z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz obowiązującymi przepisami prawa, które automatycznie przedłużają możliwość pobytu i legalnej pracy obywatelom Ukrainy. Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 poz. 103 z późn. zm.) Powiatowy Urząd

Pracy w Tychach otrzymał od podmiotów powierzających pracę obywatelom Ukrainy **4 368 powiadomień** o podjęciu pracy. W porównaniu z rokiem 2022 nastąpił wzrost o 69,6% tj. o **1 792 powiadomienia**. Najczęściej zgłaszane stanowiska pracy to: operator montażysta, operator maszyn, operator linii automatycznej, kierowa wózka jezdniowego (widłowego), monter-kontroler, magazynier, pracownik linii produkcyjnej, rozbiernicz-wykracz, pracownik restauracji.

9827 wydanych decyzji z zakresu:

uznanie za osobę bezrobotną, odmowa przyznania prawa do zasiłku, przyznanie prawa do zasiłku, przyznanie stypendium, przyznanie dodatku aktywizacyjnego, utrata statusu osoby bezrobotnej, utrata prawa do zasiłku, utrata prawa do stypendium, utrata dodatku aktywizacyjnego, odmowa wpisu do ewidencji oświadczenia, o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, rozłożenie na raty lub umorzenie, nienależnie pobranych świadczeń, zwrotu refundacji oraz jednorazowo przyznanych środków.

Programy i działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2022-2025

- Realizacja poradnictwa zawodowego
- Organizowanie spotkań doradców zawodowych z rodzicami oraz uczniami szkół specjalnych i z oddziałami integracyjnymi, w celu zwiększenia świadomości dotyczącej planowania kariery zawodowej zgodnie z potrzebami rynku pracy
- Udzielanie wsparcia uczniom gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych specjalnych i z oddziałami integracyjnymi w wyborze zawodu zgodnie z predyspozycjami i preferencjami zawodowymi
- Umożliwienie nabycia, podniesienia, uzupełnienia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego
- Świadczenie usługi pośrednictwa pracy
- Wspieranie przedsiębiorczości poprzez dostęp do informacji zawodowej oraz udzielenie wsparcia finansowego na podjęcie działalności gospodarczej
- Pomoc w finansowaniu zadań ustawowych powiatu dot. rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Program „Praca dla Seniora”

27 października 2023 roku na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Tychach w ramach Programu „Praca dla Seniora” został wygłoszony wykład przez doradców zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach. Tematem wykładu były oczekiwania pracodawców współczesnego rynku pracy. W programie udział wzięło 10 seniorów.

Program Regionalny na 2023 rok

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach realizował Program Regionalny na 2023 rok. Program zakładał przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata, pozostających bez pracy nie dłużej niż 12 miesięcy.

Na realizację Programu Powiatowy Urząd Pracy w Tychach otrzymał kwotę **240 000 zł**. W ramach programu 8 osób otrzymało wsparcie i otworzyło własną działalność gospodarczą.

Promowanie kształcenia zawodowego, dostosowanego do potrzeb rynku pracy.

Działania polegały na upowszechnianiu informacji na temat: sytuacji na lokalnym rynku pracy, zapotrzebowania na zawody oraz wspierania uczniów w wyborze zawodu zgodnie z ich predyspozycjami i preferencjami zawodowymi.

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tychach odbyło się spotkanie doradców zawodowych pracujących w tyskich szkołach,

w którym wzięli udział: doradca zawodowy Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach oraz doradca zawodowy Młodzieżowego Centrum Kariery w Tychach. Celem spotkania było podnoszenie jakości doradztwa zawodowego w mieście poprzez wymianę doświadczeń i informacji.

Doradcy zawodowi brali udział w II Wiosennych Targach Pracy, których organizatorami było Młodzieżowe Centrum Kariery w Tychach, Stowarzyszenie Inicjatywa Tyska oraz Szkoła TEB Edukacja. Uczestnicy targów mieli również możliwość skorzystania z ofert pracy będących w dyspozycji urzędu pracy.

Doradcy zawodowi w tyskich szkołach

Podobnie, jak w roku 2022 Powiatowy Urząd Pracy w Tychach prowadził działania w tyskich szkołach. Doradcy zawodowi udzielali konsultacji i porad oraz prowadzili warsztaty m.in. w Zespole Szkół nr 5, I Liceum Ogólnokształcącym im. Leona Kruczkowskiego, Technikum Gastronomicznym w Zespole Szkół nr 7.

W ramach podejmowanych działań umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami włączenie się w aktywne życie zawodowe zorganizowano w urzędzie cztery spotkania dla uczniów Szkoły Przysposabiającej Do Pracy przy Zespole Szkół Specjalnych nr 8 w Tychach. Zorganizowano również jedno spotkanie dla rodziców.

„Poznaj swój zawód”

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach włączył się w orientację zawodową dla młodzieży ósmych klas inicjując program "Poznaj swój zawód". Polega on na krótkich relacjach przedstawicieli zawodów omawiających warunki pracy, wykonywane zadania oraz potrzebne kompetencje na poszczególnych stanowiskach pracy, a także relacjach przedstawicieli szkół o ofercie kształcenia.

W 2023 roku w okresie od lutego do marca zorganizowanych zostało 6 spotkań, w których udział wzięło 465 uczniów z 8 szkół. Były to szkoły: (SP 3, SP 6, SP 9, SP 13, SP 19, SP 23, SP 36, SP 37).

Prelegentami podczas spotkań byli przedstawiciele tyskich szkół ponadpodstawowych oraz przedstawiciele zawodów – 19 tyskich firm z branży mechaniczno-elektrycznej, informatyczno - programistycznej, logistycznej, ekono-

miczno - organizacyjnej, przyrodniczo - ekologicznej, plastyczno - estetycznej, gastronomicznej oraz mundurowej (policja, wojsko).

„Trafny Wybór”

W maju 2023 roku Powiatowy Urząd Pracy w Tychach realizował program planowania kariery edukacyjnej i zawodowej „TRAFNY WYBÓR” – IX edycja. Celem programu było wsparcie uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia i planowania kariery zawodowej poprzez praktyki zawodowe.

Udział w programie wzięły następujące szkoły: I Liceum Ogólnokształcące im. L. Kruczkowskiego w Tychach, II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. C.K. Norwida w Tychach, III Liceum Ogólnokształcące im. S. Wyspiańskiego w Tychach, IV Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 1 w Tychach, Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Bieruniu.

W programie udział wzięło 90 uczniów. Praktyki realizowano w zawodach: psycholog, weterynarz, dziennikarz, fizjoterapeuta, architekt, księgowy, stomatolog, barman, grafik, informatyk, lektor języka obcego, policjant, programista, strażak, adwokat, cukiernik, geodeta, inżynier budownictwa, kancelista, kosmetyk, nauczyciel przedszkola, ortodonta, protetyk, radiolog, automatyk, tłumacz.

Tyskie Targi Pracy i Przedsiębiorczości

W maju 2023 roku na Stadionie Miejskim odbyły się Tyskie Targi Pracy i Przedsiębiorczości. Organizatorami Targów byli: Urząd Miasta Tychy, Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa w Tychach, Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna Podstrefa Tyska, Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości w Tychach oraz PUP w Tychach. W wydarzeniu wzięło udział około pół tysiąca osób, a 39 lokalnych pracodawców zaprezentowało ponad 600 wolnych miejsc pracy. Podczas Targów można było zapoznać się z ofertami pracy, zasięgnąć porady doradcy zawodowego czy zapoznać się z zasadami otwierania firmy.

Doradztwo zawodowe

W Powiatowym Urzędzie Pracy cyklicznie odbywają się spotkania dotyczące podej-

mowania działalności gospodarczej prowadzone przez doradcę zawodowego kierowane zarówno do osób zarejestrowanych w urzędzie, jak również do osób niezarejestrowanych. W ramach spotkań można skorzystać z konsultacji z pracownikami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Tychach oraz Urzędu Skarbowego w Tychach.

W kwietniu i w maju 2023 roku doradca zawodowy urzędu brał udział w projekcie naukowo-badawczym Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach dotyczącym sytuacji osób młodych do 29. roku życia na lokalnym rynku pracy.

Badanie poziomu kompetencji cyfrowych osób młodych do 30. roku życia

W 2023 roku w PUP odbywały się w ramach grupowych oraz indywidualnych informacji zawodowych spotkania informacyjne dotyczące wykorzystania kompetencji cyfrowych w poszukiwaniu pracy. W trakcie spotkań 349 osób bezrobotnych do 30 roku życia wypełniło ankiety dotyczące oceny poziomu umiejętności cyfrowych. Uzyskane wyniki potwierdziły poziom umiejętności cyfrowych osób ankietowanych. Osoby, u których uzyskany wynik badania był na niskim poziomie będą miały możliwość skorzystania z odpowiednich szkoleń.

Wyróżnienia i nagrody

Leader in International Integration

Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach Dorota Otok została uhonorowana statuetką Leader in International Integration za wkład urzędu w integrację uchodźców z lokalnym rynkiem pracy.

Konkurs Lider Aktywizacji Osób Młodych 2023

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach został laureatem siódmej edycji konkursu „Lider Aktywizacji Osób Młodych” i otrzymał złotą statuetkę za realizację programu „Poznaj Swój Zawód” skierowany do uczniów klas ósmych stojących przed wyborem dalszej ścieżki edukacyjnej.

4.03.

Działalność gospodarcza

Statystyka w zakresie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG)

2 432

wnioski przedsiębiorców do CEiDG w Urzędzie Miasta Tychy, w tym:

367 o założenie działalności gospodarczej (w tym 1 założenia z zawieszeniem)

1122 dotyczyły zmiany we wpisie

35 zmiany z zakończeniem

451 zmiany z zawieszeniem

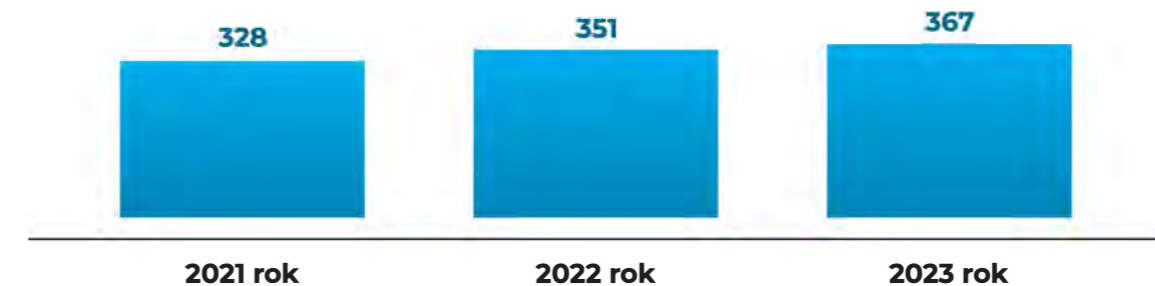
199 zmiany ze wznowieniem

258 dotyczyło zakończenia działalności gospodarczej

Z danych wynika, że 367 przedsiębiorców złożyło w 2023 roku w Urzędzie Miasta Tychy wniosek o wpis do CEiDG. Na 367 złożonych wniosków o rozpoczęcie działalności gospodarczej 92 wnioski złożyli cudzoziemcy (po 1 wniosku złożyli obywatele: Bułgarii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Wietnamu i Włoch, po 2 wnioski obywatele – Holandii i Słowacji, 3 wnioski – obywatele Białorusi, 13 wniosków obywatele Hiszpanii, 67 wniosków obywatele Ukrainy). Liczba działalności zarejestrowanych w urzędzie przez obywateli Ukrainy w stosunku do 2022 roku (32 wnioski o wpis) wzrosła o 106,15%.

Obywatele Ukrainy zakładali najczęściej działalność gospodarczą związaną z branżami: beauty, tj. fryzjerstwem i usługami kosmetycznymi oraz budowlaną przeważnie wykonywaniem pozostałych robót budowlanych i wykończeniowych, chętnie zakładali również działalność związaną z transportem.

Liczba wniosków o założenie działalności gospodarczej w UM Tychy

Wydane zezwolenia, kontrole punktów sprzedaży alkoholu

W 2023 roku wydano **377 zezwoleń** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży.

143 zezwolenia na jednorazową sprzedaż napojów alkoholowych oraz 4 zezwolenia tzw. cateringowe, wydawane przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę.

Wpływy do budżetu miasta w 2023 roku za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły: **3 224 454,42 zł.**

Pracownicy Wydziału Ewidencji Działalności Gospodarczej wspólnie ze Strażą Miejską i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili w 2023 roku kontrole w **43 punktach** sprzedaży napojów alkoholowych.

Zawarte umowy na reklamy

Na dzień 31 grudnia 2023 roku zawartych było 21 umów na reklamy, w tym 14 umów z płatnością roczną i 7 umów z płatnością miesięczną.

■ 4.04.

Działania miasta na rzecz przedsiębiorców**Środy z ZUS w Urzędzie Miasta**

Począwszy od lutego 2023 roku w każdą ostatnią środę miesiąca w Urzędzie Miasta organizowane były porady ZUS.

Podczas dyżurów organizowanych wspólnie z Wydziałem Ewidencji Działalności Gospodarczej, udzielane były porady w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Pracownicy ZUS pomagali w założeniu PUE ZUS, odpowiadali na pytania dotyczące: rozliczania oraz ulg w opłacaniu składek na ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, wypełniania i składania dokumentów zgłoszeniowych.

Mobilny Punkt Informacyjny funduszy europejskich w UM Tychy

Mobilne Punkty Informacyjne to dyżury pracowników Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w wybranych miejscowościach. W 2023 roku przedstawiciele dwukrotnie dyżurowali w Urzędzie Miasta Tychy. Dyżury obejmowały bezpłatne konsultacje na temat możliwości pozyskania dotacji z Unii Europejskiej. Z Mobilnego Punktu Informacyjnego mogły skorzystać zarówno osoby fizyczne jak i przedsiębiorcy.

Dzień Przedsiębiorcy

W 2023 roku w Urzędzie Miasta w Tychach po raz piąty zorganizowano Dzień Przedsiębiorcy. Do dyspozycji przedsiębiorców, ale również osób zainteresowanych otwarciem własnej firmy byli przedstawiciele: Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Katowicach, Funduszu Górnośląskiego SA w Katowicach, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Urzędu Skarbowego w Tychach, Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej SA Podstrefy Tyskiej, Fundacji Rozwoju Ekonomii Społecznej w Tychach, Wydziału Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Tychy.

W ramach wydarzenia odbyły się tematyczne wykłady, a związku z obchodami Dnia Przed-

siębiorcy tego samego dnia w Oknie na kulturę w Gemini Park Tychy odbył się wernisaż wystawy fotografii „Tyscy Rzemieślnicy” w obiektywie Piotra Podsiadłego.

Dzień Rzemieślników

25 sierpnia 2023 roku w galerii Gemini Park Tychy odbył się Dzień Rzemieślników. Była to okazja, by spotkać się z piekarzami, cukiernikami, florystkami, krawcowymi, stolarzami czy jubilerami - porozmawiać i zobaczyć, jak wygląda ich praca.

Wydarzenie odbyło się w ramach promocji „Tyskiej Bazy Rzemieślników”, projektu wspierającego lokalnych rzemieślników, zakłady z tradycją, osoby oferujące nam produkty i usługi będące dziełem ich rąk i talentu.

Obchody Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości – gra ekonomiczna i wystawa „Tyscy Rzemieślnicy”

W ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości, w Urzędzie Miasta Tychy odbyły się rozgrywki młodzieży w grze edukacyjnej „Chłopska Szkoła Biznesu”.

W grze uczestniczyło 11 dwuosobowych zespołów reprezentujących tyskie szkoły ponadpodstawowe - licea, technika oraz szkoły branżowe I stopnia.

Rozgrywkom towarzyszyła wystawa fotografii „Tyscy rzemieślnicy” w obiektywie Piotra Podsiadłego, którą następnie można było oglądać w holu Urzędu Miasta, do końca listopada 2023 roku.

Konkurs na „Najpiękniejszą witrynę świąteczną”

W połowie grudnia Urząd Miasta ogłosił konkurs na „Najpiękniejszą witrynę świąteczną”. W konkursie mogli wziąć udział mikro, mali i średni przedsiębiorcy, działający na terenie naszego miasta. Celem konkursu było zachęcenie przedsiębiorców do większej dbałości o estetykę ich witryn. Promocja pomysłowości i kreatywności oraz rozwiązań, które przyczynią się do większej troski o przestrzeń i pozytywnie wpłyną na wizerunek miasta.

CZĘŚĆ 5

**PRZESTRZEŃ MIEJSKA
I GOSPODARKA
LOKALOWA**

■ 5.01. Gospodarka przestrzenna

■ 5.01.1. Planowanie przestrzenne i urbanistyka

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są prawem lokalnym stanowionym przez gminę i kształtują lokalny ład przestrzenny, ponieważ ustalają przeznaczenie terenów na określone cele, w tym inwestycje celu publicznego, oraz określają sposób ich zagospodarowania i zabudowy, przy udziale zainteresowanych osób.

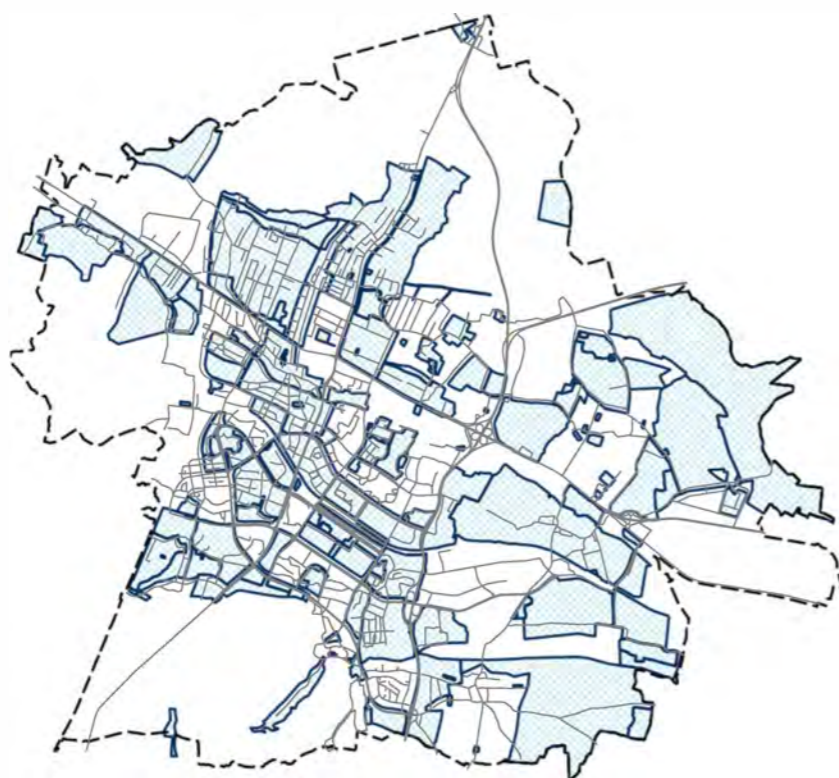
Plany miejscowe stanowią również bezpośrednią podstawę do uzyskiwania decyzji administracyjnych np. dotyczących podziału nieruchomości albo pozwolenia na budowę. Zwiększanie pokrycia obszaru miasta planami miejscowymi jest korzystne, ponieważ zape-

wnia transparentną informację o możliwościach inwestycyjnych, w tym o przeznaczeniach oraz zasadach zabudowy poszczególnych terenów, a także przyspiesza prowadzenie procesu inwestycyjnego.

W 2023 roku Rada Miasta Tychy uchwaliła 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni około 169,9 ha.

Na koniec 2023 roku w Tychach obowiązywało 127 uchwał w sprawie planów miejscowych o łącznej powierzchni 3285,9 ha, a pokrycie planami wyniosło blisko 40% powierzchni miasta. Po odliczeniu obszarów lasów pokrycie planami wyniosło 52%.

Tereny objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego

Interaktywny Plan Miasta Tychy, dostępny pod adresem: <http://sit.umtychy.pl/gpt4>, w ramach profilu „zagospodarowanie przestrzenne”, udostępnia systematycznie aktualizowane informacje przestrzenne o: obowiązujących planach miejscowych, przeznaczeniach poszczególnych terenów oraz podjętych przystąpieniach do sporządzenia planów miejscowych.

Decyzje lokalizacyjne, o warunkach zabudowy oraz inwestycji celu publicznego, są podstawą lokalizacji zabudowy lub obiektów infrastruktury w przypadku braku planu miejscowego. Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym:

- lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

W odniesieniu do terenów nie objętych obowiązującymi planami miejscowymi w 2023 roku zostało wydanych 212 decyzji o warunkach zabudowy oraz 26 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ponadto wydano 640 zaświadczenia, w tym wypisy i wyrisy z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także 91 opinii dotyczących podziałów i 286 opinie dotyczące przeznaczenia terenów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Tychy jest dokumentem sporządzanym dla całego miasta, który określa uwarunkowania przestrzenne oraz politykę przestrzenną gminy, czyli zamierzeń dotyczących kierunków zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta, w tym rozwoju układu komunikacyjnego. Studium jest podstawą dla sporządzanych planów miejscowych.

W 2023 roku prowadzone były prace nad zmianą Studium dotyczącą wyznaczenia terenu pod inwestycję celu publicznego.

■ 5.01.2. Budownictwo

Do działań miasta należy:

- ✓ wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę, rozbiórkę, zmianę sposobu użytkowania obiektu i zezwoleń na realizację inwestycji drogowych;
- ✓ przyjmowanie zgłoszeń robót niewymagających pozwolenia na budowę;
- ✓ wydawanie zaświadczeń o samodzielności lokali;
- ✓ rejestracja dzienników budowy;
- ✓ przyjmowanie wniosków dotyczących odstępstwa od przepisów techniczno-budowlanych;
- ✓ przyjmowanie zgłoszeń rozbiórek obiektów budowlanych;
- ✓ zatwierdzanie projektów zamiennych;
- ✓ przenoszenie decyzji na innego inwestora;
- ✓ przyjmowanie zgłoszeń z projektem budowlanym.

Zadania z zakresu budownictwa w Mieście Tychy w 2023 roku

Złożone wnioski (ogółem)	2 213	Wygaszenie decyzji	17
Wydawanie zezwoleń na realizację inwestycji drogowych	6	Przeniesienie pozwolenia na budowę na rzecz innego inwestora	35
Pozwolenia na budowę	280	Rejestracja dzienników budowy	370
w tym budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne - 70 pozwoleń - 112 budynków - 161 mieszkań, wielorodzinne - 14 pozwoleń - 32 budynki - 228 mieszkań		Zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, zgłoszenie zmiany	27
Pozwolenia na rozbiórkę	19	Uchylenie decyzji o pozwoleniu na budowę	4
Zgłoszenia robót budowlanych	192	Zgłoszenie z projektem budowlanym	144
Zgłaszanie rozbiórek obiektów	21	Wydawanie zaświadczeń o samodzielności lokali	115
Zmiana decyzji o pozwoleniu na budowę (projekty zamienne)	11	Wnioski dotyczące odstępstwa od przepisów techniczno-budowlanych	15

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w 2023 roku otrzymał 243 zawiadomienia o rozpoczęciu robót budowlanych, 354 zawiadomienia o zakończeniu budowy i przeprowadził **176 kontroli** w terenie.

■ 5.01.3. Konserwacja zabytków

Miejski Konserwator Zabytków prowadzi niektóre zadania z zakresu ochrony zabytków przekazane przez Wojewodę Śląskiego, polegające na uzgodnieniach decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleniu na budowę obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz zadania własne gminy z zakresu opieki nad zabytkami.

W 2023 roku miasto przekazało dotacje do prac konserwatorskich i restauratorskich. Dotacje do takich prac prowadzonych w budynkach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków zostały udzielone jednemu podmiotowi:

Wspólnocie Mieszkaniowej nr 28/I w Tychach, ul. Wojska Polskiego 19-19b na wymianę drzwi do klatek schodowych.

Kwota przyznanej dotacji: **25 565,58 zł**

Najważniejszymi działaniami w 2023 roku była współpraca z Tyskim Zakładem Usług Komunalnych z zakresie konserwacji pomnika Walki i Pracy. W 2025 roku minie 50 lat od momentu zbudowania tego pomnika. Nawarstwione przez pięć dekad zabrudzenia spowodowały, że postacie na środkowej rzeźbie stały się mało czytelne. Prace konserwatorskie przywróciły pierwotną kolorystykę elementów żelbetowych pomnika i wydobyły walory rzeźb odlanych w brązie.

W 2023 roku Miejski Konserwator Zabytków współpracował z Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych przy pracach konserwatorskich mozaiki na elewacji Teatru Małego i przy remoncie całego budynku. Prace konserwa-

torskie na mozaice polegały na oczyszczeniu płytek, uzupełnieniu ubytków, nałożeniu kitów scalających kolorystycznie oraz zabez-

■ 5.01.4. Nowe Centrum Tychów

2023 rok był kluczowym dla przyszłości Nowego Centrum Tychów. Po niemal dwóch latach przygotowań i konsultacji Rada Miasta Tychy przyjęła dwa dokumenty: Strategię Rozwoju Miasta Tychy 2030+ określającą etapy przedsięwzięcia, a także jeden z jej strategicznych elementów – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru centrum. Dokumenty te są podstawą działań realizacyjnych, w tym prawnych, infrastrukturalnych i inwestycyjnych.

W ślad za przyjętą Strategią, główną ideą nowego centrum miasta jest wielofunkcyjność budynków, przestrzeni publicznych i przede wszystkim użytkowników. Jego budowa zapewni miejsce w mieście, z którym będą utożsamiać się jego mieszkańcy. Budowane budynki mają łączyć funkcje gospodarcze tworząc przestrzeń dla usług komercyjnych i publicznych, miejsc pracy (w tym powierzchni biurowych) i mieszkalnictwa (w tym komunalnego). Powstające przestrzenie publiczne będą spełniały wiele funkcji, charakteryzować je będzie różnorodność i otwartość na wszystkich użytkowników, niezależnie od grupy wiekowej, jaką reprezentują. Narzędziem koordynującym różne aspekty związane z realizacją centrum jest masterplan. Pozwoli on na efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez zaplanowanie systemu wdrażania konkretnych projektów i zarządzanie obszarem zgodnie z poniższymi założeniami:

- kształtowanie przestrzeni centrum w oparciu o istniejące osie – oś Zieloną i oś komunikacyjną (Aleję Jana Pawła II równoległą do linii kolejowej),

- kształtowanie zwartej zabudowy pierzejowej inspirowanej wankueryzmem (zapewniającej czytelny podział na przestrzenie publiczne i półpubliczne, przy jednoczesnym zachowaniu poczucia ludzkiej skali),

pieczeniu powierzchni mozaiki przed wpływem czynników atmosferycznych.

- zapewnienie wielofunkcyjności budynków i przestrzeni publicznych;

- oparcie obsługi komunikacyjnej o założenia zrównoważonej mobilności (zapewnienie priorytetu dla komunikacji pieszej i minimalizacja komunikacji samochodowej, efektywny i konkurencyjny transport zbiorowy, sieć bezpiecznych i przyjaznych dróg rowerowych, huby mobilności);

- wykorzystanie błękitno-zielonej infrastruktury (w tym liofilicznej architektury).

Poszczególne procesy budowy centrum i jego założenia będą podlegały szerokim konsultacjom społecznym, eksperckim i inwestorskim.

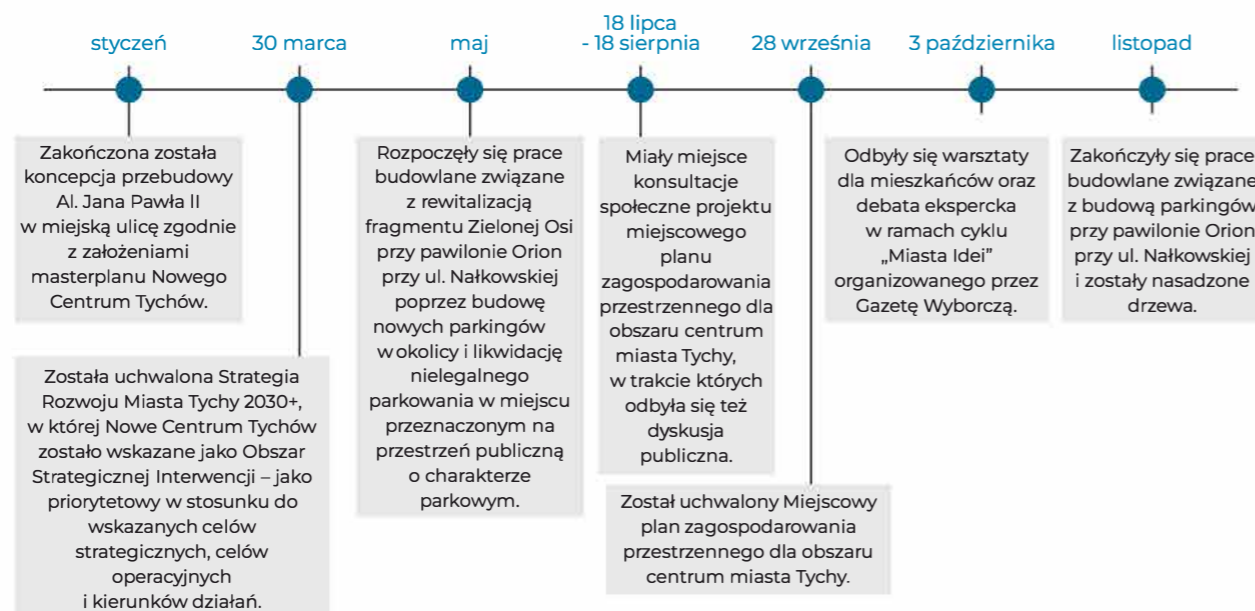
W związku z faktem, że budowa centrum jest procesem długofalowym, którego okres realizacji wykracza poza ramy czasowe niniejszej strategii, istotnym elementem planowanej interwencji jest podzielenie jej na etapy. Umożliwi to zachowanie wysokiej efektywności realizowanych działań. Poprzez stopniowe wdrażanie konkretnych elementów możliwe będzie dostosowanie ich do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb oraz reagowanie na występujące bariery lub szanse rozwojowe.

Stworzenie nowego centrum pełni funkcję nadrzędną względem wskazanych w niniejszym dokumencie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań. Oprócz sfery przestrzennej, na którą niewątpliwie będzie ono oddziaływać, jego zasięg będzie również widoczny w sferach społecznej i gospodarczej. Centrum będzie miejscem integracji społeczności lokalnej, spędzania wolnego czasu, odpoczynku. Stworzenie przestrzeni półpublicznych będzie sprzyjało integracji sąsiadów. Ponadto, budowa infrastruktury z przeznaczeniem na lokowanie, prowadzenie i rozwój działalności gospodarczej pozwoli na

podniesienie konkurencyjności gospodarczej miasta i efektywne wykorzystanie jego po-

tencjału. Poprawi wizerunek Tychów i pozwoli na promocję jego marki.

Kalendarium

Pełnomocnik Prezydenta ds. koordynowania i monitorowania przedsięwzięć w zakresie rozwoju obszaru nowego centrum miasta Tychy brał udział w branżowych konferencjach i debatach, podczas których omawiał założenia w zakresie obszaru nowego centrum Tychów. Między innymi w Międzynarodowych Targach Nieruchomości MIPM w Cannes, XXI Samorządowym Forum Kapitału i Finansów w Katowicach, I Forum Placemakingu w Krakowie czy 4 Design Days.

5.02. Zasoby mieszkalne i użytkowe gminy

Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych jest jednostką organizacyjną Miasta Tychy, którego działania związane są m.in. z zaspakajaniem potrzeb mieszkańców w zakresie administrowania zasobami mieszkalnymi i niemieszkalnymi oraz gruntami stanowiącymi własność Miasta Tychy, zarządzaniem gruntami wraz z położonymi na nich budynkami stanowiącymi własność Miasta Tychy i Wspólnot Mieszkaniowych, przeprowadzaniem inwestycji i remontów budynków oraz lokali mieszkalnych i niemieszkalnych, jak również zagospodarowaniem terenów administrowanych w imieniu gminy.

MZBM administruje 265 nieruchomościami stanowiącymi własność wspólnot mieszkaniowych, spośród których gmina jest współwłaścicielem 260 nieruchomości oraz mieszkaniowym i niemieszkaniowym zasobem gminy.

Administrowany zasób gminy wg stanu na 31.12.2023 roku stanowił:

50 budynków mieszkalnych

33 budynki niemieszkalne, w tym Mediateka, Andromeda, dworzec PKP

297 lokali niemieszkalnych o powierzchni **55 713 m²**

grunty o powierzchni **77,40 ha**

4 832 lokali mieszkalnych o powierzchni **204 096 m²**, w tym **450** lokali przeznaczonych na najem socjalny o łącznej powierzchni **15 070 m²**

Każdego roku zasób MZBM ulega zmianie, w związku ze sprzedażą lokali, a także przejmowaniem lub powstawaniem nowych. W 2023 roku sprzedano **6 lokali** mieszkalnych o łącznej powierzchni **279,74 m²**, natomiast powstały **3 lokale** o powierzchni **145,51 m²**.

5.02.1. Dzierżawa i najem

W 2023 roku zawarto:

- 314** umów najmu lokali mieszkalnych, w tym **189 umów** socjalnego najmu lokali;
- 11** umów na udostępnienie pomieszczeń tymczasowych;
- 42** umowy najmu lokali użytkowych;
- 1** umowę najmu powierzchni reklamowych;
- 50** umów dzierżawy terenu o powierzchni **2 410,27 m²** z przeznaczeniem na dojścia, schody związane z działalnością gospodarczą, ogródki letnie i ogrody przydomowe, elementy małej architektury itp.;
- 14** umów udostępniania terenu pod budowę lub przebudowę infrastruktury technicznej.

■ 5.02.2.

Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy

W zasobach mieszkaniowych Gminy według stanu na 31 grudnia 2023 roku znajdowało się **4 832** lokali komunalnych w tym **450** z najmem socjalnym administrowanych przez MZMB w Tychach oraz **120** lokali wynajmowanych gminie jako lokale komunalne administrowane przez Tyskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o..

- ✓ **708** wniosków oczekujących na rozpatrzenie,
- ✓ przyjęto **245 wniosków o przydział mieszkania**,
- ✓ zrealizowano **35 wyroków eksmisyjnych**, wskazując lokale socjalne,
- ✓ wydano **167** wskazań do zawarcia umów najmu lokali komunalnych i najmem socjalnym w ramach realizacji listy przydziału i zamiany mieszkań,
- ✓ zrealizowano **22** zamiany lokali z kontrahentem,
- ✓ zweryfikowano prawidłowe wykorzystanie lokali komunalnych – przeprowadzono **84** wywiady środowiskowe,
- ✓ **13** osobom mającym wyższe dochody, przekwalifikowano najem socjalny lokali na umowy na czas nieokreślony z wyższą stawką czynszu,
- ✓ podejmowano działania regresowe wobec osób, za które Gmina Miasta Tychy wypłacała wierzycielom odszkodowanie za brak lokalu socjalnego – wyegzekwowano kwotę **12 674,15 zł** tytułem należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami, kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego.
- ✓ wydano **2 822 decyzji** o przyznaniu dodatków mieszkaniowych i wypłacono dodatek mieszkaniowy **16 889** gospodarstwom domowym,
- ✓ realizując zadanie zlecone – wypłata świadczenia pieniężnego za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy – na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wypłacono **2 647 720 zł**.

■ 5.02.3.

Zadłużenie i windykacja

Duży wpływ na finanse Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych ma zadłużenie najemców oraz byłych najemców mieszkań komunalnych. Gminny zasób mieszkaniowy zamieszkują mieszkańcy o najniższych docho-

dach co znacznie utrudnia windykację. Z dodatków mieszkaniowych korzysta 678 najemców na kwotę ok. 236 351,48 zł/miesiąc.

Mimo dość dobrze opracowanego i rozpo-

wszechnionego trybu postępowania z dłużnikami tj. wezwań na rozmowę, rozłożenia na raty, upomnień i wezwań do zapłaty, a w konsekwencji nakazów zapłaty oraz egzekucji komorniczych, zadłużenie najemców i byłych najemców z roku na rok rośnie. Rośnie również liczba zasądzonych wyroków eksmisyjnych. Jedną z głównych przeszkód skutecznej windykacji jest brak lokali z najmem socjalnym. Osoby posiadające wyroki dla lokali z najmem socjalnym w dalszym ciągu nie płacą, mieszkając w tym samym lokalu.

Według stanu na dzień 31.12.2023 roku wyroki eksmisyjne orzeczono względem **61** byłych najemców. Zaległość osób z wyrokami eksmisyjnymi wynosi **968 242,15 zł**.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku skierowano do kancelarii prawniczej **255** spraw, z czego **191** to sprawy o zapłatę, **62** to sprawy o eksmisję a 2 to sprawy z tytułu roszczeń gwarancyjnych.

W wyniku działań windykacyjnych zapadło **1 699** sądowych nakazów zapłaty na kwotę

ogółem (zaległość główna, odsetki oraz koszty sądowe) **13 281 443,50 zł**. Dotyczy to 727 komunalnych lokali mieszkalnych. W większości zaległości te egzekwuje komornik.

Umowy w sprawie spłaty zadłużenia w ratach podpisało **183** najemców i byłych najemców na kwotę około **1 954 523,84 zł**. Nie wszyscy dłużnicy, którzy skorzystali z rozłożenia na raty realizują zapisy zawarte w umowach w sprawie spłaty zadłużeń. W takim przypadku sprawa o wyegzekwowanie trafia do komornika.

W 2012 r. Zarządzeniem Prezydenta nr 0050-/231/12 z dnia 13.08.2012 roku wprowadzona została możliwość „odpracowania zaległości”. Do grudnia 2022 roku z tej formy pomocy skorzystało łącznie **204** dłużników. Niestety, zainteresowanie tą formą spłaty długów znacznie zmalało. W 2023 roku z takiej formy pomocy skorzystało **2** dłużników odpracowując zadłużenie na poziomie **1508,46 zł**.

■ 5.03.

Działalność Tyskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (TTBS)

Lokale mieszkalne budowane przez spółkę przeznaczone są dla osób, które nie spełniają kryterium dochodowego dla lokali komunalnych oferowanych przez Gminę Tychy, a równocześnie nie posiadają środków lub zdolności kredytowej na zakup mieszkania.

W latach 1999-2023 Spółka wybudowała **726 lokali** mieszkalnych w **13** budynkach o łącznej powierzchni **42,567 tys. m²**, w tym **120** lokali wynajmowanych gminie jako lokale komunalne. W zasobach spółki mieszka **1907** osób, w tym **309** w lokalach komunalnych.

Spółka administruje lokalami użytkowymi o łącznej powierzchni **18,312 tys. m²**, posiada

ponad **500** miejsc parkingowych i **15** garaży. Dodatkowo spółka zarządza **4** wspólnotami. W 2023 roku lokale mieszkalne wynajęte były w 100%, miejsca parkingowe i garaże również w 100%, natomiast lokale usługowe w 94,91%.

Na dzień 1 stycznia 2023 roku kapitał zakładowy wynosił **119 078 500 zł**, tj. **238 157** udziałów, po **500 zł** każdy, a na dzień 31 grudnia 2023 roku **124 148 500 zł**, tj. **248 297** udziałów, po **500 zł** każdy. **100 %** udziałów posiada Gmina Tychy.

Liczba wniosków oczekujących na dzień 31 grudnia 2023 roku: 637.

ZAKOŃCZONE INWESTYCJE**Adaptacja budynku i budowa nowego budynku przy ul. Oświęcimskiej 256**

Spółka otrzymała od gminy działki o łącznej powierzchni **4 605 m²**. Efekt to **30** lokali mieszkalnych o powierzchni **1 807 m²** i lokal usługowy o powierzchni **100 m²**, przeznaczony na przychodnie zdrowia. Generalnym wykonawcą była firma P.B. Dombud SA. Inwestycja została zakończona i rozliczona w 2023 roku. Wartość umowy wyniosła **10 589 344,79 zł**. Lokale przeznaczone zostały do zwiększenia gminnego zasobu i zostały zasiedlone przez osoby, które złożyły wniosek o przydział lokalu mieszkalnego w Urzędzie Miasta Tychy. Gmina uzyskała z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych dofinansowanie na poziomie **8 000 000 zł**.

■ 5.04. Zarządzanie nieruchomościami w mieście

Działania miasta skupiają się na 3 głównych obszarach:

- ✓ gospodarowania posiadanym zasobem mienia komunalnego oraz mienia Skarbu Państwa;
- ✓ regulacji stanów prawnych nieruchomości;
- ✓ obrotu prawnego nieruchomościami zabudowanymi, niezabudowanymi oraz lokalami.

We wszystkich sferach tematycznych działania prowadzone są zarówno na wniosek stron, jak i z urzędu.

AKTUALNE INWESTYCJE**Budowa budynku mieszkalnego przy ul. Spacerowej 1-3**

W marcu Spółka uzyskała pozwolenie na budowę budynku. Przewidywany efekt rzeczowy to **32** lokale mieszkalne o łącznej powierzchni **1 604 tys. m²** i **31** miejsc parkingowych w garażu podziemnym. 9 sierpnia 2023 roku zawarta została umowa z firmą BUILDING ENTERPRISE Sp. z o.o. z siedzibą w Jawiszowicach. Wartość podpisanej umowy opiewa na kwotę **15 227 679,34 zł**, a planowany termin zakończenia i rozliczenia inwestycji to II kwartał 2025 roku.

PLANOWANE INWESTYCJE

W czerwcu 2022 roku Spółka otrzymała od Gminy Tychy w formie aportu działki przy ul. Jaśkowickiej o łącznej powierzchni **9 479 m²**, z przeznaczeniem na budownictwo mieszkaniowe. W 2023 roku Spółka zleciła wykonanie koncepcji zagospodarowania terenu.

■ 5.04.1.

Gospodarowanie nieruchomościami**Sprawy**

W 2023 roku zarejestrowano **134 sprawy**, które dotyczyły przekazania nieruchomości gruntowych do korzystania w formie dzierżawy, użyczenia bądź przekazania do korzystania w innej formie, np. zgody na wejścia w teren czy zgody na realizację imprez.

Zakończono 100 z nich, w wyniku czego zawarto 62 umowy dzierżawy i 5 umów użyczenia. 33 pozostałe sprawy zamknięto poprzez ustalenie innych form korzystania z gruntu. 34 sprawy pozostały niezakończone, a ich procedowanie jest kontynuowane w bieżącym roku.

Jedna z umów użyczenia dotyczy nieruchomości zabudowanej stanowiącej własność Gminy Miasta Tychy, a położonej na terenie Gminy Kobiór.

Inwestycje

Kontynuowane są inwestycje związane z realizacją obiektów gastronomicznych na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Paprocany” w dwóch lokalizacjach – przy ul. Parkowej 17 oraz w rejonie ul. Nad Jeziozem. Inwestycje są następstwem przetargów zorganizowanych w 2022 roku.

Udostępnienia gruntów

W 2023 roku procedowano 35 wniosków pod budowę sieci i urządzeń infrastruktury technicznej. Wszystkie zakończono wydaniem zgody:

- ✓ 13 umów dzierżawy;
- ✓ 1 umowa użyczenia;
- ✓ 20 przedwstępnych umów dzierżawy
- ✓ 1 przedwstępna umowa użyczenia.

Ustawa przekształcająca prawo użytkowania wieczystego gruntu pod budynkami mieszkalnymi w prawo własności

W 2023 roku miasto nadal realizowało zapisy ustawy przekształcającej prawo użytkowania wieczystego gruntu pod budynkami mieszkalnymi w prawo własności. W dużej mierze były to przekształcenia nieruchomości, które miały skomplikowany stan prawnym bądź wymagające uzyskania dodatkowych opinii.

W ramach postępowań związanych z przekształceniem prawa użytkowania wieczystego wydano:

- ✓ **111** zaświadczeń o przekształceniu;
- ✓ **469** zaświadczeń/informacji o opłacie;
- ✓ **334** pisma określające wysokość jednorazowej opłaty przekształceniowej;
- ✓ **307** zaświadczeń o spłacie.

W tematyce użytkowania wieczystego:

- ✓ wprowadzono do baz danych **380** nowych pozycji w programie „użytkowanie wieczyste” i **32** nowe pozycje w programie „przekształcenia”;
- ✓ **404** sprawy skierowano na drogę postępowania egzekucyjnego, celem windykacji należności przypadających Gminie Tychy;
- ✓ prowadzono **10** postępowań dotyczących umorzeń, rozłożeń na raty i przesunięć terminów płatności - wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie.

Miasto realizowało również przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości wszczynane wyłącznie na wniosek stron, czyli w pełnym trybie administracyjnoprawnym. Przeprowadzono 14 takich spraw - 5 z nich zakończyło się decyzją ostateczną, 3 są w trakcie, a 6 pozostaje zawieszonych.

Wśród tych spraw tylko **2** wszczęte zostały w 2023 roku, pozostałe to sprawy z lat poprzednich.

■ 5.04.2. Obrót nieruchomościami

W 2023 roku **50 najemców** złożyło wnioski o sprzedaż lokali mieszkalnych z bonifikatą, 2 najemców wystąpiło o sprzedaż lokali użytkowych, 1 – o sprzedaż garażu. **36 postępowań** zakończono odmową sprzedaży. Przyczyną większości odmów, jak w poprzednich latach, była wykonana termomodernizacja budynku, zaległości w płatnościach, niezamieszkiwanie w wynajmowanym lokalu oraz za krótki okres najmu.

Do umów notarialnych dotyczących sprzedaży lokali mieszkalnych przystąpiło **6 wnioskodawców**, przy czym:

- ✓ **1 wykup** dotyczył sprawy z 2021 roku,
- ✓ **4 wykupy** dotyczyły wniosków z 2022 roku,
- ✓ **1 wykup** dotyczył wniosku z 2023 roku.

5 nabywców posiadało uprawnienia do **40% bonifikaty** przy wykupie lokalu mieszkalnego, 1 do **bonifikaty 30%**. Dochód z tytułu sprzedaży lokali mieszkalnych wyniósł w 2023 roku **1 026 209 zł**.

W obszarze sprzedaży lokali mieszkalnych miasto odnotowało znaczną tendencję spadkową – ilość sprzedanych lokali zmalała rok do roku o ponad 50%. Przyczynia się do tego trendu obserwowany ciągle wzrost wartości lokali, spowodowany wzrostem cen transakcyjnych. Tyski rynek nie odbiega w tym względzie od innych miast i regionów.

Zawarciem umowy sprzedaży zakończyły się również 2 sprawy o sprzedaż garaży – 1 z roku 2023 i 1 z 2022.

Miasto nie wyraziło zgody na sprzedaż lokalu użytkowego o przeznaczeniu usługowym. Lokale użytkowe nie są przeznaczane do zbycia, ponieważ gwarantują stały dochód z umów najmu. Ich sprzedaż byłaby nieracjonalna z perspektywy długoterminowego gospodarowania zasobem lokali komunalnych.

Drugi wniosek dotyczy lokalu użytkowego w całości zagospodarowanego pod działalność medyczną i złożony został przez podmiot, któremu przysługuje pierwszeństwo w jego nabyciu. Wniosek został zaopiniowany pozytywnie, procedura zbycia tego lokalu jest w toku.

W zakresie obrotu nieruchomościami prowadzono **50** spraw dotyczących sprzedaży nieruchomości gruntowych na własność:

- ✓ **21** zakończono;
- ✓ **20** spraw jest kontynuowanych;
- ✓ **9** spraw wstrzymano;
- ✓ **1** sprawa w 2023 roku dotyczyła oddania gruntu w użytkowanie wieczyste, została zakończona.

W ramach obrotu nieruchomościami publicznymi miasto nie tylko je sprzedaje, ale również nabywa na cele publiczne.

W 2023 roku prowadzono:

- ✓ **41** spraw w zakresie zakupu nieruchomości;
- ✓ **24** z nich zakończono;
- ✓ **17** jest w toku;
- ✓ **64** sprawy dotyczące gruntów przejmowanych pod drogi w trybie specustawy i art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

W postępowaniach dotyczących gruntów przejętych pod drogi:

- ✓ wydano **8** ostatecznych decyzji administracyjnych;
- ✓ **6** spraw zawieszono;
- ✓ **40** spraw jest kontynuowanych.

W sprawach o wypłatę odszkodowania w związku z art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami prowadzono 9 spraw:

- ✓ 3 zakończono wypłatą odszkodowania;
- ✓ 6 jest kontynuowanych.

Istotną dla miasta transakcją w 2023 roku było nabycie terenu przy ulicy Jankowickiej o powierzchni 3224 m². Nieruchomość - zgodnie z planem miejscowym - zagospodarowana będzie jako teren obsługi pasażerskiego transportu zbiorowego i docelowo usprawni infrastrukturę transportu publicznego w naszym mieście.

Po długich staraniach nabyto również teren przy ul. Hlonda o powierzchni 855 m². Nieruchomość znajduje się vis-a-vis Teatru Małego. Znajdowały się na niej ruiny budynku, które niezwłocznie po nabyciu terenu przez gminę, zostały rozebrane, a teren uporządkowany. Docelowo obszar nabytej działki zostanie objęty nasadzeniami zieleni, a jej część wyłożona warstwą półprzepuszczalną i zabezpieczy dodatkowe miejsca parkingowe na czas wydarzeń w Teatrze Małym. Obszar ten stanowić będzie integralną całość z okolicami Rynku na Starych Tychach.

■ 5.04.3. Regulacje stanów prawnych nieruchomości

W ramach prowadzonych zadań miasto reguluje m.in. wzajemne roszczenia z przedsiębiorstwami przesyłowymi względem nowopowstającej oraz istniejącej na komunalnych działkach sieci infrastruktury technicznej. W tym celu na podstawie operatów szacunkowych określana jest wysokość jednorazowego wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu.

Uzyskany w 2023 roku dochód z tego tytułu to **141 534,87 zł**, a służebności przesyłu miasto ustanowiło na rzecz Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. Ogółem służebności przesyłu ustanowiono na 18 działkach gminnych.

W 2023 roku miasto zawarło również jedną umowę notarialną o ustanowieniu służebności drogowej na rzecz osoby prawnej. Poprzez te postępowania właściciele działek pozbawionych dostępu do drogi publicznej uzyskują prawne uregulowanie tej kwestii. Pozwala im to na sprzedaż nieruchomości dotychczas pozbawionych dostępu do drogi publicznej bądź ich geodezyjny podział. Dochód gminy z tytułu ustanowienia służebności drogowej wyniósł **3 237,36 zł**.

Miasto reguluje także stany prawne nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi, w których gmina posiada swoje udziały. Są to postępowania bardzo skomplikowane, długotrwałe i wymagające ścisłej współpracy z członkami wspólnot mieszkaniowych. W 2023 roku zakończono 3 takie regulacje - ul. Einsteina 7, ul. Estkowskiego 3 i ul. Arctowskiego 1-1d.

Do realizowanych postępowań regulacyjnych zaliczane są także sprawy związane ze zwrotami nieruchomości na rzecz byłych właścicieli. W większości postępowania te miasto prowadzi jako gmina zastępcza, wyznaczona przez Wojewodę Śląskiego.

■ 5.05. Zadania z zakresu geodezji

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez miasto należy tworzenie, prowadzenie i udostępnianie baz

danych obejmujących zbiory danych przestrzennych infrastruktury informacji przestrzennej dotyczącej: ewidencji gruntów i bu-

dynków, geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, rejestru cen nieruchomości, szczegółowych osnów geodezyjnych, bazy danych obiektów topograficznych, gleboznawczej klasyfikacji gruntów. W ramach zadań włas-

nych miasto zajmuje się prowadzeniem spraw związanych z podziałami nieruchomości, numeracją porządkową oraz nazewnictwem ulic.

W 2023 roku:

9261

dokumentów przyjęto w zakresie aktualizacji bazy ewidencji gruntów, budynków i lokali, w tym:

2133 akty notarialne

358 akty poświadczenia dziedziczenia

5929 zawiadomień z Ksiąg Wieczystych (w tym **5074** plików elektronicznych ZSIN)

841 pozostałe

5627

dokumentów udostępniono w zakresie informacji, wypisów i wyrysów z operatu ewidencyjnego, w tym wypisów bez danych osobowych, w tym **2532** w postaci dokumentu elektronicznego

1406

dokumentów udostępniono w zakresie materiałów (map) stanowiących państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny, w tym 600 w postaci dokumentu elektronicznego

17

decyzji wydano (w tym 3 decyzje naliczające wysokość opłat za wyłączenie) w sprawie wyłączenia gruntu z produkcji rolnej

73

zaświadczenia wydano w sprawie wyłączenia gruntu z produkcji rolnej

121

decyzji administracyjnych wydano, dotyczących podziału nieruchomości

138

wniosków rozpatrzono w zakresie nadania numeru porządkowego nieruchomości, dotyczących nadania **196 adresów**

371

projektów uzgodniono dotyczących usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu w ramach narad koordynacyjnych

Opracowano trzy projekty uchwał (które zostały uchwalone) o nadaniu nazwy:

UCHWAŁA NR LIV/1021/23 RADY MIASTA TYCHY z dnia 26 października 2023 roku w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej bocznej od ulicy Oświęcimskiej do ul. Goździków – **ulica Imbirowa**

UCHWAŁA NR LVI/1058/23 RADY MIASTA TYCHY z dnia 14 grudnia 2023 roku w sprawie nadania nazwy „**Fundacji WOŚP**” rondy położonego u zbiegu ulic Bocheńskiego, Hlonda i Bocznej w Tychach

UCHWAŁA NR LVI/1059/23 RADY MIASTA TYCHY z dnia 14 grudnia 2023 roku w sprawie nadania nazwy **Rondo Bocianów** rondy położonego przy ul. Imbirowej w Tychach.

■ 5.06.

Działalność spółki Śródmieście w obszarze zarządzania nieruchomościami

W 2023 roku przedmiotem działalności Spółki był wynajem i zarządzanie nieruchomościami, w tym wynajem lokali usługowych i powierzchni handlowych, pomieszczeń biurowych, usługowych i związanych z działalnością oświatową, a także wynajem powierzchni i świadczenie usług reklamowych, dzierżawa gruntów, działalność w zakresie telekomunikacji - dzierżawa światłowodów i zarządzanie kanałami technologicznymi.

W roku 2023 spółka w dalszym ciągu rozwijała takie produkty jak świadczenie usług biura wirtualnego oraz zarządzanie kanałami technologicznymi. Spółka w roku 2023 rozpoczęła współpracę z Akademią WSB z Dąbrowy Górniczej, tworząc tym samym możliwość prowadzenia działalności uczelni wyższej na terenie miasta Tychy - to pierwsza tego rodzaju dostępna oferta od kilku lat.

Obiekty handlowe

Spółka prowadzi najem powierzchni handlowych na dwóch obiektach handlowych: al. Piłsudskiego 8 (Tyskie Hale Targowe) oraz al. Bielska (Targowisko Miejskie).

W 2023 roku na obiekcie THT kontynuowano działalność sklepu społecznego wraz klubokawiarnią, zadanie jest realizowane przez Urząd Miasta Tychy w ramach zadania zleconego Fundacji.

W 2022 roku część piętra hali zaadaptowano pod wynajem powierzchni na cele rekreacyjne tj. klub sportowy i siłownię, natomiast w 2023 roku działalność w tym miejscu rozpoczęła dodatkowo szkoła tańca i sala zabaw dla dzieci. W 2023 roku kontynuowana była działalność na Targowisku Miejskim przy al. Bielskiej. Handel na terenie Targowiska odbywa się cyklicznie w środy oraz soboty.

Obiekty biurowe i edukacyjne

Spółka zarządza obiektem przy al. Piłsudskiego 12 o powierzchni **3 459 m²**. Właścicielem gruntu jest Gmina Tychy. Grunt został oddany w użytkowanie wieczyste Spółce, natomiast budynek stanowi odrębną własność.

Do nieruchomości przynależy parking z indywidualnymi miejscami postojowymi w liczbie **48 sztuk**. Parking znajduje się na działce o powierzchni **2 951 m²**.

Największe powierzchnie w budynku zajmują jednostki organizacyjne miasta, spółki gminne oraz jednostka organizacyjna Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii:

- ✓ Miejskie Centrum Oświaty;
- ✓ Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej;
- ✓ Śródmieście Sp. z o.o.;
- ✓ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
- ✓ UM Tychy Wydział Remontów;
- ✓ Zarząd Transportu Metropolitalnego.

Przeważająca część lokali wykorzystywana jest na działalność biurową firm. Na parterze budynku znajdują się lokale usługowe.

Na parterze budynku został również utworzony punkt obsługi interesantów, który zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ponadto Spółka zarządza budynkiem przeznaczonym na cele edukacyjne przy al. Niepodległości 32 w Tychach, w którym funkcjonują takie podmioty jak przedszkole, żłobek i Niepubliczne Technikum Kolejowe.

W roku 2023 Spółka poszerzyła działalność w zakresie wynajmu nieruchomości na potrzeby oświatowo-dydaktyczne. Spółka rozpoczęła współpracę z Akademią WSB z Dąbrowy Górniczej, wynajmując pomieszczenia z przeznaczeniem na działalność szkolnictwa wyższego.

Uchwałą Rady Miasta z dnia 14 grudnia 2023 roku pozytywnie zaopiniowano objęcie przez Gminę miasta Tychy nowych udziałów, poprzez wniesienie aportem nieruchomości zlokalizowanej w Tychach przy ulicy Ciasnej 3.

Budynek będzie przeznaczony na wynajem pomieszczeń pod działalność oświatową. W budynku organizowane będą zajęcia dla studentów i słuchaczy, w ramach wybranego przez nich kierunku studiów oraz kontynuowana będzie działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, który cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród seniorów. Prowadzona tam działalność będzie miała charakter edukacyjny.

Działalność telekomunikacyjna – usługi światłowodowe

W ramach działalności telekomunikacyjnej Spółka realizuje kierunek rozwoju oparty na wykorzystaniu posiadanej sieci włókien światłowodowych własnych oraz dzierżawionych. W szczególności są to świadczenia usług dla firm prywatnych oraz gminnych jednostek organizacyjnych i spółek.

Spółka zarządzała światłowodami o łącznej długości włókien **1664 km i 350 m**, w tym **150 m** stanowią światłowody własne. W 2023 roku spółka udostępniła innym podmiotom **121 km 516 m** włókien światłowodowych.

Od 2023 roku Spółka poszerzyła swoją ofertę o świadczenie usług w zakresie obsługi kanałów technologicznych. Dotyczy to zwłaszcza wydawania warunków technicznych dla projektowania kanałów, uzgadniania przesyłanych projektów, odbiór zrealizowanych inwestycji oraz utrzymanie w pełnej sprawności kanałów już istniejących, poprzez wymagane przepisami prawa comiesięczne przeglądy stanu technicznego infrastruktury kanałowej.

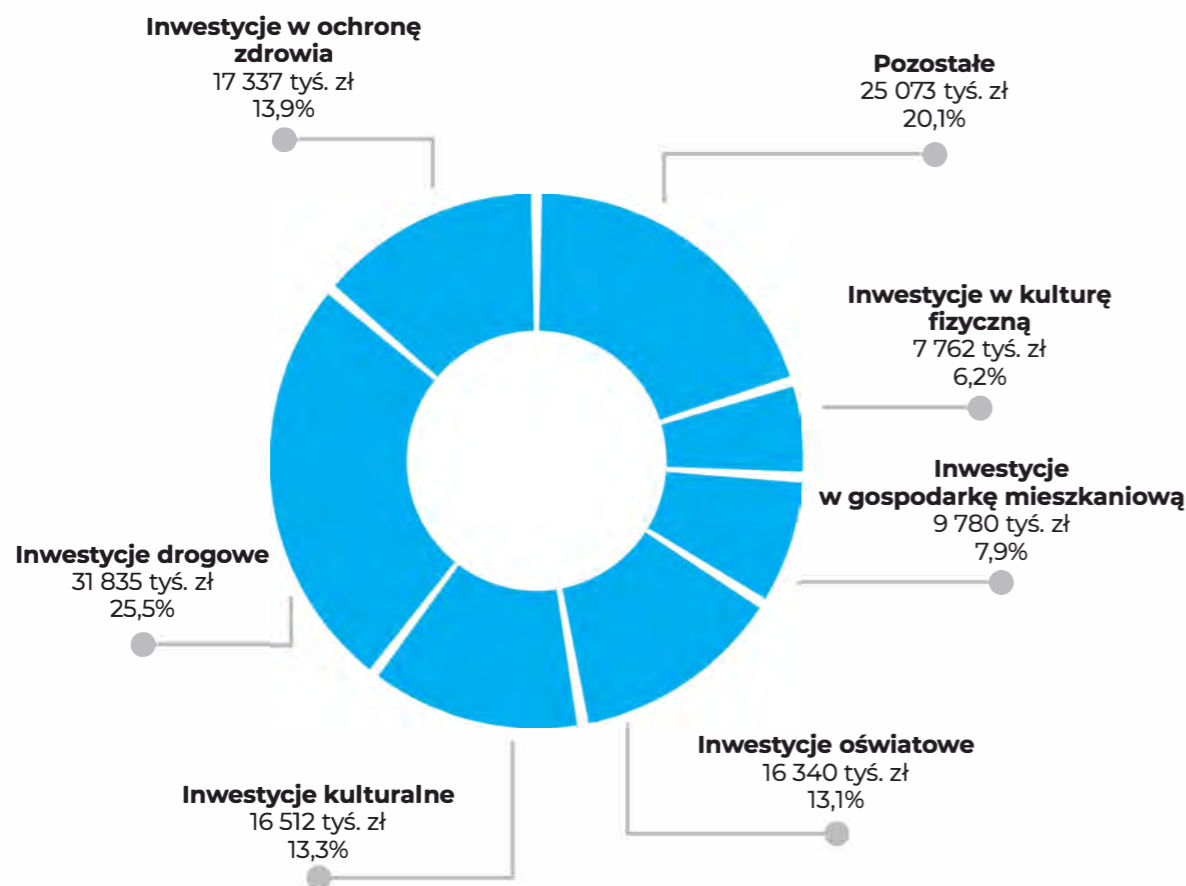
W 2023 roku uzgodniono 7 projektów wykonawczych, uzgadniając warunki techniczne na budowę/przebudowę kanałów technologicznych, na łączną długość **3 427 metrów**. Całkowita długość utrzymywanych w 2023 roku kanałów technologicznych to **11 km 987 metrów**.

CZĘŚĆ 6

**INWESTYCJE
I REMONTY**

6.01. Inwestycje

Na wydatki majątkowe przeznaczono w 2023 roku **124 638 514 zł**. Największe środki przeznaczono na inwestycje drogowe - **31 835 279 zł**, inwestycje w ochronę zdrowia - **17 337 000 zł**, inwestycje kulturalne - **16 512 189 zł** oraz inwestycje oświatowe - **16 340 056 zł**.

Wybrane zdania i projekty inwestycyjne realizowane w 2023 roku

Przebudowa ul. Burschego od Potoku Tyskiego do skrzyżowania z ul. Mikołowską

Na odcinku około 400 mb powstają: ścieżka rowerowa (od ul. Hlonda do ul. Norwida) oraz wspólny ciąg pieszo-rowerowy (od ul. Norwida do Mikołowskiej i od ul. Mikołowskiej do Dołowej).

Koszt w 2023 roku: **1 346 257 zł**,
Wartość inwestycji: **2 682 410 zł**

Przebudowa wiaduktów drogowych w ciągu ul. Mikołowskiej

Na początku IV kwartału 2023 roku rozpoczęła się przebudowa uszkodzonych wiaduktów

drogowych w ciągu ulicy Mikołowskiej, czyli krajowej 44. To jedna z największych inwestycji drogowych ostatnich lat. Docelowo, w miejscu istniejących obiektów, powstaną dwa zupełnie nowe. Stopień degradacji wiaduktów oraz konieczność dostosowania się do aktualnych norm unijnych w zakresie nośności tego typu obiektów, wymusiły podjęcie decyzji o całkowitej przebudowie. Całość została zaprojektowana w porozumieniu z PKP, m.in. po to, żeby umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej, w postaci rozbudowy torowiska.

Dofinansowanie: **47 500 000 zł** z programu: Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
Całkowity koszt: **64 785 305 zł**

Budowa Metropolitalnej drogi rowerowej (Velostrada nr 3) w obszarze GZM (Tychy-Katowice)

W 2023 roku podpisano umowę, która zapoczątkowała kilkietapowy proces budowy tyskiego odcinka Velostrady. Pierwszy etap zakłada przygotowanie tzw. koncepcji technicznej, która usprawni przeprowadzenie docelowego postępowania przetargowego, a następnie przyspieszy proces projektowania. Początek velostrady w Tychach znajduje się w dzielnicy Czuchów, dokładnie na skrzyżowaniu ul. Katowickiej z ul. Palmową, skąd prowadzi do węzła z DK 86 (ul. Beskidzka). W tym rejonie trasa będzie w śladzie nieczynnej linii kolejowej Katowice Murcki Towarowe-Czuchów Papiernia, następnie pod wiaduktem przecina drugą linię kolejową, a w sąsiedztwie przystanku na ul. Beskidzkiej, przechodzi pod ul. Boya-Żeleńskiego oraz łącznicą DK 86. Później ślad będzie równoległy do trasy nr DK 86, przecinając granicę z Katowicami. Tyski odcinek velostrady powinien być gotowy w połowie 2026 roku.

Dofinansowanie w 2023 roku: **40 959 zł**
Koszt w 2023 roku: **40 959 zł**
Szacunkowy koszt: **29 000 000 zł**

Szkolna 70

Zakończono termomodernizację wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Szkolnej 70 w Tychach. Zadanie było realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Oś priorytetowa I - Zmniejszenie emisyjności gospodarki, Działanie 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego, Poddziałanie 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim.

Wykonano docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu izolację przeciwwodną i ciepłą ścian fundamentowych, wymianę okien oraz drzwi zewnętrznych oraz instalację elektryczną, wentylacyjną, gazową, fotowoltaiczną i centralnego ogrzewania.

Dofinansowanie: **755 935 zł** z Funduszu Spójności
Wartość inwestycji: **1 384 687 zł**

Estetyczna 3

Zakończono przebudowę lokalu użytkowego na dwa mieszkania w budynku przy ul. Estetycznej 3. Powstały lokale dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami o powierzchni 87,26 m².

Dofinansowanie: **214 190 zł** z Funduszu Dopłat w ramach Rządowego Programu Bezzwrotnego Wsparcia Budownictwa.
Całkowity koszt: **324 119 zł**

Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 Tychach

Zakres inwestycji obejmuje budowę sali gimnastycznej, zaplecza sanitarnego, 3 sal lekcyjnych oraz łącznika stanowiącego połączenie rozbudowanej części z istniejącym budynkiem szkoły i przedszkola. Nowy obiekt wyposażony będzie w gazowe źródło ciepła, instalację elektryczną, wodociągową, sanitarną, deszczową oraz wentylację mechaniczną. Planuje się montaż 72 szt. paneli fotowoltaicznych o mocy 28 kWp.

Termin realizacji: 12.07.2023 rok – 11.09.2024 rok
Dofinansowanie: **5 000 000 zł** z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
Koszt w 2023 roku: **4 872 073 zł**
Całkowity koszt: **11 483 767 zł**

Termomodernizacja i modernizacja Teatru Małego w Tychach wraz z przebudową strefy wejściowej i zagospodarowaniem terenu

Projekt zakłada termomodernizację budynku Teatru Małego wraz z przebudową jego wnętrza i zagospodarowaniem sąsiadującego terenu, m. in. dla potrzeb organizowania kina plenerowego i spektakli teatralnych „pod chmurką”.

Koszt w 2023 roku: **16 391 000 zł**
Dofinansowanie: **21 060 000 zł** z Rządowego Funduszu Polski Ład
Całkowity koszt: **26 470 561 zł**

Rozbudowa Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego przy al. Niepodległości

W ramach inwestycji opiewającej na ponad **13 000 000 zł** dobudowano nowe parterowe skrzydło budynku o powierzchni ponad 1600 mkw. Wyremontowano elewację istniejącego budynku i zagospodarowano teren wokół.

Koszt w 2023 roku: **3 848 366 zł**
Całkowity koszt: **13 081 059 zł**

Adaptacja pomieszczeń przy ul. Edukacji 102 na potrzeby Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Na dwóch piętrach budynku Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego przy ul. Edukacji 102 w Tychach o powierzchni blisko 1300 metrów kwadratowych utworzono Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Koszt w 2023 roku: **5 556 487 zł**
Całkowity koszt: **5 586 007 zł**

Budowa wodnego placu zabaw w Parku Jaworek

W ramach inwestycji powstanie wodny plac zabaw z zagospodarowaniem otaczającego go terenu, budynkiem technicznym, wraz z infrastrukturą techniczną i automatyczną toaletą publiczną oraz infrastruktura towarzysząca.

Termin realizacji: 3.07.2023 rok – 9.09.2024 rok
Koszt w 2023 roku: **4 215 499 zł**
Całkowity koszt: **11 443 148 zł**

6.02. Remonty

Na remonty oraz bieżące naprawy i konserwacje w 2023 roku wydano **31 793 854 zł**. Największą część poniesionych nakładów przeznaczono na remonty dróg: **16 393 980 zł** zasobów mieszkaniowych: **4 384 000 zł** oraz placówek oświatowo-wychowawczych: **4 100 606 zł**.

Budowa skweru przy ul. Cienistej

Powstała wspólna przestrzeń dla mieszkańców okolicznych nieruchomości-ogród społeczny, wybieg dla psów oraz stref służących integracji, czyli place jako miejsca spotkań mieszkańców. Skwer zagospodarowano z poszanowaniem istniejącej przyrody. Poprowadzono ścieżki w miejscach istniejących już przedpłót i wykonano nasadzenia.

Wartość inwestycji: **903 794 zł**

Rozszczelnienie nawierzchni Placu Baczyńskiego – przygotowanie projektu

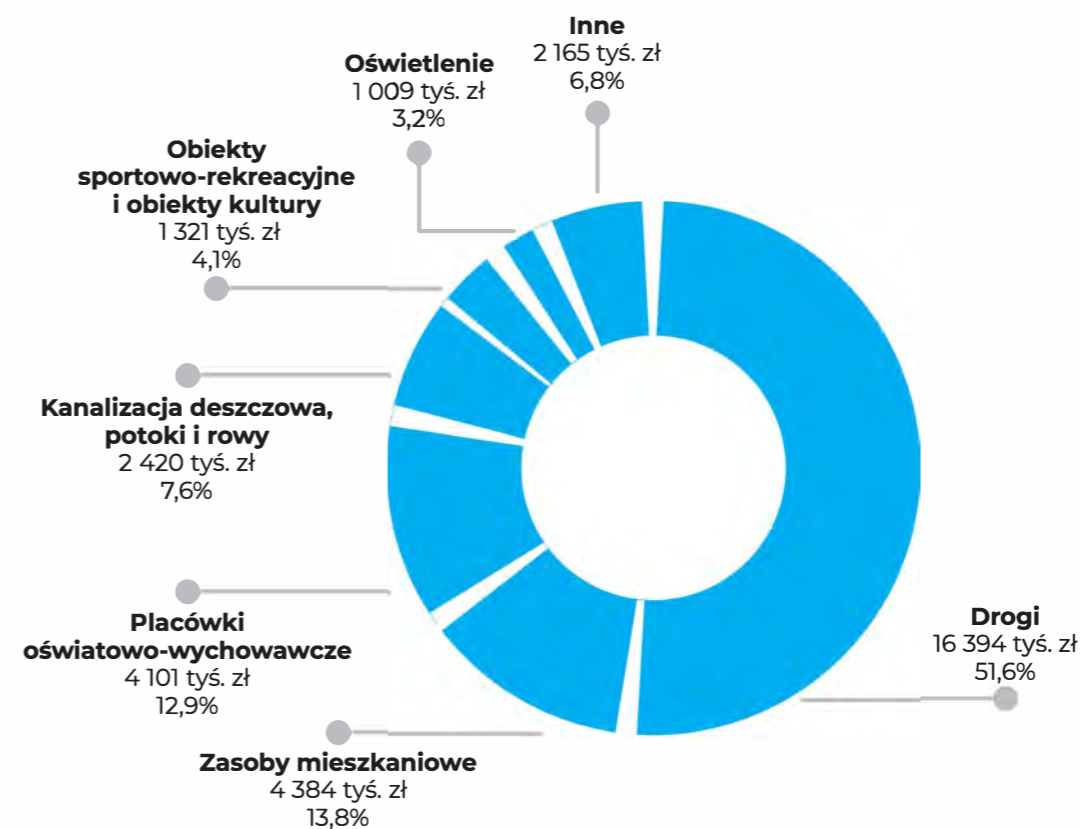
Przygotowano projekt, który zakłada usunięcie fragmentów nawierzchni nieprzepuszczalnej Placu w celu wprowadzenia większej ilości zieleni w postaci drzew oraz zieleni niskiej, a także odbrukowanie fragmentów bruku bezpośrednio pod drzewami istniejącymi, aby zwiększyć dla nich przestrzeń wegetacyjną i umożliwić ich dalszy rozwój.

Koszt w 2023 roku: **36 162 zł**

Przystań sportów wodnych przy Jeziorze Paprociańskim (MARINA)

W ramach projektu zostanie wykonana rozbiórka dwóch istniejących budynków klubów żeglarskich, wraz z ogrodzeniem. Oprócz samego budynku z częścią szkoleniową i magazynową, w ramach inwestycji powstaną także pomosty, ścieżki piesze oraz oświetlenie.

Termin realizacji: 10.07.2023 rok – 10.07.2025 rok
Koszt w 2023 roku: **1 301 292 zł**
Całkowity koszt: **33 606 560 zł**

Remonty, bieżące naprawy i konserwacje – wybrane zadania

Remonty dróg

- Remonty dróg powiatowych i krajowych, m.in.: ul. Oświęcimska, Beskidzka, Jana Pawła II, Budowlanych, Targiela, Armii Krajowej, Stoczniovców, Dmowskiego, Edukacji, Mikołowska, Piłsudskiego, Dąbrowskiego, Jaśkowicka, Rondo Lwowskie, al. Bielska. Koszt w 2023 roku: **6 325 823 zł**.
- Remonty dróg gminnych w tym bieżące remonty nawierzchni bitumicznych dróg i ulic, w tym m.in. ul. Andersa, Tischnera, Browarowa, Cyganerii, Norwida, Rolna, Uczniowska, Damrota, Kurpińskiego, Hierowskiego, Rodakowskiego, Strefowa, Rodzeństwa Krzyżowskich, Bławatków, Zelwerowicza. Koszt w 2023 roku **4 084 338 zł**.

Wspólnoty mieszkaniowe

Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych prowadził działania remontowe i inwestycyjne nieruchomości stanowiących własność wspólnot mieszkaniowych, których Gmina jest współwłaścicielem. W roku 2023 zakończono prace termomodernizacyjne i remontowe w budynkach oraz na terenach wspólnot, finansowane ze środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wspólnot lub zaciągniętych kredytów w 138 nieruchomościach na łączną kwotę ok. **12 200 000 zł**.

Miejsca Pamięci Narodowej i Groby Wojenne

W 2023 roku na utrzymanie czystości oraz porządku wokół miejsc pamięci narodowej oraz na remonty generalne przeznaczono **475 387 zł**, w tym **456 220 zł** na remont Pomnika Walki i Pracy w Miejskim Parku Solidarności.

Z dotacji Wojewody Śląskiego w wysokości **2 500 zł** sprawowana jest również opieka nad 5 grobami wojennymi znajdującymi się na parafialnym cmentarzu przy ul. Nowokościelnej w Tychach.

Stadion Zimowy

W 2023 roku wykonano remonty infrastruktury Stadionu Zimowego, zalicza się do nich: serwis agregatu mroźniowego poprzez wymianę płynów eksploatacyjnych w sprężarkach amoniakalnych, remont klimatyzatora zewnętrznego Carrier.
Koszt remontu: **33 792 zł**

- **Remonty w Żłobku Miejskim** – remont dachu wraz z malowaniem pomieszczeń.
Koszt: **185 855 zł**

- **Remonty, naprawy i konserwacje** alejek, urządzeń komunalnych i małej architektury w parkach i na innych terenach zielonych
Koszt: **307 980 zł**.

- **Remonty i utrzymanie** kanalizacji deszczowej i potoków, konserwacja rowów odwadniających i melioracyjnych i inne. Koszt: **2 419 942 zł**.

- **Remonty, naprawy i konserwacje** oświetlenia ulicznego. Koszt: **1 009 361 zł**

- **Remont** komunalnych zasobów mieszkaniowych. Koszt: **4 384 207 zł**.

Pełna lista zadań inwestycyjnych i remontowych dostępna jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta Tychy za 2023 rok” umieszczonym w serwisie BIP UM Tychy:

<https://bip.umtychy.pl/budzet-miasta/sprawozdania>

CZĘŚĆ 7

KOMUNIKACJA

Miejski Zarząd Ulic i Mostów sprawuje nadzór nad blisko 300 km dróg, w tym:

ok. 189 km
drogi gminne

ok. 83 km
drogi powiatowe

ok. 23 km
drogi krajowe

7.01. Bezpieczeństwo na drogach – działania miasta

W ramach poprawy bezpieczeństwa uczestników zarówno ruchu drogowego jak i pieszych w 2023 roku miasto zrealizowało szereg inwestycji w ramach infrastruktury drogowej. Tak, jak w poprzednich latach stosowano rozwiązania uspokajające ruch np. budowa progów zwalniających, wyniesionych przejść dla pieszych, rozbudowywano infrastrukturę rowerową (budowa i przebudowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych).

Od połowy 2022 roku w Tychach funkcjonuje Inteligentny System Zarządzania i Sterowania Ruchem. Wszystkie sygnalizacje w mieście działają pod nadzorem Centrum Sterowania Ruchem, a szereg dodatkowych funkcji systemu, może wpłynąć na lepszą diagnozę stanu bezpieczeństwa w poszczególnych punktach.

Bezpiecznej Drogi – kampania edukacyjna

Nacisk położono również na kwestie edukacji dotyczącej obowiązujących zasad ruchu drogowego. W sierpniu 2023 roku rozpoczęła się kampania edukacyjna poświęcona bezpieczeństwu tyszan w mieście. Akcja, która będzie kontynuowana w kolejnych latach kierowana jest do wszystkich uczestników ruchu – a w szczególności do pieszych, użytko-

To m.in. podsystemy: detekcji przejazdu pojazdów na czerwonym świetle, czy odcinkowe pomiary prędkości.

W ramach ITS na ulicach funkcjonują stacje pomiarowe warunków atmosferycznych, stacje pomiaru zanieczyszczeń i poziomu hałasu, a także dynamiczne tablice parkingowe, wskazujące poziom napełnienia parkingów. Działają znaki o zmiennej treści (VMS) informujące uczestników ruchu o występujących niebezpieczeństwach i utrudnieniach na drogach. W kilku lokalizacjach zainstalowano również stacje preselekccyjnego ważenia pojazdów w ruchu. Dzięki temu rozwiązaniu zmniejszy się degradacja sieci drogowej, co ma miejsce zwłaszcza w wyniku nielegalnych przejazdów pojazdów przeciążonych.

wników hulajnóg elektrycznych, rowerów i innych urządzeń takich jak np. rolki, deskorolki. W organizację miejskiej kampanii włączyli się: Miejska Komenda Policji w Tychach, tyski Oficer Rowerowy, Oficer Pieszy, Miejski Zarząd Ulic i Mostów przy wsparciu portalu 112.Tychy - Tyskie Służby Ratownicze. Ambasadorem akcji został Adrian Rzytki - tyski tiktoker.

W ramach działań powstała strona internetowa kampanii zawierająca wszystkie informacje o prawach i obowiązkach użytkowników dróg, pojawiły się plakaty, ulotki – rozdawane przez tuską Policję i Straż Miejską podczas

spotkań edukacyjnych. Na potrzeby akcji powstały krótkie filmy, które w atrakcyjny sposób przedstawiały ważne zagadnienia związane z bezpieczeństwem drogowym.

Zdarzenia drogowe na terenie Miasta Tychy

	2021	2022	2023
Ogólna liczba zdarzeń	1 534	1 323	1 313
Liczba kolizji	1 500	1 284	1 280
Liczba wypadków	34	39	33
Liczba wypadków z udziałem osób pieszych	10	17	13
Liczba osób rannych	38	40	41
Liczba ofiar śmiertelnych	2	1	2

Zadania poprawiające bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów

Remonty chodników

W 2023 roku wykonano remonty chodników o łącznej długości około **3 km** i powierzchni **8 874 tyś m²** w tym: Wejchertów (od Filaretów do nr 19), Wyszyńskiego (od Edukacji do Niepodległości), Edisona (od Elfów do Edukacji), Edukacji (od Edisona do Grota Roweckiego), Długa (peron pod wiatę przystankową), Boczna (od Bibliotecznej do Bocheńskiego), Bocheńskiego (od Rynku do Bocznej) Harcerska (od Skalnej do Stoczniowców), Uczniowska (od nr 30 do nr 50), Kopernika (od nr 10 do nr 18), Ziębia (od Kruczej do Orlej) Bukowa (od Budowlanych do Bukowej nr 19), Sikorek (od Ziębiej do Długiej) oraz zrealizowano bieżące naprawy chodników.

Infrastruktura rowerowa

W 2023 roku w mieście wykonano nowe odcinki dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych o łącznej długości 1 583 m, oraz rozpoczęto realizację kolejnych. Łączna długość

zmodernizowanych i wybudowanych nowych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych wyniosła **3,7 km**. Zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2023 roku w mieście jest około **73,5 km** dróg rowerowych.

Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych

Przebudowa ścieżki rowerowej i chodnika przy al. Bielskiej, przebudowa ścieżki rowerowej i chodnika przy al. Bielskiej od Jana Pawła II do wiaduktu nad stacją PKP.

Przebudowa/budowa ciągów pieszo-rowerowych

Przy ul. Żwakowskiej od ul. Kopernika do ul. Harcerskiej, przy al. Jana Pawła II od ul. Dmowskiego do al. Bielskiej, przebudowa wspólnej drogi pieszo-rowerowej na rozdzieloną wzdłuż ul. Edukacji, na odcinku od al. Bielskiej do ul. Baziowej, budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Harcerskiej od ul. Begonii do ul. Żwakowskiej.

Przebudowa ul. Burschego od Potoku Tyskiego do skrzyżowania z ul. Mikołowską

Na odcinku około **400 m** powstają: ścieżka rowerowa (od ul. Hlonda do ul. Norwida) oraz wspólny ciąg pieszo-rowerowy (od ul. Norwida do Mikołowskiej i od ul. Mikołowskiej do Dołowej) – zadanie w trakcie realizacji.

Zadania inwestycyjne poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego i pieszych

- ✓ Budowa wyniesionych, sugerowanych przejść dla pieszych przez ul. Hetmańską oraz przez ul. Ciasną.
- ✓ Budowa progów zwalniających na ul. Miłej, ul. Nadrzecznej, ul. Broniewskiego, ul. Hubala oraz ul. Wiejskiej.
- ✓ Wykonanie szykan drogowych na ul. Astrów, na ul. Granicznej oraz na ul. Wiązowej.

Inwestycje komunikacyjne

Drogowe zadania inwestycyjne rozpoczęte w 2023 roku - Finansowane z udziałem środków zewnętrznych

Przebudowa wiaduktów drogowych w ciągu ul. Mikołowskiej

Na początku IV kwartału 2023 roku rozpoczęła się przebudowa uszkodzonych wiaduktów drogowych w ciągu ulicy Mikołowskiej, czyli krajowej 44. To jedna z największych inwestycji drogowych ostatnich lat. Docelowo, w miejscu istniejących obiektów, powstaną dwa zupełnie nowe. Stopień degradacji wiaduktów oraz konieczność dostosowania się do aktualnych norm unijnych w zakresie nośności tego typu obiektów, wymusiły podjęcie decyzji o całkowitej przebudowie. Całość została zaprojektowana w porozumieniu z PKP, m.in. po to, żeby umożliwić rozwój infrastruktury kolejowej, w postaci rozbudowy torowiska.

Do końca 2023 roku trwały prace związane z przygotowaniem wiaduktu północnego do obsługi ruchu dwukierunkowego. Obiekt musiał zostać odpowiednio wzmocniony, tak, żeby w kolejnym etapie mógł przejąć ruch z wiaduktu południowego – przeznaczonego

do wyburzenia jako pierwszy. Wiadukt południowy powinien być gotowy w 2024 roku, natomiast północny w 2025 roku.

Koszt: **60 milionów złotych**

Dofinansowanie: **47,5 miliona złotych z programu: Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.**

Budowa Metropolitalnej drogi rowerowej (Velostrada nr 3) w obszarze GZM (Tychy-Katowice)

W 2023 roku podpisano umowę, która zapoczątkowała kilkietapowy proces budowy tyskiego odcinka Velostrady. Pierwszy etap zakłada przygotowanie tzw. koncepcji technicznej, która usprawni przeprowadzenie docelowego postępowania przetargowego, a następnie przyspieszy proces projektowania.

Początek velostrady w Tychach znajduje się w dzielnicy Czułów, dokładnie na skrzyżowaniu ul. Katowickiej z ul. Palmową, skąd prowadzi do węzła z DK 86 (ul. Beskidzka). W tym rejonie trasa biegnie w śladzie nieczynnej linii kolejowej Katowice Murcki Towarowe-Czułów Papiernia, następnie pod wiaduktem przecina drugą linię kolejową, a w sąsiedztwie przystanku na ul. Beskidzkiej, przechodzi pod ul. Boya-Żeleńskiego oraz łącznicą DK 86. Później ślad wiedzie równolegle do trasy nr DK 86, przecinając granicę z Katowicami. Tyski odcinek velostrady powinien być gotowy w połowie 2026 roku.

Dofinansowanie w 2023 roku: **40 959 zł**

Koszt w 2023 roku: **40 959 zł**

Szacunkowy koszt: **29 000 000 zł**

Wybrane drogowe zadania inwestycyjne zakończone w 2023 roku

Rozbudowa ul. Jemiołowej, Orlej, budowa ul. Grabowej, Grzybowej, drogi bocznej ul. Żorskiej 43-45, budowa parkingu i miejsc postojowych przy ul. Nałkowskiej.

Utrzymanie dróg w mieście w 2023 roku – pozostałe zadania

- Remonty dróg - ułożono asfaltowe nakładki w ponad **29 lokalizacjach** na odcinkach o łącznej długości **10,1 km**. Jednocześnie w ramach remontów bieżących wyremontowano ubytki w jezdniach ("dziury") o powierzchni **5223,63 m²**.

- Utrzymanie dróg zimą - do akcji zaangażowano **14 pługopiaskarek, 17 ciągników z pługami i rozrzutnikiem, 10 dwuosobowych brygad do ręcznego odśnieżania**. Zabezpieczono też **1900 ton** soli drogowej i **1600 ton** piasku.

- Remonty obiektów inżynierskich oraz utrzymanie odwodnienia ulicznego.

- Konserwacja rowów, poboczy i przepustów.

- Oznakowanie pionowe i poziome dróg.

- Utrzymanie sygnalizacji świetlnej.

- Oświetlenie świąteczne.

- Remonty wiat i peronów przystankowych.

- Obsługa stref płatnego parkowania w mieście oraz parkingów wielopoziomowych typu park&ride.

- Utrzymanie dróg krajowych i powiatowych latem.

- Realizacja projektów dotyczących infrastruktury drogowej, zgłoszonych przez mieszkańców do Budżetu Obywatelskiego – 16 projektów w 2023 roku.

7.02.

Komunikacja miejska i kolej

Miasto włącza się aktywnie w działania mające na celu reorganizację siatki połączeń autobusowych i trolejbusowych na terenie gminy. Zadania te są realizowane w ścisłej współpracy z organizatorem lokalnego transportu zbiorowego. Na mocy porozumienia, które weszło w życie 1 stycznia 2019 r., tyskie spółki Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. i Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o., działają w ramach Zarządu Transportu Metropolitalnego (ZTM). Miasto działa również na rzecz zwiększania dostępności połączeń kolejowych w gminie. Zadania z tego zakresu realizowane są w porozumieniu z Miejskim Zarządem Ulic i Mostów, Polskimi Kolejami Państwowymi oraz Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią.

W 2023 r. w porozumieniu z ZTM została uzgodniona reorganizacja ciągu Tychy – Mikołów – Gierałtowiec – Gliwice oraz Tychy – Mikołów – Ruda Śląska.

Zgodnie z założeniami zawieszeniu uległa linia 82 a jej zadania przejęły linie 75 (na terenie Tychów) i 982 (na terenie Mikołowa i Rudy Śląskiej). Zwiększono częstotliwość kursowania linii 75 i 268, co pozwoliło na wprowadzenie koordynację tych linii z linią M18 w ciągu ul. Mikołowskiej. Wprowadzono koordynację między odjazdami linii M18 i 41 w Mikołowie oraz Gliwicach. Obecnie wprowadzone zmiany poddawane są obserwacji.

W 2023 roku miasto aktywnie uczestniczyło w zadaniach dotyczących funkcjonowania i rozwoju transportu kolejowego.

Zakończone zostały prace nad dokumentacją projektową dotyczącą rewitalizacji linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia Orzesze Jaśkowice – Tychy – Baranec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim.

Projekt zakłada budowę przystanków: Tychy Potok w pobliżu fabryki FCA w Tychach, Bieruń Kopalnia w okolicy kopalni KWK Piast w Bieruniu oraz przystanku Bieruń Łysina. Uruchomione mają zostać nieczynne przystanki Tychy Urbanowice i Bieruń Mleczarnia.

Projekt rewitalizacji linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia Orzesze Jaśkowice – Tychy – Baranec – KWK Piast – Nowy Bieruń – Oświęcim trafił na listę rezerwową Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku.

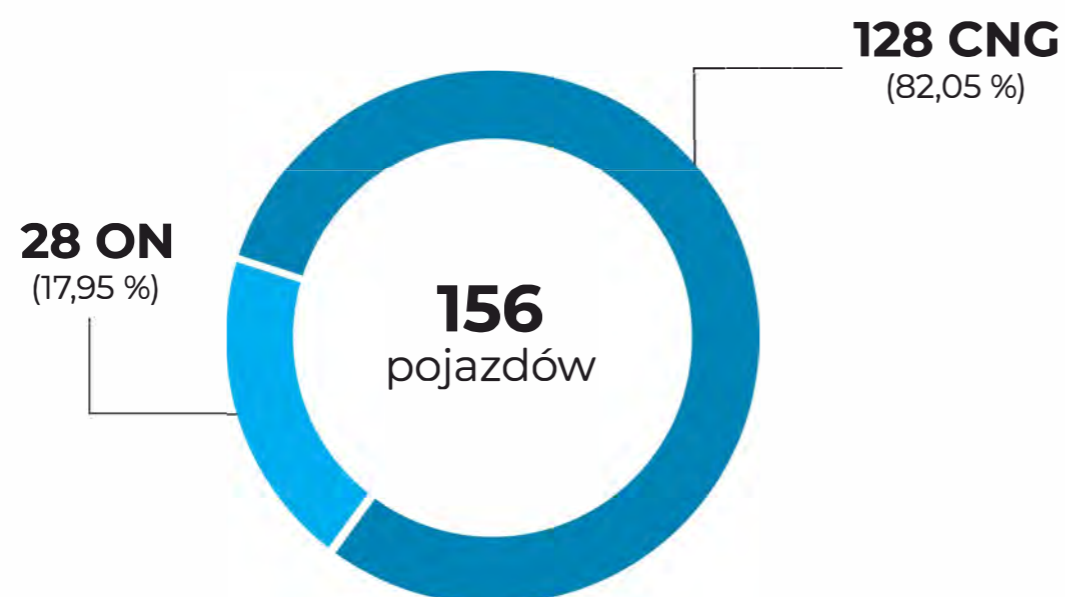
Biorąc pod uwagę wszystkie możliwości rozwoju, Rada Miasta Tychy i Rada Gminy Wiry podjęły Uchwały, a Rada Miejska w Bieruniu przyjęła Stanowisko wspierające Gminy w dążeniu do realizacji zamierzonej inwestycji. Uchwały zostały wysłane m.in. do Premiera RP, Ministerstwa Infrastruktury, Marszałka Województwa Śląskiego oraz do Prezesa PKP PLK.

Na szczeblu krajowym i regionalnym toczyły się konsultacje społeczne dotyczące przebiegu linii kolejowych w ramach Centralnego Portu Komunikacyjnego.

W odniesieniu do linii kolei dużych prędkości Katowice – granica państwa – Ostrawa władze Tychów, Katowic oraz gmin powiatu miko-

łowskiego proponowały alternatywne trasowanie w stosunku do przebiegów przedstawionych przez spółkę CPK. Finalnie najkorzystniejsze z punktu widzenia miasta trasowanie linii CPK przez stację Tychy i dalej na południowy-zachód przez lasy Wyr i Kobióra zostało odrzucone. Spółka CPK wyłoniła wariant inwestorski, biegnący przez Mikołów.

7.02.1. Działalność Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej sp. z o.o.

Inwestycje

- W 2023 roku realizowany był kolejny etap przebudowy infrastruktury technicznej i drogowej zajezdni – wyremontowano magazyn główny.
- Budowa ogólnodostępnej stacji tankowania wodoru wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie zajezdni PKM Sp. z o.o. w Tychach - w grudniu 2023 roku rozpoczęto postępowanie na realizację tej inwestycji.
- Zakup nowoczesnego zeroemisyjnego taboru autobusowego wraz z budową infrastruktury ładowania oraz instalacją fotowoltaiczną na potrzeby rozwoju transportu publicznego

w Tychach – złożono wniosek o dofinansowanie zadania w ramach programu priorytetowego „Zielony transport publiczny”. Wniosek został pozytywnie oceniony przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- Zakup 10 nowych solarisów IV generacji – w kwietniu 2023 roku podpisano umowę z firmą SOLARIS BUS & COACH sp. z o.o. na dostawę 10 autobusów klasy MAXI zasilanych olejem napędowym. Wartość umowy to **16 359 000 zł**.

Rekrutacja i szkolenia

W związku z utrzymującym się w całej Polsce brakiem dostępności wykwalifikowanej kadry

na rynku usług transportowych, Spółka kładzie duży nacisk na projekt szkolenia nowych kierowców poprzez finansowanie uzyskania uprawnień dla wybranych kandydatów. W 2023 roku przeszkolono 24 kierowców, co pozwoliło na pełną realizację zleconej przez Organizatora pracy przewozowej.

Od marca, 312 pracowników PKM brało udział w kolejnym cyklu szkoleń, które obejmowały aspekty związane z pierwszą pomocą przedmedyczną. Zajęcia prowadzili certyfikowani instruktorzy - funkcjonariusze Straży Miejskiej w Tychach.

7.02.2 Działalność Tyskich Linii Trolejbusowych sp. z o.o.

Przedmiotem działalności Spółki jest realizacja transportu pasażerskiego na terenie Miasta Tychy, przy wykorzystaniu taboru trolejbusowego. TLT obsługuje łącznie 8 linii komunikacyjnych, oznaczonych literami od A do H. Tabor Spółki to nowoczesne, niskopodłogowe pojazdy obejmujące 24 trolejbusy oraz 2 autobusy elektryczne (elektrobusy).

Z uwagi na konieczność regularnej odnowy taboru (okres technicznej eksploatacji trolejbusu wynosi maksymalnie 15 lat), Spółka w 2023 roku złożyła wniosek o dofinansowanie zakupu nowych trolejbusów do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Zielony Transport Publiczny”.

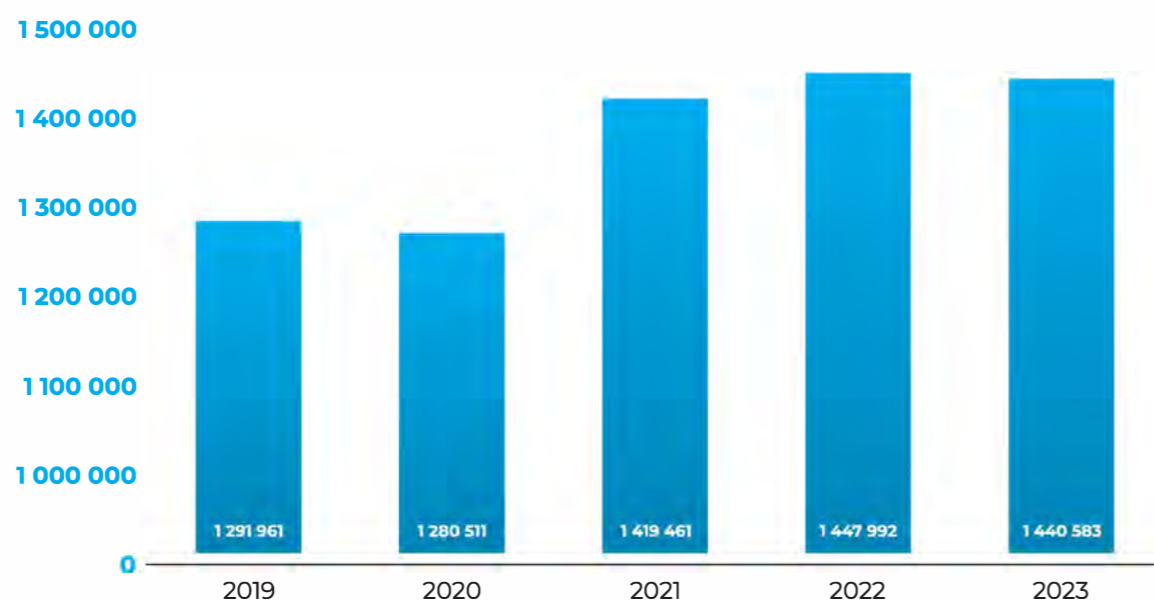
W 2023 roku Tyskie Linie Trolejbusowe wykonały pracę przewozową w łącznej ilości 1 440 583 wkm, niewiele mniej w stosunku do pracy zleconej, co przekłada się na bardzo wysoki poziom realizacji usług.

Wysoka wartość tego wskaźnika oznacza bardzo dużą pewność i niezawodność funkcjonowania komunikacji trolejbusowej w Tychach. Spółka od wielu lat utrzymuje się w czołówce najlepszych pod tym względem przedsiębiorstw komunikacyjnych w kraju.

Poziom realizacji usługi w 2023 roku wyniósł

99,88 %

Wielkość zadań przewozowych w latach 2019-2023 [WKM - wozokilometry]

Inwestycje w 2023 roku

Sieć trakcji trolejbusowej w Tychach została zbudowana kilkadziesiąt lat temu, dlatego utrzymanie jej w sprawności wymaga ciągłych działań modernizacyjnych. Każda wykonana w tym zakresie inwestycja znacząco podnosi standard i jakość przejazdu, dostosowując infrastrukturę do parametrów „szybkojezdności”. W 2023 roku, podobnie jak w ubiegłych latach, realizowano inwestycje ulepszające sieć trakcyjną, co dodatkowo podniosło niezawodność funkcjonowania komunikacji trolejbusowej.

Ekologicznie od ponad 40 lat

Tyskie Trolejbusy już od ponad 40 lat przewożą pasażerów, przyczyniając się do zmniejszenia niskiej emisji i szkodliwych substancji odpowiedzialnych za tworzenie smogu w mieście. Zaletą nowoczesnych trolejbusów jest znacznie mniejsze zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz zasobnik bateryjny, który umożliwia regularną jazdę w miejscach bez sieci trakcyjnej. Pozwala to na ich bardziej elastyczne wykorzystanie, a także obsługę komunikacyjną w innych częściach miasta. Niewątpliwą zaletą trolejbusu wyposażonego w baterię jest brak konieczności postoju w celu jej naładowania, bateria ładuje się podczas jazdy pod siecią trakcyjną, tzw. „in motion charging”.

7.03.

Obsługa użytkowników dróg

Do zakresu działania miasta należą sprawy rejestracji i oznaczania pojazdów, wydawania uprawnień do kierowania pojazdami, inżynierii ruchu drogowego, krajowego transportu drogowego osób i rzeczy, kontroli i nadzoru nad stacjami diagnostycznymi i ośrodkami szkolenia kierowców.

Zarządzanie ruchem drogowym

Zarządzający ruchem rozpatrzył i zatwierdził w 2023 roku 311 projektów zmian stałych i czasowych organizacji ruchu drogowego. Odebrano i skontrolowano ponad 100 organizacji ruchu pod kątem zgodności organizacji z zatwierdzonym projektem.

Podczas cyklicznych Komisji Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego omawiane są m.in. wnioski wynikające z przeprowadzonych obserwacji organizacji i bezpieczeństwa ruchu. Rozwiązania techniczne uzgodnione wraz z innymi jednostkami są opracowywane w formie projektów organizacji ruchu drogowego. Regu-

larnie przeprowadzane są kontrole bezpieczeństwa i organizacji ruchu z policją poprzez objazdy oznakowania.

Rejestracja pojazdów

W 2023 roku wydano 33 330 decyzji związanych z rejestracją pojazdów. Jest to ilość podobna do roku ubiegłego co wskazuje, że tendencja spadkowa, która miała miejsce została zatrzymana. W 2023 roku nie wprowadzono w przepisach związanych z rejestracją pojazdów zmian, które miałyby istotny wpływ na ilość wydawanych decyzji.

Zaobserwowano wzrost ilości złożonych wniosków dotyczących zgłaszania zbycia i nabycia pojazdów, zarówno tych składanych w sposób tradycyjny jak i drogą elektroniczną. W 2023 roku wpłynęło 23 620 takich wniosków (wzrost o 27,7% w stosunku do roku poprzedniego). Drogą elektroniczną przez ePUAP wpłynęły 2732 wnioski (stanowi to 11% wzrost w stosunku do roku 2022).

Wzrosła znacząco ilość rejestrowanych pojazdów elektrycznych i hybrydowych. W 2023 roku zarejestrowano 181 pojazdów elektrycznych i 1 455 pojazdów hybrydowych. Biorąc pod uwagę rok ubiegły ilość ta wzrosła odpowiednio o 60 i 130%. Zainteresowaniem cieszą się tablice indywidualne – wydano ich 109.

Prawa jazdy

W 2023 roku widoczna jest tendencja wzrostowa w zakresie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami, pomimo ogólnopolskich zmian związanych m.in. z niepokojem na Wschodzie, wzrostem inflacji, kosztów życia.

Utrzymuje się duża liczba wniosków o wydanie uprawnień komunikacyjnych przez mieszkańców. Konsekwencją jest wydawanie Profilu Kandydata na Kierowcę i zgłaszanie kursów dla kandydatów na kierowców przez Ośrodki Szkolenia Kierowców.

3245

wydane prawa jazdy

1540

wydane Profile Kandydata na Kierowcę (PKK)

W ewidencji elektronicznego zgłaszania kursów poprzez Portal Starosty i ePUAP:

857

kursów

Portal Starosty

572

kursów

ePUAP

Zarejestrowano wzrost składanych wniosków przez obcokrajowców przybywających z odległych zakątków świata w poszukiwaniu pracy np. jako kierowca zawodowy, których można zauważyć m.in. w autobusach komunikacji miejskiej.

W 2023 roku w prawach jazdy można zauważyć duże zainteresowanie obcokrajowców składający wnioski z Państw takich jak m.in. Ukraina, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Katar, Gruzja, Wielka Brytania, Kuwejt, Wietnam, Białoruś, Rosja, Zimbabwe, Filipiny, Maroko, Niemcy, Azerbejdżan.

Licencje i zezwolenia w transporcie drogowym

Tendencja wzrostowa jest zauważalna również wśród przedsiębiorców prowadzących działalność przewozową np. na przewóz osób licencji Taxi.

Wydanie nowych licencji TAXI:

- ✓ rok 2022: **51 szt.**
- ✓ rok 2023: **84 szt.**

Wydanie wypisów z licencji TAXI(zgłoszenie nowych samochodów):

- rok 2022: **489 szt.**
- rok 2023: **1789 szt.**

Rejestracja jednostek pływających

Utrzymuje się wzrost liczby rejestracji jednostek pływających w tym jachtów, motorówek itp. Łącznie w 2023 roku zarejestrowano 21 takich jednostek (w 2022 roku – 16). Z uzyskanych informacji wynika, że są one często wykorzystywane do celów rekreacyjnych poza granicami kraju.

CZĘŚĆ 8

ŚRODOWISKO

8.01. Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Tychy do roku 2030

Plan adaptacji do zmian klimatu dla miasta Tychy do roku 2030 został sporządzony przez zespół ekspertów na podstawie porozumienia z dnia 23 czerwca 2015 r. zawartego pomiędzy Ministerstwem Środowiska a Gminą Miasta Tychy, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 pt.: „Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców”, a następnie przyjęty uchwałą Rady Miasta Tychy z dnia 22 czerwca 2023 roku (nr LI/943/23).

Plan adaptacji Miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030 powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Jego celem jest przystosowanie miasta do zmian klimatu, zmniejszenie podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych.

Plan wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji Miasta do zmian klimatu, jakie powinny zostać osiągnięte poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych. Dokument dotyczy czterech najbar-

dziej wrażliwych sektorów/obszarów na terenie Miasta Tychy, jakimi, zgodnie z opracowaną diagnozą, są:

- ✓ zdrowie publiczne/grupy wrażliwe;
- ✓ transport;
- ✓ energetyka;
- ✓ gospodarka wodna.

Plan adaptacji jest powiązany z dokumentami poświęconymi adaptacji do zmian klimatu szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, a także dokumentami regionalnymi. Działania adaptacyjne są spójne z polityką UE i kraju w zakresie adaptacji do zmian klimatu. Wpisują się także w politykę rozwoju Tychów wyrażoną w dokumentach strategicznych i planistycznych obowiązujących w mieście.

W sierpniu 2023 roku miasto rozpoczęło prace nad aktualizacją tego dokumentu w zakresie działań adaptacyjnych oraz ich wdrożenia. Pozwoli to Gminie na zwiększenie szans na pozyskanie środków zewnętrznych na realizację zadań z niego wynikających. Zaktualizowany dokument będzie przedłożony Radzie Miasta do uchwalenia w 2024 roku.

8.02. Powietrze w Tychach

Miasto Tychy w ramach prowadzonego monitoringu jakości powietrza znajduje się w aglomeracji górnośląskiej, dla której co roku odnotowywane są przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10.

Analizując dane prezentowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska z monitoringu prowadzonego na lokalnej stacji pomiarowej w Tychach (stacja automatycznego pomiaru przy ul. Tołstoja 1) można stwierdzić,

że jakość powietrza w ostatnim roku uległa poprawie w stosunku do roku poprzedniego.

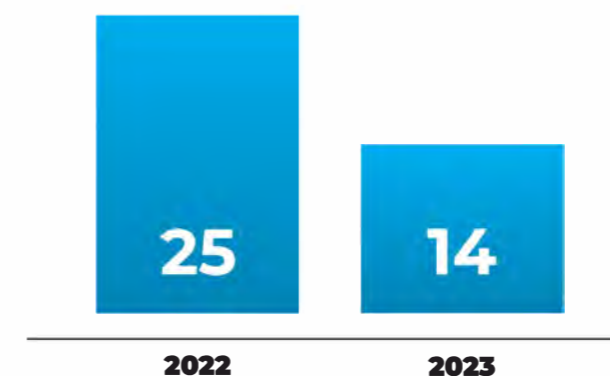
Z analizy przedstawionych danych wynika, że w roku 2023:

- a) od początku kwietnia do końca września poziom PM10 w powietrzu był w normie
- b) w sezonie grzewczym tj od stycznia do końca marca, w październiku oraz grudniu jakość powietrza w zakresie pyłu PM 10 uległa pogorszeniu
- c) najgorszym miesiącem w roku był grudzień,

kiedy to norma średnia dobową została przekroczone 6 razy

d) w ciągu całego roku było łącznie 14 dni z przekroczeniem normy średnio dobowej wynoszącej 50 µg/m³, w porównaniu do roku poprzedniego było ich o 11 mniej.

Liczba dni z przekroczeniami jakości stanu powietrza

e) nie było ani jednego dnia z przekroczeniem poziomu informowania wynoszącego 100 µg/m³ oraz z przekroczeniem poziomu alarmowego wynoszącego 150 µg/m³.

Jakość powietrza w Tychach mierzona jest również za pomocą sieci czujników administrowanych przez firmę Airly sp. z o.o. z Krakowa, na podstawie zawartej umowy. Urządzenia te mierzą stężenie pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5, temperaturę powietrza, wilgotność powietrza i ciśnienie atmosferyczne. Dane pozyskane z urządzeń pomiarowych publikowane są na stronie internetowej Wykonawcy oraz Urzędu Miasta Tychy, a także w miejskiej aplikacji Mobilne Tychy.

Z raportu rocznego firmy Airly sp. z o.o. wynika, że w roku 2023 najgorsza jakość powietrza w odniesieniu kwartalnym była w dzielnicy **Zwierzyniec** natomiast najlepsza w rejonie **osiedla T, E** oraz dzielnicy **Wygorzele**.

Należy podkreślić, że stężenia średnie kwartalne nie przekraczają wartości dopuszczalnej, co dowodzi, że jakość powietrza w mieście Tychy w roku 2023 była dobra.

Pomiar jakości powietrza był mierzony za pośrednictwem 24 czujników:

- ul. Tołstoja 1,
- ul. Myśliwska 102,
- ul. Katowicka 102,
- plac Wolności 4,
- ul. Cmentarna 52,
- ul. Jedności 51,
- ul. Zgrzebnioka 45,
- ul. Parkowa 17,
- ul. Jaroszowicka 113,
- ul. Leśna 66,
- ul. Bukowa 29,
- ul. Begonii 5,
- ul. Korczaka 6,
- ul. Browarowa 1a,
- al. Niepodległości 190,
- ul. Konecznego 1,
- al. Piłsudskiego 20,
- ul. Przejazdowej 8,
- ul. Narcyzów 24,
- ul. Wronia,
- ul. Ziębia,
- ul. Katowicka,
- ul. Czarna,
- ul. Stokrotek.

Projekty w zakresie poprawy jakości powietrza w mieście

Wymiana węglowych źródeł ciepła szansą na poprawę powietrza w Tychach – ETAP I

Projekt rozpoczął się w 2022 roku i kontynuowany był w 2023 roku. Planowo projekt obejmował wymianę łącznie 54 nieekologicznych, węglowych źródeł ciepła klasy 3 według normy PN-EN 303 - 5 oraz bezklasowych ogrzewających budynki jednorodzinne mieszkańców miasta Tychy, na ekologiczne i wysokosprawne urządzenia grzewcze. Docelowo w latach 2022/2023 w ramach projektu udzielono dotacji celowej w zakresie dostawy i montażu do 17 ekologicznych, węglowych źródeł ciepła tj:

- ✓ 3 kotły gazowe kondensacyjne,
- ✓ 14 kotłów gazowych kondensacyjnych wraz z urządzeniem do c.w.u.

Niższe wykonanie projektu było spowodowane rezygnacjami wnioskodawców i brakiem nowych chętnych Grantobiorców. Powodami rezygnacji mieszkańców z programu były: niski poziom dofinansowania wobec znaczącego wzrostu cen urządzeń grzewczych, kwestie proceduralne, brak uregulowanych spraw własnościowych zgłaszanego budynku lub budynek nie spełniał wymogów termomodernizacyjnych, a mieszkańcy nie posiadali funduszy na jego docieplenie, brak możliwości uzyskania podłączenia do sieci gazowej w wymaganym czasie.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, 4.6. Czyste powietrze, poddziałanie 4.6.1. Czyste powietrze – konkurs (85% kosztów kwalifikowanych), środków Gminy (15% środków kwalifikowanych) oraz środków mieszkańca.

W roku 2023 podpisano i rozliczono umowy dotacji do wymiany 12 źródeł ciepła w tym zamontowano:

- ✓ 1 kocioł gazowych kondensacyjnych,
- ✓ 11 kotłów gazowych kondensacyjnych wraz z urządzeniem do c.w.u.

Łączne koszty kwalifikowane dostawy i montażu nowych źródeł ciepła w roku 2023 wyniósł **124 000 zł**, w tym dofinansowanie z EFRR w wysokości **105 400 zł**.

Wymiana węglowych źródeł ciepła szansą na poprawę powietrza w Tychach – ETAP II

Realizacja tego projektu również rozpoczęła się w 2022 roku i kontynuowana była w roku 2023. Planowo projekt obejmował wymianę łącznie 122 nieekologicznych, węglowych źródeł ciepła klasy 3 według normy PN-EN 303 - 5 oraz bezklasowych ogrzewających budynki jednorodzinne mieszkańców miasta Tychy, na ekologiczne i wysokosprawne urządzenia grzewcze. Docelowo w latach 2022/2023 w ramach projektu udzielono dotacji celowej w zakresie dostawy i montażu do 84 nieekologicznych, węglowych źródeł ciepła tj:

- ✓ 11 kotłów gazowych kondensacyjnych;
- ✓ 71 kotłów gazowych kondensacyjnych wraz z urządzeniem do c.w.u.;
- ✓ 1 kocioł na biomasę (pellet) spełniający wymagania ekoprojektu wraz z urządzeniem do c.w.u.;
- ✓ 1 podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Niższe wykonanie projektu było spowodowane rezygnacjami wnioskodawców i brakiem nowych chętnych Grantobiorców. Powodami rezygnacji mieszkańców z programu, podobnie jak w pierwszym etapie projektu były kwestie proceduralne, techniczne oraz finansowe.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, 4.6. Czyste powietrze, poddziałanie 4.6.1. Czyste powietrze – konkurs (85% kosztów kwalifikowanych), środków Gminy (15% środków kwalifikowanych) oraz środków mieszkańca.

W roku 2023 podpisano i rozliczono umowy dotacji do wymiany 58 źródeł ciepła w tym zamontowano:

- ✓ 4 kotły gazowe kondensacyjne;
- ✓ 53 kotły gazowe kondensacyjne wraz z urządzeniem do c.w.u.;
- ✓ 1 podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Łączne koszty kwalifikowane dostawy i montażu nowych źródeł ciepła w roku 2023 wyniosły **593 440,01 zł**, w tym dofinansowanie z EFRR w wysokości **504 424,01 zł**.

Odnawialne źródła energii szansą na poprawę jakości powietrza w Tychach

Realizacja projektu rozpoczęła się w IV kwartale 2020 roku i trwała do 2023 roku. Program polegał na udzieleniu grantu (dotacji) mieszkańcom miasta, do zabudowy (dostawy i montażu):

- ✓ 649 szt. instalacji fotowoltaicznych;
- ✓ 108 szt. instalacji solarnych;
- ✓ 39 szt. powietrznych pomp ciepła c.w.u.;
- ✓ 142 szt. powietrznych pompy ciepła c.o. + c.w.u.;
- ✓ 10 szt. kotłów na biomasę.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii, Poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii – konkurs (95% kosztów kwalifikowanych), środków Gminy (5% środków kwalifikowanych) oraz środków mieszkańca. Łączne planowane koszty projektu to **23 233 551,50 zł** w tym dofinansowanie - **22 071 873,93 zł**.

W roku 2023 podpisano i rozliczono umowy dotacji do zabudowy 26 instalacji OZE w tym:

- ✓ 11 szt. instalacji solarnych;
- ✓ 15 szt. powietrznych pompy ciepła c.o. + c.w.u.

Łączne koszty kwalifikowane dostawy i montażu instalacji OZE w roku 2023 wyniosły **795 000 zł**, w tym dofinansowanie z EFRR w wysokości **755 250 zł**.

Program Zmiany Systemu Ogrzewania

Program polega na dofinansowaniu do wymiany wyłącznie nieekologicznych pieców lub kotłów węglowych do 4 klasy na kotły gazowe, podłączenie budynków do lokalnej sieci ciepłowniczej, ogrzewanie elektryczne oraz pompy ciepła.

Realizowany jest corocznie od 2018 roku wyłącznie ze środków Gminy. Udzielana dotacja wynosi **5000 zł** (bez względu na rodzaj instalowanego źródła ciepła).

W roku 2023 podpisano i rozliczono umowy dotacji do wymiany 10 źródeł ciepła w tym zamontowano:

- ✓ 6 szt. kotłów gazowych;
- ✓ 3 szt. powietrznych pomp ciepła c.o. + c.w.u.;
- ✓ 1 podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Koszt dostawy i montażu nowych źródeł ciepła wyniósł **300 006,59 zł**, w tym dofinansowanie gminy w wysokości: **50 000 zł**.

Program „STOP SMOG”

17 lutego 2022 roku Gmina Miasta Tychy podpisała umowę ramową z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią w sprawie wspólnej realizacji rządowego programu STOP SMOG we współpracy z 11 gminami: Będzinem, Bieruniem, Bobrownikami, Bytomiem, Dąbrową Górniczą, Gierałtowicami, Katowicami, Mysłowicami, Sośnicowicami i Zabrzem.

W dniu 24 listopada 2022 roku na sesji Rady Miasta Tychy przyjęto Uchwałę nr XLV/850/22 w sprawie przyjęcia regulaminu realizacji przedsięwzięć niskoemisyjnych w ramach realizacji projektu „STOP SMOG w GZM - poprawa jakości powietrza na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii”. Program będzie wdrażany w latach 2024-2025. W ramach programu na terenie Miasta Tychy planowane jest wykonanie 20 przedsięwzięć

niskoemisyjnych (wymiana źródła ciepła, termomodernizacja budynku oraz montaż instalacji OZE) w budynkach osób ubogich energetycznie. Dofinansowanie do każdej planowanej inwestycji wynosić będzie do **106 000 zł**.

W ramach przeprowadzonych w roku 2023 przez Gminę Miasta Tychy dwóch naborów łącznie przyjęto i pozytywnie zweryfikowano 13 wniosków. W grudniu 2023r. Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia wybrała w postępowaniu przetargowym Operatora Programu, którym jest Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii z siedzibą w Katowicach przy ul. Rymera 3/4. Wybrany Operator Programu w I kwartale 2024 roku przeprowadzi wizje lokalne zgłoszonych budynków oraz sporządzi audyty energetyczne niezbędne do przeprowadzenia inwestycji termomodernizacyjnych.

Program finansowany jest ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz środków własnych gmin biorących udział w Programie.

Rządowy Program „Czyste powietrze”

20 grudnia 2022 roku Gmina Miasta Tychy podpisała porozumienie z WFOŚiGW w celu uruchomienia punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu Czyste Powietrze. W ramach funkcjonowania punktu, gmina przyjmuje i wprowadza wnioski do elektronicznego systemu GWD Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Z programu mogą skorzystać osoby fizyczne będące właścicielem/współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą.

Program umożliwia uzyskanie dofinansowania m. in. na: wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwo stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła spełniających wymagania Programu, docieplenie przegród budowlanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła.

Za pośrednictwem punktu konsultacyjno-informacyjnego w 2023 roku złożono 108 wniosków o dofinansowanie i udzielono ponad 1000 porad – osobiście w punkcie oraz telefonicznie.

Program realizuje Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w zakresie udzielenia dotacji i jej rozliczenia.

Kontrole z zakresu ochrony środowiska

Corocznie prowadzone są kontrole źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych realizowane przez Eko-Patrol. Są to kontrole planowe, interwencyjne oraz obowiązkowe podczas ogłoszonych alarmów smogowych. Przedmiotem kontroli jest przestrzeganie przez mieszkańców zapisów uchwały antysmogowej, obowiązującej na terenie naszego województwa oraz zakazu spalania odpadów. Przeprowadzono łącznie **412 kontroli**, w tym:

- ✓ przeprowadzono 259 kontroli instalacji w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej;
- ✓ przyjęto 78 skarg dotyczących spalania materiałów niedozwolonych w piecach;
- ✓ ogłoszono 9 razy poziom II – wykonano 75 kontroli;
- ✓ przekazano 4 próbki do analizy;
- ✓ nałożono 5 mandatów, udzielono 29 pouczeń, przekazano 1 wniosek do sądu.

Dodatkowo Straż Miejska przeprowadziła 81 kontroli spalania odpadów na wolnym powietrzu.

Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone przez Ekodoradcę

Ekodoradca wykonuje działania w ramach projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Realizacja Programu ochrony powietrza polega na wyszukiwaniu programów zarówno dla mieszkańców, jak i dla samorządu, które wpłyną na poprawę jakości powietrza, a także koordynacji działań informacyjno-edukacyjnych.

Działania Ekodoradcy skupiają się głównie na wdrażaniu założeń programu ochrony powietrza i uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego. Mieszkańcy mogą otrzymać wsparcie w zakresie pozyskiwania dotacji do wymiany źródeł ciepła, podniesienia efektywności energetycznej budynku, a także w prawidłowym wypełnianiu wniosków o dotacje. Ekodoradca pomaga również w wyborze optymalnego źródła ciepła.

W roku 2023 Ekodoradca:

- zorganizował 4 spotkania z mieszkańcami Miasta Tychy. Temat spotkań brzmiał „Zadbajmy o czyste powietrze w Tychach”. Podczas spotkań omówiono m.in.: skład czystego powietrza, rodzaje zanieczyszczeń, ich wpływ na zdrowie człowieka, przedstawiono możliwości pozyskania informacji o bieżącej jakości powietrza w mieście, omówiono działania naprawcze oraz Plan Działań Krótkoterminowych wynikających z Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego. Ponadto przedstawiono ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, wynikające z uchwały antysmogowej, a także omówiono programy, w ramach których można pozyskać dofinansowanie do wymiany nieefektywnych źródeł ciepła oraz do zakupu i montażu instalacji OZE;

- udzielił 1 157 porad dotyczących dofinansowania do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, termomodernizacji budynków oraz instalacji odnawialnych źródeł energii;

- przeprowadził akcje informacyjno-edukacyjne podczas 5 wydarzeń plenerowych, takich jak festyny, podczas których każdy z uczestników miał okazję poszerzenia wiedzy w zakresie poprawy jakości powietrza;

- ponadto, z inicjatywy Ekodoradcy, powołany został Szkolny Zespół Antysmogowy przy Szkole Podstawowej nr 36 w Tychach im. Narodów Zjednoczonej Europy, w ramach którego prowadzone są prelekcje w zakresie np. ochrony powietrza, oszczędzania energii, warsztaty ekologiczne oraz wykonywane doświadczenia mające na celu obserwację czynników mających wpływ na jakość powietrza.

8.03. Opieka nad zwierzętami

Miejskie Schronisko dla Zwierząt

Program opieki nad zwierzętami realizowany jest w mieście przez Miejskie Schronisko dla Zwierząt, które funkcjonuje w ramach Tyskiego Zakładu Usług Komunalnych w Tychach. W 2023 roku do schroniska przyjętych zostało 244 psy, wydanych 245 (171 sztuk to zwierzęta odebrane przez właścicieli). Przyjętych zostało 163 kotów, a wydanych 133 (w tym 27 do właścicieli).

Edukacja i akcje promocyjne schroniska

- Miejskie Schronisko dla Zwierząt w Tychach realizuje zadania edukacyjne we współpracy z nauczycielami wszystkich szczebli szkół oraz z przedszkolami. Na terenie jednostek oświatowych organizowane są prelekcje, których celem jest przekazywanie wiedzy dotyczącej

ochrony zwierząt i opieki nad nimi, jak również zasad funkcjonowania schroniska. Podczas prelekcji dzieci poznają obowiązki wynikające ze świadomego posiadania zwierząt, informowane są o potrzebach zwierząt domowych oraz o opiece, jakiej one wymagają. Ważnym elementem każdej prelekcji jest również propagowanie identyfikacji i sterylizacji zwierząt. W 2023 roku przeprowadzono prelekcje w 18 jednostkach oświatowych.

- W 2023 roku kontynuowane były akcje adopcyjne wraz ze Sklepem „Leopardus” w Galerii Libero Katowice, sklepem „Maxi ZOO” w Galerii Gemini Park Tychy oraz RakOFF w tyskiej Mediatece. Akcje mają na celu edukację społeczną w szczególności w zakresie sterylizacji oraz kastracji, poszukiwanie nowych właścicieli dla naszych podopiecznych, promocję schroniska oraz zbiórkę karmy dla zwierząt w schronisku.
- Przedłużono porozumienie z Gminą Kobiór w sprawie realizacji przez Gminę Tychy powierzonego przez Gminę Kobiór zadania związanego z zapewnieniem opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Kobiór w ilości 5 psów i 2 kotów. Od początku roku przyjęto 3 psy, z których dwa zostały odebrane przez właścicieli a jednego oddano do adopcji nowemu właścicielowi.
- W 2023 roku kontynuowana była współpraca z tygodnikiem „Twoje Tychy”, w którym co tydzień ukazywało się ogłoszenie adopcyjne. Podjęto współpracę z tyskimi fotografami, agencją reklamową i drukarnią, polegającą m.in. na wykonywaniu fotografii czworonogów, opracowywaniu projektów graficznych, obsłudze fotograficznej eventów organizowanych przez schronisko, wydruku materiałów promocyjnych.
- W roku 2023 roku kontynuowana była również akcja informacyjna zachęcająca do adopcji psich seniorów z tyskiego schroniska.

Wszczepianie zwierzętom elektronicznych mikroczipów identyfikacyjnych

W ramach realizacji „Programu zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Tychy” wszystkie schroniskowe zwierzęta przekazywane do adopcji nowym właścicielom posiadają mikroczipy. W 2023 roku wszczepionych zostało **165 mikroczipów**, Z czego **56 psom** i **109 kotom**.

Wolontariat

W tyskim schronisku dla zwierząt funkcjonuje wolontariat, a wolontariusze dobrowolnie podejmują się wykonywania na rzecz schroniska: socjalizacji zwierząt, wspierania adopcji, promowania działalności schroniska, pielęgnacji zwierząt, wykonywania drobnych prac porządkowych. Dla potrzeb wolontariatu zagospodarowano teren do spacerów i zabaw dla psów i urządzono na nim tor agility. Do dyspozycji wolontariuszy jest także pomieszczenie socjalne.

18 czynnych wolontariuszy w schronisku w 2023 roku

Rejestracja w bazie Safe-Animal

Na podstawie zawartej w 2021 roku umowy z Międzynarodową Bazą Danych Safe-Animal wszystkie zwierzęta wydawane nowym właścicielom z Miejskiego Schroniska dla Zwierząt w Tychach są rejestrowane w tej bazie.

Miejski program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na 2023 rok

W ramach programu:

- wydano **93 karmicielom** kotów wolno żyjących **788 kg** karmy mokrej i suchej, w celu dokarmiania kotów w okresach niedoboru pożywienia;
- wysterylizowano **65 kotek** i wykastrowano **52 kocury** (osobników wolnożyjących) wraz z jednoczesnym wszczepieniem mikroczipu, zapewniono całodobową gotowość do opieki

weterynaryjnej w przypadku powstania zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt na terenie Gminy Tychy;

- zapewniono miejsce bezdomnym zwierzętom gospodarskim z terenu Gminy Miasta Tychy, jak również przewiezienie bezpiecznych zwierząt gospodarskich, przyjmowanie i przetrzymywanie tych zwierząt, zapewnienie opieki weterynaryjnej oraz pomoc w zbyciu zwierząt;
- zapewniono mieszkańcom miasta Tychy usługę usypiania ślepych miotów wraz z kremacją zwłok;
- wykonano sterylizację **91 suk**, kastrację **133 psów**, sterylizację **62 kotek** oraz kastrację **107 kocurów** będących własnością mieszkańców miasta Tychy (zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego), wszczepiono 205 zwierzętom domowym (psom i kotom) będących własnością mieszkańców miasta Tychy mikrochipy identyfikujące, łącznie z wpisaniem danych zwierzęcia i właściciela do ogólnopolskiej bazy danych posiadaczy zwierząt (zadanie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego).

Budki lęgowe i karmniki dla ptaków

Na podstawie opracowania ornitologicznego „Stan skrzynek lęgowych i karmników dla ptaków w miejskich parkach i skwerach w Tychach oraz ocena możliwości rozmieszczenia kolejnych wraz z zaleceniami co do typów, ilości, wykonania i rozmieszczenia skrzynek lęgowych, karmników i pojników” zamontowano 8 karmników dla ptaków typu „Heski” oraz 17 szt. tablic informacyjnych. Karmniki umiejscowiono w następujących lokalizacjach: 2 szt. w parku Suble oraz po 1 szt. w parku przy ul. Dębowej, na skwerach przy ul. Skłodowskiej, przy ul. Hlonda, przy ul. Bałuckiego, na placu Czarnieckiego oraz OW Paprocany.

Tablice informacyjne

Tablice informacyjne o sposobie prawidłowego dokarmiania posadowiono przy istniejących i nowych karmnikach. Regularnie o pokarm dla ptaków dba Tyski Zakład Usług

Komunalnych w Tychach, który dostarcza do karmników mieszanki pokarmowe dla dzikich ptaków. Pokarm mogą dostarczać także mieszkańcy.

Zakup karmy dla dzikich zwierząt

Zakupiono **6 600 kg** kukurydzy paszowej, dla Koła Łowieckiego „Daniel”, która jest wysypiana w lasach, w formie pasów zaporowych, w celu ograniczenia migracji zwierząt dzikich z obszarów leśnych na tereny zamieszkałe.

Zakup ryb drapieżnych do zbiornika Paprocany

Zakupiono **285 kg** narybku szczupaka o średniej masie od **300 do 500 gram**, w celu polepszenia składu gatunkowego ichtiofauny zbiornika wodnego „Paprocany” w Tychach oraz poprawę różnorodności przyrodniczej i jakości wody.

Opieka nad rannymi, chorymi zwierzętami dzikimi

Mieszkańcy mają możliwość zgłaszania do dyżurnego Straży Miejskiej różnych rodzajów interwencji dotyczących zwierząt. Od zgłoszeń dotyczących bezdomnych psów czy kotów po zwierzęta egzotyczne i dzikie Miasto zawarło umowę z Nadleśnictwem Katowice na przyjmowanie do Ośrodka Rehabilitacyjnego dla dzikich Zwierząt pod nazwą „Leśne Pogotowie”, chorych dzikich zwierząt z terenu Gminy Tychy.

W 2023 roku do ośrodka przewieziono 97 zwierząt dzikich, między innymi: gołębie, kosi, szpaki, jerzyki, szczygły, pustułki, wróble, nietoperze, wiewiórki, jeże, zające i sarny.

ponad
500
wysterylizowanych
i wykastrowanych
zwierząt

6 600 kg
karmy dla
dzikich
zwierząt

285 kg
narybku
szczupaka
do zbiornika
„Paprocany”

Dotacje

Projekt „Poprawa stanu zdrowia rodzin pszczelich w pasiekach na terenie Gminy Tychy”

Przekazano **9 994 zł**, w formie małego grantu, Stowarzyszeniu Pszczelarzy w Tychach na zakup i zastosowanie ciasta Diamant Fondant Pszczeli z prebiotykami w celu uzupełnienia braków pokarmowych oraz pobudzenia pszczół przed okresem pożytkowym. Prebiotyki pobudzają rozwój prawidłowej flory bakteryjnej jelit, poprawiając w ten sposób stan organizmu pszczół.

Projekt „Zwalczanie motyli wosku pszczelego w pasiekach na terenie Gminy Tychy”

Przekazano **6 996 zł** w formie małego grantu, Stowarzyszeniu Pszczelarzy w Tychach na poprawę stanu zdrowia rodzin pszczelich, poprzez zakup a następnie zastosowanie środka przeciw warrozie pszczół. Leczeniu zostały poddane rodziny pszczoły znajdujące się na

terenie Gminy Tychy. Środki lecznicze zostały podane rodzinom pszczelim przez doświadczonych pszczelarzy, pod kontrolą i po przeszkoleniu przez lekarza weterynarii.

Działanie edukacyjne - „Dzieci pszczoły poznają i chętnie im pomagają”

W ramach zadania przeprowadzono przyrodnicze warsztaty w szkołach nr 6, 8 i 22, dla dzieci klas 2-5. Łącznie **14 grup**, ponad **300 uczestników**. Głównym celem warsztatów było zwrócenie uwagi dzieci na rolę pszczół oraz zachęta do angażowania się w działania mające na celu ochronę pszczół. Na realizację ww. działania, Gmina udzieliła wsparcia finansowego w kwocie **5 000 zł** w formie małego grantu.

Działanie edukacyjne - „Pszczoły głosu nie mają, dzieci pomagają - 2023”

W ramach projektu odbyło się **20 warsztatów** przyrodniczo-pszczelarskie dla **20 grup** dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci ze szkół podstawowych (klasy 5-6) na terenie Tychów,

przeprowadzone przez doświadczonego pszczelarza. Głównym celem warsztatów było zwrócenie uwagi dzieci na rolę pszczół w środowisku oraz zachęta do angażowania się w działania mające na celu ochronę pszczół. W ramach zadania przeprowadzono przyrodnicze warsztaty dla dzieci w szkołach i przedszkolach nr 29, 14, 13, 5 i 11. Na realizację ww. działania, Gmina powierzyła środki finansowe w kwocie **5 000 zł** w formie małego grantu.

Akcje społeczne

Pierwsze miodobranie z miejskiej pasieki

W lipcu 2023 roku w Parku Łabędzim odbyło się pierwsze miodobranie z miejskiej pasieki,

8.04. Zieleń miejska

Głównym celem działań miasta w zakresie zarządzania terenami zielonymi jest nie tylko stworzenie pięknej, funkcjonalnej zieleni i jej właściwe pielęgnowanie, ale również wprowadzanie kompleksowych rozwiązań dotyczących m.in. ochrony drzewostanu czy małej retencji.

Głównym celem działań miasta w zakresie zarządzania terenami zielonymi jest nie tylko stworzenie pięknej, funkcjonalnej zieleni i jej właściwe pielęgnowanie, ale również wprowadzanie kompleksowych rozwiązań dotyczących m.in. ochrony drzewostanu czy małej retencji.

Bieżące utrzymanie zieleni

W ramach utrzymania terenów miasto administruje stanowiącymi własność gminy i Skarbu Państwa terenami zieleni zagospodarowanej (tj. parki i zieleńce) o łącznej powierzchni około 139 ha oraz terenami w pasach drogowych o łącznej powierzchni około 230 ha. Prace związane z konserwacją zieleni niskiej i wysokiej oraz infrastruktury miejskiej obejmują m.in. koszenie traw, pielęgnację żywopłotów i krzewów, grabienie liści, urządzenie i utrzymanie wież kwiatowych, donic, koryt i rabat kwiatowych (rośliny sezonowe), pielęgnację rabat stałych, wycinanie i pielęgnację drzew oraz prace związane z utrzymaniem czystości i porządku.

liczącej 3 ule zbudowane ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Uczestnicy wydarzenia mieli także okazję wziąć udział w warsztatach pszczelarskich i wykonać własne świece z wosku pszczelego.

Urządzenia do dystrybucji pokarmu dla ptaków

Z inicjatywy radnych zamontowano trzy urządzenia do dystrybucji pokarmu dla ptaków „Ptasia Karczma” w parku Suble oraz w Parku Północnym.

Utrzymanie zieleni wysokiej w 2023 roku:

- usunięto **139 sztuk** drzew z terenów parkowych i pozaparkowych oraz **51 sztuk** drzew z pasów drogowych (złamanych lub przewróconych głównie podczas wichur), jak również usunięto **49 sztuk** drzew w oparciu o otrzymane decyzje;
- w ramach nasadzeń zastępczych posadzono **155 sztuk** drzew na terenach miejskich, **20 sztuk** drzew przy ul. Gilów w ramach zadania z Budżetu Obywatelskiego, **100 sztuk** drzew w ramach akcji rodzinnego sadzenia oraz **20 sztuk** drzew z okazji Światowego Dnia Ziemi;
- drzewa poddawane były kompleksowym zabiegom pielęgnacyjnym (**1364 sztuki** w parkach i **2798 sztuk** w pasach drogowych),
- wykarczowano samosiejki z powierzchni ok. **6305 m²**, usuwane były odrosty u podstawy drzew, prowadzona była pielęgnacja drzewek

- młodych, wykonywano cięcia skrajni, frezowanie i karczowanie pni, usuwano zwisające konary, odsłonięto znaki i sygnały drogowe oraz oprawy oświetlenia ulicznego;
- złożono do Marszałka Województwa Śląskiego 414 wniosków o wycinkę drzew i krzewów (w tym 53 sztuk drzew i 208 sztuk żywotników zachodnich rosnących na terenie Cmentarza Komunalnego);
- kontynuowano również prace pielęgnacyjne młodych drzewek: pielęgnacja, formowanie i przycinanie koron, usuwanie dzikich odrostów - **499 sztuk**; wymiana, poprawa palików i wiązań (w tym palikowanie nowo posadzonych drzew) - 617 kompletów; podlewanie -1065 sztuk drzew,
- wykonano próby obciążeniowe dla drzew rosnących w pasie drogowym ul. Grota-Roweckiego (**5 sztuk**);
- wykonano pielęgnację oraz wskazanie drzew kwalifikujących się do wycinki wzdłuż ciągów pieszych od OSP "Marina" poprzez OW „Paprocany” do tzw. Rybaczówki;
- wykonano kompleksową pielęgnację drzew (metodą alpinistyczną) na terenie Cmentarza w Tychach Wartogłowcu;
- wymiana **76 sztuk** wiązań (demontaż starych i montaż nowych) + regulacja 1 szt. wiązania wraz z wykonaniem dokumentacji powykonawczej.
- wydano zezwolenia na usunięcie **1 187 szt.** drzew i **32 m²** krzewów. W ramach rekompensaty przyrodniczej nakazano wykonanie nasadzeń **926 szt.** drzew.

Rodzinne sadzenie drzew - druga edycja w 2023 roku

W pięciu różnych miejscach w mieście rodzice posadzili 100 drzew z gatunków lipa i klon, a każde z nich upamiętnia narodziny ich dziecka – małego tyszanina. Nasadzenia w wybranych przez mieszkańców miejscach odbyły się w Parku Suble, w Rodzinnym Parku bł. Karoliny, na terenie zieleni przy ul. Czystej, ul. Dąbrowskiego oraz przy ul. Burschego.

Nasadzenie drzew wzdłuż ul. Długiej

Posadzono 39 sztuk drzew z gatunku klon pospolity wzdłuż ul. Długiej. Pierwszy raz w Tychach zdecydowano się na zastosowanie ekologicznego systemu napowietrzającego poprzez wykonanie modułów napowietrzająco-nawadniających typu „komin” (konstrukcja tego typu umożliwiła dopływ powietrza oraz wody do korzeni drzew).

Rabaty stałe

Prace pielęgnacyjne na rabatach stałych (wieloletnich) prowadzone były systematycznie począwszy od kwietnia 2023 r. Całkowita powierzchnia rabat stałych w mieście podlegających pielęgnacji w 2023 roku obejmowała powierzchnię 31 880,45 m² (pasy drogowe, parki i skwery, pozostałe tereny administrowane przez TZUK).

Zaprojektowano także i zrealizowano nowe rabaty, które powstały m.in.: wokół skrzyżowania ul. Wyszyńskiego i Al. Niepodległości, w pasie drogowym przy ul. Harcerskiej, w Rodzinnym Parku bł. Karoliny, w Miejskim Parku Solidarności, w pasie drogowym przy ul. Szojdy, przy ul. Dębowej. Wiele rabat stałych zostało przearanżowanych (m.in.: Rondo Polonia i Zesłańców Sybiru oraz rabata przed Urzędem Miasta) zyskując nowy wygląd, a część rabat odświeżono poprzez uzupełnienie ubytków i wymianę wyrodzonych lub zniszczonych roślin (m. in. rabata przy ul. Cichej, Legionów Polskich, Czystej, przy parkingu na ul. Dmowskiego i ul. Gen. De Gaulle’a, przy skrzyżowaniu ul. Jaśkowskiej i ul. Borowej, w Pocket Parku przy ul. Dębowej, przy Urzędzie Pracy, na skwerze im. Marii i Lecha Kaczyńskich, wokół Pomnika Wejchertów, w Rodzinnym Parku bł. Karoliny).

Rabaty sezonowe

W utrzymaniu Tyskiego Zakładu Usług Komunalnych w Tychach są: rabaty sezonowe o powierzchni **939 m²**, donice (**51 sztuk**) oraz wieże kwiatowe (**15 sztuk**). Większość z tych rabat ma charakter hybrydowy łączący rośliny jednoroczne z wieloletnimi – bylinami i trawami.

WIOSNA

Posadzono w sumie 21 139 szt. bratków. W wyniku wymiany obsady wiosennej na letnią tak jak w ubiegłym roku została przeprowadzona akcja, w której mieszkańcy mogli zabrać bratki dla siebie.

LATO

Posadzono 19 991 sztuk roślin ozdobnych (m.in. surfinie, supertunie Vista, werbeny patagońskie, ostnice cieniutkie, szalwie).

JESIEŃ

Posadzono 5 306 sztuk roślin (głównie wrzosy i kapusty ozdobne). W tym roku zdecydowano się także na zimowe wypełnienie donic sosnami oraz gałązkami iglastymi.

Zielone inwestycje

Zrealizowano również „zielone inwestycje”, takie jak: budowa skweru przy ul. Cienistej, aranżacja skweru przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej. W 2023 roku przygotowano także projekt, który zakłada usunięcie fragmentów nawierzchni nieprzepuszczalnej Placu Baczyńskiego w celu wprowadzenia większej ilości zieleni w postaci drzew oraz zieleni niskiej, a także odbudowanie fragmentów bruku bezpośrednio pod drzewami istniejącymi, aby zwiększyć dla nich przestrzeń wegetacyjną i umożliwić ich dalszy rozwój. Przeprowadzono projekt edukacyjno-ekologiczny i przygotowano projekt koncepcyjny dla rewitalizacji Parku Łabędzi.

System zarządzania publicznymi terenami zieleni w praktyce MZBM

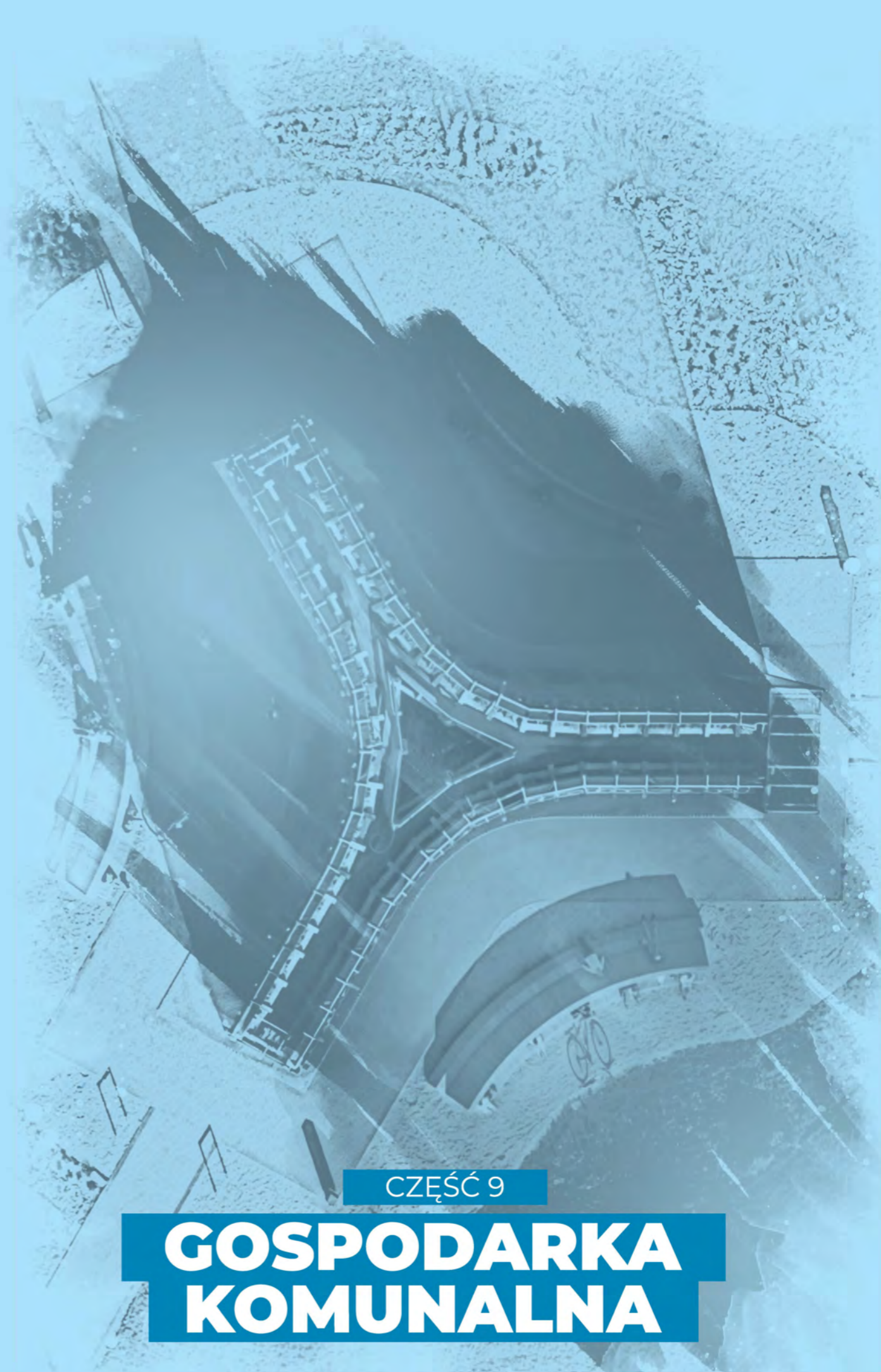
Realizując założenia obowiązującego Systemu zarządzania publicznymi terenami zieleni dla miasta Tychy, Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych wprowadził zmiany w rozwiązaniach projektowych dotyczących zagospodarowania terenów (wprowadzono rozwiązania i materiały zamienne do szczelnych nawierzchni betonowych), wprowadzono nasadzenia zamiast wiat śmietnikowych, wprowadzono zieleni na zagospodarowywanych

podwórkach, nawiązana została współpraca z dendrologiem opiniującym zasadność i celowość dokonywania wycinki drzew oraz prześwietlania roślinności wysokiej, wykonano szczegółową inwentaryzację 1020 szt. drzew obejmującą ocenę fitosanitarną i spis gatunkowy. Wnioski o wycinkę poprzedzane były wcześniejszymi ogłoszeniami dla mieszkańców, którzy mogli wnieść swoje uwagi i zastrzeżenia. W roku 2023 nasadzono 42 drzewa i 715 krzewów oraz zagospodarowano tereny 8 podwórek.

■ 8.04.1.

Lasy w mieście

Miasto prowadzi nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, które stanowią powierzchnię 116,6 ha. Są to lasy będące własności prywatną oraz lasy gminne. Nadzór ten corocznie sprawuje Nadleśnictwo Kobiór na podstawie porozumienia z Gminą. W roku 2023 Gmina opracowała aktualizację Uproszczonego Plan Urządzenia Lasu na lata 2023-2032, na wniosek właściciela nieruchomości.

CZĘŚĆ 9

**GOSPODARKA
KOMUNALNA**

■ 9.01. Gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

W 2023 roku usługa była realizowana, podobnie jak w latach ubiegłych, przez konsorcjum firm: Master – Odpady i Energia Sp. z o.o., Remondis Sp. z o.o. oraz PreZero Małopolska Sp. z o.o.

- W ciągu ostatnich dwóch lat odebrano o niemal 5% mniej odpadów komunalnych i 6% mniej odpadów pozostałych po segregacji (zmieszanych).

Przyczyn można upatrywać w zmniejszającej się liczbie osób zamieszkujących gminę oraz poprawą świadomości mieszkańców w zakresie konieczności selektywnego zbierania odpadów komunalnych, jak i zmianą źródeł ogrzewania nieruchomości, co z kolei przelożyło się na 28% spadek odebranych żużli i popiołów w ciągu ostatnich dwóch lat.

- Odebrano i zebrano o 9% mniej odpadów remontowych oraz o 11% mniej zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego; trend ten utrzymuje się kolejny rok z rzędu, co może świadczyć o mniejszych zasobach, które mieszkańcy miasta są skłonni wydawać na prace budowlano-remontowe, czy wymianę sprzętów elektrycznych i elektronicznych, koncentrując wydatki na produktach wyższej potrzeby.
- Kolejny rok z rzędu wzrastał udział papieru i tworzyw sztucznych oraz metali w strumieniu ogółem, stanowiąc odpowiednio 6,26% i 8,65%.

Nadal uszczelniano system gospodarowania odpadami komunalnymi pod kątem dochodów, t.j. prowadzono postępowania wobec właścicieli nieruchomości, którzy pomimo obowiązku nie wykazywali w deklaracjach opłatowych wszystkich zamieszkujących daną nieruchomość;

- W latach 2021-2023 odsetek mieszkańców objętych systemem na dzień 31 grudnia wynosił odpowiednio: 95,45%, 98,01% oraz 99,57%.

Rok 2023 był trzecim z kolei bez zmiany opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która dotychczas wynosi 26 zł/osobę/miesiąc; przede wszystkim jest to efekt zmniejszającej się ilości odpadów komunalnych generowanych przez mieszkańców oraz wspomnianego uszczelniania dochodów systemu.

Tworzenie i utrzymanie Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)

W zakresie funkcjonowania Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w 2023 roku:

- podjęto decyzję o konieczności uruchomienia trzeciego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, stanowiącego uzupełnienie dla istniejących PSZOK przy ul. Serdecznej i przy ul. Mikołowskiej; decyzja ma zostać zrealizowana do 1 czerwca 2024 roku i stanowić ułatwienie dla mieszkańców możliwości pozbycia się odpadów selektywnie zebranych;
- kolejny rok z rzędu nastąpił spadek ilości oddawanych przez mieszkańców do PSZOK odpadów komunalnych, t.j. o 4,5% w stosunku do roku 2022 oraz o 20% w stosunku do roku 2021; powyższe miało przyczynę w ograniczeniu wydatków ponoszonych przez mieszkańców na prace remontowe oraz ścisłą współpracę i kontrolę podmiotu prowadzącego PSZOK w zakresie zminimalizowania oddawania odpadów przez podmioty nieuprawnione.

Administrowanie systemem gospodarki odpadami komunalnym

Rok 2023 był kolejnym, w którym realizowano

działania mające ułatwić mieszkańcom możliwość pozbycia się odpadów komunalnych:

- kontynuowano współpracę z firmą MB Recycling, która na terenie miasta zamontowała 18 pojemników do gromadzenia zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego niewielkich rozmiarów;
- kontynuowano współpracę z firmą TrafinOil w zakresie zbierania zużytych olejów jadalnych na wybranych osiedlach oraz placówkach oświatowych;
- wydano do użytku 70 kompostowników dla placówek oświatowych, które mają przyczynić się do ograniczenia powstawania odpadu u źródła;
- nadal rozwijano sieć aptek, w których mieszkańcy mogli nieodpłatnie oddać odpady komunalne w postaci przeterminowanych lekarstw - 26 punktów.

„Gramy w kolory” w ramach kampanii SegreAguj

W 2023 roku zintensyfikowano działania w ramach nowej odsłony kampanii edukacyjno-informacyjnej „Gramy w kolory” programu SEGREGUJ. Nowe projekty graficzne skoncentrowane były na uproszczeniu przekazu i działaniu poprzez skojarzenia, łącząc odpowiedni kolor z rodzajem odpadu. Komunikaty

■ 9.01.1. Działalność firmy Master – Odpad i Energia Sp. z o.o.

Działalność firmy Master – Odpad i Energia Sp. z o.o.

MASTER – Odpady i Energia Sp. z o.o. w Tychach jest nowoczesnym, spełniającym najwyższe wymagania klientów przedsiębiorstwem, wykonującym kompleksowe usługi w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów. Spółka specjalizuje się w wywozie odpadów, unieszkodliwianiu ich, selektywnej zbiórce oraz energetyce odnawialnej.

kampanii podkreślały obowiązek segregacji spoczywający na mieszkańcach i zarządcach spółdzielni, a ignorowanie go ma realny wpływ na komfort obywateli i finanse miasta.

Materiały informacyjno-edukacyjne pojawiły się w przestrzeni miasta, zostały przesłane do szkół, bibliotek, instytucji i jednostek miasta oraz do administratorów spółdzielni i wspólnot, zarządców ogródków działkowych.

Osobne działania zostały przygotowane dla dzieci w wieku 5-10 lat, czyli przedszkolaków i uczniów klas 1-3. Dla nich na zlecenie urzędu, aktorzy Teatru Trip napisali autorski scenariusz przedstawienia pn. „Kolorowe królestwo”, na podstawie którego wystawiane były spektakle w tyskich publicznych przedszkolach i szkołach podstawowych.

W 2023 roku odegrano 34 spektakle w 18 przedszkolach i 6 szkołach podstawowych. Jeden ze spektakli odbył się w trolejbusie, stając się tym samym atrakcją Dnia Bez Samochodu, zorganizowanego 22 września pod Urzędem Miasta Tychy w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności.

W grudniu 2023 roku w szkołach podstawowych rozpoczęto konkurs na zbiórkę makulatury. Jednym z celów konkursu jest zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów typu papier i tektura na terenie Miasta Tychy.

Podsumowując rok 2023 odnotowano spadek odebranych odpadów z Gminy Tychy. Widać to na każdym obszarze zbiórki: odpadów wielkogabarytowych, selektywnych - wzrosły ilości zebranych odpadów biodegradowalnych oraz kuchennych w, zużytych sprzęcie, odpadów remontowo - budowlanych. Świadczy to o coraz większej świadomości mieszkańców dotyczącej segregacji odpadów i jest korzystne w związku z koniecznością podnoszenia poziomów recyklingu.

Inwestycje

W kwietniu 2023 roku, zakończona została inwestycja w poprawę efektywności energetycznej zakładu. Wybudowany został agregat kogeneracyjny gazowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Projekt to kolejny etap zbliżający Zakład do samowystarczalności energetycznej.

W celu poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałające ewentualnym uciążliwościom zapachowym na terenie Spółki zainstalowana została instalacja antyodorowa. Jest to także istotne w związku z obowiązującymi wymogami BAT - zakład prowadzi monitoring substancji odorowych w instalacji oczyszczania powietrza odlotowego.

Rozpoczęto prace projektowe dla budowy trzeciego punktu w Tychach przy ul. Katowickiej.

- W III kwartale 2023 roku spółka wdrożyła produkcję oraz rozpoczęła sprzedaż ciekłego, organicznego środka poprawiającego właściwości gleby o nazwie Master Plant. Środek wytworzony jest wyłącznie z selektywnie zebranych odpadów kuchennych oraz odpadów przeterminowanych. Proces produkcji oparty jest o higienizację termiczną oraz proces fermentacji metanowej. W wyniku zastosowania tej technologii zostaje wytworzony produkt o właściwościach nawozowych i przede wszystkim cenne źródło materii organicznej.

Głównymi odbiorcami produktu mogą być właściciele gospodarstw rolnych posiadający użytki polowe, jednakże produkt może być również stosowany w uprawie roślin rabatowych.

Środek nawozowy uzyskał pozytywną certyfikację ze strony m.in. Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w zakresie upraw polowych roślin rolniczych.

Nowoczesne i przyjazne środowisku rozwiązania

Dzięki rozbudowie instalacji beztlenowej w zakładzie o moduł przygotowania odpadów biodegradowalnych, odpady kuchenne poddawane są procesowi fermentacji metanowej. Każdy odpad organiczny skierowany do tego procesu jest źródłem powstającego biogazu. Biogaz służy do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

W 2023 roku produkcja biogazu tylko ze zbieranych odpadów kuchennych wyniosła 210 000 m³. Taka ilość biogazu wystarczyła do produkcji 358 MWh energii elektrycznej. Energia ta jest pożytkowana na potrzeby własne redukując ilość energii pobranej z sieci zewnętrznej.

Ekologiczne myślenie

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych działań realizowanych przez spółkę Master od początku działalności. W 2023 roku prowadzono akcje:

- „Trzy proste zasady – ograniczaj, użyj, użyj ponownie i odzyskaj odpady” - w ramach kampanii podjęto działania min. edukację online, edukację bezpośrednio na terenie zakładu, edukację dzieci i młodzieży placówek oświatowych. Edukację online prowadzono w ramach programu konkursowego pt. „Wirtualne Centrum Edukacji Ekologicznej”, które stanowi nowatorską platformę łączącą dobrą zabawę, pogłębianie wiedzy, rywalizację i zdobywanie atrakcyjnych nagród;
- spółka była współorganizatorem wielu wydarzeń artystyczno – kulturalnych, m.in. I Międzyszkolnego Konkursu Przyrodniczo-Ekologicznego;
- kontynuowano Akcję Boomerang, której istotą jest łączenie i wzmacnianie lokalnych społeczności w walce z zanieczyszczeniem tworzywami sztucznymi.

9.02.

Działania Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. w Tychach

System ciepłowniczy w mieście

Zapewnieniem dostaw ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania i podgrzania ciepłej wody dla mieszkańców zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Tychach (PEC). Spółka eksploatuje w mieście 151 km sieci ciepłowniczej, w tym ponad 69% sieci preizolowanej najnowszej generacji oraz 1 084 węzłów ciepłych jest eksploatowanych przez przedsiębiorstwo.

Większość węzłów indywidualnych to węzły najnowszej generacji oparte o efektywne wymienniki płytowe z pełną automatyką pogodową i pompami o zmiennej wydajności. Sprawne zarządzanie systemem ciepłowniczym w mieście zapewnia spółce rozbudowany system telemetryczny, obejmujący źródła ciepła oraz wybrane strategiczne węzły ciepłownicze w 41 obiektach.

Ogrzewanie letnie

Likwidacja grupowych węzłów ciepłych i budowa w ich miejscu węzłów indywidualnych

umożliwia rozszerzenie oferowanych usług o tzw. ogrzewanie letnie.

W okresie od 15 maja do 15 września w przypadku wystąpienia nagłego ochłodzenia automatycznie uruchamiane jest ogrzewanie, dla odbiorców, którzy zgłosili takie zapotrzebowanie i mają oficjalny zapis w umowie. Z takiego rozwiązania w 2023 roku korzystały w mieście 93 obiekty.

Remonty i inwestycje

W 2023 roku w Tychach zrealizowano następujące zadania:

- ✓ przebudowa sieci ciepłowniczych na wyjściu ze źródła ciepła Tauron Ciepło Sp. z o.o. Zakład Wytwarzania w Tychach;
- ✓ likwidacja grupowego węzła SWC "W" w Tychach - II etap;
- ✓ likwidacja grupowego węzła SWC "O-1" w Tychach.

9.03.

Gospodarka wodno-ściekowa

Utrzymanie cieków wodnych

Gmina utrzymuje ciek wodny oraz urządzenia wodne stanowiące dopływy rzeki Gostyni oraz rzeki Mlecznej.

W 2023 roku wykonano następujące prace na ciekach wodnych:

- proszono na bieżąco utrzymanie drożności cieków, rowów i stawów, wykonano pielęgnację roślinności i utrzymanie czystości stawów, prowadzono na bieżąco utrzymanie drożności rowów na terenach przemysłowych, w parkach, osiedlach i dzielnicach, ROD, rowów zasilających jezioro, utrzymywano drożność stawów na terenie parków;
- wykonano trzykrotne koszenie i grabienie skarp cieków i rowów;
- wyczyszczono osadnik piasku zabudowany na Potoku Żwakowskim;
- wykonano odmulenie cieków oraz hakowanie i odmulenie dna rowów nieumocnionych;
- wykonano remont 3 przepustów na rowach w rejonie ul. Marzanny;
- wykonano remont koryta cieku Żwakowskiego w rejonie ul. Jaśkowickiej oraz rowów na terenie ROD Potoczek. Zakres prac obejmował odmulenie dna, profilowanie koryta oraz umocnienie skarpy płytami betonowymi;

- wykonano remont koryta cieku Żwakowskiego w rejonie Parku Jaworek na odcinku od wylotu kanalizacji deszczowej DN 1400 do ujścia do piaskownika. Zakres prac obejmował odmulenie dna, profilowanie koryta oraz umocnienie skarpy płytami betonowymi;
- rozpoczęto prace związane z remontem skarpy Potoku Tyskiego w rejonie ulicy Starokościelnej. Oczyszczono teren z samosiejek, krzewów i konarów oraz wykonano roboty ziemne z przetrzaniem ziemi i ułożeniem wzdłuż górnej granicy skarpy wraz z rozplantowaniem.

Gmina odpowiedzialna jest również za roboty związane z utrzymaniem roślinności wodnej Jeziora Paprocańskiego oraz stawów na terenie Parku Świętego Franciszka z Asyżu, w zakresie wykaszania oraz usunięcia z toni

wodnej uzyskanej biomasy. Sprawuje również bieżący nadzór techniczny i hydroogiczny nad utrzymaniem urządzeń wodnych stawów w mieście.

Kanalizacja deszczowa

Aktualnie długość kanalizacji deszczowej w gminie wynosi około **367 km**. Środki finansowe wydatkowane w ramach konserwacji oraz utrzymania sieci kanalizacji deszczowej w 2023 roku to kwota **1 861 475,12 zł**.

Za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych wylotami kanalizacji deszczowej Gmina wnosi opłaty na rzecz Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Koszty te wyniosły łącznie **1 204 521,37 zł**, w tym: opłaty stałe: **32 927 zł**, opłaty zmienne: **1 171 594,37 zł**.

W jego efekcie zlokalizowano szereg, trudno wykrywalnych klasycznymi metodami, awarii sieci wodociągowej, w trudno dostępnym terenie.

- ✓ Wykorzystując autorskiej produkcji detektor helowy „Hel-Set”, w 2023 roku dokonano badania szczelności sieci wodociągowej, blisko 30 kilometrów sieci Przedsiębiorstwa, lokalizując 27 nieszczelności sieci, niewykrywalnych innymi metodami.
- ✓ W 2023 roku zmodernizowano i wybudowano ogółem 6,5 km sieci wodociągowej.
- ✓ Przedsiębiorstwo wydało inwestorom 400 sztuk warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej oraz dokonało 438 odbiorów technicznych

W listopadzie Rady Miasta Tychy przyjęła Uchwałę nr LV/1043/23 w sprawie zatwierdzenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych w Gminie Miasta Tychy na lata 2023-2027.

W ramach planu RPWiK S.A., zamierza w latach 2023-2027 zrealizować przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w obszarze infrastruktury wodociągowej na długości ok. 24 km. Szacowana wartość zamierzeń inwestycyjnych to blisko **24 000 000 zł**.

■ 9.03.1.

Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach

Dostawą wody dla tyszan zajmuje się Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach SA. W 2023 roku przedsiębiorstwo sprzedało blisko 13 000 000 m³ wody, z czego prawie 7 000 000 m³ dostarczyło mieszkańcom Tychów. Zakup od dostawców hurtowych wyniósł ok. 12 000 000 mln m³ wody, a pobór z własnych źródeł 1 000 000 m³.

Długość sieci wodociągowej w Tychach

W 2023 roku ważnym aspektem działań Przedsiębiorstwa była edukacja w zakresie bezpieczeństwa picia wody kranowej oraz możliwych korzyści wynikających z jej bezpośredniego spożycia. „Tyskie wodociągi” prowadziły warsztaty edukacyjne w szkołach podstawowych w Tychach oraz popularyzowały treści edukacyjne na portalach społecznościowych: Facebook oraz LinkedIn. Obecność „Wodociągów Tyskich” była widoczna podczas wydarzeń miejskich, które na stałe wpisały się w życie mieszkańców Tychów, m.in. „Półmaraton Tyski”, „Perła Paprocan” oraz wydarzenia organizowane przez Miejskie Centrum Kultury w Tychach, urząd miasta i inne lokalne instytucje.

Remonty i inwestycje

- ✓ W 2023 roku Przedsiębiorstwo rozpoczęło budowę stacji uzdatniania wody przy ul. Bielskiej w Tychach. Na ten cel pozyskało dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w kwocie 5 700 000 mln zł. Zaplanowane efekty ekologiczne zostaną osiągnięte w II kw. 2025 roku.
- ✓ Dzięki wdrożeniu nowatorskiej metody badania szczelności sieci z wykorzystaniem drona uzbrojonego w kamerę termowizyjną, przebadano ponad 50 km sieci wodociągowej.

■ 9.03.2.

Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA

Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej SA (RCGW SA) w Tychach jest odpowiedzialne za odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych pochodzących z terenu miasta Tychy. Zarządza siecią kanalizacyjną o łącznej długości ponad 400 km. RCGW SA realizuje również zadania własne gminy z zakresu rekreacji i sportu poprzez zarządzanie wybudowanym przez siebie Wodnym Parkiem Tychy (WPT).

RCGW SA od 2006 roku jest producentem w kogeneracji energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych. Posiada dwie bioelektrociepłownie – w oczyszczalni i w Wodnym Parku Tychy. Biogaz powstaje w tyskiej oczyszczalni ścieków w procesie fermentacji osadów ściekowych i przemysłowych odpadów biodegradowalnych. W oczyszczalni powstała jedyna w Polsce instalacja uszlachetniania biogazu ściekiem oczyszczonym. Obie bioelektrociepłownie – w oczyszczalni i parku wodnym – połączone zostały innowacyjnym, liczącym 6,2 km długości biogazociągami.

Zlokalizowana na oczyszczalni elektrociepłownia w 2023 roku wytworzyła 5 780 MWh energii elektrycznej, a zlokalizowana na Wodnym Parku Tychy elektrociepłownia wytworzyła 6 272,7 MWh energii elektrycznej, co pozwoliło pokryć zapotrzebowanie obiektu na energię elektryczną.

Instalacje te w 2023 wyprodukowały łącznie 12 053 MWh energii elektrycznej (i niemal 62TJ ciepła). Łączne zapotrzebowanie energii dla tych dwóch obiektów zostało pokryte w 100%, a nadwyżkę energii w ilości 2 588 MWh sprzedano do sieci OSD Tauron.

Oczyszczalnia ścieków w Tychach – lider na skalę Europejską

W 2023 roku samowystarczalność energetyczna tyskiej oczyszczalni ścieków po raz kolejny stawia obiekt na pozycji lidera w Polsce, a także plasuje w ścisłej czołówce europejskich przedsiębiorstw wodnokanalizacyjnych w Europie.

Tyska oczyszczalnia przyjęła **10 884 627 m³** ścieków (o **9,21%** więcej niż w 2022 roku).

Remonty i inwestycje RCGW SA

W 2023 roku RCGW SA przeznaczyło na inwestycje, remonty, zakupy wyposażenia infrastruktury kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków ponad **16 mln zł**. Najważniejsze działania inwestycyjne to m.in. budowa kanalizacji sanitarnej: ulicy Nad Jeziorem, Mysłowickiej, Rubinowej.

W sumie w 2023 roku wykonano renowację blisko **1300 metrów** kanalizacji sanitarnej oraz

zbudowano/wykupiono i oddano do eksploatacji ok. **3 245,75 m** sieci kanalizacyjnej.

Dla obsługi sieci zakupiono nowoczesny samochód wyposażony w specjalistyczne roboty do monitoringu kanałów.

Spółka rozpoczęła przygotowanie projektu: Rozbudowa centrum produkcji zielonej energii z wykorzystaniem GOZ na oczyszczalni ścieków w Tychach.

■ 9.04. **Oświetlenie uliczne**

Na terenie miasta znajduje się **18 116 punktów** oświetleniowych, w tym **17 449 punktów** będących własnością Gminy Miasta Tychy i **667 punktów** stanowiących własność firmy TAURON Nowe Technologie S.A.

Dla zapewnienia zasilania oświetlenia ulicznego Gmina posiada **280 szaf oświetleniowych** (punktów poboru energii elektrycznej). Łącz-

ne zużycie energii dla oświetlenia ulicznego wyniosło: **5 814,8 Mwh**.

Koszty dystrybucji i dostawy energii dla oświetlenia ulicznego wyniosły **5 850 000 zł**. Koszty bieżącego utrzymania i konserwacji oświetlenia ulicznego w 2023 roku wyniosły **995 360,59 zł**.

■ 9.05. **Usuwanie azbestu**

Gmina realizuje obowiązki wynikające z rozporządzeń dotyczących azbestu m.in. wprowadza dane do Bazy azbestowej, stanowiącej jedno z narzędzi monitorowania zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032. Baza ta prowadzona

jest przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Zgodnie z danymi ilość azbestu zinwentaryzowanego, unieszkodliwionego i pozostałego do unieszkodliwienia na terenie miasta, według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosi:

ilość zinwentaryzowana

3 089 834 kg

(w tym osoby fizyczne: 512 022 kg)

ilość unieszkodliwiona

2 027 704 kg

(w tym osoby fizyczne: 266 722 kg)

ilość pozostała do unieszkodliwienia

1 062 131 kg

(w tym osoby fizyczne: 245 280 kg)

■ 9.06. **Zasady gospodarowania drewnem**

We wrześniu 2022 roku weszło w życie zarządzenie w sprawie określenia zasad gospodarowania drewnem pozyskanym z terenów miasta. Celem zarządzenia jest pomoc mieszkańcom w czasie kryzysu surowcowo-ciepłowniczego. W związku z utrudnionym dostępem do węgla oraz rosnącymi cenami gazu mieszkańcy mają możliwość zakupu drewna opałowego w przystępnych cenach. W 2023 roku sprzedano łącznie około **45 m3** drewna.

CZĘŚĆ 10

ZDROWIE

10.01.

Realizacja programów i projektów**Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2024 stanowi część polityki społecznej miasta Tychy i wyznacza główne kierunki profilaktyki oraz działań w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień. Głównym celem programu jest z jednej strony przeciwdziałanie powstawaniu uzależnień, z drugiej natomiast ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania substancji psychoaktywnych czy zaburzeń behawioralnych.

W 2023 r. w ramach programu m.in.:

- funkcjonowały placówki wsparcia dziennego dla dzieci oraz Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy;
- organizowano kolonie, obozy oraz inne wyjazdy wakacyjne dla dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcjami;
- prowadzono programy i terapię dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz członków ich rodzin;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu;
- realizowano działania edukacyjno-informacyjne, warsztaty i programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom;

Zdrowie psychiczne

Zagadnienia zdrowia psychicznego regulował Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego do 2022 roku. Podmiotami współpracującymi i realizującymi jego założenia były m.in.: Urząd Miasta Tychy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy

od środków psychoaktywnych, behawioralnym oraz cyberprzemocy, rozwijające kompetencje psychospołeczne dzieci i młodzieży, angażujące w konstruktywne aktywności;

- w 25 tyskich przedszkolach przeprowadzono rekomendowany program profilaktyczny pn. „Poruszające Bajki o Emocjach”;
- ponad 1500 uczniów z 71 klas szkół ponadpodstawowych wzięło udział w warsztatach profilaktycznych z zakresu cyberuzależnień pn. „Płatki śniegu. Wychowani przez media”;
- ok. 800 uczniów szkół ponadpodstawowych uczestniczyło w zajęciach psychoedukacyjnych pn. „Fakty i mity dotyczące używania substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych ze szczególnym uwzględnieniem używania marihuany, psychodelików i leków psychotropowych”;
- prowadzono warsztaty dla rodziców rozwijające kompetencje rodzicielski i wychowawcze
- przeprowadzono badanie socjologiczne wśród uczniów I i III klas szkół średnich w celu zbadania zjawiska używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych i przemocy rówieśniczej;
- prowadzono działania podnoszące kwalifikacje i poszerzające umiejętności realizatorów programu w obszarze uzależnień i przemocy, w tym wykłady, szkolenia, warsztaty czy superwizje.

Urząd Pracy, Miejskie Centrum Oświaty, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe. Po wejściu w życie rozporządzenia z dnia 30 października 2023 roku dotyczącego Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego przystąpiono do stworzenia Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego do 2030 roku.

W 2023 roku stworzono i uzyskano opinię Agencji Oceny Technologii Medycznej i Taryfikacji na program polityki zdrowotnej "Program w zakresie profilaktyki depresji u dzieci i młodzieży w mieście Tychy".

Nadal rozpowszechniano „Informator Tyski. Osoby dotknięte kryzysem psychicznym”. Publikacja stanowi kompendium wiedzy dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego i zawiera wyjaśnienia podstawowych pojęć psychologicznych oraz psychiatrycznych, a także informacje w jaki sposób można pomóc osobom przeżywającym kryzys psychiczny.

Inne działania zdrowotne**Program „Wsparcie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego – In vitro dla mieszkańców miasta Tychy na lata 2022-2025”**

Program skierowany był do par zamieszkałych na terenie miasta Tychy i rozliczających podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) w Tychach, które kwalifikują się do udziału w nim na określonych zasadach:

- wiek kobiety mieści się w przedziale 20 - 42 lata;
- spełnienie określonych ustawą warunków podjęcia terapii metodą zapłodnienia pozaustrojowego;
- wyrażenie zgody na samodzielne pokrycie kosztów przechowywania kriokonserwowanych zarodków oraz ich ewentualnych kriotransferów, a także ewentualne pokrycie kosztów kriokonserwacji oocytów;
- wyrażenie zgody na pokrycie ewentualnych dodatkowych kosztów w przypadku, gdy koszt możliwej do zrealizowania procedury ujętej w ofercie będzie wyższy niż dofinansowanie Gminy Miasta Tychy wynikające z programu.

Z programu skorzystało łącznie **37 par**.

I Otwarta Konferencja: „Miłość, Zdrowie, Intymność i Granice”.

Konferencja odbyła się 14 czerwca 2023 r. w tyskiej Mediatece i była streamingowana w mediach społecznościowych. Jej celem było przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy uczestników z zakresu zdrowia seksualnego człowieka. Była to pierwsza tego typu otwarta i bezpłatna konferencja na temat zdrowia seksualnego w Polsce, w której mogli wziąć udział mieszkańcy. Oprócz wykładów specjalistów i panelu dyskusyjnego można było również indywidualnie porozmawiać z seksuologką, ginekologką i psychoterapeutą oraz wziąć udział w warsztatach.

Konferencja RakOFF3 – poświęcona profilaktyce raka piersi

Celem akcji było szerzenie i popularyzowanie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi i badań oraz przybliżenie najnowszych trendów w leczeniu. Oprócz wykładów, panelu dyskusyjnego ekspertów i konsultacji istniała także możliwość wykonania badania mammograficznego w mammobusie w ramach realizacji programu finansowanego z budżetu Narodowego Funduszu Zdrowia oraz bezpłatnego badania usg piersi.

Pierwsza pomoc

Kurs pierwszej pomocy dla mieszkańców miasta Tychy z budżetu obywatelskiego przeprowadzony podczas 2 miejskich imprez plenerowych: XIII Biegu im. Pawła Lorensa (Otwarte Mistrzostwa Tychów w biegu na 10 km) oraz festynu w dzielnicy Mąkołowiec. Szkolenia były zrealizowane dla dzieci i dorosłych, a uczestnicy otrzymywali ulotkę ze schematem postępowania na miejscu zdarzenia – łańcuch przeżycia.

Kurs pierwszej pomocy dla mieszkańców miasta Tychy z uwzględnieniem 3 różnych grup wiekowych tj. grupy dzieci w wieku przedszkolnym, młodzież szkolna i dorośli oraz seniorzy.

■ 10.02.

**Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
Megrez Sp z o.o.**

Rok 2023 był pierwszym pełnym rokiem od wybuchu pandemii, w którym szpital Megrez Sp. z o.o. funkcjonował w całości w normalnym trybie. W okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku w placówce było hospitalizowanych **14 448 pacjentów**.

Liczba pacjentów hospitalizowanych w Megrez Sp. z o.o. w 2023 roku

Oddział szpitalny	Liczba leczonych pacjentów	Oddział szpitalny	Liczba leczonych pacjentów
Chorób Wewnętrznych	1 460	Ginekologiczno – Położniczy z Pododdziałem Ginekologii Onkologicznej	3 509
Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiologicznym	674	Chirurgii Ogólnej I Onkologicznej	1 561
Geriatryczny	588	Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu	1 303
Neurologiczny	1 256	Okulistyczny	1 572
Anestezjologii i Intensywnej Terapii	113	Otolaryngologiczny	694
Obserwacyjno – Zakaźny	844	Neonatologiczny	874
		Razem	14 448

Nowe poradnie specjalistyczne

W 2023 roku Megrez Sp. z o.o. utworzył 2 poradnie specjalistyczne: Poradnię Ginekologiczno – Położniczą oraz Poradnię Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej. Dzięki temu pacjenci mogą kontynuować leczenie po okresie hospitalizacji w trybie ambulatoryjnym.

W Poradni Ginekologiczno-Położniczej pacjentki mogą korzystać z wizyt profilaktycznych, wykonywać proste zabiegi, kwalifikacje do operacji czy kontrolować stan zdrowia po operacjach. W poradni przyszpitalnej mogą również prowadzić swoją ciążę, korzystając z usług lekarzy i położnych, których spotkają później na Trakcie Porodowym.

Poradnia Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej realizuje świadczenia dla pacjentów z różnymi dolegliwościami układu ruchu. Część kadry również stanowią lekarze pracujący bezpośrednio w szpitalnych oddziałach.

Polityka kadrowa

Działania w zakresie polityki kadrowej były ukierunkowane na ustabilizowanie zatrudnienia w kluczowych dla zachowania ciągłości procesu diagnostyczno-leczniczego medycznych grupach zawodowych: pielęgniarek i lekarzy. Poprzednie lata, przypadające na okres epidemii COVID-19, przyniosły Spółce odczuwalne straty w zatrudnieniu kadry medycznej, które od początku 2022 roku sukcesywnie odbudowywano.

W 2023 roku Spółka kształciła pokaźną liczbę lekarzy stażystów (39 osób) oraz licznych młodszych asystentów – rezydentów odbywających w Megrez szkolenie specjalizacyjne (46 osób).

Kadra medyczna Spółki poszerzyła się m.in. o dwie osoby zatrudnione na nowo powstałym stanowisku specjalisty ds. obsługi pacjenta w utworzonym w strukturze Spółki call center.

Spółka umożliwiła odbywanie praktyk studentom i słuchaczom uczelni i szkół kształcących się na kierunkach medycznych. W Szpitalu zajęcia praktyczne odbyło około 300 osób.

Wyzwaniem było zapewnienie satysfakcjonujących i atrakcyjnych warunków zatrudnienia w sytuacji niedoborów personelu medycznego na rynku pracy i dużej konkurencyjności wśród śląskich podmiotów leczniczych. W lipcu Spółka w całości wprowadziła postanowienia ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, gwarantując tym samym kadry medycznej kilkunastoprocentowy wzrost wynagrodzenia zasadniczego. Dokonano także podwyższenia stawek godzinowych pracowników zatrudnionych na podstawie umów zlecenia i umów kontraktowych.

Miniony rok był także czasem inwestycji w podnoszenie kwalifikacji pracowników szpitala. Wzięli oni udział łącznie w kilkudziesięciu szkoleniach, kursach bądź konferencjach. Spółka współpracowała z Powiatowym Urzędem Pracy pozyskując w ten sposób środki finansowe na specjalistyczne szkolenie dla zespołu fizjoterapeutów oraz personelu medycznego z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim pozyskano natomiast środki z EFS pozwalające na realizację projektu „Zdrowe środowisko pracy w Megrez Sp. z o.o.”, w ramach którego, oprócz wyposażenia stanowisk pracy w ergonomiczne biurka, fotele, wózki i akcesoria, możliwe było przeszkolenie kilkudziesięciu osób z korygowania wad postawy nabytych w trakcie pracy oraz z wpływu diety na samopoczucie.

Inwestycje i remonty**Przebudowa budynku Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego i Geriatrycznego na budynek Chorób Zakaźnych**

Dzięki inwestycji, która zakończyła się w grudniu 2023 roku, oddział przeszedł całkowitą modernizację i zyskał nowoczesne oblicze.

Nowy Oddział znajduje się na III i IV piętrze tzw. Pawilonu Zakaźnego i posiada łącznie 8 izolatek dla pacjentów. Wszystkie pomieszczenia zyskały nowe wyposażenie oraz meble i zostały doposażone w wysokiej klasy sprzęt medyczny. Izolatki zostały wyposażone także

w najnowszej generacji łóżka posiadające elektryczne sterowanie, opracowane specjalnie z myślą o wygodzie pacjentów i personelu. Dodatkowo łóżka posiadają elementy, które są pokryte nanocząsteczkami srebra, co przekłada się na mniejszą reprodukcję wirusów i bakterii.

Każda z izolatek dla pacjentów posiada służbę, własną toaletę oraz specjalny system wymiany powietrza pod ciśnieniem, a w Oddziale zastosowano także wewnętrzną kanalizację z własnym systemem dezynfekcji ścieków. Dla pacjentów przebywających w Oddziale zorganizowano również specjalne pomieszczenie odwiedzin, w którym znajduje się komunikator pozwalający na połączenie z chorymi przebywającymi w izolatce.

Wartość zadania to ponad **12 837 000 zł**, z czego **8 000 000 zł** pochodziło ze środków unijnych zarządzanych przez Ministerstwo Zdrowia, a ponad **4 000 000 zł** przekazało Miasto Tychy. Ponadto Szpital pozyskał środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie blisko **240 000 zł**.

Elektroniczne usługi medyczne

W lipcu zakończył się największy w historii szpitala projekt informatyzacji, dzięki któremu mieszkańcy zyskali dostęp m.in. do specjalnego Portalu Obsługi Pacjenta, pozwalającego m.in. sprawdzić online swoją dokumentację medyczną, historię choroby, wyniki badań czy zarejestrować się na wizytę do poradni lub do Zakładu Diagnostyki Obrazowej. Co istotne, zgodnie z obowiązującymi standardami system jest dostosowany do obsługi przez osoby z niepełnosprawnościami.

Modernizacji poddano również infrastrukturę teletechniczną oraz informatyczną Szpitala, która objęła m.in.: zakup nowych serwerów, systemu do archiwizacji i digitalizacji danych, nowych komputerów czy wdrożenie cyfrowego systemu numerycznego do obsługi pacjentów. Zakupiono system do wideokonsultacji w wysokiej jakości obrazu i dźwięku.

Projekt realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego „Cyfrowe Śląskie”, którego finansowanie pochodzi z Funduszy Europejskich. Wartość projektu to ponad **5 400 000 zł**.

Remont Oddziału Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej oraz Oddziału Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu

Rozpoczął się kompleksowy remont Oddziału Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej zlokalizowanego na V piętrze bloku łóżkowego.

Po przebudowie pacjenci zyskają odnowione sale chorych oraz kompleksowo wyposażone łazienki, a kadra nowoczesne pomieszczenia socjalne.

Kolejny etap inwestycji to przebudowa i remont Oddziału Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu. Wartość tych projektów to prawie **24 000 000 zł**. Zadania sfinansowane będą w całości środkami własnymi miasta Tychy. Prace zakończą się w połowie 2024 roku.

Wydatki na środki trwałe

W 2023 roku spółka za blisko **3 200 000 zł** zakupiła środki trwałe, w tym m.in. sprzęt medyczny i elektroniczny oraz wyposażanie oddziałów.

Inne osiągnięcia

W październiku 2023 roku Szpital Megrez pomyślnie przeszedł certyfikację pod okiem Rady Ekspertów z Koalicji na rzecz Bezpieczeństwa Szpitali i otrzymał certyfikat: „Bezpieczny szpital to bezpieczny pacjent” za przestrzeganie standardów bezpieczeństwa oraz za działania na rzecz popularyzacji praktyk zapewniających bezpieczne środowisko pracy zarówno dla personelu medycznego, jak i pacjentów. Posiadanie takiego certyfikatu to dowód spełniania najwyższych standardów w zakresie bezpieczeństwa środowiska pracy, a jednocześnie wyraz uznania dla wysokich kwalifikacji personelu i efektywnego zarządzania.

CZĘŚĆ 11

POLITYKA SPOŁECZNA

11.01. Pomoc społeczna

11.01.1. Pomoc świadczona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Jednym z realizatorów polityki społecznej w Tychach jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował m.in. następujące zadania:

- ✓ pomoc dla rodzin: pieniężna, niepieniężna, a także w formie pracy socjalnej w ramach Ustawy o pomocy społecznej. Łącznie w 2023 r. z tej formy pomocy skorzystały 1 682 rodziny, w tym: 1 563 rodziny otrzymały pomocą finansową, natomiast 119 rodzin wyłącznie pomoc w formie pracy socjalnej. Środowiskowa pomoc realizowana jest w ramach zadań zleconych i własnych. Zadania zlecone finansowane są z budżetu państwa, natomiast zadania własne z budżetu gminy i dotacji budżetowych w ramach Ustawy o pomocy społecznej;
- ✓ usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie była w stanie jej zapewnić. Z tej formy pomocy w 2023 roku skorzystały 554 osoby. Zakres pomocy ustalany był indywidualnie dla każdego podopiecznego, zgodnie z jego stanem zdrowia, w oparciu o zaświadczenie lekarskie;
- ✓ opieka w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2023 roku z tej formy pomocy korzystało 45 osób;
- ✓ opieka w formie specjalistycznych usług opiekuńczych – skorzystało 46 osób;
- ✓ kontynuowano projekt „Po ludzku, po sąsiedzku, u siebie...” czyli specjalistyczne usługi opiekuńcze: pielęgnacja dla 13 osób, rehabilitacja dla 16 osób;
- ✓ teleopieka – opaski dla 56 osób;
- ✓ mieszkania chronione wspierane dla osób starszych. MOPS dysponuje 4 mieszkaniami pobytu stałego o łącznej liczbie 12 miejsc. W mieszkaniach chronionych mieszkało w 2023 roku 14 osób;
  - mieszkanie chronione wspierane rotacyjne o łącznej liczbie 4 miejsc. W mieszkaniu chronionym ze wsparcia skorzystały 34 osoby, poszczególne osoby korzystały ze wsparcia kilka razy w ciągu roku;
  - mieszkanie chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych o łącznej liczbie 3 miejsc. W mieszkaniach chronionych mieszkały w 2023 roku 3 osoby;
- ✓ Dom Pomocy Społecznej św. Anna. Gmina Tychy w 2023 roku ponosiła łącznie odpłatność za pobyt 68 osób (koszt **2 177 074,02 zł**);
- ✓ Dom Pomocy Społecznej „Dom Hospicyjny” prowadzony przez Społeczne Stowarzyszenie Hospicyjne im. św. Kaliksta. Gmina Tychy w 2023 roku ponosiła łącznie odpłatność za pobyt 22 osób umieszczonych w ww. Domu Pomocy (koszt **929 316,92 zł**);

- ✓ placówka Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży „BAZA” jest przeznaczona dla dzieci w wieku 7-16 lat z rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Placówka w 2023 roku obejmowała swoją opieką 84 dzieci z 56 środowisk;
- ✓ noclegownia Miejska - całodobowa placówka dla bezdomnych mężczyzn z terenu miasta Tychy. W 2023 roku z pomocy Noclegowni Miejskiej w Tychach skorzystało 133 bezdomnych mężczyzn;
- ✓ zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych (uprawnionych 3 717 rodzin).
- ✓ Ośrodek Interwencji Kryzysowej – z pomocy w ramach interwencji kryzysowej w roku 2023 skorzystało 312 osób w tym 43 osoby skorzystały z pomocy w ramach schronienia w hostelu 8 osób w ramach pobytu w mieszkaniach treningowych Ośrodka;
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny – w roku 2023 do Zespołu wpłynęło 230 Niebieskich Kart. Pomocą w ramach prac grup diagnostyczno-pomocowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej objęto 243 rodziny tj. łącznie 831 osób;
- ✓ Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku – ze wsparcia w obszarze trudności opiekuńczo-wychowawczych w ramach konsultacji psychologicznych i pedagogicznych skorzystało łącznie 109 osób, w ramach asystentury rodzinnej 71 rodzin.

Dodatek	Liczba	Dodatek	Liczba
Z tytułu urodzenia dziecka	67 świadczeń (jednorazowo)	Z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1925 świadczeń (jednorazowo)
Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	11 świadczeń (miesięcznie)	Na pokrycie kosztów dojazdu do szkoły	223 świadczeń (miesięcznie)
Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	119 świadczeń (miesięcznie)	Z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	309 świadczeń (miesięcznie)
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	178 świadczeń (miesięcznie)	Świadczenie rodzicielskie	118 świadczeń miesięczne (budżet: 1 265 000 zł osobno na to świadczenie)
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. „becikowe”)	225 świadczeń (jednorazowo)		

- ✓ Świadczenia opiekuńcze, czyli: zasiłek pielęgnacyjny – **2 571 świadczeń miesięcznie**, świadczenie pielęgnacyjne – 504 świadczeń miesięcznie, specjalny zasiłek opiekuńczy – 6 świadczeń miesięcznie.
- ✓ Fundusz alimentacyjny - **412 świadczeń miesięcznie**.
- ✓ Realizacja programu „Za życiem” - **9 świadczeń jednorazowo**.
- ✓ Świadczenie wychowawcze - miesięcznie dla **13 rodzin**
- ✓ Dodatki:
  - osłonowy – 155 świadczeń na kwotę **83 193 zł** (świadczenie jednorazowe);
  - węglowy – 284 świadczenia na kwotę **852 000 zł** (świadczenie jednorazowe);
  - dla gospodarstw domowych – **159 świadczeń** na kwotę **238 000 zł** (świadczenie jednorazowe).

✓ Mieszkania treningowe dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej – 2 mieszkania dla 4 osób każde. W 2023 roku z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało łącznie 7 osób

✓ Kampania na rzecz rodzicielstwa zastępczego – we współpracy z Urzędem Miasta Tychy kontynuowano kampanię „Zaproś Miłość”. Kolejna odsłona kampanii przypominała o możliwości zapewnienia opieki dzieciom w trudnych chwilach. Kampania nawiązywała estetyką do rodzinnych symboli Świąt Wielkanocnych. Ujednoliconą linią graficzną pojawiła się na materiałach drukowanych, w przestrzeni miasta oraz w Internecie. Najważniejszym działaniem kampanii, było stworzenie wraz z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Działu Pieczy Zastępczej MOPS Tychy i Wydziału Promocji i Współpracy z Zagranicą, konspektu zajęć dla uczniów klas 1-8, uwrażliwiających na tematykę rodzicielstwa zastępczego. Gotowy konspekt mógł być wykorzystany na lekcji wychowawczej, dyskutowany wśród uczniów społeczności szkolnej. Tematyka i zagadnienia były dostosowane do wieku uczniów.

Opracowano instruktaż dla nauczyciela, wskazując możliwe tematy rozmów, wskazano jak reagować na zachowanie uczniów, jak moderować rozmowę, jak zachować się w stosunku do dziecka objętego pieczą zastępczą lub mającego trudne doświadczenia. Zajęcia przeprowadzone na podstawie konspektu służyły nauce empatii i zrozumienia dla dzieci w trudnej sytuacji życiowej. Prowadzono promocję rodzicielstwa zastępczego podczas wydarzenia, które odbyło się 27 maja - Pikniku z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Celem pikniku była integracja obecnych rodzin zastępczych, jak również udzielanie szczegółowych informacji o idei rodzicielstwa zastępczego dla przyszłych kandydatów na rodzinę zastępczą. Na Piknik zostało zaproszonych 45 rodzin zastępczych a wydarzenie zostało nagłośnione w mediach tj. lokalnej prasie, portalach społecznościowych. W ramach kampanii prowadzono rozmowy z 35 rodzinami zainteresowanymi tworzeniem rodzinnej pieczy zastępczej. W wyniku rozmów 32 osoby zadeklarowały chęć podjęcia roli rodziny zastępczej i złożyły prośby o udział w procedurze kwalifikacyjnej oraz w szkoleniu.

W trakcie procedur kwalifikacyjnych w 2023 roku 12 osób uzyskało zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia niezawodowej rodziny zastępczej. 2 osoby odbyły szkolenie u innego organizatora pieczy zastępczej i otrzymały zaświadczenia kwalifikacyjne tuskim ośrodkiem. Następnie kolejne 7 osób zostało zakwalifikowanych do szkolenia i rozpoczęło je końcem roku.

Programy socjalne współfinansowanie ze środków zewnętrznych

● Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Celem Programu była zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, prowadzących do zatrzymania przemocy oraz ograniczenia zachowań agresywnych w funkcjonowaniu społecznym.

Do Programu przystąpiło 9 osób, a ukończyło 5 osób.

● Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową.

Do programu przystąpiło 6 osób i 6 osób go ukończyło. Miasto finansuje ze środków zewnętrznych:

● Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – 22 873 godziny dla 57 osób. Koszt: **808 023,78 zł**

● Opieka Wytchnieniowa - pobyt dzienny – 8 487 godzin dla 47 osób. Koszt: **278 373,60 zł**

● Opieka Wytchnieniową - pobyt całonocny – 96 dni dla 7 osób, Koszt **28 800 zł**

■ 11.01.2.

Miejski system pieczy zastępczej

Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 a także **Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Tychach** są jednostkami organizacyjnymi Miasta Tychy wchodzącymi w skład miejskiego systemu pieczy zastępczej. Dzieci przyjmowane są do Placówek na podstawie postanowienia Sądu lub na wnioski rodziców lub opiekuna prawnego dziecka, a także interwencyjnie w przypadku sytuacji kryzysowej w rodzinie. Głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w Placówkach są: choroba alkoholowa rodziców lub jednego z nich, przemoc fizyczna i psychiczna wobec członków rodziny, choroby psychiczne, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niezaradność życiowa, wyjazd rodziców poza granice kraju, śmierć jednego z rodziców (lub obojga). Większość rodzin biologicznych dzieci to rodziny wieloprotymowe. Żadne dziecko nie trafia do pieczy zastępczej w sposób przypadkowy. Wszelkie przyczyny, które sprawiają, że młody człowiek zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo-wychowawczej, badane są w sposób nadzwyczaj staranny. Skierowanie dziecka do pieczy zastępczej jest rozwiązaniem ostatecznym, po które sięga się wówczas, gdy inne formy pomocy wsparcia zostały wyczerpane. Tryb umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej regulują stosowne przepisy.

Cele i zadania

Placówki realizują zadania powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i w swojej działalności kierują się obowiązującymi przepisami prawa w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz finansach publicznych i rachunkowości. Zapewniają całonocną opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodziny naturalnej oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, społeczne i religijne. Głównym celem podejmowanych przez Placówki działań jest umożliwienie dziecku powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenie w rodzinie adopcyjnej lub zastępczej w możliwie jak najkrótszym czasie. Placówki są placówkami nieferijnymi, działającymi przez cały rok kalendarzowy. Placówki są zobowiązane do utrzymywania określonych standardów, w tym celu regularnie dokonują remontów, napraw, a także doposażają w niezbędne przedmioty.

Placówki współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji, Szkołami, Przedsiębiorstwami, Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapeutycznymi a także Wychowawczymi, Wojewódzkim Ośrodkiem Adopcyjnym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnią Leczenia Uzależnień, Stowarzyszeniem na Rzecz Dzieci i Rodziny oraz rodzinami wychowanków.

W 2023 roku pod opieką tuskich placówek pieczy zastępczej było łącznie

53 wychowanków.

	PPZK	POW1	POW2
Liczba przyjętych dzieci	7	12	5
Liczba skreślonych dzieci	8	9	4
Liczba usamodzielnionych wychowanków	-	3	1
Średnia miesięczna liczba wychowanków w placówce	15,69	18,27	17,58

Organizacja czasu wolnego

Dzieci brały udział w:

- zajęciach sportowo-rekreacyjnych takich jak: judo, gry w piłkę nożną, jazdę na rolkach, łyżwach, rowerach, pływanie, taniec wizyty w parkach trampolin, salach zabaw, parku rozrywki - Energylandii, udział w wycieczkach w góry i nad morze i inne rejony Polski. Nauka stylizacji paznokci i robienia makijażu, lekcje gotowania;
- zajęciach kulturalno-oświatowych: przedstawienia w amfiteatrach, teatrach, wyjściach do kin, planetarium, lekcjach gry na instrumentach, tańca, śpiewu, malowania, rysowania.

W ramach działań placówek organizowane było wsparcie psychologiczno-pedagogiczne i terapeutyczne dla dzieci, spotkania z psychologiem placówki, zajęcia socjoterapeutyczne w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, rewalidacja, terapie SI, wczesne wspomaganie rozwoju, zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne.

Przestrzegano prawa dziecka do kontaktu z rodziną naturalną - umożliwiano i ułatwiano dzieciom kontakt z rodzicami biologicznymi oraz pozostałymi członkami rodziny.

Placówki są regularnie wspierane przez zaopieczonych firmy, anonimowych sponsorów, prywatne osoby.

■ 11.01.3.

Pomoc świadczona przez Środowiskowy Dom Samopomocy „MOZAIKA” w Tychach

„MOZAIKA” jest ośrodkiem dziennego pobytu dla 18 osób przewlekle psychicznie chorych.

Działalność prowadzi od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 do 15:30. Z usług Domu mogą korzystać osoby posiadające miejsce zamieszkania na terenie gminy Miasta Tychy, na podstawie zaświadczenia wydanego przez lekarza psychiatrę lub lekarza neurologa o występujących zaburzeniach psychicznych oraz zaświadczenia lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach. Korzystanie z usług jest świadczeniem okresowym pomocy społecznej i wymaga przeprowadzenia procedur przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

W 2023 roku z usług Domu skorzystało 21 osób, na liście osób oczekujących (bez decyzji administracyjnej) na miejsce do Środowiskowego Domu Samopomocy figurowało 12 osób (w tym 4 osoby zrezygnowały z oczekiwania na miejsce oraz 3 osoby zostały przyjęte).

Ośrodek posiada możliwość dowozu do Ośrodka uczestników wymagających takiego

wsparcia własnym środkiem transportu z którego korzystało 7 uczestników.

Dom zapewnia wyżywienie, w 2023 roku z ciepłego posiłku skorzystało 14 osób.

Celem Środowiskowego Domu Samopomocy jest zapewnienie osobom chorym psychicznie oparcia społecznego, pozwalającego na zaspokajanie ich podstawowych potrzeb życiowych oraz poprawę funkcjonowania społecznego. Uczestnicy objęci są wielowymiarowym wsparciem wykwalifikowanego personelu tj. psychologa, pielęgniarki, pracownika socjalnego oraz instruktora terapii zajęciowej.

Wsparcie realizowane jest poprzez indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego ustalany wspólnie przez zespół wspierająco-aktywizujący i konkretnego uczestnika. Indywidualny plan dostosowany jest do możliwości konkretnej osoby i zawiera różnego rodzaju treningi. Realizacja powyższego planu jest procesem nakierowanym na minimalizację negatywnych skutków choroby i docelowo ma doprowadzić do osiągnięcia samodzielności życiowej.

Formy działalności Ośrodka:

- ✓ trening funkcjonowania w codziennym życiu;
- ✓ trening umiejętności spędzania czasu wolnego;
- ✓ pomoc w załatwianiu spraw urzędowych;
- ✓ pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych;
- ✓ poradnictwo psychologiczne;
- ✓ terapia ruchowa;
- ✓ inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy - trening poszukiwania pracy.

Zakładane rezultaty to m.in. umiejętność radzenia sobie z doświadczeniem choroby psychicznej, zwiększenie poczucia własnej wartości w kontaktach z ludźmi, racjonalne planowanie własnej aktywności, rozwijanie zainteresowań, indywidualne i społeczne usamodzielnienie, podjęcie zatrudnienia, profilaktyczne oddziaływania społeczne – poszerzenie wiedzy i świadomości dotyczącej kontaktu, relacji i udzielania wsparcia osobom chorym.

W 2023 roku nastąpiła rozbudowa Ośrodka, powierzchnia użytkowa budynku zwiększyła się o 36,8 m². W związku z tym złożono w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim zapotrzebowanie m.in. na środki finansowe celem uruchomienia 2 miejsc dla uczestników.

■ 11.01.4.

Międzygminny Dom Pomocy Społecznej

We wrześniu 2017 roku Tychy kupiły od Archidiecezji Katowickiej ponad trzy hektary terenu wraz z istniejącą tam zabudową za 9,7 mln złotych. Nieruchomość została zaadaptowana na potrzeby Domu Opieki Społecznej. Wydano na to blisko 11 milionów złotych i choć prace zakończyły się jesienią 2021 roku, DPS nie rozpoczęła działalności, bo ówczesny wojewoda nie pozwalał na jego uruchomienie m.in. zaskarżył dwie uchwały o powołaniu DPS i jego statucie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego powołując się na to, że Miasto Tychy nie może samodzielnie prowadzić Domu Pomocy Społecznej na terenie innej gminy niż własna. Powołano więc związek międzygminny między Tychami i Kobiórem. 31 marca 2022 roku tyscy oraz kobiórscy radni głosowali nad projektem uchwały w sprawie utworzenia związku międzygminnego oraz przyjęcia jego statutu. Po wybuchu wojny w Ukrainie w obiekcie przebywali uchodźcy wojenni z Ukrainy, głównie kobiety z dziećmi.

W roku 2023, prowadzone były działania mające na celu przywrócenie budynku do stanu przed umieszczeniem w nim obywateli Ukrainy. Ponadto realizowane były czynności związane z przygotowaniem budynku oraz dokumentacji niezbędnej do uzyskania zgody Wojewody Śląskiego na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej. Jeszcze w grudniu 2023 rozpoczęła się kontrola Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Międzygminny Dom Pomocy Społecznej „Dobre Miejsce” w Kobiórze to placówka o charakterze całodobowym, oferująca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne oraz specjalistyczne dla 66 osób.

■ 11.01.5.

Sklep społeczny

Sklep społeczny sieci Spichlerz został otwarty na terenie Tyskich Hal Targowych jako pierwsza tego typu placówka w Polsce we wrześniu 2022 roku. To miejsce, gdzie można kupić pełnowartościowe produkty w cenach niższych niż w innych sklepach. Najważniejszą zasadą działania tego typu placówek jest sprzedaż produktów, których ceny za ogólny koszyk zakupów nie przekraczają 50% wartości ceny rynkowej. Miejsce utworzono z myślą o osobach, które z powodu niskich dochodów lub na skutek zdarzeń losowych, problemów finansowych czy utraty pracy znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Niezależnie od dochodów ze sklepu mogą korzystać tyscy seniorzy, a w soboty wszyscy mieszkańcy miasta. W ramach sklepu działa również klubokawiarnia, która jest miejscem spotkań i integracji mieszkańców, w szczególności osób samotnych, starszych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2023 roku ze sklepu regularnie korzystało każdego miesiąca ok. 100 tyszan, natomiast z oferty klubokawiarni ok. 25 osób. Sklep społeczny powstał w ramach współpracy Urzędu Miasta Tychy z Fundacją Wolne Miejsce.

■ 11.02.

Orzekanie o niepełnosprawności

W mieście działa Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Zespół działa na rzecz mieszkańców Miasta Tychy oraz Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (miast: Bieruń, Lędziny, Imielin, gmin: Chełm Śląski i Bojszowy). Obszar ten ustalono na podstawie stosownego porozumienia zawartego pomiędzy Miastem Tychy a Powiatem Bieruńsko-Lędzińskim za zgodą Wojewody Śląskiego.

Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności

Wnioski	Liczba
Wnioski o ustalenie niepełnosprawności dotyczy osób przed 16-tym rokiem życia	485 (z czego 323 dot. mieszkańców Tychów)
Wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności dotyczy osób powyżej 16-tego roku życia	2990 (z czego 2167 dot. mieszkańców Tychów)
Razem	3475 2490 z Tychów

Liczba wydanych orzeczeń

Orzeczenia	Liczba
O niepełnosprawności	451 (z czego 301 dot. mieszkańców Tychów)
O stopniu niepełnosprawności	2445 (z czego 1764 dot. mieszkańców Tychów)
Razem	2896 2065 z Tychów

Liczba wydanych kart parkingowych

Karty parkingowe	Liczba
Dla osób fizycznych	803 (w tym 671 dla mieszkańców Tychów)
Dla placówek	2 (w tym 1 dla placówki działającej na terenie Tychów)
Razem	805 672 dot. Tychów

Liczba wydanych legitymacji

Wnioski	Liczba
Dla osób przed 16-tym rokiem życia	172 (z czego 146 dot. mieszkańców Tychów)
Dla osób powyżej 16-tego roku życia	932 (z czego 694 dot. mieszkańców Tychów)
Razem	1104 840 z Tychów

Odwołania od wydanych orzeczeń

Wnioski	Liczba
dla osób przed 16-tym rokiem życia	35 (z czego 25 złożonych przez mieszkańców Tychów)
dla osób powyżej 16-tego roku życia	137 (z czego 94 złożonych przez mieszkańców Tychów)
Razem	172 119 z Tychów

■ 11.02.1.

Miejskie wsparcie osób z niepełnosprawnościami

W ramach działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Tychach w 2023 roku realizowano między innymi następujące działania:

- prowadzenie świetlicy terapeutycznej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- prowadzenie Punktu Wczesnej Interwencji dla dzieci powyżej 7-go roku życia;
- prowadzenie działań aktywizujących na rzecz środowiska osób niewidomych i niedowidzących w Tychach;
- prowadzenie programu z zakresu rehabilitacji społecznej;
- prowadzenie warsztatów edukacyjnych i informacyjnych dotyczących niepełnosprawności, skierowanych do społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży;
- organizacja kampanii społecznej „Z nich jesteśmy dumni”, która miała na celu zwiększenie świadomości tyszan na temat tego, z czym zmagają się na co dzień osoby z niepełnosprawnościami oraz pokazanie, że niepełnosprawność nie jest przeszkodą

realizacji pasji, osiągnięcia sukcesów, a dla innych może być inspiracją w pokonywaniu barier. W ramach edycji w 2023 roku odbył się turniej piłkarski dla dorosłych osób, na co dzień uczestniczących w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w Środowiskowych Domach Samopomocy, konkurs plastyczny w ramach XXI Festiwalu Piosenki i Twórczości Osób Niepełnosprawnych oraz XXV Śląski Mityng w Biegach Przełajowych Olimpiad Specjalnych. Sama kampania miała również przybliżyć tyszanom organizacje wspierające osoby z niepełnosprawnościami działające na terenie miasta, co było możliwe podczas Pikniku Tyskich Organizacji Pozarządowych na Paprocanach. Mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się z zakresem działań organizacji, zgłoszenia chęci zaangażowania się w jej działania czy uzyskania wsparcia.

11.03. Wsparcie rodzin

11.03.1. Miejskie programy wspierające rodzinę

Program 3+ Liczna Rodzina

Program 3+ liczna rodzina funkcjonuje od 2009 r. Skierowany jest do rodzin wielodzietnych i zastępczych oraz podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych w Tychach. Głównym celem zadania jest poprawa sytuacji ekonomicznej tych rodzin, kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych oraz zwiększenie szans rozwojowych i edukacyjnych ich członków. W ramach programu oferowane są zniżki i rabaty przez instytucje miejskie oraz przedsiębiorców prywatnych. Karta dla członków rodziny wielodzietnej wydawana jest na 5 lat z możliwością jej przedłużenia, jeśli dzieci kontynuują naukę. Pomimo współistnienia rządowego programu Karta Dużej Rodziny, z kart 3+ korzysta w dalszym ciągu duża liczba mieszkańców, a sam program jest bardzo pozytywnie odbierany. W 2023 roku do programu przystąpiło 212 rodzin, w tym 60 po raz pierwszy, a 152 rodziny przedłużyły karty.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to rządowy program wsparcia rodzin wielodzietnych realizowany w gminie przez Urząd Miasta. Karta wydawana jest niezależnie od dochodu i daje możliwość skorzystania ze zniżek oferowanych przez instytucje publiczne i firmy prywatne w całym kraju. Prawo do posiadania karty przysługuje rodzicom (rodzicowi) lub małżonkowi rodzica, którzy mają lub mieli na utrzymaniu troje

i więcej dzieci, dzieciom w wieku do 18. roku życia lub do 25. roku życia, jeśli dziecko się uczy. W 2023 roku Karty Dużej Rodziny otrzymało 1610 osób.

Spotkania edukacyjno – informacyjne „Mama, tata, dziecko, praca. Jak to ogarnąć?”

W 2023 roku w ramach działań na rzecz rodziny przeprowadzono w okresie od września do grudnia, cztery bloki spotkań edukacyjno – informacyjnych skierowanych do rodziców oraz dzieci. Spotkania miały na celu podniesienie kompetencji wychowawczych, poprawę funkcjonowania i umiejętności radzenia sobie w środowisku rodzinnym i rówieśniczym, wzrost poczucia własnej wartości i sprawczości, umiejętność organizacji czasu wolnego w sposób konstruktywny dla dzieci i rodziców, przedstawienie wartości bajek terapeutycznych w procesie wychowania. Spotkania miały charakter prelekcji oraz warsztatów, dla dzieci zostały przygotowane zajęcia z arteterapii, bajkoterapii, terapii przez zabawę. W trakcie spotkań rodzice i opiekunowie mieli możliwość konsultacji ze specjalistami i praktykami: pedagogami specjalnymi, psychiatrą, mediatorem i fizjoterapeutą. Podczas wszystkich spotkań była również możliwość konsultacji z radcą prawnym w zakresie powrotu na rynek pracy, praw pracowniczych rodziców i opiekunów. Spotkania zostały zorganizowane przez Fundację Pasja Rozwoju współfinansowane z budżetu Miasta Tychy.

11.03.2. Żłobek miejski i żłobki niepubliczne

Żłobek Miejski w Tychach jest samodzielną jednostką gminy, nieposiadającą osobowości prawnej, działającą jako wyodrębniona jednostka budżetowa Miasta Tychy. Jego zadaniem jest sprawowanie opieki nad dziećmi zdrowymi w wieku od 20. tygodnia życia do końca roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3. rok życia lub w przypadku, gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym – 4. rok życia. W ramach opieki realizowane są funkcje: opiekuńcza, wychowawcza oraz edukacyjna. Przeciętny miesięczny koszt związany z pobytom dziecka w Żłobku w 2023 roku (bez kosztów żywienia) wyniósł **2071,94 zł**, z czego **1624,33 zł** (czyli **78,40%**) stanowiła dopłata ze środków własnych Miasta a pozostałe **447,61 zł** (czyli **21,60%**) były środkami wpłaconymi przez

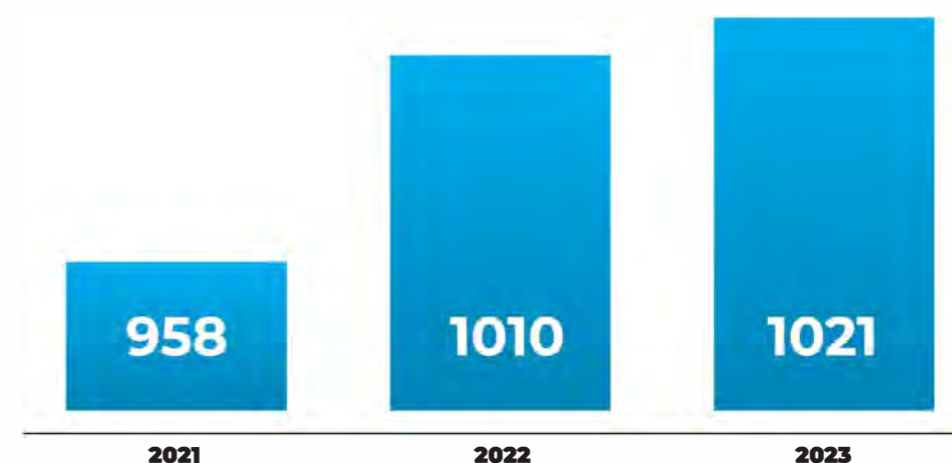
rodziców dzieci i ZUS. Liczba wniosków o przyjęcie do Żłobka składanych w trakcie ubiegłorocznej rekrutacji była zbliżona do poprzedniej, co było skutkiem dalszego spadku urodzeń zanotowanego w Tychach.

Dane z rejestru żłobków oraz odnośnie przekazanej dotacji na działalność żłobków niepublicznych

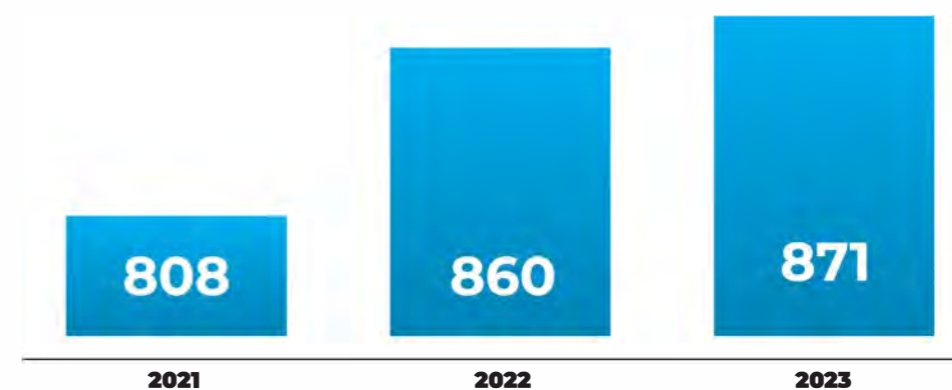
Liczba miejsc w żłobkach

Na dzień 31 grudnia 2023 roku do Rejestru Żłobków wpisane były 24 placówki niepubliczne oraz Żłobek Miejski w Tychach. W 2023 roku do Rejestru Żłobków wpisano 1 żłobek niepubliczny, 1 zakończył działalność. Na dzień 31 grudnia 2023 roku jedna placówka pozostawała zawieszona.

Liczba miejsc w żłobkach - Żłobek Miejski oraz żłobki niepubliczne

Liczba miejsc w żłobkach niepublicznych

Dotacje dla podmiotów prowadzących żłobki niepubliczne

Wysokość miesięcznej dotacji dla podmiotów prowadzących żłobki na terenie miasta Tychy wynosi **400 zł, na każde dziecko objęte opieką, którego rodzice lub opiekunowie prawni mieszkają w Tychach.**

W 2023 roku dotację przyznano **24 podmiotom** prowadzącym żłobki niepubliczne.

Zgodnie ze złożonymi wnioskami dotacyjnymi, 22 podmioty otrzymywały ją przez cały rok, natomiast w przypadku 3 placówek - jedna z placówek do lipca, jedna do sierpnia, jedna miała otrzymać ją w grudniu, natomiast podmiot nie złożył wniosku o wypłatę dotacji.

Rzeczywista liczba dzieci objętych dotacją w 2023 roku wyniosła **687 dzieci**. W 2023 roku z budżetu miasta ogółem wydatkowano na ten cel kwotę **3 249 692,15 zł**.

11.04. Wsparcie seniorów

11.04.1. Miejskie działania

Program Aktywni60plus

Program funkcjonuje w mieście od 2012 roku. Skierowany jest do osób powyżej 60. roku życia zameldowanych na terenie Miasta Tychy, a jego celem jest podnoszenie poziomu aktywności społecznej i fizycznej tych osób poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i sportowych, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych. Program oferuje zestaw zniżek dla seniorów w miejskich instytucjach kultury, sportu, jak również w przedsiębiorstwach prywatnych. W 2023 roku kontynuowano także zakup usługi w Wodnym Parku Tychy „druga godzina gratis”, skierowanej do posiadaczy kart AKTYWNI60PLUS. Do każdego zakupionego przez seniora biletu wstępu oferowano drugą godzinę gratis – oferta była ważna w poniedziałek, środę oraz piątek w godzinach 10.00-15.00. Natomiast bilet ze zniżką 10% oferowano w weekendy oraz dni powszednie w godzinach popołudniowych.

Beneficjenci Programu Aktywni60plus mogli również wziąć udział w zajęciach tanecznych,

nordic walking oraz Tai Chi. Do programu dołączyło 1 017 seniorów. Łącznie program ma **14 818 beneficjentów**.

Klub Senior+

Klub ten w 2023 roku prowadzony był przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Działania miały na celu zapewnienie wsparcia seniorom poprzez przygotowanie dla nich oferty zajęć prozdrowotnych, w zakresie aktywności ruchowej, oferty zajęć edukacyjnych, rekreacyjnych i opiekuńczych, w zależności od potrzeb.

W ramach działalności klubu, seniorom była udostępniana infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie czasu. Angażowano ich w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego. Udział w zajęciach był bezpłatny. Z usług korzystało systematycznie 148 seniorów, dla których zorganizowano m.in.:

- zajęcia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, towarzyskim – z komunikacji społecznej i rozwoju osobistego;

- spotkania ze specjalistami w celu stałej edukacji seniorów – m.in. ze specjalistami z zakresu rehabilitacji, zdrowia, urody, bezpieczeństwa, a także z ludźmi różnych pasji;
- grupy hobbystyczne – zajęcia kulinarne, taneczne oraz gry towarzyskie, działania w ramach wolontariatu międzypokoleniowego;
- Punkt Pomocowy, w którym udzielano informacji na temat możliwości wsparcia seniorów w zakresie realizacji podstawowych potrzeb.

Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych

W Tychach funkcjonują trzy ośrodki prowadzone przez organizacje pozarządowe i współfinansowane przez miasto, które działają przy placówkach wsparcia dziennego dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Dzięki działaniom przełamywane są stereotypy na temat osób starszych, a także zmienia się sposób myślenia o starości wśród dzieci i młodzieży. Osoby prowadzące zajęcia oraz uczestnicy dążą do tworzenia więzi międzypokoleniowych i nawiązywania trwałych relacji młodzi - seniorzy.

Srebrna Linia

Dzwoniąc pod numer 793 516 516, osoby starsze mogły uzyskać np. wsparcie psycho-

11.04.2. Pomoc świadczona przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej „Wrzos”

W roku 2023 ze wsparcia w formie dziennego domu pomocy skorzystały **52 osoby** oraz **38 osób** w filii. W czasie pobytu dziennego w godzinach 7.30-15.30, prowadzone były zajęcia o szerokim obszarze oddziaływania terapeutycznego i opiekuńczego przy uwzględnieniu indywidualnych potrzeb seniorów. Realizowane formy wsparcia miały charakter grupowy i indywidualny: warsztaty usprawniające pamięć i sprawność manualną, tematyczne (język angielski oraz muzykoterapia), rehabilitacja ruchowa, warsztaty zdrowego odżywiania, treningi umiejętności społecznych. W ramach realizowanej działalności w godzinach popołudniowych, na terenie filii, prowa-

logiczne, informacje o wydarzeniach i ciekawych inicjatywach dla seniorów, drobne doradztwo prawne. Dodatkowo w ramach infolinii udzielane były także informacje o dostępności i możliwości zarezerwowania leków w aptekach na terenie miasta, jak również informacje pomocne w rozwiązywaniu problemów z obsługą telefonu komórkowego czy komputera.

Program edukacyjno-integracyjno-rehabilitacyjny

Od 2001 roku Tychy realizują program edukacyjno-integracyjno-rehabilitacyjny w formie stacjonarnej bądź wyjazdowej dla osób starszych, samotnych, a także z niepełnosprawnościami. Jego głównym celem jest podtrzymywanie aktywności życiowej, poprawa jakości życia seniorów, propagowanie idei aktywnej starości oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W 2023 r. w ramach programu organizowane były m. in. wyjazdy integracyjne oraz zajęcia plenerowe na terenie ogródków działkowych, a także zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowia. W ramach programu odbywają się również zajęcia komputerowe i rehabilitacyjne, zgodne z zainteresowaniami uczestników i dostosowane do ich stanu zdrowia.

dzony był Klub Seniora, w którym tematyka spotkań związana była m.in. z zdrowym życiem, muzyką czy rękodziełem jak również szeroko pojętą aktywizacją osób starszych. Działania podejmowane przez DDPS „Wrzos” to współpraca z wieloma podmiotami oraz jednostkami organizacyjnymi miasta, ale i integracja środowiska senioralnego oraz międzypokoleniowego.

DDPS świadczył również pomoc w formie przygotowania posiłków, które przyznawane były decyzją MOPS Tychy. Do końca lutego 2023 roku kontynuowano wsparcie dla obywateli Ukrainy.

Najważniejsze wydarzenia:

- ✓ współorganizacja Senioriady;
- ✓ zorganizowanie setnych urodzin jednego z uczestników DDPS;
- ✓ organizacja: biesiady śląskiej oraz imprez dla takich jak: bal karnawałowy, Dzień Kobiet, Andrzejki, Sylwester;
- ✓ prowadzenie warsztatów bezpieczeństwa (we współpracy z jednostkami Miasta Tychy) oraz zajęć informujących o dostępnych formach wsparcia;
- ✓ prowadzenie spotkań z ciekawymi osobami.

■ 11.04.3.

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tychach

Rok 2023 był 16. rokiem działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku Filii Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, w którym kontynuowana jest idea organizacji zajęć dydaktycznych i rekreacyjnych, jak i wielu dodatkowych spotkań integrujących i aktywizujących seniorów. Uniwersytecka społeczność w 2023 roku liczyła ponad 1 100 słuchaczy. Zajęcia dydaktyczne i rekreacyjne proponowane seniorom przez Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tychach cieszą się nieustającym zainteresowaniem.

Uniwersytet co roku nawiązuje współpracę z partnerami. W roku 2023 były to: Dzienny Dom Pomocy Społecznej Wrzos w Tychach, Stowarzyszenie na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA, Powiatowy Urząd Pracy w Tychach, Tyskie Centrum Wolontariatu, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, Centrum Rehabilis w Katowicach. Tak szerokie partnerstwo pomaga w organizacji szeregu ciekawych wydarzeń, adresowanych do grupy seniorów w Tychach.

Najważniejsze wydarzenia:

- ✓ cykl spotkań „Klub Pacjenta” – wydarzenie zorganizowane we współpracy z Fundacją „Z sercem do Pacjenta” oraz Grupą American Heart of Poland. W ramach przedsięwzięcia organizowane były wykłady oraz bezpłatne badania i konsultacje ze specjalistami;
- ✓ cykl spotkań z dr. Grzegorzem Klachaczem, terapeutą zajęciowym z certyfikatem z neurobiologii Collegium Copernicus oraz certyfikatem z psychologii i psychologii klinicznej. W czasie spotkań mowa była o tym, jaki wpływ na koordynację ruchową mają mózg i układ nerwowy, o neuroplastyczności i możliwości uczenia się po udarach i innych neurologicznych jednostkach chorobowych, o komunikacji z osobą chorą (afazja, aleksja, agrafia), wzmacnianiu i ćwiczeniu pamięci po Covid-19;
- ✓ festyn chleba - pierwsza plenerowa impreza zorganizowana przez UTW dla słuchaczy, a także dla wszystkich mieszkańców Tychów. Przedsięwzięcie wsparło 8 piekarni: Piekarnia Marcela Krzak, Piekarnia Borowa, Piekarnia Broncel, Piekarnia Wygorzele, Piekarnia Misztela, Piekarnia u Przewoźnika, Piekarnia Jaworek oraz Piekarnia Garus. Wydarzeniu przyświecało hasło „Tychy to nie tylko dobre piwo, ale i pieczywo”. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa poświęcona historii tyskiego piekarstwa, która prezentowana była na terenie UTW, w budynku Mediateki oraz w Parku Północnym;

- ✓ cykl spotkań „Niepełnosprawność w jaśniejszych barwach czyli psychologia pozytywna w rehabilitacji”. Spotkania prowadzone były przez dr n. med. Marię Borczykowską – Rzepkę i przybliżyły słuchaczom UTW Tychy problematykę niepełnosprawności jako sytuacji, która bezpośrednio dotyka 15% ludności na całym świecie;
- ✓ szkolenie „Oszustwa i Internetie i Ochrona przed nimi”, zorganizowane przez instruktorów z Fundacji Instytut Inicjatyw Lokalnych prof. Waleriana Pańki w Katowicach w ramach projektu „Seniorzy aktywni w sieci”.

W listopadzie 2023 roku Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tychach był nominowany do tytułu Społecznik Roku 2023 w kategorii Instytucja za organizację „Festynu chleba” oraz specjalne wyróżnienie za otrzymywanie nominacji we wszystkich dotychczasowych edycjach konkursu (2019–2023).

■ 11.05.

Punkt Wsparcia dla Cudzoziemców

Punkt Wsparcia dla Cudzoziemców powstał w 2021 roku w ramach współpracy Urzędu Miasta Tychy z organizacją pozarządową. W ramach punktu w 2023 roku realizowane były, m. in.: kurs języka polskiego, wsparcie psychologiczne, konsultacje w zakresie legalizacji pracy i pobytu, lekcje uzupełniające z historii i kultury Polski, tematyczne spotkania integracyjne. Szczególnie ważnym aspektem działania punktu było pomaganie w poszukiwaniu pracy i napisaniu CV w języku polskim, co istotnie pomogło wielu cudzoziemcom w procesie integracji na tyskim rynku pracy.

W 2023 roku z usług punktu skorzystało 348 osób, wśród których znaleźli się przede wszystkim Ukraińcy, ale także Białorusini oraz Gruzini.

■ 11.06.

Wolontariat

Rok 2023 był kolejnym rokiem realizacji zadania publicznego pod nazwą Tyskie Centrum Wolontariatu (TCW). Podobnie jak w roku wcześniejszym, Centrum prowadziła Fundacja Internationaler Bund Polska. Działalność Centrum w przestrzeni publicznej znacznie wzrosła, budując tym samym postawy obywatelskie wśród mieszkańców miasta.

Działalność Tyskiego Centrum Wolontariatu w 2023 roku**180**zarejestrowanych
wolontariuszy**245**podpisanych
porozumień
wolontariackich

Działania TCW:

- pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na wolontariuszy
- zorganizowanie dwóch szkoleń tematycznych;
- wręczenie dwóch wyróżnień dla aktywnych wolontariuszek podczas spotkania podsumowującego pn. „Różne Barwy Wolontariatu w Tychach”, zorganizowanego z okazji dnia wolontariusza;
- zorganizowanie dwóch gier miejskich, wprowadzających w wolontariat.

Praca dla wolontariuszy:

- 17 porozumień z podmiotami, na rzecz których pracowali wolontariusze;
- 85 ofert pracy (75 zrealizowanych).

Praca na rzecz miasta:

- stały kontakt z miejskimi instytucjami (UM, MOPS, PUP, MBP, MOSiR, szkoły) oraz z 15 tysiącami NGO;
- 8 wydarzeń/imprez miejskich: III Wojewódzka Konferencja Senioralna i Targi Seniora SILVER SILESIA, Piknik Organizacji Pozarządowych, Rodzinny Festyn Sąsiedzki, VI Tyska Senioriada, Festyn z okazji 50-lecia klubu Ogrodnik

Cielmice, Festyn w Tychach-Czułowie, Staro-tyski Festyn, Dzień Rękodzieła. Ponadto pomagali podczas innych wydarzeń takich jak: „Tyski Bieg Perła Paprocan”, „Parkrun”, Kwesta Tyskiego Hospicjum, czytanie dzieciom w publicznym przedszkolu na osiedlu F, konferencja dla seniorów DPS „Wrzos”, „Śląska Jesień Gitarowa”, Jarmark Bożonarodzeniowy oraz kwesta Stowarzyszenia Pomocy Bezdomnym Zwierzętom „Kocimiętka”.

Własne oferty pracy wolontaryjne:

Na podstawie badania potrzeb mieszkańców, TCW podjęło z własnej inicjatywy następujące akcje wolontarystyczne:

- 2 akcje sprzątania Cielmic, akcja sąsiedzkiej zbiórki żywności, akcja zwiększania świadomości ekologicznej z firmą Veolia.

Nagrody i certyfikaty za działalność Tyskiego Centrum Wolontariatu w 2023 roku

- II miejsce w konkursie na Koordynatora Roku w woj. śląskim organizowanym przez Regionalne Centrum Wolontariatu;
- wyróżnienie w Konkursie Śląskie Orły Wolontariatu.

Wysokość dofinansowania TCW przez Miasto Tychy: **40 000 zł.**

■ 11.06.1.

Tyski Społecznik

W 2023 roku odbyła się piąta edycja konkursu Tyski Społecznik. Organizatorem konkursu oraz uroczystej gali były Miasto Tychy i Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej. Celem organizacji konkursu jest upowszechnianie postaw prospołecznych i docenianie bezinteresownego udziału w społecznych inicjatywach. Zgłoszonych do tytułu Społecznika zostało:

- 21 kandydatek/kandydatów w kategorii Osoba
- 21 kandydatur w kategorii Instytucja

Podczas uroczystej Gali Tyskiego Społecznika zaprezentowane zostały sylwetki osób najbardziej zaangażowanych w sprawy miasta, którym wręczono statuetki oraz dyplomy. Konkurs z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem i znacząco wpływa na rozwój kompetencji społecznych wśród mieszkańców miasta.

Wysokość miejskiego dofinansowania: **10 312,10 zł.**

■ 11.07.

Program współpracy Miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi na rok 2023

Głównym celem Programu było ustalenie zasad i form współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi w prowadzeniu działań mających na celu wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego. W ramach programu były wyznaczone następujące priorytetowe obszary współpracy:

- ✓ pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- ✓ nieodpłatna pomoc prawna oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa;
- ✓ udzielanie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- ✓ ochrona i promocja zdrowia;
- ✓ działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ✓ działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- ✓ działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- ✓ kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- ✓ wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- ✓ ekologia i ochrona zwierząt oraz dziedzictwa przyrodniczego;
- ✓ promocja i organizacja wolontariatu;
- ✓ przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- ✓ rewitalizacja;
- ✓ działalność na rzecz integracji cudzoziemców;
- ✓ działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa upowszechniania i ochrony praw dziecka.

W ramach ww. obszarów w 2023 roku współpracę finansową i pozafinansową z jednostkami miejskimi podejmowały stowarzyszenia, fundacje i podmioty kościelne. Na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w 2023 roku ogłoszonych zostało 13 otwartych konkursów i złożono 107 ofert, zawarto 68 umów. W trybie pozakonkursowym zostało zawartych 15 umów na kwotę **117 990 zł.** Jak co roku organizacje otrzymały także wsparcie infrastrukturalne, m.in.: możliwość wskazania adresu pomieszczeń należących do UM Tychy (ul. Barona 30 p. 209) jako miejsca swojej siedziby oraz bezpłatnego korzystania z tych sal. Dodatkowo wielu organizacjom udostępniano miejską bazę sportową i wynajmowano lokale w budynkach komunalnych.

11.08. Nieodpłatna pomoc prawna

Zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej w Tychach w 2023 r. działało 5 punktów nieodpłatnej pomocy, w tym 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i 2 punkty poradnictwa obywatelskiego.

322

więcej udzielonych porad w porównaniu z 2022 rokiem

Liczba udzielonych porad prawnych

Nieodpłatnych porad prawnych udzielili:

Adwokaci Okręgowej Rady Adwokackiej w Katowicach
640 udzielonych porad

Radcy prawni z Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach
461 udzielonych porad

Organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA
632 udzielone porady

Dwa punkty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadziła:

Organizacja pozarządowa Stowarzyszenie Na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego DOGMA
1066 udzielonych porad

Szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania punktów można znaleźć na stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem: <https://bip.umtychy.pl/nieodplatna-pomoc-prawna>

Zadanie koordynował Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy.

11.09. Program rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023

Program Rewitalizacji dla Miasta Tychy do roku 2023 powstał w oparciu o Wytyczne Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. W aktualnie obowiązującej wersji PRT znajduje się 31 projektów rewitalizacyjnych i 11 przedsięwzięć. Koszt realizacji wszystkich projektów wynosi **113 862 933,71 zł**, przy perspektywie zrealizowania programu do 2023 roku. Na tysiaki obszar rewitalizacji składają się 4 podobszary: osiedle A, Czułów Osada, osiedla H i Ł oraz osiedla N i O, a cele programu obejmują:

Skuteczne wsparcie w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji oraz długofalowe przeciwdziałanie kumulacji niekorzystnych zjawisk społecznych.

Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zwiększenie walorów funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Obszary rewitalizacji

11.09.1. Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji dla miasta Tychy do 2023 roku

BAZA – Bank Aktywnych Ludzi Miasta

Cel: podniesienie poziomu aktywności i kompetencji społecznych mieszkańców osiedla A, wykreowanie lokalnych liderów, zarówno wśród osób fizycznych, jak i organizacji pozarządowych, zwiększenie aktywizacji seniorów na rzecz włączenia w życie społeczne, stworzenie miejsca, w którym rodzice mogą rozwijać swoje kompetencje wychowawcze oraz znaleźć pomoc w rozwiązywaniu rodzinnych problemów.

Rok 2023 był ostatnim rokiem działań rewitalizacyjnych. Miały one charakter podsumowujący, na przestrzeni lat wykazały, jak istotną rolę odegrały w aktywizacji oraz solidaryzacji społeczeństwa lokalnego.

W 2023 roku program realizowała Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej.

BAL – Bank Aktywności Lokalnej

W ramach komponentu „BAL – Bank Aktywności Lokalnej” w 2023 roku zrealizowano następujące działania:

- spotkania z mieszkańcami w ramach 10 godzin warsztatów. Podczas spotkań przeprowadzono m.in. warsztaty edukacyjne, kulinarne, manualne i psychologiczne;
- realizacja inicjatyw sąsiedzkich (6 mini projektów) takich jak warsztaty z prowadzenia przydomowych ogródków, tworzenie ogrodu sensorycznego, warsztaty manualne, kulinarne, międzykulturowe warsztaty świąteczne czy akcja wspólnego ubierania choinki na placu św. Anny („Choinka na A”);
- organizacja wydarzenia podsumowującego wszystkie dotychczasowe działania rewitali-

zacyjne na Osiedlu Anna pn. "Nasze Nowe A". Do udziału w wydarzeniu, oprócz mieszkańców osiedla, zaproszeni zostali przedstawiciele organizacji i instytucji, które aktywnie włączyły się w realizację mini projektów, warsztatów i kampanii w minionych latach, m.in. Urzędu Miasta Tychy, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Szkoły Podstawowej nr 3, Przedszkola Zielony Ogród, Miejskiej Biblioteki Publicznej. Wspólnie ze społecznością lokalną został opracowany program wydarzenia i ustalono zakres zaangażowania poszczególnych grup mieszkańców. Podczas pikniku można było obejrzeć wystawę zdjęć dokumentującą działania z poprzednich lat, występy artystyczne mieszkańców, w tym dzieci przedszkolnych, szkolnych i seniorów oraz animacje (m.in. Quiz na temat osiedla, zajęcia manualne, artystyczne, gry zręcznościowe itp.). O poczęstunek zadbał mieszkańcy osiedla, w tym seniorki oraz społeczność ukraińska.

BAS – Baza Aktywnych Seniorów

Klub Senior+ na Osiedlach A i B w 2023 roku otwarty był dla seniorów w dni robocze, 5 razy w tygodniu przez 5 godzin. Dzięki działalności Klubu Seniora+ starsi mieszkańcy miasta mieli okazję uczestniczyć w zajęciach animacyjnych, integracyjnych i tematycznych.

Usługi dla seniorów świadczone były całkowicie bezpłatnie, tak by zniwelować bariery finansowe ograniczające ich aktywność.

W 2023 roku zrealizowano następujące działania:

- zajęcia dla seniorów o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, towarzyskim, spotkania ze specjalistami w celu stałej edukacji seniorów;
- grupy hobbystyczne – w ramach działania organizowano zajęcia kulinarne, taneczne, łamigłówek oraz gry towarzyskie;
- usługi w zakresie aktywizacji społecznej - zajęcia w zakresie aktywności ruchowej, tj.: gimnastyka dla seniora, nordic walking, ćwiczenia na siłowni zewnętrznej, ćwiczenia na rowerku stacjonarnym oraz rotorach;

- prowadzono Punkt Pomocowy, w którym udzielano informacji nt. możliwości wsparcia seniorów w zakresie realizacji podstawowych/bytowych potrzeb;
- prowadzono Punkt Informacyjny dla seniorów, w którym przekazywano informacje o usługach do nich skierowanych, oferowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje, firmy. Udostępniano seniorom komputer z dostępem do Internetu i drukarki. Zadanie było realizowane przez Fundację Rozwoju Ekonomii Społecznej.

854

liczba seniorów objętych wsparciem

Renowacja osiedla A

Podmiot realizujący projekt: Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych w Tychach.

W ramach projektu w 2023 roku zrealizowano następujące zadania:

- przebudowa strefy wejściowej niemieszkalnej części budynku przy Pl. Św. Anny 4 w celu dostosowania do potrzeb osób z dysfunkcjami ruchowymi i poruszającymi się na wózku;
- budowa wiaty śmietnikowej przy ul. Wojska Polskiego 3.

Kultowe Osiedle A – osiedle A przyjazne twórcom

Podmioty realizujące projekt: Miejski Konserwator Zabytków i Muzeum Miejskie w Tychach.

Cel projektu: zwiększenie atrakcyjności lokalizacyjnej i osadniczej osiedla A, promocja i wykreowanie bardziej atrakcyjnego wizerunku, zwrócenie uwagi na walory przestrzenne i architektoniczne osiedla, jego popularyzację, a także zwrócenie uwagi na osiedle wśród przedstawicieli środowisk twórczych.

W 2023 roku na przełomie września i października w ramach projektu zaplanowano spacer o tematyce historyczno-architektonicznej. Z uwagi na zdarzenia losowe oraz dłuższą absencję osoby odpowiedzialnej za organizację, zadanie nie zostało zrealizowane.

Muzeum Miejskie, w ramach niniejszego projektu kontynuowało działania, związane z publikacją na temat osiedla A. Nagrano rozmowy z uczestnikami projektu, wykonano transkrypcje i prace redakcyjne oraz wykonano projekt graficzny części 3 publikacji „Osiedle A, czyli pierwsze”.

Kultura Osiedla – Osiedle Kultury

Podmiot realizujący projekt: Miejskie Centrum Kultury w Tychach.

Cel projektu: aktywizacja społeczności obsza-

ru rewitalizacji poprzez uczestnictwo w kulturze, upowszechnienie kultury w różnych problemowych częściach miasta i docieranie do szerokiej tyskiej społeczności, uaktywnienie mieszkańców pod względem kulturalnym, otwieranie ich na różne pola sztuki i rozrywki.

Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży z dzielnicy Czułów Osada – aktywizacja młodzieży osiedla oraz uczestników Placówki Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży „Baza”. Warsztaty integracyjne, survivalowe, ogrodnicze, kreatywne i stolarskie.

Nasadzenie roślin przy ulicy Katowickiej w Tychach.

Na osiedlach A, N i O nie realizowano żadnych działań w ramach projektu.

165

liczba uczestników imprez organizowanych w ramach projektu

11

liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych na obszarach rewitalizowanych

Aktywny Jaworek – budowa wielofunkcyjnych stref aktywności sportowo-rekreacyjnych

Podmiot realizujący projekt: Wydział Innowacji i Inwestycji Urzędu Miasta Tychy

Cel projektu: zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, wzbogacenie oferty spędzania wolnego czasu i pobudzenie integracji społecznej mieszkańców osiedli H i Ł.

W ramach projektu Gmina Miasta Tychy realizuje zadanie inwestycyjne pn.: „Budowa

wodnego placu zabaw w Parku Jaworek”, którego zakres obejmuje m.in. budowę placu zabaw z zagospodarowaniem terenu, budynkiem technicznym, wraz z infrastrukturą techniczną i automatyczną toaletą publiczną.

W 2023 roku wykonano roboty fundamentowe, roboty instalacyjne, powstał budynek techniczny, instalacje wodnego placu zabaw, wykonano płytę niecki wodnego placu zabaw oraz niecki retencyjne. Termin zakończenia zadania zaplanowano na czerwiec 2024 rok.

11.09.2.

Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji dla miasta Tychy do roku 2023 – sektor prywatny

Strefa Akceleracji Społecznej – projekt EFS

Podmiot realizujący projekt: Memo Sp. z o.o.
Cel projektu: aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców nieaktywnych zawodowo i wzrost skali zachowań przedsiębiorczych.

Projekt nie został wdrożony ze względu na brak środków planowanych do pozyskania z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WSL 2014 – 2020, zawieszenie współpracy z uczestnikami projektu oraz covidowe restrykcje. W 2023 roku projekt nadal nie został wdrożony.

Strefa Akceleracji i Aktywizacji w Browarze Obywatelskim (projekt szkoleniowo-stażowy – EFS)

Podmiot realizujący projekt: Memo Sp. z o.o.
Cel projektu: wsparcie lokalnej przedsiębiorczości oraz aktywności zawodowej wśród dzieci i młodzieży, aktywizacja zawodowa i społeczna uczniów i wzrost skali zachowań przedsiębiorczych.

Projekt został całkowicie zawieszony ze względu na brak środków EFS w tym zakresie oraz zmiany w spółce.

Strefa Akceleracji B+R i Aktywizacji w Browarze Obywatelskim

Podmiot realizujący projekt: Memo Sp. z o.o.
Cel projektu: inkubacja i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości oraz aktywności mieszkańców, szkolenie w zakresie projektowania usług i rozwoju przedsiębiorstwa, aktywizacja społeczna pod kątem nabywania nowych kompetencji, zwłaszcza związanych z zarządzaniem finansami, przedsiębiorczością.

W 2023 roku ze względu na brak środków EFS projekt nie był realizowany.

Centrum Nieelitarniej Sztuki Multimedialnej poszerza horyzonty (projekt EFS)

Podmiot realizujący projekt: Tyska Fundacja Promocji Kultury i Turystyki Browar Obywatelski

Cel projektu: inkubacja i wsparcie lokalnych środowisk artystycznych, aktywizacja społeczna w sferze kultury, wzbogacenie miejskiej oferty kulturalnej poprzez wystawy stałe, czasowe, warsztaty, konferencje, działania animacyjne, plenerowe, inkubacja przedsiębiorczości w sferze kultury poprzez warsztaty, uczenie rzemiosła artystycznego, zwiększenie potencjału miasta i obszarów rewitalizacji w obszarze kultury, edukacji artystycznej, zapewnienie wsparcia osobom chcącym rozwijać swoje umiejętności artystyczne.

Otwarta we wrześniu 2020 roku Galeria obejmowała działania nie tylko artystyczne, kulturalne, ale też edukacyjne, świadomościowe, szkoleniowe, włączeniowe i równościowe. W 2023 roku zorganizowano około 10 wydarzeń, w tym 3 duże wystawy. Galerię odwiedziło blisko 45 000 osób. Ponadto z partnerami polskim i norweskim w ramach NMF EOG zrealizowano projekt edukacyjno-szkoleniowy pn. „Better Together”, który obejmował działania zorientowane na profesjonalizację działalności podmiotów, wymianę know-how, uczenie się od siebie oraz integrację z mniejszościami etnicznymi czy rozwiązywanie problemów i kwestii horyzontalnych. Projekt realizowany był w Tychach, Katowicach, Siemianowicach Śląskich oraz w Oslo i Jevnaker.

Postęp finansowy realizowanych w 2023 roku projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Wydatki poniesione od początku realizacji PRT do końca 2022 roku	Wydatki poniesione w 2023 roku	w tym wkład miasta:
BAZA - BANK AKTYWNYCH LUDZI MIASTA	465 020 zł	28 800 zł	25 000 zł
RENOWACJA OSIEDLA A	3 265 645,07 zł	261 740,24 zł	201 230 zł
KULTOWE OSIEDLE A - OSIEDLE A PRZYJAZNE TWÓRCOM	46 879,63 zł	10 000 zł	10 000 zł
KULTURA OSIEDLA - OSIEDLE KULTURY	239 209,26 zł	18 500 zł	18 500 zł
AKTYWNY JAWOREK - BUDOWA WIELOFUNKCYJNYCH STREF AKTYWNOŚCI SPORTOWO-REKREACYJNYCH	196 617,80 zł	4 215 498,71 zł	4 215 498,71 zł
CENTRUM NIEELITARNEJ SZTUKI MEDIALNEJ POSZERZA HORYZONTY (projekt EFS)	227 000 zł	590 000 zł	0 zł
Razem	4 440 371,76 zł	5 124 538,95 zł	4 470 228,71 zł

CZĘŚĆ 12

BUDŻET OBYWATELSKI

12.01. Budżet Obywatelski w 2023 roku

197

Liczba złożonych wniosków

128

Liczba projektów poddanych pod głosowanie

14 tys.

Mieszkańcy, którzy oddali głos

12,85%

Frekwencja w skali całego miasta

80

Liczba wybranych projektów, w tym 73 rejonowe oraz 7 ogólnomiejskie

5

milionów zł
- wartość projektów wybranych do realizacji

Zadania zrealizowane w IX edycji BO - podział wg kategorii

41

Spotkania, warsztaty, integracja
807 450 zł

2

Skwery, tereny rekreacyjne, zielen
91 714 zł

13

Ulice, chodniki, parkingi
1 297 554 zł

4

Zagospodarowanie podwórek
381 782 zł

8

Boiska, siłownie, place zabaw
766 931 zł

13

Pozostałe realizacje
989 004 zł

Zadań ogólnomiejskich
7

na kwotę
968 865 zł

Zadania rejonowe
73

na kwotę
3 365 570 zł

Zadania zrealizowane w IX edycji BO - podział wg realizatorów (jedno zadanie wykonane przez dwóch realizatorów):

Miejskie Centrum Kultury
30 zadań na kwotę:
691 617 zł

Miejski Zarząd Ulic i Mostów
15 zadań na kwotę:
1 073 664 zł

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
10 zadań na kwotę:
112 431 zł

Tyski Zakład Usług Komunalnych
5 zadań na kwotę:
558 071 zł

Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
5 zadań na kwotę:
741 733 zł

Wydział Innowacji i Inwestycji
4 zadania na kwotę:
390 634 zł

Wydział Remontów
3 zadania na kwotę:
248 357 zł

Pozostałe Jednostki i Wydziały Urzędu Miasta
9 zadań na kwotę:
453 349 zł

Projekty zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego w 2023 roku

Tytuł projektu	Jednostka realizująca	Koszt zadania
Zajęcia ruchowe w dzielnicy Wilkowyje	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	23 071 zł
Rodzinna gra terenowa Szlakiem Wilków	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	17 800 zł
Zajęcia fitness w dzielnicy Wartogłowiec	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	4 200 zł
Aerobik i zumba na Żwakowie	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	6 200 zł
Nordic walking na Żwakowie	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	2 100 zł
Sport to zdrowie – zajęcia sportowe dla mieszkańców osiedla A	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	12 600 zł
Osiedlowy turniej sportowy rodem z PRL	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	8 000 zł
Aktywni 50+ zajęcia prozdrowotne dla mieszkańców	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	7 260 zł
Stacjonarny obóz dla dzieci	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	20 000 zł
Zajęcia judo dla dzieci	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	11 200 zł
Wydarzenia kulturalne w dzielnicy Wilkowyje	Miejskie Centrum Kultury	31 999 zł
Zajęcia umuzykalniające dla najmłodszych w dzielnicy Wilkowyje	Miejskie Centrum Kultury	16 199 zł
Dzień Seniora w dzielnicy Wilkowyje	Miejskie Centrum Kultury	10 000 zł
Festyn Pożegnanie wakacji w dzielnicy Wilkowyje	Miejskie Centrum Kultury	29 989 zł
Festyn w dzielnicy Mąkołowiec	Miejskie Centrum Kultury	25 539 zł

Cykl warsztatów dla dzieci w dzielnicy Mąkołowiec	Miejskie Centrum Kultury	11 450 zł
Mikołajki w dzielnicy Czułów	Miejskie Centrum Kultury	11 620 zł
Spotkanie integracyjne dla kobiet w dzielnicy Czułów	Miejskie Centrum Kultury	14 924 zł
Dzień Seniora w dzielnicy Czułów	Miejskie Centrum Kultury	10 000 zł
Festyn w dzielnicy Czułów	Miejskie Centrum Kultury	26 966 zł
Dzień Seniora w dzielnicy Wartogłowiec	Miejskie Centrum Kultury	10 200 zł
Mikołajki w dzielnicy Wartogłowiec	Miejskie Centrum Kultury	11 324 zł
Półkolonie letnie w dzielnicy Wartogłowiec	Miejskie Centrum Kultury	30 000 zł
Półkolonie zimowe w dzielnicy Wartogłowiec	Miejskie Centrum Kultury	15 000 zł
Wieczór taneczny w dzielnicy Wartogłowiec	Miejskie Centrum Kultury	8 000 zł
Rodzinna majówka w dzielnicy Urbanowice	Miejskie Centrum Kultury	18 326 zł
Festyn rodzinny w dzielnicy Cielmice	Miejskie Centrum Kultury	38 107 zł
Warsztaty kulturalne w dzielnicy Cielmice	Miejskie Centrum Kultury	17 913 zł
Dzień Seniora na Sublach	Miejskie Centrum Kultury	9 767 zł
Dzień Taty – rodzinna gra terenowa na Sublach	Miejskie Centrum Kultury	19 378 zł
Animacje dla dzieci w plenerze na Żwakowie	Miejskie Centrum Kultury	7 600 zł
Starotyskie animacje dla dzieci	Miejskie Centrum Kultury	19 998 zł
Starotyski Dzień Seniora	Miejskie Centrum Kultury	8 170 zł
Starotyski Festyn	Miejskie Centrum Kultury	44 527 zł
Festyn osiedlowy – integracja mieszkańców osiedla A	Miejskie Centrum Kultury	29 467 zł
Aktywne A – zajęcia dla mieszkańców osiedla A	Miejskie Centrum Kultury	34 700 zł
„ekoLOGICZNY tryb życia” – piknik rodzinny	Miejskie Centrum Kultury	24 149 zł
Sportowo – artystyczne półkolonie dla dzieci	Miejskie Centrum Kultury	60 000 zł

Dzień sąsiada w Parku Jaworek	Miejskie Centrum Kultury	76 960 zł
Festyn rodzinny na osiedlu T	Miejskie Centrum Kultury	19 345 zł
Nasadzenia drzew przy ul. Gilów	Tyski Zakład Usług Komunalnych	25 903 zł
Remont placu zabaw przy ul. Miodowej	Tyski Zakład Usług Komunalnych	4 700 zł
Zagospodarowanie terenu przy przystankach przy ul. Szojdy	Tyski Zakład Usług Komunalnych	65 811 zł
Zagospodarowanie terenu przy ul. Zgody - montaż małej architektury	Tyski Zakład Usług Komunalnych	40 279 zł
Zakup wraz z montażem ławek i koszy w Parku Jaworek	Tyski Zakład Usług Komunalnych	421 378 zł
Wykonanie tablic historycznych przy ul. Katowickiej	Muzeum Miejskie	17 385 zł
Tłumaczenie z języka niemieckiego kroniki szkolnej na Żwakowie	Muzeum Miejskie	17 200 zł
Wykonanie tablic historycznych na Żwakowie	Wydział Innowacji i Inwestycji UM Tychy	17 885 zł
Zagospodarowanie terenu przy ulicy Wiązowej - oświetlenie, mała architektura	Wydział Innowacji i Inwestycji UM Tychy	59 515 zł
Zagospodarowanie terenu przy ul. Jaroszewickiej 100 - altanka, mała architektura	Wydział Innowacji i Inwestycji UM Tychy	98 632 zł
Modernizacja boiska przy ul. Darwina	Wydział Innowacji i Inwestycji UM Tychy	232 487 zł
Modernizacja boiska przy ul. Kubicy	Wydział Innowacji i Inwestycji UM Tychy	0 zł
Remont ul. Bławatków	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	64 579 zł
Oświetlenie świąteczne ronda św. Jadwigi	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	6 759 zł
Zakup wraz z montażem stacji naprawy rowerów przy ul. Burschego i ul. Kościuszki	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	16 066 zł
Zakup wraz z montażem stojaków rowerowych przy ul. Kościuszki i ul. Rynek	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	14 854 zł
Budowa parkingu przy al. Piłsudskiego 100 - 116	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	69 348 zł
Remont chodnika przy ul. Jagiełły 52-104 (strona północna)	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	129 984 zł
Remont parkingu przy ul. Uczniowskiej 7	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	132 955 zł
Remont chodnika wzdłuż ul. Nałkowskiej (strona północna)	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	297 287 zł
Budowa parkingu przy ul. Witosa i ul. Sikorskiego	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	0 zł

Remont parkingu przy ul. Reymonta 62-65	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	103 844 zł
Przebudowa ul. Zaręby w zakresie budowy miejsc parkingowych	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	25 966 zł
Remont chodnika wzdłuż ul. Zelwerowicza 30-38	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	69 469 zł
Remont drogi przy ul. Zaręby 34-48	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	38 030 zł
Remont drogi przy ul. Zaręby 64-66	Miejski Zarząd Ulic i Mostów	49 403 zł
Remont boiska przy ul. Sportowej	Wydział Remontów UM Tychy	21 525 zł
Doposażenie placu zabaw przy ul. Żwakowskiej	Wydział Remontów UM Tychy	76 832 zł
Budowa parku edukacyjnego na terenie SP nr 5 przy ul. Czarnieckiego 22	Wydział Remontów UM Tychy	150 000 zł
Budowa wiaty śmietnikowej przy ul. Wojska Polskiego 3	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	80 000 zł
Zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Batorego, ul. Bocheńskiego i ul. Boh. Warszawy	MZBM/MZUiM	99 347 zł/119 669 zł
Budowa placu zabaw na podwórku pomiędzy al. Bielską a ul. Cichą	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	182 040 zł
Przebudowa ciągu pieszego między ul. Elfów a ul. Edukacji	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	196 990 zł
Remont podwórka przy ul. Wyszyńskiego 22-40 oraz ul. Fitelberga 55-61	Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	183 356 zł
Kastracja i sterylizacja psów i kotów oraz wszczepienia elektronicznych identyfikatorów	Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Rolnictwa	85 700 zł
Dostęp do e-booków i audiobooków	Miejska Biblioteka Publiczna	55 738 zł
Zakup książek w języku angielskim dla dzieci	Miejska Biblioteka Publiczna	5 000 zł
Zakup drona antysmogowego	Straż Miejska	243 049 zł
Kurs pierwszej pomocy dla mieszkańców	Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	3 402 zł
Warsztaty tańca dla seniorów	Młodzieżowy Dom Kultury nr 1	7 990 zł

■ 12.02.

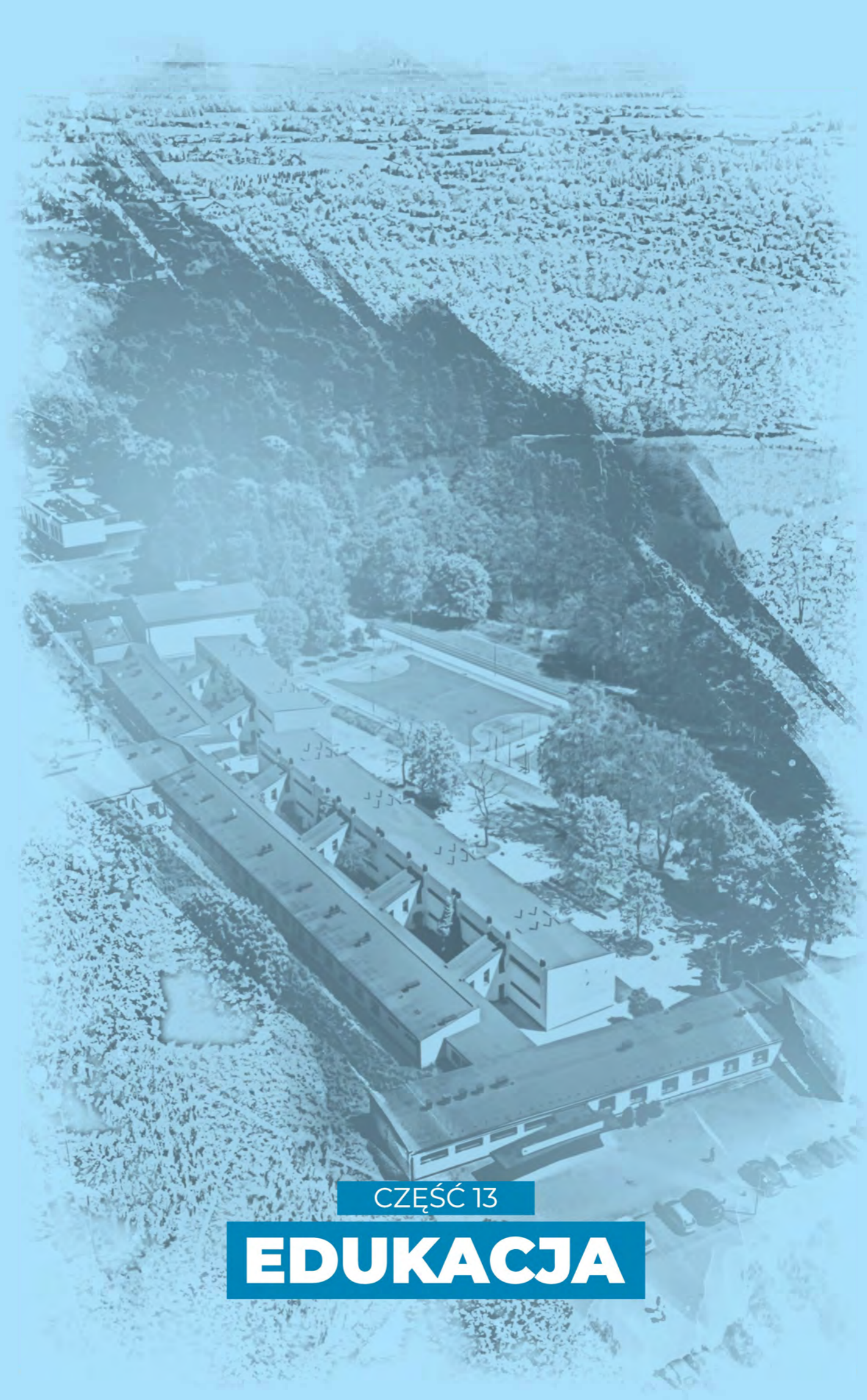
Młodzieżowy Budżet Obywatelski

VI edycję Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego (MBO) wprowadzono zarządzeniem nr 0050/19/23 Prezydenta Miasta z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie Regulaminu Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego na 2023 rok. Kwota wydzielona na realizację MBO w budżecie miasta w 2023 roku wynosiła **90 000 zł**. Adresatami tyskiego Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego są wszystkie publiczne szkoły ponadpodstawowe, z których każda mogła otrzymać maksymalnie **9 000 zł** na realizację projektu/ów. W 2023 roku uczniowie z 9 na 10 szkół/zespołów wzięli w nim udział i zrealizowali swoje pomysły.

Młodzieżowy Budżet Obywatelski uczy młodzież postaw obywatelskich poprzez poznanie i zrozumienie mechanizmów partycypacji społecznej. Ma także walor aktywizujący, ponieważ mobilizuje młodzież do diagnozy potrzeb środowiska szkolnego i reagowania na te potrzeby w drodze zgłaszania pomysłów. Pomysły te często mają wpływ na rozwój lub modernizację szkoły, w której uczniowie funkcjonują i zdobywają różne umiejętności.

Dlatego aby wzmocnić ten proces w 2023 roku zorganizowano również warsztaty kreatywne rozwijające myślenie projektowe. Na spotkaniach młodzież uczyła się nazywać problemy i szukać sposobów na ich rozwiązanie.

Z inicjatywy młodzieży doposażono m.in. szkolne korytarze, uruchomiono oraz doposażono radiowęzeł, zakupiono sprzęt do nauki i udzielania pierwszej pomocy.

CZĘŚĆ 13

EDUKACJA

■ 13.01.

Struktura oświaty w Tychach

Struktura oświaty w Tychach

Miasto Tychy w 2023 roku było organem prowadzącym dla 68 szkół i placówek oświatowych różnego typu funkcjonujących w 53 jednostkach organizacyjnych, wśród nich m.in. zespoły szkół, zespoły szkolno-przedszkolne, dwa młodzieżowe domy kultury i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

W roku 2023 do tyskich przedszkoli publicznych i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, uczęszczało średnio **3 192 dzieci**. Średnia liczba uczniów objętych edukacją w 24 szkołach podstawowych, wyniosła **9 661 uczniów**, a w 17 szkołach ponadpodstawowych **5 304 uczniów**. Ponadto do Państwowej Szkoły Muzycznej uczęszczało **176 uczniów**. Łącznie we wszystkich szkołach publicznych w roku 2023 funkcjonowało średnio **861 oddziałów** klasowych. W zajęciach młodzieżowych domów kultury uczestniczyło **1751 wychowanków**.

Rekrutacje i nabory

W 2023 roku przeprowadzono rekrutacje na rok szkolny 2023/2024: do oddziałów przedszkolnych w przedszkolach i szkołach podstawowych, do klas pierwszych szkół podstawowych oraz klas siódmych dwujęzycznych w szkołach podstawowych. Rekrutacje w Tychach były wspierane systemem elektronicznym NABO. Przeprowadzono również nabory do szkół ponadpodstawowych, przy wsparciu systemu elektronicznego Vulcan.

W wyniku prowadzonych postępowań rekrutacyjnych do przedszkoli i szkół podstawowych uruchomiono:

- 135 oddziałów przedszkolnych w tym 15 integracyjnych i 2 specjalne;
- 63 oddziały klas pierwszych szkół podstawowych, w tym 10 oddziałów integracyjnych;

- 5 oddziałów sportowych klas IV szkół podstawowych;
- 6 oddziałów dwujęzycznych klas VII szkół podstawowych.

Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych zakończyła się uruchomieniem 68 klas pierwszych, w tym: 29 w liceach ogólnokształcących, 26 w technikumach i 13 w szkołach branżowych I stopnia. Wśród klas pierwszych znalazły się: 2 oddziały integracyjne, 2 dwujęzyczne, 1 z maturą międzynarodową i 2 oddziały mistrzostwa sportowego.

Kadra

Średnioroczne zatrudnienie pracowników pedagogicznych tyskich placówek oświatowych w 2023 roku wyniosło łącznie **2 444,87 etatów**. Struktura zatrudnienia pracowników pedagogicznych wynosiła odpowiednio: nauczyciele dyplomowani **1 472,34 etatu** co stanowi **60,2%**, nauczyciele mianowani **444,21 etatu** co stanowi **18,2%**, nauczyciele początkujący **528,32 etatu** co stanowi **21,6%**. Średnioroczne zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w tyskiej oświacie w roku 2023 wyniosło łącznie **698,86 etatów**.

Awans zawodowy nauczycieli

W 2023 roku powołano 141 komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego oraz przeprowadzono postępowania egzaminacyjne wszystkie z wynikiem pozytywnym. Ponadto wydano 1 akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego, na wniosek nauczyciela z mocy prawa.

Konkursy na stanowiska dyrektorów szkół, przedszkoli i placówek oświatowych

Ogłoszono łącznie 11 konkursów na stanowiska dyrektorów szkół, przedszkoli i placówek oświatowych. Powołano komisje konkursowe

i przeprowadzono postępowania konkursowe. Po wygranych konkursach powierzono 7 dyrektorom kadencje zgodnie z przepisami na okres pięciu lat. Na podstawie Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) powierzono stanowiska dyrektorów dwóm nauczycielom i dwóm dotychczasowym dyrektorom, ustalonym przez organ prowadzący, po zaopiniowaniu przez radę pedagogiczną placówki oraz w porozumieniu z organem sprawującym nadzór

pedagogiczny, odpowiednio: dwóm dyrektorom na okres pięciu lat od 1 września 2023 roku do 31 sierpnia 2028 roku oraz dwóm dyrektorom na rok od 1 września 2023 roku do 31 sierpnia 2024 roku. W związku z rozwiązaniem umowy o pracę z dotychczasowym dyrektorem (w trakcie trwania roku szkolnego 2022/2023) w 3 przypadkach powierzono pełnienie obowiązków dyrektora wicedyrektorom.

■ 13.01.1.

Strategia oświatowa Miasta Tychy na lata 2023-2027+

Uchwałą nr XLVII/875/23 Rady Miasta Tychy z dnia 9 lutego 2023 roku przyjęto „Strategię oświatową Miasta Tychy na lata 2023-2027+”. Dokument został opracowany przez Radę Dyrektorów Publicznych Szkół i Placówek Oświatowych prowadzonych przez Miasto Tychy, pod kierunkiem Dyrektora Miejskiego Centrum Oświaty.

Główne założenia strategii oświatowej:

- ✓ dostosowanie procesów dydaktyczno-wychowawczych do społecznych i gospodarczych wyzwań współczesnego świata;
- ✓ zwiększenie efektywności szkolnictwa zawodowego w kontekście zaspokojenia potrzeb lokalnych rynków pracy;
- ✓ wzmocnienie roli szkół i przedszkoli w edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży poprzez kształtowanie prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia.

Strategia wyznacza główne kierunki działań w obszarze oświaty w postaci celów strategicznych i operacyjnych. Z uwagi na często zmieniające się uwarunkowania prawne, finansowe jak i społeczno-ekonomiczne wpływające na funkcjonowanie systemu oświaty, strategia przedstawia propozycje zadań i przedsięwzięć, inspirujące do podejmowania różnego rodzaju działań, pozostawiając tym samym pole na kreatywność jednostek odpowiedzialnych za funkcjonowanie oświaty w mieście, tj. szkołom i placówkom oświatowym oraz Miejskiemu Centrum Oświaty wraz ze współpracującymi podmiotami.

■ 13.02.

Realizacja programów i projektów

Aktywna Tablica

3 publiczne szkoły uzyskały w 2023 roku dofinansowanie w wysokości **61 482,68 zł** w ramach kolejnej edycji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Dofinansowanie zostało przeznaczone na zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych do rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno – komunikacyjnych. Wkład własny organu prowadzącego wyniósł **15370,68 zł**.

Posiłek w szkole i w domu

W ramach programu pozyskano środki na doposażenie i poprawę standardu stołówki szkolnej funkcjonującej w Zespole Szkół Specjalnych nr 8 w Tychach w kwocie **67 677,36 zł**. Wkład własny organu prowadzącego wyniósł **16 919,34 zł**.

Laptop dla ucznia

Rządowa inicjatywa, której celem było wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju kompetencji cyfrowych. W ramach programu tyskie publiczne szkoły podstawowe przekazały uczniom klas czwartych **1261 laptopów**, z czego **1258 laptopów** na własność i **3 laptopy** w użyczenie. Wartość przekazanego sprzętu wyniosła **3 675 941,10 zł**.

Laptop dla nauczycieli

Program w ramach, którego nauczyciele szkół podstawowych pracujący z uczniami klas IV-VIII mogli otrzymać bono o wartości **2500 zł** brutto na zakup laptopa przeglądarkowego. Wniosek o przyznanie bonu nauczyciele składali do dyrektora szkoły, który po weryfikacji wniosku przekazywał go do organu prowadzącego. Organ prowadzący złożył jeden wniosek zbiorczy dla 973 tyskich nauczycieli uprawnionych do otrzymania wsparcia.

Poznaj Polskę

W ramach przedsięwzięcia Ministra Edukacji i Nauki 15 tyskich szkół publicznych (10 szkół podstawowych i 5 szkół ponadpodstawowych) zorganizowało 36 wycieczek na łączną kwotę **499 396,07 zł**.

Na podstawie pozytywnie zweryfikowanych wniosków tyskie placówki otrzymały na zorganizowanie wyjazdów wsparcie finansowe z Ministerstwa Edukacji i Nauki w wysokości **325 051,23 zł**. Wkład własny stanowił: wkład gminy w wysokości **82 043,40 zł** oraz wkład rodziców w wysokości **92 301,44 zł**.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

Miasto Tychy otrzymało dofinansowanie w ramach programu wieloletniego – „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” Priorytet 3, który jest kolejną edycją wieloletniego programu, nakierowanego na wzmocnienie czytelnictwa w Polsce oraz doposażenie bibliotek. W 2023 roku 10 placówek publicznych, w tym: 4 przedszkola, 5 szkół podstawowych i 1 szkoła ponadpodstawowa, otrzymało dofinansowanie na łączną kwotę **103 715,58 zł** na zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych. Wkład własny organu prowadzącego wyniósł **20 743,43 zł**.

Rządowy Program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych.

Dofinansowanie zakupu podręczników w roku 2023 w ramach „Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w latach 2023-2025” w formie zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, stanowi dla uczniów formę pomocy materialnej, o charakterze socjalnym, na cele edukacyjne.

W roku szkolnym 2023/2024 pomocą objęci byli uczniowie uczęszczający do branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego, bądź technikum, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na: słabe widzenie, niesłyszenie, słabe słyszenie, autyzm, w tym zespół Aspergera, niepełnosprawność ruchową w tym afazję, niepełnosprawność intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej, jak również uczniowie uczęszczający do szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.

Łącznie w roku 2023 wsparcia udzielono **224 uczniom** z niepełnosprawnością uczęszczającym do tyskich szkół na kwotę **73 944,37 zł**.

Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”

W 2023 roku na realizację w mieście Programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem” otrzymano dotację w wysokości **414 018,00 zł**, z czego wykorzystano **413 424,00 zł**. Program „Za życiem” realizowany był przez powołany przez Prezydenta Miasta Tychy Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy, działający w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tychach. Wieloaspektowa i kompleksowa pomoc w ramach Programu kierowana jest do dzieci z niepełnosprawnością w wieku od narodzin do rozpoczęcia nauki w szkole oraz ich rodzin.

W ramach realizacji programu „Za życiem” w 2023 roku **286 dzieci**, w tym **63 dzieci** w wieku do 3 lat skorzystało z 4 176 godzin dodatkowego wsparcia specjalistycznego logopedów, neurologopedów, surdologopedów, psychologów, oligofrenopedagogów, sudropedagogów i tyflogopedagogów oraz innych specjalistów - terapeutów.

„Bezpieczny Tyszanin”

Gmina Miasta Tychy w ramach realizacji projektu pn. „Bezpieczny Tyszanin – doposażenie przejść dla pieszych i szkół w urzędzenia do edukacji komunikacyjnej” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, doposażyła 6 placówek oświatowych w narzędzia edukacyjne z zakresu ruchu drogowego na łączną kwotę **298 574,36 zł** w tym między innymi: narzędzi edukacyjnych z zakresu ruchu drogowego – stacjonarne miasteczka rowerowe, mobilne miasteczko ruchu drogowego; symulatory szkoleniowe roweru i urzędzenia do treningu i kontroli czasu reakcji (trenażer czasu reakcji), symulator przejścia dla pieszych, symulator szkoleniowyrower.

Projekty realizowane ze środków zewnętrznych

W ramach programu „Erasmus+” zorganizowano projekty obejmujące wyjazdy zagraniczne uczniów i nauczycieli, szkolenia językowe, warsztaty. Z projektów skorzystały:

- Szkoły Podstawowe nr 13, 14, 17, 21;
- Zespoły Szkół nr: 1, 4, 6, 7;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4;
- I, II i III Licea Ogólnokształcące w Tychach.

W ramach **Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego "Pomiszmaszujemy razem"** w Zespole Szkół nr 1 zrealizowano wizytę 2 nauczycieli i 11 uczniów ze szkoły partnerskiej z siedzibą na Słowacji.

W ramach **FERS "Zawodowcy w drodze do europejskiej przyszłości"** w Zespole Szkół Nr 5 - zorganizowano wyjazd 5 nauczycieli na obserwację zajęć do szkoły partnerskiej w Niemczech.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

W ramach Poddziałania 11.1.6 wzrost dostępności do edukacji ogólnej dla uczniów z Ukrainy - tryb nadzwyczajny, w 2023 roku zakupiono i przekazano sto sztuk sprzętu komputerowego do jedenastu tyskich szkół. Zakupiony sprzęt o wartości **306 270 zł** przeznaczono do realizacji zajęć dydaktycznych służących zniwelowaniu barier edukacyjnych, społecznych i osobistych uczniów uchodźców z Ukrainy, polepszeniu wyników w nauce i zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości edukacji ogólnej.

Międzynarodowy Program powszechnej dwujęzyczności - DWUJĘZYCZNE DZIECI

Dwadzieścia dwa tyskie przedszkola w roku 2023 kontynuują udział w Międzynarodowym Programie Powszechnej Dwujęzyczności „Dwujęzyczne Dzieci”. Dzięki przekazaniu przez Miasto Tychy środkom w wysokości **231 341,70 zł** łącznie programem objętych zostało 2008 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Wychowankowie poszczególnych grup wiekowych poprzez codzienny kontakt z językiem angielskim, zabawy językowo-muzyczno-ruchowe i nauczanie równoległe do języka polskiego nabywają niezbędnych umiejętności pozwalających w sposób naturalny posługiwać się językiem obcym.

■ 13.03.

Działania podejmowane na rzecz wsparcia kształcenia dzieci i uczniów

Szkolnictwo zawodowe

- ✓ W obszarze szkolnictwa zawodowego w 2023 roku w Tychach podejmowane były działania mające na celu zachęcenie absolwentów ósmych klas szkół podstawowych do wyboru dalszego kształcenia w technikach i szkołach branżowych. W ramach promocji tyskich szkół zawodowych oraz wzmocnienia pozytywnego wizerunku kształcenia zawodowego ukierunkowanego na potrzeby rynku pracy stosowane były różnorodne rozwiązania informacyjne i autopromocyjne, np. organizacja „Dni otwartych”, lekcje pokazowe, konkursy, turnieje sportowe, gry/quizy tematyczne, warsztaty/doświadczenia, wizyty w szkołach podstawowych przedstawicieli szkół ponadpodstawowych, dystrybucja ulotki materiałów informacyjnych.
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy przy współpracy z Miejskim Centrum Oświaty w ramach realizacji projektu „Poznaj swój zawód” zorganizował spotkania ósmoklasistów z przedstawicielami zawodów, będące inspiracją do poszukiwania informacji o szkołach i zawodach. W trakcie tych spotkań uczniowie korzystali z możliwości bezpośredniego kontaktu z osobami wykonującymi dany zawód, zadawali pytania i uzyskiwali interesujące ich informacje. Na spotkania zapraszani byli również przedstawiciele tyskich szkół kształcących w omawianych zawodach w celu zaprezentowania oferty naborowej szkoły.
- ✓ Na tyskim Portalu Oświatowym opublikowany został w formie elektronicznej aktualny **„INFORMATOR o tyskich publicznych szkołach ponadpodstawowych na rok szkolny 2023/2024”**, który został również przesłany bezpośrednio za pomocą dzienników elektronicznych do rodziców uczniów klas ósmych tyskich szkół podstawowych. Dzięki łatwemu, graficznemu spisowi treści, uczeń mógł określić jaką ścieżkę edukacyjną chce wybrać. Postawiono akcent na promocję szkół branżowych wraz z opisem możliwości jakie oferują. Jednocześnie informowano o ofercie liceów ogólnokształcących, szkół technicznych, a także najważniejszych terminach postępowania rekrutacyjnego. Informator powstał we współpracy Urzędu Miasta i Miejskiego Centrum Oświaty.
- ✓ Po otrzymaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, co do zasadności kształcenia w zawodzie, zgodnie z potrzebami rynku pracy, w Zespole Szkół nr 5 w naborze na rok szkolny 2023/2024 uruchomiono nowy kierunek kształcenia w Technikum nr 4 w zawodzie technik usług fryzjerskich.
- ✓ Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., realizując działania w zakresie doradztwa zawodowego dla uczniów, wzorem lat ubiegłych, przeprowadziła dla wszystkich uczniów klas 8 szkół podstawowych zajęcia w projekcie „Twoje predyspozycje i preferencje zawodowe”. W ramach projektu odbyły się dwugodzinne spotkania (90 min.) z doradcami zawodowymi mające na celu pomóc uczniom w wyborze dalszej ścieżki kształcenia, w szczególności zachęcić uczniów posiadających odpowiednie predyspozycje do wyboru dalszego kształcenia w szkołach technicznych. Projekt jest formą wsparcia edukacji tyskich uczniów w ramach wieloletniej współpracy miasta z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną S.A.

Wsparcie materialne dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej

Liczba wypłaconych stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych.

Odbiorcy świadczeń	Stypendia szkolne		Zasiłki szkolne	
	Liczba uczniów	Kwota wypłaconych stypendiów szkolnych	Liczba uczniów	Kwota wypłaconych stypendiów szkolnych
Uczniowie z Polski	98	96 533,44 zł	22	13 640 zł
Uczniowie - uchodźcy z Ukrainy	3	2 128,18 zł	0	-
Razem	101	98 661,62 zł	22	13 640 zł

Wyrównywanie szans edukacyjnych, pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Tygodniowa liczba godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej przeznaczonej na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami i z dysfunkcjami rozwojowymi, dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosła tygodniowo odpowiednio: 1 362 godziny przeznaczone na zajęcia rewalidacyjne, 188 godzin na zajęcia wczesnego wspomaganie, 588 godzin na inne zajęcia pomocowe (nauczanie indywidualne, zindywidualizowana ścieżka kształcenia, indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, indywidualny program/tok nauki), 734 godziny na zajęcia pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w tym zajęcia terapeutyczne).

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Działająca na terenie Miasta Tychy Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, w związku ze znacznym przyrostem uczniów z problemami edukacyjnymi oraz dzieci i młodzieży z zaburzeniami w sferze emocjonalno-społecznej (szczególnie z zaburzeniami zachowania, lękowymi, wycofaniem, depresją), w roku 2023 przyjęła 3785 osób (w 2022 roku 3653 osób). W odpowiedzi na problemy i wyzwania, z którymi mierzą się mieszkańcy Tychów, w ramach profilaktycznych działań dla dzieci, na terenie

przedszkoli i szkół Poradnia prowadziła warsztaty i prelekcje, na których najmłodszy uczyli się radzić sobie z emocjami, w tym agresją, budować poczucie własnej wartości, nawiązywać właściwe relacje czy mierzyć się z wyzwaniami okresu dojrzewania.

W ramach swoich statutowych działań Poradnia proponowała szereg projektów dla rodziców dzieci zdrowych oraz dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami, m.in. warsztaty „Szkoła dla rodziców”, prelekcje „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”. Zrealizowano projekty m.in. „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Jak wspierać dziecko w roli ucznia”, „Chcesz mieć relację - czy mieć relację”, „Wpływ mediów cyfrowych na rozwój dzieci w wieku przedszkolnym”, „Jak zadbać o higienę cyfrową dziecka”.

31 sierpnia 2023 roku Rady Miasta Tychy podjęła uchwałę nr LII/976/23 w sprawie zamiaru przekształcenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tychach z siedzibą przy ul. Andersa nr 16, poprzez przeniesienie siedziby na ul. Edukacji nr 102 w Tychach. Przekształcenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tychach uzyskało pozytywną opinię Śląskiego Kuratora Oświaty, a także organizacji związkowych. O zamiarze przekształcenia placówki w ustawowym terminie skutecznie powiadomieni zostali korzystający z usług poradni rodzice/prawni opiekunowie uczniów, pełnoletni uczniowie i potencjalni klienci.

Młodzieżowe Domy Kultury

Młodzieżowe Domy Kultury dbają o upowszechnianie kultury i tradycji kulturowych w Tychach. Są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form organizacji czasu wolnego. Wnoszą wkład w promocję miasta Tychy, są organizatorami, współorganizatorami, gospodarzami, realizatorami, partnerami i koordynatorami wielu wydarzeń kulturalnych, wynikających z kalendarza uroczystości oraz innych wydarzeń, m.in. konkursów, koncertów, imprez, spotkań, prezentacji o różnym charakterze, wernisaży, plenerów i wystaw, pomysłodawcami wielu wydarzeń kulturalnych. Wspierają inicjatywy podejmowane przez inne jednostki, organizacje czy osoby.

Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 im. Artystów Rodu Kossaków oraz Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 proponują zajęcia plastyczne, ceramiczne, rękodzielnicze, taneczne, rytmiczne, wokalne i umuzykalniające, teatralne oraz sportowe. Corocznie w czasie wakacji letnich w MDK-

ach organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży. W lipcu i sierpniu 2023 roku w MDK1 zorganizowano bezpłatne bloki zajęć łącznie dla ponad 300 dzieci w wieku 7-17 lat. W MDK2 w lipcu i sierpniu 2023 roku zorganizowano bezpłatne bloki zajęć łącznie dla ponad 180 dzieci w wieku 7-17 lat oraz całodzienne pólkolonie dla 125 dzieci.

W 2023 roku Festiwal Twórczości Dzieci i Młodzieży organizowany przez MDK1 został nagrodzony **Słonecznikiem** w kategorii Sztuki wizualne oraz nagrodzony przez Jury Rodziców, obchodzony był również jubileusz 15-lecia działalności artystycznej dyrektora MDK 1 przez pryzmat prowadzonych przez niego zespołów tanecznych, który zwieńczony został koncertem w Mediatece. Placówka otrzymała także „Odznakę Instytucji Przyjaznej Młodzieży” przyznawanej przez Fundację Europejski Instytut Outsourcingu. Z kolei jeden z wychowanków kół muzycznych Młodzieżowego Domu Kultury nr 2 wygrał casting na główną rolę w musicalu „School of Rock” realizowany przez Teatr Rozrywki w Chorzowie.

wych środków finansowych na ich realizację, dyrektor szkoły występuje do organu prowadzącego. W roku 2023 w szkołach i przedszkolach realizowano z dodatkowych środków Jednostki Samorządu Terytorialnego innowacje pedagogiczne w wymiarze odpowiednio: w okresie od stycznia 2023 roku do czerwca 2023 roku 171 godzin tygodniowo, a w okresie od września 2023 roku do grudnia 2023 roku 188 godzin tygodniowo.

Działania na rzecz uczniów uzdolnionych

Gala najzdolniejszych

Jesienią 2023 roku wyróżniono grupę wyróżniających się uczniów szkół, którzy za swoje osiągnięcia w roku szkolnym 2022/2023 zostali wyróżnieni w ramach VIII Gali Najzdolniejszych Uczniów, która odbyła się w sali koncertowej AUKSO w budynku Mediateki w Tychach w dniu 20 listopada 2023 roku. Podczas Gali przekazano listy gratulacyjne uczniom, którzy otrzymali stypendium Prezydenta Miasta Tychy pn. „Tyskie Orły”, stypendium pn. „Lider Zawodu” oraz stypendystom Prezesa Rady Ministrów i stypendystom „Śląskie – inwestujemy w talenty”.

Ponadto za trud włożony w poprzednim roku szkolnym w edukację oraz za osiągnięcia artystyczne i sportowe, docenionych zostało łącznie 63 uczniów i 7 grup. Wśród wyróżnionych znaleźli się laureaci i finaliści konkursów i olimpiad przedmiotowych, laureaci prestiżowych konkursów na szczeblu wojewódzkim, uczniowie z sukcesami sportowymi bądź sukcesami artystycznymi oraz znaczącymi osiągnięciami, dzięki którym w znaczny sposób przyczynili się do budowania dobrego wizerunku i promowania miasta.

Stypendia Miasta Tychy pn. "Tyskie Orły"

Stypendium Miasta Tychy jest jedną z form wspierania zainteresowań i uzdolnień uczniów. Stypendium to wypłacane jest co miesiąc przez okres 10 miesięcy najzdolniejszym uczniom uczęszczającym do szkół na terenie miasta Tychy, za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe, uzyskane w poprzednim roku szkolnym.

W roku 2023 stypendium „Tyskie Orły”:

1) wypłacono stypendia przyznane we wrześniu 2022 roku na okres roku szkolnego 2022/2023 dla 40 uczniów w kwocie po **500 zł** miesięcznie - w okresie od stycznia 2023 roku do czerwca 2023 roku na kwotę **120 000 zł**;

2) wypłacono stypendia przyznane we wrześniu 2023 roku na okres roku szkolnego 2023/2024 dla 55 uczniów w kwocie po **500 zł** miesięcznie – w okresie od września 2023 roku do grudnia 2023 roku na kwotę **110 000 zł**;

Łączna kwota wypłaconych stypendiów pn. „Tyskie Orły” w roku 2023 wyniosła **230 000 zł**.

Stypendium „Lider zawodu”

Stypendium Miasta Tychy pn.: „Lider zawodu” jest przyznawane uczniom szkół prowadzących kształcenie zawodowe, którzy mają znaczące osiągnięcia w zakresie kształcenia w zawodzie i wypłacane co miesiąc przez okres 10 miesięcy roku szkolnego w wysokości po 500 zł miesięcznie.

W 2023 roku mając na celu zwiększenie szans na uzyskanie stypendium „Lider Zawodu” przez uczniów szkół branżowych i uczniów techników została podjęta Uchwała Nr LI/938/23 Rady Miasta Tychy z dnia 22 czerwca 2023 roku. Dokonano korekt w punktacji przyznawanej za poszczególne kryteria oraz zmieniono zapis dotyczący uzyskania w klasyfikacji końcowej oceny z trzech wybranych przedmiotów zawodowych, w tym z praktycznej nauki zawodu.

W 2023 roku stypendium „Lider zawodu” pobierało łącznie 12 uczniów: od stycznia do czerwca 2023 roku stypendium otrzymywała jedna uczennica z Technikum nr 6 w Zespole Szkół nr 7 w Tychach, druga z Branżowej Szkoły II st. Fryzjerstwa i Kosmetyki Da Vinci w Tychach, natomiast od września do grudnia 2023 roku 10 uczniów w tym trzech uczniów Technikum nr 2 w Tychach i siedmiu uczniów Technikum nr 6 w Zespole Szkół nr 7. Ogółem kwota wypłaconych stypendiów „Lider zawodu” w 2023 roku wyniosła **26 000 zł**.

13.04.

Inicjatywy edukacyjne oraz działania inspirujące

Tyskie Inicjatywy Oświatowe

W 2023 roku środki funduszu Tyskich Inicjatyw Oświatowych wyniosły łącznie **388 017 zł**, z tego wydano **381 415,24 zł** na:

- realizację Międzynarodowego Programu Powstania Dwujęzyczności w 22 przedszkolach;
- doposażenie szkół w pomoce naukowe umożliwiające wdrażanie w szkołach nowatorskich form pracy, m.in. prowadzenia „aktywnej lekcji”, odejście od schematów, szukanie innych, nie wykładowych metod nauczania;
- doposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne do realizacji zajęć niwelujących różnego rodzaju deficyty rozwojowe;

- dofinansowanie drobnych inicjatyw kulturalnych o charakterze edukacyjnym, patriotycznym bądź regionalnym.

W roku 2023 dofinansowanie z funduszu Tyskich Inicjatyw Oświatowych w ramach poszczególnych obszarów działań otrzymały 23 szkoły.

Wspieranie innowacji pedagogicznych

Działalność innowacyjna jest działaniem realizowanym przez szkoły obligatoryjnie, nie wymagającym zgłoszenia i zgody organu nadzoru pedagogicznego i organu prowadzącego. Szkoły realizują szereg działań w tym zakresie w ramach zadań statutowych. W sytuacji, gdy działania innowacyjne wymagają dodatko-

Działania inspirujące

Miasto Tychy i Miejskie Centrum Oświaty w Tychach już po raz piąty zorganizowało Konferencję Inspirującą pn. „Uczenie się przez działanie – jutro zależy od dziś”. Konferencja adresowana była do szerokiego grona odbiorców: dyrektorów i nauczycieli szkół, przedszkoli

i placówek oświatowych, rodziców, uczniów. Podczas wykładów poruszono istotne zagadnienia m.in.: pomocy emocjonalnej w odpowiedzi na kryzysy psychiczne dzieci i młodzieży, zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w świecie cyfrowym. Wydarzenie było transmitowane na żywo w mediach społecznościowych Miasta Tychy.

■ 13.05.

Wykonywanie pozostałych zadań własnych gminy i powiatu w obszarze oświaty

Kierowanie do młodzieżowych ośrodków wychowawczych

W związku ze zmianą przepisów prawa dotyczących zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowych ośrodkach regulowanych obecnie przez Ustawę o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022 roku (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700), której przepisy weszły w życie z dniem 1 września 2022 roku oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2022 roku (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700) dotychczasowe obowiązki Prezydenta Miasta Tychy, jako miasta na prawach powiatu, w tym zakresie przejęły początkowo sądy rejonowe, a następnie powołane Zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 kwietnia 2023 roku komisje ds. kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego (DUMS z 2023 r. poz. 133 z późn. zm.).

Kierowanie do kształcenia specjalnego do ośrodków/szkół poza miastem Tychy

Na podstawie art. 127 ust. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.), w związku z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego wydanymi przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, w 2023 r. 14 uczniów zamieszkujących w Tychach na wniosek rodziców/opiekunów prawnych zostało skierowanych do

szkół specjalnych poza Tychami, odpowiednich ze względu na rodzaj niepełnosprawności, m.in. do młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych.

Organizacja dowozu niepełnosprawnych do szkół i przedszkoli

Jako organ prowadzący Miasto Tychy zobowiązane jest przepisami ustawowymi tak zorganizować sieć publicznych szkół, aby wszystkie dzieci zamieszkujące na terenie naszego miasta miały możliwość spełniania obowiązku szkolnego w placówkach, których odległość od ich miejsca zamieszkania nie przekraczała odpowiednio 3 km w przypadku klas I-IV szkół podstawowych i 4 km w przypadku klas V-VIII szkół podstawowych. Od stycznia 2018 roku dzięki wprowadzonej karcie ŚKUP, dzieci i młodzież do 16. roku życia mogą bezpłatnie korzystać z transportu komunikacji na terenie 41 miast w 21 gminach aglomeracji katowickiej, wchodzących w skład Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Ponadto zgodnie z art. 32 ust.6 oraz art. 39 ust.4 i art. 39a ustawy Prawo Oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.) obowiązkiem organu prowadzącego jest zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością oraz dzieciom pięcioletnim i sześciolatniom realizującym obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne bezpłatnego transportu i opieki w czasie

przewozu odpowiednio do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego, szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej.

Porozumienie w sprawie opieki stomatologicznej dla uczniów

W związku z rozszerzeniem udzielania świadczeń stomatologicznych dla uczniów tyskich szkół o nową lokalizację Prezydent Miasta Tychy podpisał Aneks nr 1 z dnia 14 kwietnia 2023 roku do Porozumienia w zakresie udzielania świadczeń opieki zdrowotnej dla uczniów w gabinecie stomatologicznym zawartego dnia 27 października 2022 roku z podmiotem wykonującym działalność leczniczą udzielającym świadczeń zdrowotnych z zakresu profilaktyki stomatologicznej dla dzieci i młodzieży tj. Possum Spółka z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Podmiot zobowiązał się do wykonywania świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18. roku życia oraz wykonywania profilaktycznych świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży do ukończenia 19. roku życia - określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w części dotyczącej wykazu świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego dla dzieci i młodzieży, z wyłączeniem świadczeń ortodontacji, a także do współpracy z pielęgniarką środowiska nauczania i wychowania albo higienistką szkolną oraz dyrektorem szkoły w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia jamy ustnej oraz profilaktyki próchnicy zębów u uczniów.

Z opieki skorzystało 4074 uczniów:

2718 pacjentów w punkcie w SP 7 (Tychy ul. Tołstoja) - w okresie od stycznia do grudnia 2023 roku

1356 pacjentów w punkcie w SP 37 (Tychy ul. Konecznego) - w okresie od maja do grudnia 2023 roku

Wydawanie decyzji administracyjnych

Miejskie Centrum Oświaty z upoważnienia Prezydenta wydało decyzje administracyjne:

- o przyznaniu uczniom z rodzin o niskim dochodzie stypendium szkolnego – wydano 136 decyzji (w tym 112 decyzji przyznających stypendium szkolne uczniom z Polski oraz 16 decyzji przyznających stypendium szkolne uchodźcom z Ukrainy, 8 decyzji odmownych);
  - o przyznaniu zasiłków szkolnych polskim uczniom w trudnej sytuacji finansowej ze względu na zdarzenie losowe – 22 decyzje;
  - o przyznaniu pracodawcom młodocianych pracowników dofinansowania za wyszkolenie i praktyczne przygotowanie uczniów kształcących się w danym zawodzie – 33 decyzje.
- Wydano decyzje administracyjne dot. placówek niepublicznych:
- o wykreśleniu szkół i placówek niepublicznych z ewidencji – wydano 3 decyzje;
  - odmawiające dokonania wpisu do ewidencji – wydano 1 decyzję.

Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie określenia dotacji pobranej w nadmiernej wysokości z budżetu miasta Tychy na prowadzenie szkoły/przedszkola oraz dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w poszczególnych latach objętych postępowaniami:

- postępowania zakończone wydaniem decyzji administracyjnej – 8 postępowań;
  - postępowania w toku – 1 postępowanie;
- W sprawie wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych oraz dokonywania zmian wpisów w tej ewidencji:
- postępowania zakończone wydaniem decyzji administracyjnej – 4 postępowania;
  - postępowania zakończone wydaniem zaświadczeń – 13 postępowań.

W sprawie udzielenia ulgi w spłacie zaległości:

- postępowania zakończone wydaniem decyzji administracyjnej – 2 postępowania;
- postępowania w toku – 3 postępowania.

W 2023 roku na wniosek Dyrektora szkoły podstawowej wydano jedno postanowienie o na-

łożeniu grzywny w sprawie kontroli realizacji obowiązku szkolnego. Wydano 60 wezwań do rodziców o konieczności poinformowania organu prowadzącego o miejscu realizacji obowiązku nauki przez ucznia oraz 30 wezwań do rodziców zobowiązujących do realizacji obowiązku nauki przez ucznia.

■ 13.06.

Organizacja kształcenia uchodźców

Miejskie Centrum Oświaty w Tychach w 2023 roku kontynuowało działania na rzecz edukacji dzieci ukraińskich przybyłych do naszego miasta w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, współpracując w tym zakresie ściśle z dyrektorami szkół i placówek oświatowych: zapewniano miejsca w szkołach i przedszkolach, dostosowywano metody pracy do potrzeb uchodźców, zapewniano pomoc psychologiczno - pedagogiczną dla uchodźców, organizowano naukę języka polskiego, a w razie potrzeby również zajęcia wyrównawcze dla uchodźców w wymiarze określonym przepisami prawa.

Ze względu na obowiązujące przepisy większość oddziałów przygotowawczych, działających w naszym mieście, zakończyło swoje funkcjonowanie z końcem roku szkolnego 2022/2023, a uczniowie do nich uczęszczający od września 2023 roku zostali włączeni do istniejących klas. W przypadku istnienia takiej potrzeby w dalszym ciągu utrzymano zatrudnienie pomocy nauczycieli, w tym osób władających językiem ukraińskim w niektórych oddziałach.

Liczba uchodźców - dzieci i młodzieży w tysiącach publicznych placówkach oświatowych w roku 2023 (dane Miejskiego Centrum Oświaty)

Typ placówki	XII 2022 r.	III 2023 r.	VI 2023 r.	IX 2023 r.	XII 2023 r.
Przedszkola	131	135	138	112	111
Szkoły podstawowe	549	525	506	531	519
Szkoły ponadpodstawowe	105	98	88	139	144
Razem	785	758	732	782	774

Suma wydatków przeznaczonych na edukację uchodźców z Funduszu Pomocy dla Ukrainy wyniosła w 2023 roku **11 927 631,19 zł.**

CZĘŚĆ 14

SPORT I REKREACJA

■ 14.01.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Miasto zarządza i udostępnia bazę sportową dla mieszkańców oraz organizuje wiele wydarzeń sportowych i rekreacyjnych w tych obiektach.

Obiekty sportowe

Kryta Pływalnia

Pływalnia, wybudowana w 1976 roku i zmodernizowana w 2021 roku, obecnie oczekuje na generalny remont, który przewiduje dostosowanie do aktualnych wymagań funkcjonalno-użytkowych dla obiektów basenowych.

Obecnie obiekt pełni ważną rolę prozdrowotną w mieście, co potwierdza frekwencja, w 2023 roku z usług pływalni skorzystało **301 375 osób**, głównie klienci indywidualni z prywatnymi szkółkami nauki pływania, ale liczną grupę stanowią grupy szkolne, w ramach programu powszechnej nauki pływania dla klas III szkół podstawowych, sekcje sportowe – MOSM Tychy, MKP „Wodnik 29” Tychy i UKS „Auerbach” Tychy oraz klienci gabinetu odnowy biologicznej.

Stadion Zimowy

W 2023 roku wykonano remonty infrastruktury tego obiektu. Na Stadionie Zimowym w treningach i meczach brały udział amatorskie sekcje hokeja na lodzie, a także SKKH Atomówki GKS Tychy oraz drużyna seniorska GKS Tychy, cyklicznie rozgrywająca mecze w ramach ligi PHL. Obiekt wykorzystywany jest także na zgrupowania narodowych kadr młodzieżowych U-18 czy U-20. Co roku organizowany jest też w ramach finału WOŚP, charytatywny mecz Hokejowej Reprezentacji Artystów Polskich. Obiekt stanowi bazę treningową i meczową sekcji młodzieżowych i dziecięcych MOSM Tychy.

Lodowiska Sezonowe

W 2023 roku udostępniono mieszkańcom lodowiska sezonowe przy ul. Brzozowej i ul. Par-

kowej, które funkcjonowały w miesiącach styczni, luty i grudzień.

Z powodu remontu Pomnika Walki i Pracy przy ul. Edukacji, lodowisko w tej lokalizacji było otwarte tylko w styczniu i lutym. Sezonowe lodowiska są coroczną atrakcją dla mieszkańców, która cieszy się ogromnym zainteresowaniem.

Liczba użytkowników lodowisk sezonowych w 2023 roku:

- sezonowe lodowisko przy ul. Brzozowej | **28 570 osób**;
- sezonowe lodowisko na OW „Paprocany” | **20 100 osób**;
- sezonowe lodowisko przy ul. Edukacji | **7 359 osób**.

Na lodowiskach organizowane były ślizgawki, zajęcia nauki jazdy na łyżwach oraz na OW „Paprocany” Bal Przebierańców na lodzie dla dzieci.

Ośrodek Wypoczynkowy „Paprocany”

W okresie od maja do końca września 2023 roku na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Paprocany dostępne były atrakcje sezonowe tj. Wodny Plac Zabaw, Kąpielisko „Paprocany” a także wypożyczalnia sprzętu wodnego, w której można było wypożyczyć rowery wodne, kajaki oraz deski SUP (deski są nowością wprowadzoną w 2023 roku). Wypożyczalnia mieści się w nowo wybudowanych budynkach oddanych do użytku w czerwcu 2023 roku. Jest tam także punkt pierwszej pomocy medycznej oraz pomieszczenie ratowników wodnych. W okresie działalności wypożyczalni z jej usług skorzystało ponad **4 000 osób**.

Ponadto, na terenie Ośrodka Wypoczynkowego Paprocany mieszkańcy mogli korzystać z boisk do siatkówki, koszykówki oraz placu zabaw dla dzieci. W 2023 roku odbyło się wiele imprez sportowych organizowanych przez

MOSiR oraz we współudziale z tyskimi stowarzyszeniami kultury fizycznej. Na szczególnie wyróżnienie zasługują cykliczne imprezy sportowe takie jak: Perła Paprocana, Duathlon Paprocański, Czwórbój MOSiR, Tyski Bieg Świętojański, Ogólnopolski Rodzinny Rajd Rowowy, Tyski Dogtrekking, Bieg Pawła Lorensa, Bieg Jelenia oraz Tyski Bieg Morsów.

Odbywało się również wiele nieodpłatnych zajęć plenerowych, imprez sportowo – kulturalnych dla mieszkańców miasta, między innymi zajęcia z gimnastyki Tai - Chi, Piknik Rodzinny „Gry podwórkowe”, Festyn „Witajcie bezpieczne Wakacje”, Piknik Rodzinny Przedszkola Sport - Art, oraz cotygodniowe mini koncerty muzyczne „Na górcie” organizowane przez Miejskie Centrum Kultury w Tychach.

Kompleks Sportowy „Paprocany”

Na terenie kompleksu znajdują się dwa korty do gry w tenisa ziemnego, z tej atrakcji skorzystało **2 850 osób**. W okresie wiosennym oraz letnim, trzy razy w tygodniu, odbywały się nieodpłatne zajęcia plenerowe dla mieszkańców miasta pt. „Joga na Paprach” mające na celu promocję zdrowia. Cały rok odbywają się zajęcia z piłki nożnej - treningi oraz mecze ligowe, łącznie **29 746 osobowejści**. Od kwietnia do października 2023 roku na terenie obiektu KS Paprocany, funkcjonowała wypożyczalnia rowerów.

W grudniu 2023 roku zakupiono oraz zamontowano przy głównym boisku trawiastym, elektroniczną tablicę wyników. Montaż tablicy zdecydowanie podniósł rangę obiektu oraz ułatwia śledzenie przebiegu rozgrywanego meczu.

Hala Sportowa

Obiekt jest wykorzystywany na zajęcia oraz imprezy, które organizowane są przez Kluby Sportowe takie jak: MOSM Tychy, GKS TYCHY – sekcja koszykówki, TKS Tychy, GKS Futsal Tychy. W hali odbywają się turnieje oraz rozgrywki rangi I Ligi Koszykówki, I Ligi Futsalu, II Ligi Siatkówki, mecze i turnieje eliminacyjne Młodzieżowych Mistrzostw Polski Futsalu, turnieje amatorów w siatkówce, Tyska Liga

Futsalu. Odbyła się również kolejna edycja Ogólnopolskiego Turnieju Tańca TYCHY DANCE CUP pod patronatem Prezydenta Miasta Tychy oraz Polskiej Federacji Tańca, którego organizatorem było Stowarzyszenie D'Way Of Life.

Arena Lekkoatletyczna

Na Arenie przez cały rok odbywają się zajęcia lekkoatletyczne sekcji MOSM Tychy. W okresie od marca do listopada z boiska trawiastego, 3 razy w tygodniu korzystał piłkarski I zespół GKS Tychy. Przez cały rok z obiektu korzystają tyskie szkoły w ramach zajęć Wychowania Fizycznego. Ponadto, swoje przygotowania „na sucho” przeprowadzają tu zawodnicy sekcji hokeja na lodzie GKS Tychy. Informacja o wydarzeniach zorganizowanych na terenie Areny znajduje się w części dotyczącej organizacji imprez.

Boisko ze sztuczną nawierzchnią

Obiekt całoroczny, najczęściej użytkowany przez kluby piłkarskie naszego miasta (zawodnicy zarówno w wieku dziecięcym jak i seniorskim). Tygodniowo trenuje tu około **140 zawodników**, co rocznie daje ponad **50 000 osobowejści**.

Orlik Wejchertów

Obiekt wykorzystywany przez cały rok przez Zespół Szkół nr. 1 oraz mieszkańców miasta. Od roku 2023 roku na terenie obiektu w weekendy rozgrywana jest, systemem wiosna jesień, liga Szóstek Piłkarskich zrzeszająca **20 zespołów** z terenu miasta Tychy tj. około 450 zawodników.

Organizacja imprez

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zorganizował **30 wydarzeń** o charakterze rekreacyjno-sportowym, tj. turnieje, rajdy rowerowe i imprezy biegowe, Mistrzostwa Amatorów Miasta w grach zespołowych. Uczestniczyło w nich **2 900 osób** (dzieci, młodzież i dorośli) oraz kibicowało około **1200 osób**.

MOSiR był także współorganizatorem **20 imprez** sportowo-rekreacyjnych, w których brało udział około **7 200 osób** (dzieci, młodzież i dorośli) oraz kibicowało około **4 950 osób**.

Najciekawsze imprezy sportowe i rekreacyjne

Międzyszkolne Rozgrywki Futsalu o Puchar Prezydenta Miasta Tychy

W imprezie wzięli udział uczniowie tyskich Szkół Podstawowych z rocznika 2009 i młodsi. Rozgrywki odbyły się w Hali Sportowej Tychy.

II Tyska Spartakiada Seniorów w ramach SENIORADY 2023

Zawody przeprowadzono na Arenie Lekkoatletycznej. Impreza skierowana była przede wszystkim do osób powyżej 60. roku życia, a jej głównym celem była integracja tyskich Seniorów poprzez zawody i gry sportowe dostosowane do wieku zgromadzonych uczestników, m.in. rzut oszczepem, rzut piłką lekarską, pchnięcie kulą, bieg na 60 m, a także poprawiające kondycję umysłową – szachy i brydż.

II Mityng Lekkoatletyczny im. Jana Dery

W mityngu wystartowało około **230 uczestników** z całej Polski w kategorii dzieci, młodzików, juniorów i seniorów. Odbyło się ponad **300 osobostartów**. Zaplanowano około 20 różnych konkurencji w wielu kategoriach wiekowych w tym: bieg na 80 m przez płotki, pchnięcie kulą, skok w dal czy konkurencje biegowe. W związku z pozytywnymi opiniami w środowisku lekkoatletycznym Mityng ma okazję stać się imprezą cykliczną, wpisującą się do kalendarza Polskiego Związku Lekkiej Atletyki oraz Miasta Tychy.

XI Tyski Półmaraton

Głównym organizatorem było Stowarzyszenie Promocji Lekkiej Atletyki w Tychach, MOSiR był współorganizatorem. Półmaraton odbył się w dniu 3 września 2023 roku, a miejscem startu oraz mety była Arena Lekkoatletyczna. W tyskim półmaratonie licznik zapisanych uczestników zatrzymał się na liczbie **1 800**, natomiast bieg ukończyło **1 656 zawodniczek i zawodników**, a przed startem odbyły się biegi dziecięce i młodzieżowe na dystansach od 100 do 1000 metrów, w których uczestniczyło **450 dziewcząt i chłopców**.

XXI Tyski Triathlon

Głównym organizatorem był MOSiR, przy współpracy ze Stowarzyszeniem Promocji Lekkiej Atletyki w Tychach. W związku z zamknięciem jeziora, ze względów sanitarno – epidemiologicznych, zorganizowany został duathlon, na dystansach: 5 km bieg, 25 km jazda na rowerze, 2,5 km bieg. Do zawodów zapisało się około **80 zawodniczek i zawodników**.

Imprezą towarzyszącą Duathlonowi był „XV Bieg na 110 m pod Górkę z Przeszkodami dla Dzieci”, w czasie, którego uczestnicy przebiegają pod płotkami lekkoatletycznymi. W biegu uczestniczyło około **100 dziewcząt i chłopców** w wieku od 3 do 10 lat.

14.02.

Miejski Ośrodek Sportu Młodzieżowego

W ramach Miejskiego Ośrodka Sportu Młodzieżowego w Tychach prowadzono treningi w następujących dyscyplinach: piłka ręczna dziewcząt, siatkówka dziewcząt i chłopców, koszykówka chłopców, pływanie, lekkoatletyka, tenis stołowy, zapasy, boks, kajakarstwo oraz hokej na lodzie.

Łącznie w 2023 roku przeprowadzono 9 412 treningów w 10 dyscyplinach sportowych.

Kajakarstwo

19 medali Mistrzostw Śląska oraz regat regionalnych.
15 medali z Mistrzostw Opolszczyzny.
8 medali Mistrzostw Polski.

Pływanie

29 medali Mistrzostw Śląska.
6 osób było finalistami Mistrzostw Polski Juniorów w Pływaniu.
7 osób zakwalifikowało się do Kadry Wojewódzkiej Młodzików w Pływaniu.

Koszykówka

Zawodnik **Bartosz Folga** został zakwalifikowany do Kadry Narodowej U-15, trenerem asystentem Kadry Polski został trener **Wojciech Jagielka**.

Siatkówka (dziewczęta)

Minisiatkówka - **5. miejsce** w Wojewódzkim Finale Kinder + Sport 2023 - w mini piłce siatkowej w kategorii „trójek”.
Siatkówka plażowa
– **7. miejsce** w finale junierek Mistrzostw Śląska.
4. miejsce w finale młodziczek Mistrzostw Śląska.

Zapasy

2 medale złote, 2 medale srebrne oraz **4 medale brązowe** na Mistrzostwach Śląska w zapasach.
Tymon Wieczorek oraz **Kacper Sitek** zajęli **3. miejsce** na Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików.

Tenis stołowy

Michał Goliński zajął II miejsce w dwóch Wojewódzkich Turniejach Kwalifikacyjnych w kategorii „Żak”.

Hokej na lodzie

Junior młodszy – **Mistrz Śląska**.
Młodzik – **Mistrz Polski, Mistrz Śląska**.
Żak starszy – **Wicemistrz Śląska**.

Boks

Jakub Targiel – Mistrz Polski Juniorów, Mistrz Śląska Juniorów.
Laura Wiatr – Wicemistrzyni Polski Junierek.
Olga Goj – III Mistrzostwa Polski Młodziczek.
Julia Gruchlik – III Mistrzostwa Polski Młodziczek.
Karol Wójtowicz – III Mistrzostwa Polski Młodzików.
Jacek Targiel – Mistrz Śląska Juniorów.
Paulina Wróbel – Wicemistrzyni Śląska Junierek.

Indywidualne

Kadra Polski - hokej na lodzie

3 zawodników U 20.
3 zawodników U-18.
7 zawodników szeroka kadra U-16.

Lekkoatletyka

22 medale - mistrzostw Śląska
i Międzywojewódzkich, w tym 1 medal
Mistrzostw Polski juniorów kategoria U-20
(Mateusz Misterek w trójskoku).
3 osoby zostały powołane do
Kadry Narodowej B.

Zawodnicy oraz trenerzy prowadzący MOSM Tychy zostali w 2023 roku laureatami nagrody Prezydenta Miasta Tychy w dziedzinie sportu za wysokie osiągnięcia sportowe.

14.03.

Tyska Gala Sportu

W czwartek 18 maja w sali koncertowej Mediateki w Tychach odbyła się Tyska Gala Sportu, czyli coroczne wręczenie Nagród Prezydenta Miasta Tychy w dziedzinie sportu. Wyróżnienia zostały przyznane za wybitne osiągnięcia sportowe, szczególną aktywność sportową w minionym roku lub za całokształt dokonań w dziedzinie sportu.

Laureatami Nagrody Prezydenta Miasta Tychy w dziedzinie sportu został Miejski Ośrodek Sportu Młodzieżowego w Tychach oraz wicemistrzowie Polski w hokeju na lodzie – drużyna GKS Tychy. Wyróżnienia otrzymali:

- ✓ Agata Długosz (lekkoatletyka);
- ✓ Edward Feith (koszykówka);
- ✓ Paweł Kosek (lekkoatletyka);
- ✓ Andrzej Kowalczyk (pływanie lodowe);
- ✓ Wojciech Mielnik (kajakarstwo).

W Plebiscycie tym w kategorii młodzieżowcy zwyciężył Jakub Walter (pływanie), kolejne miejsca zajęli: Adrian Bagienko (hokej na lodzie), Mateusz Misterek (lekkoatletyka), Paweł Mura (futsal) oraz Weronika Krajewska (strzelectwo).

W Plebiscycie na Najpopularniejszego Sportowca Tychów 2022 roku w kategorii seniorzy zwyciężył Tomasz Fucik (hokej na lodzie), kolejne miejsca zajęli: Jakub Kiwior (piłka nożna), Dawid Wiekiera (pływanie), Julia Korzuch (lekkoatletyka) oraz Wioletta Pawluczek (strzelectwo).

14.04.

Działalność spółki Tyski Sport S.A.

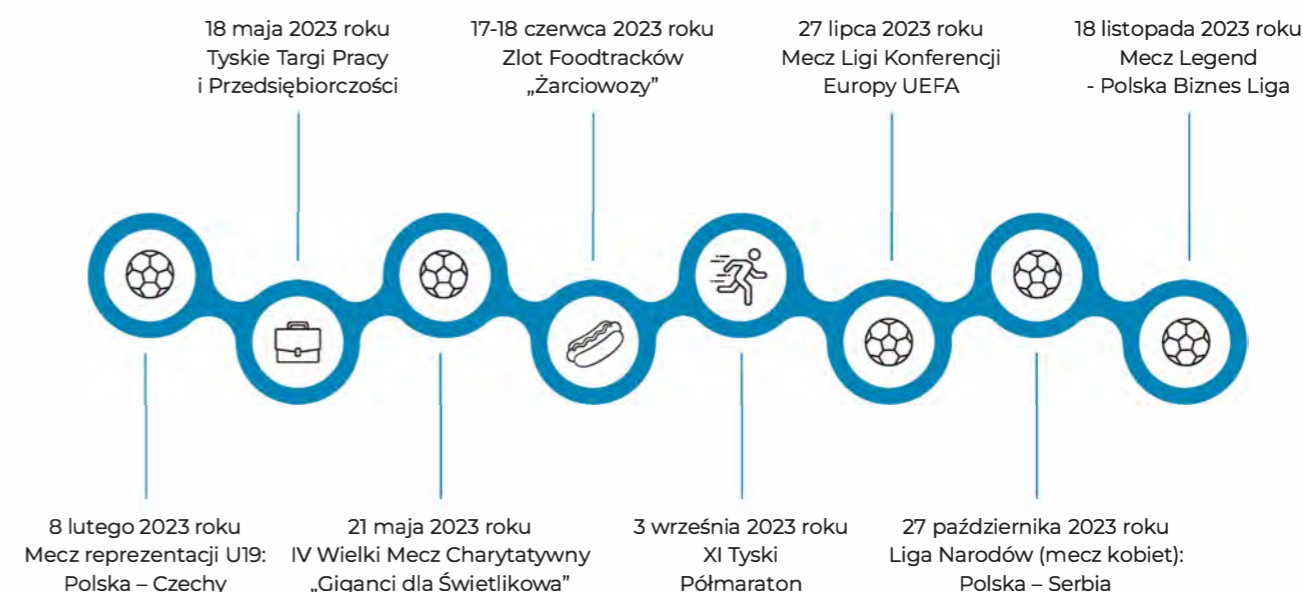
Spółka pozostaje właścicielem Stadionu Miejskiego w Tychach – jednego z najnowocześniejszych obiektów sportowych na Górnym Śląsku. To nie tylko miejsce wydarzeń sportowych z głównym udziałem piłkarzy GKS Tychy, ale również świetne miejsce na urządzenie różnego rodzaju spotkań, konferencji i szkoleń - w tym biznesowych.

Wpisanie Stadionu Miejskiego w Tychach do katalogu UEFA

UEFA zwróciła się do Tyskiego Sportu z zapytaniem o ewentualną możliwość organizacji meczów międzynarodowych (klubowych i reprezentacyjnych) na stadionie w Tychach.

Obiekt został wpisany do katalogu UEFA, jako stadion zastępczy w przypadku, gdy dany klub lub reprezentacja nie mogłaby rozegrać meczu w ramach Ligi Europy, Ligi Mistrzów lub Ligi Narodów na własnym terenie.

Kalendarium wydarzeń organizowanych na Stadionie Miejskim w Tychach w 2023 roku

W 2023 roku spółka nadal prowadziła działania marketingowe i promocyjne, m.in. Akcję "Z klasą na Zimowym" (dla najbardziej aktywnych uczestników akcji spotkanie z hokeistami, wejście do szatni czy wspólne treningi), konkursy dla kibiców, akcje sprzedażowo-reklamowe na terenie miasta, wydarzenia tematyczne: X edycja Teddy Bear, „Miasteczko wojskowe" przed meczem PLAY-OFF, spotkania Klubu Biznesu GKS Tychy.

Sekcja hokeja na lodzie

Wyniki hokeistów
GKS-u Tychy
w 2023 roku

51
rozegranych
meczów

34
zwycięstwa

17
porażek

Po zakończeniu fazy zasadniczej sezonu 2022/23 rozpoczęła się faza Play Off. Zespół GKS Tychy zmierzył się w ćwierćfinale z STS Sannok. Pierwsze dwa spotkania odbyły się w Tychach 23-24 lutego 2023 roku, dwa kolejne odbyły się w dniach 27-28 lutego 2023 roku w Sannoku. Całą serię 1 rundy Play Off zespół GKS Tychy wygrał 4-0. W rundzie półfinałowej drużyna zagrała z Unią Oświęcim, która do Play Off przystępowała z wysokiej, drugiej pozycji w tabeli. Cała seria zakończyła się zwycięstwem GKS Tychy 4-3. Finałowe spotkania przeciwko GKS Katowice rozpoczęły się 25 marca 2023 roku meczem na tuskim lodowisku. Cała seria rywalizacji finałowej zakończyła się porażką w stosunku 0-4. Na koniec sezonu 2022/2023 drużyna hokejowa GKS Tychy została Wicemistrzem Polski 2023.

W okresie od 3 stycznia do 30 marca 2023 roku (łącznie z Play Off) drużyna rozegrała 26 spotkań ligowych, z czego 15 zakończyła zwycięstwem, 11 przegrała.

Przygotowania do nowego sezonu drużyna rozpoczęła 15 maja 2023 roku. Pierwsza część okresu przygotowawczego trwała 6 tygodni i zakończyła się 23 czerwca 2023 roku. Z uwagi na uczestnictwo części zawodników w zgrupowaniu reprezentacji oraz w mistrzostwach świata dołączyli oni do zespołu 5 czerwca.

W okresie od 24 czerwca do 16 lipca 2023 roku nastąpiła przerwa urlopową. Bezpośrednie przygotowania do nowego sezonu rozpoczęły się od 17 lipca. Większość treningów odbywała się na obiektach miejskich. Wszystkie treningi interwałowe i biegi testowe były przeprowadzane na bieżni lekkoatletycznej przy ulicy Edukacji. W sumie podczas całego cyklu przygotowań odbyło się 36 jednostek treningowych.

Specjalistyczny trening na lodzie rozpoczął się w drugim tygodniu przygotowań tj. od 24 lip-

ca, w systemie dwóch jednostek treningowych w poniedziałki, wtorki, czwartki oraz piątki natomiast w środę i sobotę raz dziennie.

Sierpień 2023 był okresem bezpośrednich przygotowań do zbliżającego się sezonu ligowego 2023/24. W okresie 1 sierpnia 2023 roku - 9 września 2023 roku odbywały się specjalistyczne treningi na lodzie, w siłowni, a także w terenie. Okres ten obejmował mecze sparingowe oraz turniej towarzyski w Słowacji. Łącznie zespół rozegrał 8 meczów towarzyskich.

W porównaniu do poprzedniego sezonu doszło do kilku zmian. Do składu dołączyli: Ilya Korenchuk, Pavel Padakin, Viktor Turkin, Gustav Jonsson, Roman Rac, Alan Łyszczarczyk, Mateusz Bryk, Jan Jaromersky. Do zespołu dołączył z MOSM Tychy napastnik Szymon Kucharski. Kilku zawodników zmieniło barwy klubowe: Alexandre Boivin, Jean Dupuy, Ondrej Sedivy, Emil Bagin, Alexander Younan, Roman Szturc, Jouka Juhola, Kamil Wróbel.

W trakcie rozgrywek doszło do zmiany na stanowisku trenera zespołu. Dotychczasowego trenera Andreia Sidorenko zastąpił fiński szkoleniowiec Pekka Tirkkonen.

Puchar Polski 2023 w Krynicy

Wzięły w nim udział cztery najlepsze zespoły sklasyfikowane w tabeli po 2 rundach sezonu zasadniczego. Rozgrywki pucharowe odbyły się na lodowisku w Krynicy-Zdroju. Pierwszy mecz półfinałowy dla GKS Tychy odbył się 29 grudnia 2023 roku, z Unią Oświęcim i zakończył się wynikiem 6:3 dla GKS Tychy. W finale rozegrany został mecz z JKH GKS Jastrzębie i tym razem drużyna GKS Tychy okazała się lepsza i wygrała w dogrywce z wynikiem 3:2, w której złotego gola zdobył Filip Komorski, kapitan drużyny.

Tyszanie po raz dziesiąty w historii klubu sięgnęli po Puchar Polski. GKS Tychy zdobył również Superpuchar Polski 2023, pokonując aktualnego Mistrza Polski GKS Katowice 4:3 w meczu rozegranym 18 listopada 2023 roku.

Sekcja koszykówki

Drużyna koszykarska GKS Tychy, występująca w ramach rozgrywek I ligi mężczyzn, rozpoczęła rundę rewanżową sezonu zasadniczego 2022/2023 w dniu 8 stycznia 2023 roku meczem wyjazdowym z drużyną KKS Polonia Warszawa.

Zakończenie pierwszej części sezonu na **4. miejscu** dawało tyszanom prawo gry w play-offach. Przeciwnikiem tyszan była drużyna SKS Starogard Gdański, która zgromadziła o 1 punkt mniej i to tyszanie mieli przewagę parkietu w serii do 3 zwycięstw. Mimo to, GKS Tychy odpadł z dalszych rozgrywek przegrywając rywalizację 3-1, kończąc sezon 2022/2023 na **5. miejscu**. W sezonie 2023/2024, do 31 grudnia 2023 roku, drużyna rozegrała 17 spotkań sezonu zasadniczego, z których 8 wygrała i 9 przegrała.

II drużyna sekcji koszykówki w poprzednim sezonie rozgrywała swój pierwszy sezon na poziomie II ligi. Drużyna składająca się w przeważającej większości z młodych tyszan, miała zdobywać w tym sezonie doświadczenie i zapewnić utrzymanie. Zakończyli sezon zasadniczy na 14. miejscu które dawało utrzymanie w lidze.

Ze względów organizacyjnych, przed sezonem 2023/2024 druga drużyna została zgłoszona do rozgrywek 3 ligi mężczyzn i rozgrywa swoje spotkania organizowane przez Śląski Związek Koszykówki.

14.05.

Klub Piłkarski GKS Tychy

Sukcesy sportowe wychowanków Akademii Piłkarskiej GKS-u

Akademia Klubu Piłkarskiego GKS Tychy w 2023 roku zgodnie ze strategią rozwoju całego klubu konsekwentnie stawiała na rozwój wychowanków wprowadzając ich do I zespołu GKS-u. Potwierdzeniem tych działań było zajęcie 1. miejsca w projekcie Pro Junior System gratyfikującym przez PZPN kluby promujące młodych zawodników. Osiągnięcie takiego sukcesu było możliwe w dużej mierze dzięki regularnej grze wychowanków Akademii na zapleczu Ekstraklasy. Warto podkreślić, iż na półmetku obecnych rozgrywek GKS potwierdza obrany kierunek plasując się na 2 miejscu. W kategoriach sukcesu sportowego również możemy oceniać awans naszych juniorów do elitarnych rozgrywek Centralnej Ligi Juniorów U17, w których to mogą regularnie mierzyć się z najlepszymi drużynami w kraju. Rozwój sportowy młodzieży występującej w barwach GKS-u zauważalny jest również w powołaniach do reprezentacji młodzieżowych naszego kraju – Marcel Błachewicz, Krzysztof Machowski czy Maciej Kikolski.

Zwiększenie atrakcyjności dnia meczowego na stadionie

Stałe podnoszenie atrakcyjności dnia meczowego stało się priorytetem klubu w zakresie rozwoju społeczności skupionej wokół klubu jak również przyczyniło się do wzrostu frekwencji w stosunku do roku poprzedniego o prawie 30%. Eventy organizowane przed stadionem jak np. pikniki rodzinne czy strefy kibica z występami muzycznymi na żywo zgromadzały nie tylko stałych kibiców, ale i wielu mieszkańców Tychów, którzy przekonali się do wspólnego przeżywania emocji sportowych na Stadionie Miejskim. Dodatkowo nowy system biletowy, który również został wdrożony przed startem sezonu zdecydowanie podniósł standardy obsługi kibiców. Sprawdzianem możliwości organizacyjnych był mecz 1/16 Pucharu Polski z Legią Warszawa, który zgromadził **komplet 13 218 widzów** tym sam został pobity rekord frekwencji. Rok 2023 to także kontynuacja sprawdzonych aktywności takich jak konkurs organizowany wraz z Głównym Sponsorem klubu marką Superbet z wysoką nagrodą pieniężną. jak rów-

niez rozwój Sektora Rodzinnego wraz z aktywną strefą zabaw dla dzieci i nowymi partnerami tego projektu.

Klub piłkarski jako organizacja odpowiedzialna społecznie - działalność społeczna i charytatywna

W ubiegłym roku dużą uwagę Spółka poświęciła na dalszy rozwój aktywności CSR-owych. W 2023 roku podejmowane aktywności miały za zadanie trafić do różnych grup społecznych i osób potrzebujących w pełni wykorzystując możliwości i potencjał marketingowy oraz komunikacyjny klubu.

- #tydzieńbezbarier - promowanie dostępu do wydarzeń sportowych osób niepełnosprawnych obejmowało szereg aktywności z Wigilią na stadionie włącznie.
- Inicjatywy charytatywne np. zbiórka dla Natalii w ramach projektu „Pomagamy”. To również promocja zdrowego trybu życia za pośrednictwem organizowanych biegów dążąc do upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzieży.
- Projekt Edukujemy na 7, gdzie w ubiegłym roku piłkarze odwiedzili wiele tyskich szkół podstawowych i przedszkoli zachęcając najmłodszych do uprawiania sportu.

■ 14.06.

Rekreacja w Tychach

W okresie wiosenno-letnim w Tychach odbywały się zajęcia plenerowe dla mieszkańców.

Joga na Paprach

Zajęcia odbywały się na zieleńcu Kompleksu Sportowego „Paprocany” oraz na pomostach w Ośrodku Wypoczynkowym „Paprocany”, 2 razy w tygodniu od 3 czerwca – 31 sierpnia.
Organizator: MOSiR

Zajęcia z Tai Chi

Zajęcia odbywały się na terenie Parku w Ośrodku Wypoczynkowym „Paprocany” w terminie od 4 czerwca do 27 sierpnia – raz w tygodniu.
Organizator: MOSiR

Ruch to zdrowie

Zajęcia z aerobiku organizowane były od 11 lipca do 31 sierpnia na terenie obiektu sportowego przy ul. Brzozowej, raz w tygodniu, na świeżym powietrzu.
Organizator: MOSiR

- Profilaktyka badań raka piersi kobiet – w akcję zaangażowane były piłkarki i piłkarze GKS-u. Akcją zwińczyły ufundowane pomoce do dalszej edukacji i profilaktyki badań.

Rozwój środowiska biznesowego skupionego wokół klubu piłkarskiego

Ważnym filarem wpływającym na rozwój działalności spółki stał się Klub Biznesu. Szerokie spektrum możliwości współpracy pozwoliło nie tylko utrzymać środowisko biznesowe skupione wokół klubu, ale jeszcze bardziej je rozbudować. Jednym z elementów mocno promowanych przez klub były opcje współpracy jednorazowej w zakresie Ofert na Sponsora Meczu, na bandy Led oraz sponsorów poszczególnych Spotkań Biznesowych. Kluczowym elementem współpracy stała się opieka posprzedażowa za sprawą cyklicznych spotkań Klubu Biznesu oraz stała integracja środowiska związaną z wyjazdami na mecze ligowe czy reprezentacyjne. Warto podkreślić duże zmiany w zakresie całego hospitality i dostępu do poszczególnych stref VIP. Przed startem sezonu 2023/2024 otwarta została nowa strefa PRESTIGE z szerokim zakresem udogodnień. Również strefa 1971 zwiększyła swój zakres dostępu wraz z nowymi świadczeniami dla gości VIP.

Zdrowy Kręgosłup

Zajęcia organizowane były od 5 czerwca do 29 sierpnia 2 razy w tygodniu, na terenie Parku w Ośrodku Wypoczynkowym „Paprocany”.
Organizator: MOSiR

Aktywne parki

Zajęcia sportowo-rekreacyjne w parku Suble i Rodzinnym Parku bł. Karoliny. Łącznie od czerwca do sierpnia odbyło się 40 spotkań.
Organizator: Tyski Zakład Usług Komunalnych

W ramach projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego dla tyszan organizowano zajęcia sportowo-rekreacyjne takie jak: fitness w Wartogłowcu, zajęcia ruchowe w Wilkowyjach, aerobik i zumba na Żwakowie, nordic walking w Żwakowie, zajęcia sportowe na os. A, zajęcia judo dla dzieci.

■ 14.06.1.

Rower w Tychach

W Tychach jest około **73,5 km dróg rowerowych**. Łączna długość zmodernizowanych i wybudowanych nowych dróg rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych w 2023 roku wyniosła **3,7 km**.

Rowerowa Stolica Polski w Tychach

Czerwiec należał do rywalizacji o tytuł Rowerowej Stolicy Polski. W tej edycji odbyła się ona pod hasłem „Kręć bezpiecznie”, a ambasadorem akcji został Dariusz Batek, strażak Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tychach oraz Wicemistrz Świata i Wielokrotny Mistrz Polski w Kolarstwie Górskim, propagator aktywnego trybu życia.

Oprócz rywalizacji głównym przekazem towarzyszącym rowerowym wydarzeniom było BEZPIECZEŃSTWO, a więc używanie kasku, stosowanie odpowiedniego oświetlenia i odblasków. Dodatkowo uczestnicy mieli okazję przejść mini szkolenia z zasad udzielania pierwszej pomocy dla rowerzystów, postępowania przy urazach i wypadkach i zasad prawidłowego wzywania pomocy. Głównym partnerem została Komenda Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tychach, która przeprowadziła 4 szkolenia z zakresu pierwszej po-

mocy, w 4 różnych lokalizacjach w mieście: na Placu pod Żyrafą, na Żwakowie, przy Dworcu PKP, na Dzikiej Plaży w OW Paprocany.

W ramach rywalizacji tyszanie mogli wykrecać dodatkowe kilometry przy okazji imprez rowerowych:

- ✓ XXV Święta Roweru;
- ✓ Pikniku Edukacyjnego „Bądź Bezpieczny”;
- ✓ 160 Tyskiego Nocnego Rajdu Rowerowego;
- ✓ 161 Tyskiego Nocnego Rajdu Rowerowego;
- ✓ XXV Rodzinnego Rajdu Rowerowy.

Dodatkowo z okazji 25-lecia istnienia KTK Gronie tyszanie mogli kręcić kilometry zdobywając jednocześnie Regionalną Odznakę Krajoznawczą PTTK „TYSKA PĘTLA ROWEROWA”.

Przez cały czerwiec mieszkańcy Tychów aktywnie uczestniczyli w akcji i „wykrecili” w sumie ponad **140 tysięcy kilometrów**, zdobywając łącznie 1153 punkty, co przyniosło Tychom **3. miejsce** w województwie śląskim oraz **25. w skali kraju**.

Podsumowanie akcji odbyło się 29 lipca na Dzikiej Plaży w Paprocanach, podczas którego najaktywniejszym kolarzom rozdano dyplomy, medale i puchary oraz podziękowano za udział w walce o puchar Rowerowej Stolicy Polski. Najbardziej aktywne grupy w 2023 roku:

- ✓ KTK Gronie **35 985,97 km**
- ✓ Grupa ogólna **29 408,84 km**
- ✓ NOL Tychy **16 233,43 km**
- ✓ Grupa dla Miasta Tychy **14 645,40 km**
- ✓ Wesoły Rowerek **6 168,46 km**

Najlepsza wśród tyszanek przejechała dystans ponad **3300 km**, a tyszanin **5 443 km**.

Wśród szkół najaktywniejsze były:

- ✓ Zespół Szkół nr 4
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 21
- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4

Tyski Rower

W ramach realizowanej polityki rowerowej w Tychach, w 2023 roku funkcjonował system bezobsługowej wypożyczalni rowerów Tyski Rower. W minionym sezonie można było wypożyczyć **60 rowerów** z kompletnym wyposażeniem, w tym 5 rowerów standardowych, wyposażonych w foteliki do przewożenia dzieci w wieku od 9 m-cy do 6 lat i wadze nie większej niż 22 kg. Zorganizowano **84 miejsca dokowania rowerów dla siedmiu stacji**.

W systemie zarejestrowało się **1029 użytkowników**, to o 1/3 mniej w stosunku do ubiegłego sezonu, gdzie z jednośladów skorzystało **1514 osób**. Przełożyło się to również na liczbę wypożyczeń: w 2023 roku rowery wypożyczono **7 114 razy**, a rok temu **9708 razy**. Aktualnie w systemie zarejestrowanych jest **9549 użytkowników**.

Wypożyczalnia rowerów

Od kwietnia do października 2023 roku na terenie Kompleksu Sportowego Paprocany, funkcjonowała wypożyczalnia rowerów – razem 18 rowerów damskich, męskich oraz młodzieżowych. Z tej formy wypoczynku w 2023 roku skorzystało 412 mieszkańców z aglomeracji górnośląskiej jak i mieszkańcy Niemiec oraz Ukrainy.

14.06.2. Wodny Park Tychy

W 2023 roku Wodny Park Tychy odwiedziło ponad **640 tysięcy klientów**, co jest najlepszym wynikiem od otwarcia obiektu w 2018 roku. Nieustającym zainteresowaniem cieszyły się strefa rekreacji, SPA Książęce oraz Sauny

Samoobsługowe naprawcze stacje

Od kwietnia do listopada można było nieodpłatnie wykonać drobne naprawy rowerowe czy też uzupełnić powietrze w oponach, a wszystko to za sprawą samoobsługowych stacji naprawy rowerów. Obecnie miasto posiada 23 stacje naprawcze, zlokalizowane w różnych częściach Tychów.

Książęce, z otwartą w 2023 roku Sauną Daisy (organizowane w nich noce saunowe i wieczory tylko dla pań biją rekordy popularności).

Rower Miejski - sezon 2023 w liczbach

Wodny Park Tychy dla mieszkańców

Do sukcesu Wodnego Parku Tychy przyczyniły się także intensywne działania marketingowo-promocyjne prowadzone przez cały rok w mediach społecznościowych. Na najpopularniejszym z nich – Facebooku – profil zyskał ponad **2000 obserwujących** w skali roku. Obecnie jest ich już ponad **38 tysięcy**. W 2023 roku zasięg strony na Facebooku wyniósł ponad **1,1 mln odwiedzin**. Płatne kampanie wygenerowały ponad **557 tysięcy** zasięgu. Zasięg na Instagramie wyniósł blisko aż **59 tysięcy**, a liczba obserwujących profil wzrosła do ponad **3,3 tysiąca**. Jesienią 2023 roku zostało także utworzone konto Wodny Park Tychy na Tik-Toku, które rozwija się ciągle

zdobywając nowych obserwujących oraz została wznowiona aktywność w serwisie YouTube – od jesieni zamieszczono kilka filmów oraz shortsów.

W 2023 roku Wodny Park Tychy nawiązał bądź kontynuował współpracę z gabinetami kosmetycznymi, lekarskimi, gabinetami masażu i wieloma innymi, lokalnymi firmami.

Sprawdzonej formą współpracy były także działania barterowe, które nawiązano m. in. z radiem RMF Maxx Śląsk, sklepem Decathlon, ZIAD - Kolej Linowa Szyndzielnia w Bielsku-Białej czy Śląskim Ogrodem Zoologicznym.

Bezpieczeństwo ponad wszystko

Dzięki zastosowaniu najnowocześniejszych technologii w Wodnym Parku Tychy zapewniono najwyższą jakość wody, która dezynfekowana jest poprzez działanie dichlorku sodu, następnie podchlorynu sodu, szkła aktywowanego, węgla aktywnego oraz lamp UV. Łącznie w roku 2023 wykonano 19 994 ręcznych oznaczeń podstawowych parametrów fizykochemicznych wody basenowej, a także 32 720 odczytów automatycznych tych parametrów.

Samowystarczalny AQUAPARK to unikat!

Produkcja odnawialnej energii elektrycznej z biogazu w Wodnym Parku Tychy była ponad 45% większa niż zapotrzebowanie urządzeń zlokalizowanych w obiekcie. Spektakularny efekt ekologiczny dopełniają kolejne rozwiązania optymalizacyjne, takie jak wykorzystywanie energii promieniowania słonecznego do dodatkowego doświetlenia i dogrzania

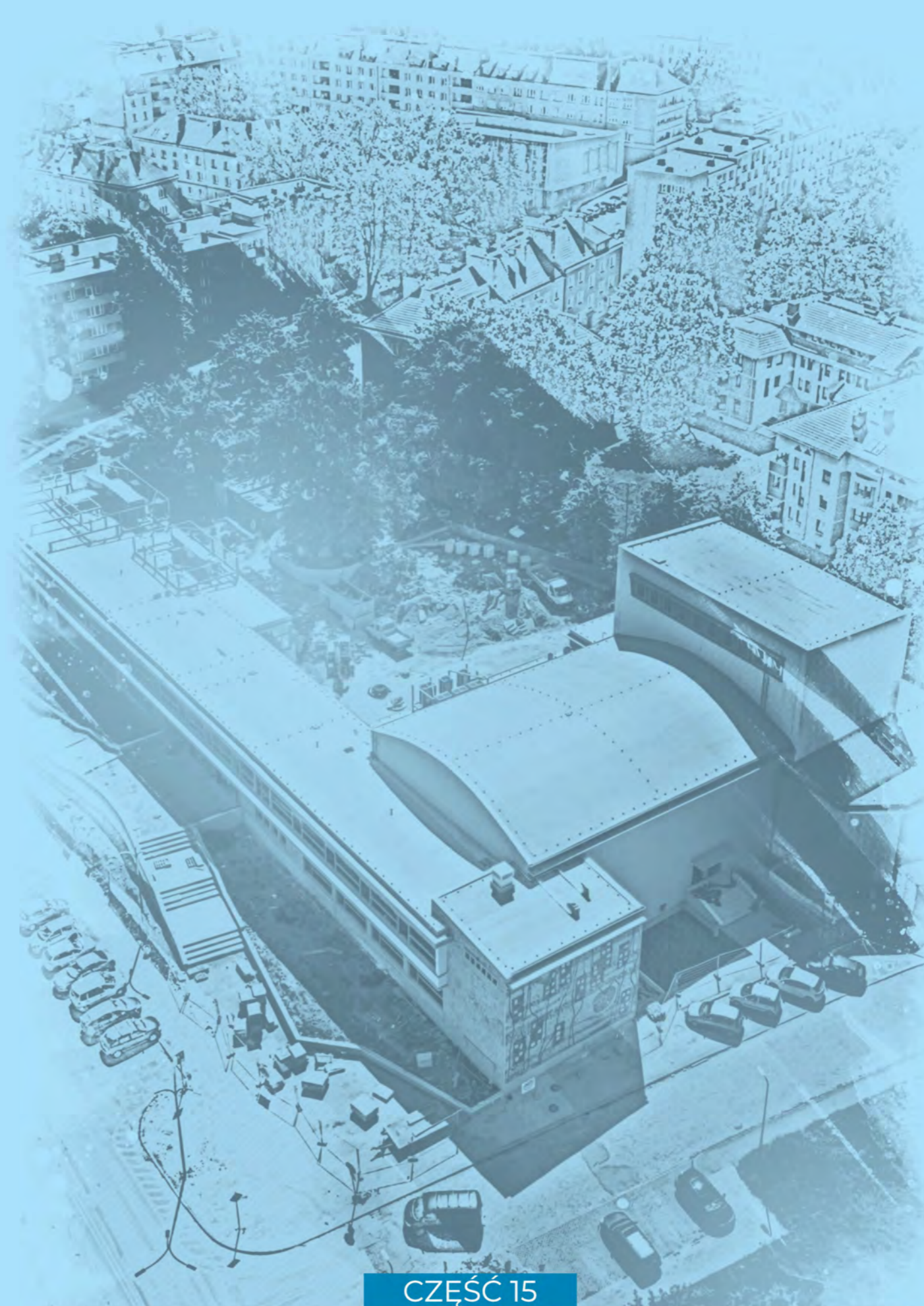
obiektu poprzez zamontowanie specjalistycznej membrany dachowej – folii ETFE, a także rozwiązania pozwalające na odzysk ciepła uznawanego za stratę (przez dostosowanie pomp ciepła). Zastosowane rozwiązania sprawiają, że Wodny Park Tychy jest jako jedyny w Polsce samowystarczalny energetycznie.

Dalszy rozwój

W 2023 roku zakończono budowę nowej, multimedialnej sauny zewnętrznej, Sauny Daisy (od imienia pszczyńskiej księżnej). W interaktywnych seansach saunowych bierze udział nawet 110 osób, co znacząco poszerzyło ofertę saunarium. Sauny Książęce w Wodnym Parku Tychy stały się gospodarzem zawodów dla saunamistrzów, którzy mogą rywalizować ze sobą doskonale przystosowanej do tego infrastruktury. W 2023 roku rozpoczęto także projektowanie nowego basenu zewnętrznego oraz brodzika dziecięcego wraz z zielonymi tarasami.

Arena do rywalizacji

- Zorganizowano trzecią edycję zawodów Surf Cup w strefie surfing, w których udział wzięło 28 zawodników m.in. dzieci, młodzież i dorośli, którzy odbyli kurs surfing w Wodnym Parku Tychy oraz należą do Polskiej Akademii Surfingu.
- Sauny Książęce zostały gospodarzem zawodów dla Saunamistrzów PTS Freestyle, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zarówno wśród zawodników, jak i widzów, wyprzedając bilety do zera.
- W Wodnym Parku Tychy odbył się Ekiden 2023 – drużynowy maraton pływacki, którego celem było wspólne przepłynięcie dystansu maratońskiego tj. 42 km i 195 m. przez grupę ponad 100 osób. Impreza została zainicjowana przez Stowarzyszenie Polskie Aquaparki i Pływalnie oraz była zorganizowana jednocześnie na kilkunastu pływalniach w Polsce. Udział w wydarzeniu wzięło 109 uczestników, a zakładany dystans został pokonany w rewelacyjnym czasie 2 godziny 7 minut.

CZĘŚĆ 15

KULTURA I PROMOCJA

■ 15.01.

Działalność kulturalna

■ 15.01.1.

AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

W 2023 roku AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy zrealizowała w swojej siedzibie 45 wydarzeń sezonu koncertowego oraz 1 wydarzenie szczególne tj. Galę Muzyki Poważnej Fryderyk Festiwal. Ponadto orkiestra koncertowała poza swoją siedzibą, uczestnicząc m.in. w festiwalach muzycznych lub występując dla tyskiej i śląskiej publiczności.

Cykle koncertowe

- ✓ **AUKSO MODERN:** odbyło się 8 koncertów z udziałem zaproszonych gości: Joanny Słowińskiej, wirtuoza skrzypiec Krzysztofa Jakowicza wraz z zespołem Tango Attack, zespołów Voo Voo, Kapela ze Wsi Warszawa, Kapeli Wołosy, Jazz Bandu Młynarski/Masecki oraz z Grzegorzem Turnauem, i raperem Łukaszem Rostkowskim – L.U.C. W kwietniu, podczas jednego z koncertów AUKSO MODERN, AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy wykonała utwór Chamber Symphony no. 4 Semper fidelis ukraińskiego kompozytora i dyrygenta Volodymyra Runchaka. Wykonaniem utworu i Orkiestrą zadyrygował sam kompozytor.
- ✓ **NEXT WAVE:** podczas 3 koncertów przybliżających twórczość młodych artystów współczesnej polskiej muzyki wystąpili: Lutosławski Piano Duo, Elettrovoce, duet specjalizujący się we współczesnej muzyce klasycznej i elektronicznej, który tworzą Agata Zubel i Cezary Duchnowski, oraz perkusista Miłosz Pękala.
- ✓ **AUKSO ON/SIDE:** w ramach cyklu koncertów kameralnych odbyły się 2 wydarzenia, które przybliżyły twórczość estońskiego kompozytora Arvo Pärta oraz łotewskiego – Pēterisa Vasksa.
- ✓ **POLISH SOUNDS:** koncerty tego cyklu promują polską muzykę w jej różnych formach stylistycznych i jednocześnie przybliżają popularne w Polsce kierunki lokalnej tj. tyskiej i śląskiej publiczności. W ramach cyklu odbyło się 5 koncertów, podczas których wystąpili: Baranovski, Tymon Tymański, Pablopavo i Ludziki, zespół Mitch&Mitch oraz jazzowa formacja EABS.
- ✓ **AUKSO4KIDS:** podczas wiosennej (styczeń-czerwiec) odsłony warsztatów dla dzieci poruszano zagadnienie różnych emocji (wstręt, zdziwienie, radość, strach, smutek, złość).
  - W wiosennej odsłonie cyklu odbyło się 6 spotkań poprowadzonych przez Joannę Bronisławską. Do udziału zostali zaproszeni następujący goście: fagocista Dawid Smykowski, akordeonista Michał Kubarski, puzonista Mateusz Konopka, klarncistka Jadwiga Czarkowska, waltornista Michał Zdrzałek oraz flicistka Małgorzata Hlawsa.
  - W trakcie jesiennej (wrzesień-grudzień) odsłony warsztatów dla dzieci i młodzieży w centrum uwagi był GŁOS jako naturalny instrument muzyczny. Od września do grudnia odbyły się 4 spotkania poprowadzone przez Joannę Bronisławską. Do udziału w warsztatach zostali zaproszeni goście: aktorzy Teatru Śląskiego Agnieszka Radzikowska i Dariusz Chojnacki, Zespół „Kuczeryki”, beat-boxer Dominik Franusik oraz sopranistka Sylwia Anna Kapela.

M.U.ZY.K.A. w AUKSO: To nowy cykl koncertów edukacyjnych, skoncentrowanych na przedstawieniu uczniom szkół podstawowych muzyki XX i XXI wieku. Koncerty powstały na podstawie scenariuszy opracowanych merytorycznie przez Joannę Bronisławską (prowadzącą koncerty) i Michała Mendyka (dziennikarza muzycznego, związanego m.in. z „Ruchem Muzycznym”). Partnerem koncertów jest Wydawnictwo Dwie Siostry, wydawca serii książek o tematyce muzycznej pt. „M.U.ZY.K.A.”. Od października do grudnia odbyło się łącznie 6 koncertów edukacyjnych (w każdym miesiącu spotkanie odbyło się dwukrotnie z dostosowaniem treści i przekazu do dwóch grup wiekowych: klas I-IV i klas V-VIII).

FESTIWAL AUKSODRONE

Szóstą odsłonę festiwalu muzyki współczesnej poprzedził we wrześniu prolog, podczas którego została wykonana opera dla dzieci „ALBUM RODZINNY” z muzyką Jerzego Kornowicza do libretta Michała Rusinka. W operze wraz z AUKSO Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy wystąpili soliści: Ewa Biegas i Jan Jakub Monowid.

Podczas trzech październikowych dni festiwalu odbyło się **7 koncertów**, ujętych programowo w cykle JAZZ +, AD LIBITUM i OPERA. Każdy z koncertów poprzedziły spotkania Q&A dla publiczności we foyer tyskiej Mediateki z udziałem zaproszonych kompozytorów i wykonawców.

DODATKOWE WYDARZENIA**Gala Muzyki Poważnej Fryderyk Festiwal**

AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy była gospodarzem oraz uświetniła Galę kończącą tegoroczną edycję Festiwalu Fryderyk, występując wraz z Kasią Moś, saksofonistką Aliną Mleczo, zespołem Tango Attack oraz kontratenorem Michałem Sławeckim.

AUKSO i PRZYJACIELE – koncert jubileuszowy z okazji 25-lecia działalności AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy

Z okazji 25-lecia działalności Orkiestra wystąpiła w Parku Miejskim Solidarności w Tychach wraz z zaproszonymi gośćmi: Grzegorzem Turnauem, Marcinem Wyrostkiem, Sebastianem Riedlem, Wojciechem Waglewskim i Mateuszem Pospieszalskim oraz Kasią Moś. Wydarzenie zgromadziło niezwykle liczną publiczność i zostało okrzyknięte w Tychach wydarzeniem roku.

Działalność poza siedzibą

AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy wykonywała również działalność poza siedzibą, dając koncerty m.in. w sali koncertowej Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach, podczas Festiwalu Prawykonawców, widowiska multimedialnego “Zrozumieć Śląsk” oraz biorąc udział w wielu innych koncertach, festiwalach i galach.

NOMINACJE I NAGRODY**Nominacje do Nagrody FRYDERYK w kategorii MUZYKA POWAŻNA:**

- Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej za album Aleksander Nowak, Szczepan Twardoch. POKORA. DRAMMA GIOCOSSO, Polskie Wydawnictwo Muzyczne/Anaklasis

- Album Roku Muzyka Oratoryjna i Operowa za album Aleksander Nowak, Szczepan Twardoch. POKORA. DRAMMA GIOCOSO, Polskie Wydawnictwo Muzyczne / Anaklasis
- Album Roku Muzyka Orkiestrowa za album POKOLENIE '51: KNAPIK, KRZANOWSKI, LASONI, Fundacja Wspierania Kultury AUKSO

Nominacja do Nagrody FRYDERYK w kategorii MUZYKA ROZRYWKOWA

Album Roku Jazz za płytę: Marek Napiórkowski – „String Theory” z udziałem AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy

Nagroda Kulturalna O!śnienia Onetu 2023 w kategorii Muzyka klasyczna, opera i jazz za płytę: Marek Napiórkowski – „String Theory” z udziałem AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy

Tyski Ambasador Kultury, nagroda Prezydenta Miasta Tychy za reprezentowanie tyskiej kultury oraz za wkład Orkiestry w polską kulturę muzyczną.

Gigant Kultury 2023, nominacja w Plebiscycie Grupy Polska Press w kategorii „Zaangażowani w kulturę” za zdobywanie od wielu lat uznania jako jedna z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie.

■ 15.01.2.

Teatr Mały Tychy

XV TYSKI FESTIWAL MONODRAMU MoTyF | 8 – 12 marca 2023

Głównym zadaniem Tyskiego Festiwalu Monodramu MoTyF od pierwszej jego edycji jest wskazywanie nowej jakości współczesnego monodramu. Podczas jego 15 edycji udało się również ten cel osiągnąć, poprzez przyjętą formułę festiwalu, jak i różnorodny repertuar. Pokazy mistrzowskie i spotkania z wybitnymi artystami polskiej sceny: Anną Seniuk („Życie Pani Pomsel” z Teatru Polonia w Warszawie), Ewą Ziętek („Nieostrość widzenia” z Teatru Kwadrat w Warszawie) oraz Andrzejem Sewerynem („Wokół Szekspira” z Teatru Polskiego w Warszawie) dały młodym adeptom sztuki monodramu możliwość skonfrontowania swojej wiedzy i umiejętności z doświadczeniem i bogatą wiedzą luminarzy sztuki aktorskiej.

Spotkania młodych artystów z jurorami (Anną Kramarczyk, Katarzyną Flader-Rzeszowska, Andrzejem Sewerynem – przewodniczącym oraz Pawłem Drzewieckim - dyrektorem Teatru Małego) podczas forów teatralnych, pozwoliły poznać opinię o ich twórczych działaniach oraz uzyskać cenne wskazówki.

W części konkursowej Festiwalu, tyskiej publiczności zaprezentowali się: Zuzanna Bernat, Robert Konowalik, Lidia Wiśniewska, Katarzyna Faszczewska, Joanna Sobocińską - Korczak, Aleksandra Gosławska, Grzegorz Piekarski, Kinga Kowalska oraz Paweł Ziegler.

Grand Prix Festiwalu, a co za tym idzie nagroda Wielki Wóz Tespisa przypadła Aleksandrze Gosławskiej za śmiałe wyrażenie głosu pokolenia młodych artystów przy pomocy bogatej palety środków teatralnych w monodramie "Stand up". Także do niej trafił Mały Wóz Tespisa, czyli nagroda uczestników festiwalowych zmaganiań.

X LOGOS FEST – TYSKI FESTIWAL SŁOWA | 25 – 28 maja 2024

Nadrzędnym celem festiwalu było zwrócenie uwagi na kondycję słowa, zarówno mówionego, jak i pisanego. Szczególny akcent Festiwalu położony był na prezentowanie słowa i eksponowanie go we wszystkich możliwych obszarach: teatralnym, muzycznym i przede wszystkim czysto literackim. W ramach Festiwalu, zrealizowanych zostało kilkanaście wydarzeń: spotkania autorsko-literackie, prelek-

cje, koncerty, spektakl teatralny, turniej recytatorski, projekcje filmowe oraz warsztaty.

Głównymi akcentami Festiwalu, obok konkursu recytatorskiego, były: „Serwus Madonna” – koncert piosenek Ewy Demarczyk do tekstów m. in. Juliana Tuwima w wykonaniu Janusza Radka, Mai Kleszcz i Katarzyny Groniec; „Projekt Tuwim” – spektakl w reż. Olafa Lubaszewki w wykonaniu Teatru Capitol w Warszawie; „Wylęknieni bluźniercy” – Koncert Finałowy w reżyserii Pawła Drzewieckiego z Teatru Małego w Tychach z udziałem m. in. Olgi Bończyk, Doroty Miśkiewicz, Iwony Loranc i Andrzeja Poniedziałkiego oraz widowisko artystyczne w wykonaniu uczestników konkursu recytatorskiego.

Jury w składzie Kamilla Baar – przewodnicząca, Olga Bończyk, Adam Wojtyszko i Paweł Drzewiecki, po obejrzeniu 20 prezentacji konkursowych postanowiło przyznać nagrody i wyróżnienia. Najważniejsze z nich to: GRAND PRIX dla Małgorzaty Stopyry, I nagroda dla Katarzyny Linke, II nagroda dla Pawła Ogórkiewicza oraz dwie równorzędne III nagrody dla Agnieszki Sieczkowskiej i Hanny Rams.

Po raz pierwszy w historii, z uwagi na trwający remont Teatru Małego, koncerty odbyły się na scenie Sali Koncertowej Mediateki, turniej recytatorski zaś, na Scenie Kameralnej Teatru Małego w Pasażu Kultury Andromeda.

XLIX TYSKIE SPOTKANIA TEATRALNE | 21 – 26 listopada 2023

Program XLIX Tyskich Spotkań Teatralnych skupił się na relacji "rodzic-dziecko" ujętej w kontekście oddziaływania społecznego, kulturowego, a także emocjonalnego. Został ukierunkowany na młodych artystów, którym poprzez uczestnictwo w festiwalu umożliwiono zetknięcie się z nowymi i wartościowymi zjawiskami teatru dramatycznego, w tym poznanie nowych środków artystycznych. Niezwykle ważnym aspektem konkursu realizowanego w ramach TST był również panel dyskusyjny, który pozwolił młodym twórcom na bezpośredni kontakt z publicznością, która również poddała ocenie ich działania.

Z przedstawieniami nurtu mistrzowskiego do Tychów przybyli głównie artyści krakowscy. Zaprezentowane zostały: „Savannah Bay” z Narodowego Starego Teatru, „Wstyd” z Teatru Ludowego, „Spóźnione odwiedziny” z Teatru im. Juliusza Słowackiego oraz warszawski „Dzień świra” w wykonaniu artystów z Teatru Ateneum.

W nurcie mistrzowskim swoje spektakle zaprezentowały grupy: Teatr OdRuchu, Stowarzyszenie Sten, Teatr Agrafka, Teatr Nieetykietowani, Scena Supernova, Paulina Strzoda i Teatr Rawa.

Artystów oceniało Jury w składzie: Jolanta Góralczyk - przewodnicząca, Błażej Peszek, Wawrzyniec Kostrzewski, przyznając szereg nagród. Pierwszą nagrodę Festiwalu Tyskie Spotkania Teatralne za spektakl „Pinok i Barbie. Bajka dla dorosłych” otrzymali aktorzy Ewa Kubiak i Bartosz Socha oraz reżyser Hubert Bronicki.

Grand Prix 49. Tyskich Spotkań Teatralnych otrzymali Alicja Hudeczek, Karolina Jędrzejko, Patrycja Marszałek, Monika Szydłowiecka oraz reżyserka i autorka scenariusza, Paulina Strzoda.

W roku 2023 TST odbyły się w całości poza siedzibą Teatru Małego. Prezentacje mistrzowskie odbywały się w tyskiej Mediatece, zaś prezentacje konkursowe, warsztaty, panele i inne wydarzenia towarzyszące jak choćby spektakl tyskiego Teatru Małego „Córki Króla Leara” na Scenie Kameralnej oraz gościnnie w Browarium Tyskich Browarów Książęcych.

PRODUKCJE WŁASNE

„Córki Króla Leara”. Premiera wydarzenia odbyła się 22 kwietnia. Przedstawienie opowiedziane z perspektywy trzech córek Leara - Gonyli, Regany i Kordelii jest próbą nowego spojrzenia na szekspirowską tragedię i głębszego przyjrzenia się relacjom między postaciami znanymi z literackiego kanonu, poznania ich skomplikowanych charakterów, motywacji i psychologii. Realizatorami spektaklu były: Karolina Przystupa (scenariusz i reżyseria), Adrianna Duda (scenografia), Joanna

Piwowar-Antosiewicz (muzyka). W projekcie udział wzięły Anna Białoń jako Goneryla, Anna Buczkowska w roli Regany, a także Alina Bachara grająca Kordelię. Głosu Learowi użył wybitny aktor, Jan Peszek.

W 2023 roku przedstawienie zostało wystawione 10 razy, uczestniczyło w nim około **1 000 widzów**, odbyły się też spektakle dla młodzieży. Szkolne prezentacje poprzedzone były lekcją teatralną dotyczącą historii teatru elżbietańskiego. Połączenie lekcji teatralnej ze spektaklem umożliwiło młodzieży lepsze zrozumienie twórczości Williama Szekspira.

„40 % do miłości” – premiera odbyła się 13 października na Scenie Kameralnej. Spektakl został zrealizowany w oparciu o metodę teatru forum, polegającą na pracy warsztatowej, podczas której zaangażowani do projektu uczestnicy (aktorzy zawodowi jak i niezawodowi) tworzą spektakl poruszający tematy społecznie istotne, a podczas jego prezentacji na scenie, angażując w jego przebieg zgromadzoną na widowni publiczność, która, dzięki tzw. interwencjom moderowanym przez jokera, ma możliwość ingerowania w przebieg prezentowanych scen. Przedstawienie porusza trudny temat uzależnienia od alkoholu – na poziomie jednostki, ale również na tle rodzinno-społecznym i ma na celu uświadamianie widzom następstw związanych z nadużywaniem alkoholu. Opowiada on osobiste historie kilku osób i ich związek z alkoholem - w postaci czynnego uzależnienia jak i w formie współuzależnienia.

Spektakl został zaprezentowany dorosłej publiczności 4-krotnie, pokazów dla szkół odbyło się natomiast 8.

Miejska Galeria Sztuki OBOK - wystawy

„Dynamika zdarzeń” - Adama Sobota, Maciej Długaj.

Pokaz rzeźbiarsko ceramicznych form częściowo inspirowanych fotografiami Macieja Długaj, które przedstawiają egzotyczną wielobarwną architekturę Kuby.

Spektakl otrzymał finansowanie z Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy w ramach wspierania zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Przedstawienia wyjazdowe

Remont Teatru Małego stał się okazją do uruchomienia działalności impresaryjnej Teatru. W ciągu kilku ostatnich lat Teatr Mały opuścił swoją siedzibę tylko dwukrotnie („Woyzek” - Lublin 2019, „Kto nas odwiedzi” - Józefów 2022). W roku 2023 odbyły się trzy wyjazdowe przedstawienia: „O!” w Teatrze im. Andreasa Gryphiusa w Głogowie oraz dwukrotnie „Dzieci z Bullerbyn” w Bytomskim Centrum Kultury i Miejskim Ośrodku Kultury w Chrzanowie. W roku 2024 spektakli wyjazdowych Teatr Mały planuje o wiele więcej.

Inne ważne wydarzenia

W ramach cyklu **Scena Konesera** zaprezentowano uznane w środowisku teatralnym przedstawienie pt. „Stowarzyszenie umarłych poetów” w reż. Piotra Ratajczaka z Teatru Polonia w Warszawie.

Teatr Mały spotkał się ze swoimi widzami w ramach **Nocy Teatrów Metropolii**, by pokazać poetycki spektakl oparty na twórczości Wisławy Szymborskiej pt. „100 minut dla urody” w reż. Magdy Smalary. Spektakl prezentowany był na scenie Sali Koncertowej Mediateki.

W 2023 roku kilkakrotnie wystawiono wielki hit repertuarowy Teatru Małego, produkcję własną – „Dzieci z Bullerbyn” w reż. Anny Białoń.

„Anatomia koloru” – Paulina Niemczyk

Ekspozycja składająca się z obrazów olejnych, akrylowych, rysunków, mandali, instalacji i obiektów przestrzennych.

„Rewizyta”

Wystawa artystów niemieckich z Oberchhausen. Wystawa zbiorowa siedmiorga artystów zrzeszonych w Galerii KIR. Był to pokaz różnorodnych form i technik graficznych, malarских, rysunkowych i multimedialnych. Wystawa była ciągiem dalszym współpracy partnerskiej pomiędzy niemieckim Oberhausen, a Tychami.

„Jorcajty”

Mistrzowski pokaz wielkoformatowych fotografii Grzegorza Maciąga w ramach XXIII Edycji Festiwalu Tychy Press Photo.

■ 15.01.3.

Muzeum Miejskie w Tychach

Wystawy

W 2023 roku Muzeum Miejskie w Tychach przygotowało pięć głównych propozycji wystawienniczych, które można było oglądać w siedzibie głównej (Stary Magistrat), przy pl. Wolności 1.

„Stanisław Mazuś. Mniej znany”

Termin: 4 XI 2022 – 25 II 2023

Stanisław Mazuś znany jest przede wszystkim z twórczości malarskiej, w tym charakterystycznych martwych natur oraz pejzaży – głównie tyskich i z Tychami związanych, powstałych m.in. na specjalne zamówienia władz miasta oraz podczas plenerów. Ważnym nurtem jego twórczości w latach 1966–1970 była grafika warsztatowa – prace z tamtego okresu opisują rzeczywistość zarówno w sposób dosłowny, jak i symboliczny, odwołując się do realiów społeczno-politycznych, co szczególnie uwidacznia się w apokaliptycznych kompozycjach z cyklu „Kara”.

Wystawa, której kuratorem był dr Patryk Oczo, łączyła teraźniejszość z przeszłością – prezentowała najnowsze, nieekspozowane jeszcze obrazy artysty z lat 2018–2022 oraz wybór prac zgromadzonych w zbiorach Muzeum Miejskiego w Tychach.

„Powrót Jeźdźców Apokalipsy”

Rzeźbiarsko-scenograficzna instalacja autorstwa Jerzego Michała Murawskiego z elementami multimedialnymi. Tą wystawą autor celebrował w galerii 50-lecie swojej pracy twórczej.

„Sfery” (rysunki i modele przestrzenne)

Wystawa Bohdana Cieślika, ściśle powiązana z Tyskimi Spotkaniami Teatralnymi. Prezentowane były na niej rysunki, projekty, makiety, wizje sceniczne i modele przestrzenne.

W chacharskich mundurach. Czułów w czasie II wojny światowej

Termin: 10 III – 13 V 2023

Wystawa została przygotowana we współpracy z Muzeum Historii Czułowa (w organizacji) - jej kuratorem był Gabriel Pierończyk. To podróż do lat 1939–1945 oraz przypomnienie losów mieszkank i mieszkańców Czułowa – najdalej wysuniętej na północ dzielnicy Tychów. Pokazywała ich życie codzienne podczas niełatwej wojennej rzeczywistości, której na każdym kroku towarzyszył znak orła ze swastyką. Mimo upływu 78 lat od zakończenia II wojny światowej pamięć o tragicznych wydarzeniach z 1945 roku jest nadal żywa wśród lokalnej społeczności – do dziś można napotkać w Czułowie ślady działań wojennych.

Przestrzenie samotności

Termin: 2 VI – 24 VI 2023

Była to wystawa prac ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach wybranych przez słuchaczki i słuchaczy Studiów Podyplomowych Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Wystawa odbyła się w ramach zajęć „Warsztaty metodyczne: organizacja wystawy” których opiekunem był dr Patryk Oczo.

Samotność ma różne oblicza i można ją odczytywać na różne sposoby. Nie zawsze musi łączyć się ze smutkiem. Można było zobaczyć przede wszystkim prace artystów związanych ze środowiskiem śląskim, m.in. Ryszarda Czernowa, Jana Nowaka, Artura Pławskiego, Aleksandra Raka, Bonifacego Śliwy i Franciszka Wyleżucha.

Vinicius Libardoni: Memento

Termin: 30 VI – 26 VIII 2023

Kuratorem wystawy był Kuba Żary. Vinicius Libardoni, brazylijsko-włoski artysta i architekt, upamiętnia w niezwyklej sposób dziedzictwo polskiej powojennej architektury modernistycznej. Wśród ośmiu prezentowanych obiektów znalazł się m. in. Tyski Zakład Elektroniki Górniczej (1966–2015), proj. Marka Dziekońskiego, i brutalistyczny katowicki dworzec kolejowy, które na dystopijnych obrazach zostają wyrwane z miejskiego kontekstu.

Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983

Termin: 22 IX – 17 II 2024

Kuratorami wystawy byli Ewelina Lasota i Michał Łuczak. To pierwsza krytyczna wystawa Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON. Działał przy Zakładowym Domu Kultury „Teatr Mały” Fabryki Samochodów Małolitrażowych Bielsko-Biała Zakład nr 2 w Tychach w latach 1976–1983. Grupa rozwiązała się 40 lat temu. To także pierwsza wspólna wystawa grupy od 1983 roku.

Na wystawie zaprezentowano blisko 70 prac – zarówno współczesnych wydruków, jak i oryginalnych odbitek ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach. To pierwsza próba opracowania rozproszonego dorobku KRONU, która przywraca im ważne miejsce w historii polskiej fotografii, uzmysławiając aktualność podejmowanych tematów, bo już kilka dekad temu dostrzegli konsekwencje procesów, z którymi ciągle się mierzymy.

przywraca im ważne miejsce w historii polskiej fotografii, uzmysławiając aktualność podejmowanych tematów, bo już kilka dekad temu dostrzegli konsekwencje procesów, z którymi ciągle się mierzymy.

Warsztaty

Forum Praktyki Muzealnej

W 2023 roku Muzeum Miejskie w Tychach kontynuowało spotkania i warsztaty wpisujące się w Forum Praktyki Muzealnej, będące rozwinięciem konferencji naukowo-technicznej „Życie muzealne wśród wystaw”, zorganizowanej w październiku 2022 roku. Tym samym Tychy stały się miejscem regularnych spotkań muzealniczek i muzealników, ale także osób działających w zakresie wystawiennictwa i digitalizacji z innych instytucji kultury (np. galerii sztuki) i organizacji (typu archiwum czy biblioteki, np. uczelniane), czy studiów projektowych, również tzw. wolnych strzelców, nie tylko z naszego regionu. W ramach Forum przeprowadzono warsztaty:

„Dlaczego limit znaków to mit. Wybrane aspekty prac nad tekstami ekspozycyjnymi” (26 stycznia 2023 roku)

Prowadzone przez Michała Wysockiego – doradcę ds. spraw programowych w nowych i modernizowanych muzeach. Służyły wzmocnieniu kompetencji dotyczących planowania i wykonywania prac składających się na opracowywanie tekstów wystawienniczych.

„PRE: Planowanie, Realizacja, Eksploatacja Wystaw” (21 marca 2023 roku)

Poprowadzone przez Aleksandrę Grabowską – specjalistkę ds. produkcji wystaw, związaną z Muzeum Historii Polski. Służyło wzmocnieniu kompetencji dotyczących przygotowania, wykonania oraz obsługi i podsumowania procesu, jakim jest produkcja wystawy.

„Digitalizacja. Jak zbudować proces, jak zaplanować projekt” (25 października 2023 roku)

Poprowadzone przez Andrzeja Daniluka, który od lat specjalizuje się w digitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego. Służyło wzmocnieniu kompetencji dotyczących przemysłowego, dostępnego planowania i wdrożenia sprawnie działającego procesu digitalizacji z omówieniem najważniejszych elementów procesu, zależności między nimi, ich organizacji i kontroli jakości.

Działalność wydawnicza

Muzeum Miejskie w Tychach w 2023 roku wydało trzy książki w liczbie **1 300 egzemplarzy**.

Dr Patryk Oczko „Stanisław Mazuś”

Zapis rozmowy z artystą malarzem i grafiką aktywnie zaangażowanym w działalność społeczną na rzecz śląskiego środowiska twórczego oraz szeroko pojętej promocji sztuki. Książka towarzyszyła wystawie czasowej „Stanisław Mazuś. Mniej znany”. (nakład: 300 egzemplarzy)

Piotr Zawadzki „Braterskie więzi. Polonia Tychy i jej czasy”

Książka w atrakcyjny sposób prezentuje dzieje Polonii Tychy – pierwszego klubu sportowego w rozwijającym się mieście. Bogato ilustrowane i zawierające unikatowe materiały archiwalne wydawnictwo przybliży postaci licznych tyskich sportowców z lat 50. i 60. XX wieku – piłkarzy, lekkoatletów, siatkarzy, kolarzy. Książka została wydana przy wsparciu Invenio. (nakład: 300 egzemplarzy)

Katalog wystawy „Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983”, p. red. Eweliny Lasoty i Michała Łuczaka

Muzeum Miejskie w Tychach wśród wyróżnionych przez Marszałka Województwa Śląskiego

Książka autorstwa Krystyny Czerni „Nowosielski na Śląsku. Sztuka sakralna”, wydana przez Muzeum Miejskie w Tychach i Szpalanka Lab, uzyskała wyróżnienie Marszałka Województwa Śląskiego za wydarzenie muzealne roku 2022 w kategorii „publikacje książkowe”.

Publikacja (348 stron) towarzyszy pierwszej krytycznej wystawie ukazującej dorobek Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON – to także pierwsza wspólna wystawa tej grupy od 1983 roku, czyli jej rozwiązania 40 lat temu. Wydawnictwo podsumowuje i dopełnia ekspozycję prezentowaną w Muzeum Miejskim w Tychach od 22 września 2023 roku do 17 lutego 2024 roku. Zawiera teksty: kuratorki wystawy, Eweliny Lasoty, o historii Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON oraz teksty krytyczne (popularnonaukowe) prof. Macieja Szymanowicza („Krajobraz z hałdami”) i Ralpha Goertza („Semiotykadokumentu”) o dokumencie fotograficznym skupionym na krajobrazie przemysłowym – śląskim i europejskim. Publikacja jest bezpłatna, zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej (pdf).

Książka została wydana przy wsparciu Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S. A.. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

(nakład: 700 egzemplarzy + w wersji elektronicznej pdf do bezpłatnego pobrania na stronie Muzeum Miejskiego w Tychach)

Frekwencja w Starym Magistracie i Tyskiej Galerii Sportu

W 2023 roku siedem wystaw czasowych i jedną wystawę stałą zwiedziło około **4 703 osób**, a w **138 wydarzeniach** (oprowadzaniach po wystawach, spotkaniach, koncertach, spacerach edukacyjnych, konkursach, lekcjach i warsztatach muzealnych) wzięło udział **4 011 osób**.

Inne wydarzenia

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy i Męski Zespół Muzyki Cerkiewnej Katapetasma – koncert z okazji Roku Jerzego Nowosielskiego

Koncert odbył się 11 czerwca 2023 roku w kościele pw. Ducha Świętego. Rok 2023 został ustanowiony uchwałą Sejmu RP Rokiem Jerzego Nowosielskiego – jednego z najwybitniejszych malarzy polskich XX wieku, autora polichromii do wnętrza kościoła rzymskokatolickiego pw. Ducha Świętego w Tychach.

Połączenie sił jednej z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie i 9-osobowego chóru czerpiącego z najstarszych tradycji śpiewu cerkiewnego. W repertuarze inspirowanym postacią Jerzego Nowosielskiego i nawiązującym do malarstwa bizantyjskiego wnętrzem tyskiej świątyni znalazły się: wybór utworów prawosławnej tradycji Rzeczypospolitej (wielogłosy barokowe, lokalne pieśni paraliturgiczne, kompozytorska muzyka cerkiewna XIX i XX wieku) oraz utwory Mieczysława Karłowicza i Edvarda Griega. Zrealizowano z udziałem środków finansowych z budżetu Województwa Śląskiego.

Miedzianka Po Drodze

Wędrowny festiwal literacki pod wodzą Filipa Springera i Mariusza Szczygła, współorganizowany przez Fundację Instytut Reportażu, zagościł po raz pierwszy w Tychach 31 sierpnia 2023 roku. Miejscem festiwalowych wydarzeń była Oś Zielona (w okolicach rzeźby Hanny i Kazimierza Wejchertów), która zadebiutowała, goszcząc wydarzenie plenerowe.

Miasto Tychy było jednym z sześciu miast Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (obok Gliwic, Rudy Śląskiej, Bytomia, Zabrze i Dąbrowy Górniczej), gdzie zawitał festiwal.

W tym programie znalazły się:

- spotkania z pisarkami i pisarzami – często nagrodzonymi lub nominowanymi do Nagrody Literackiej Nike (jak Jerzy Jarniewicz, Edward Pasewicz czy Julia Fiedorczuk);
- spacer przyrodniczy (po tzw. czwartej przyrodzie) ze Stanisławem Łubieńskim (Dzika Ochota), któremu towarzyszył Mateusz Miłoś z Działu Urbanistyki, Architektury i Sztuk Wizualnych Muzeum Miejskiego w Tychach, wspólnie odwiedzając niepokorną zieleni;
- spektakl Teatru Improvizowanego Klancyk, który zaprezentował parę etiud o Tychach zainspirowanych tematami i postaciami, które podpowiadała publiczność;
- kino letnie Fundacji Deloitte Polska, podczas którego można było zobaczyć „Art Thinking”, czyli serię etiud filmowych opowiadających o konkretnych osobach, których aktywność jest świadectwem wpływu sztuki na samoświadomość, wrażliwość i kreatywność;
- festiwalowa telewizja śniadaniowa na żywo z udziałem popularnych dziennikarzy Radia Nowy Świat: Michała Nogasia i Weroniki Wawrzkowicz, byli też Sylwia Chutnik, Filip Springer, Witold Szabłowski i Mariusz Szczygieł;
- zajęcia dla najmłodszych, za które odpowiadał Rob Maciąg (Etno Warsztaty). Przygotował warsztaty podróżnicze, etnograficzne i kulturoznawcze;
- wydarzenie „Latarnicy i Latarniczki” na zakończenie festiwalu, podczas którego, autorki i autorzy: Sylwia Chutnik, Weronika Wawrzkowicz, Witold Szabłowski i Mariusz Szczygieł czytali publiczności ulubione teksty.

15.01.4.

Miejska Biblioteka Publiczna

W minionym roku odnotowano wzrost liczby zapisanych czytelników, odwiedzin i wypożyczeń. Znacznie zwiększyło się zainteresowanie czytelników o książki w formie elektronicznej, wydano o 145% więcej kodów do e-booków. Biblioteka kontynuuje działalność w sferze popularyzacji czytelnictwa, promocji kultury, co zaowocowało istotnym wzrostem zorganizowanych imprez i ich uczestników.

Stan tradycyjnych zbiorów bibliotecznych na koniec 2023 roku

W 2023 roku miejska biblioteka zakupiła ogółem 15 092 jednostek zbiorów. Instytucja oprócz podstawowej działalności kontynuuje udostępnianie czytelnikom książek w wersji elektronicznej. W minionym roku zostało zakupionych 15 czytników e-booków, a liczba wydanych kodów do książek cyfrowych wzrosła o **145%**.

W zakresie popularyzacji czytelnictwa i kultury Biblioteka zorganizowała **2 664 imprezy** dla **100 757 uczestników**. Biblioteka w zeszłym roku to w sumie **28 162 czytelników, 2 901 797 odwiedzin i 514 056 wypożyczeń**.

2 901 797
odwiedzin

514 056
wypożyczeń

28 162
czytelników

Tury Kultury

Cykl spotkań z ludźmi szeroko pojętej kultury, przybliżający najciekawsze zjawiska kulturowe w wielu płaszczyznach. Projekt adresowany jest do mieszkańców bez wskazania wieku, zainteresowań czy preferencji odbioru zjawisk kulturowych. W 2023 roku odbyło się

16 spotkań dla **3 710 uczestników**, a zaproszeni goście to: Dziani Szmidt, Krzysztof Materna, Adam Woronowicz, Andrzej Polan, Dorota Chotecka, Dorota Segda, Robert Jankowski, Maria Pakulnis, Stefan Friedmann, Dorota Kamińska, Michał „Misiek” Koterski, Teatr DoRo, Renata Danczewicz, Ewa Błaszczuk, Artur Chamski oraz Robert Gonera.

Portrety Literackie

Zaproszenie do udziału w cyklu w 2023 roku przyjęli: Zbigniew Rokita, Dawid Adrian S., Ałbena Grabowska, Aleksandra Rak, Łukasz Szuster, Rafał Ryszka, Gabriela Kańtor, Elżbieta Pytlarz, Maciej Błada, Małgorzata Matwij, Marta Abramowicz czy Robert Ostaszewski, a w spotkaniach uczestniczyło **683 osób**.

Świat na wyciągnięcie ręki

W 2023 roku czytelnicy mogli wysłuchać niezwykłych opowieści o przygodach Michała Cessanisa w Kraju Kwitnącej Wiśni czy Fidzi, przepłynąć z Krzysztofem Krygierem wzdłuż Nilu oraz poznać z Piotrem Wnukiem nieodkryty klejnot Azji Laos. W podróż przez tysiąclecia historii krajów latynoamerykańskich czytelników zaprosiła Iwona Żelazowska, a bramę Orientu otworzył dla czytelników Piotr Kowalczyk. W 6 zorganizowanych w zeszłym roku spotkaniach wzięło udział **445 uczestników**.

XVI Tyskie Dni Literatury

Wielkie biblioteczne wydarzenie, organizowane co 2 lata. Codzienne spotkania z autorami książek zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Tydzień spotkań literackich na których posłuchać można było Agatę Romaniuk, Magdalenę Popławską, dr Wandę Matras-Mastalerz, Jakuba Maleckiego, Małgorzatę „Ciotkę Książkulę” Berwid, Magdę Umer, Cezarego Harasimowicza, Elżbietę Stępień, Ziemowita Szczereka, Grzegorza Kasdepke, Konrada Imielę oraz Teatr Błaszany Bębenek. W październikowym wydarzeniu uczestniczyło **1 485 osób** podczas 19 spotkań.

Bajkoopowiadacz

To spotkania z bajką opowiadaną na żywo dla dzieci w wieku 4-6 lat. Unikatowy projekt, gdzie bajka nie jest czytana, tylko opowiadana na żywo. Babcine opowieści przy kominku czy mamine historie do snu to jedne z najpiękniejszych wspomnień. Dzieci zapraszano na spotkanie z Bajkoopowiadaczem raz w miesiącu. W 12 spotkaniach uczestniczyło 840 dzieci.

Warsztaty, zajęcia plastyczne, popularyzacja czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży

W Bibliotece Głównej oraz filiach bibliotecznych odbywają się regularne i okazjonalne warsztaty i zajęcia kreatywne, których zadaniem jest pomóc młodszemu pokoleniu czytelników w odkryciu własnego potencjału twórczego.

Najmłodsi zapraszani są na cotygodniowe spotkania **Klubu Motyli Książkowych** i zajęcia **„Wypisz, wymaluj!”**, natomiast dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej chętnie zabierają się do tworzenia różnorodnych prac plastycznych na spotkaniach **Klubu Zręczne Ręce** oraz stałych zajęciach **Twoje Ręce i coś więcej**. Poznać młodym czytelnikom podstawy programowania pomagają regularne zajęcia z wykorzystaniem robotów. W 2023 roku w różnego rodzaju warsztatach i zajęciach plastycznych miało okazję wziąć udział **7725 młodych czytelników**.

Komputeryzacja

Czytelnicy MBP mogą korzystać z czytników e-booków, zestawu rzeczywistości wirtualnej oraz zestawu na potrzeby zadań związanych z rejestracją oraz transmisją wydarzeń oraz konferencji. W oparciu o VR biblioteka organizuje zajęcia edukacyjne dla młodzieży, podczas których uczniowie mają okazję przenieść się w świat dinozaurów, wybrać w niezwykle lot w kosmos czy zgłębić tajniki ludzkiego ciała.

Za pośrednictwem różnych platform biblioteka umożliwia swoim czytelnikom dostęp do książek w formie elektronicznej. Dla pokolenia 60+ odbywają się zajęcia komputerowe dla grup początkujących i zaawansowanych w ramach **Biblioteki Aktywnego Seniora**. Kontynuuje użytkowanie Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia, która pozwala na udostępnianie w bibliotece kilkuset tysięcy publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy z poszanowaniem zapisów prawa autorskiego.

Akcje czytelnicze

Kampania **„Mała książka – wielki człowiek”** to projekt skierowany do dzieci w wieku 4-6 lat. Akcja ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Każde dziecko biorące udział w projekcie, otrzymuje w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę oraz Kartę Małego Czytelnika.

Akcja zbierania kasztanów i żołądździ dla leśnej zwierzyny z nadleśnictwa motywuje czytelników w każdym wieku. W ramach akcji

■ 15.01.5. Miejskie Centrum Kultury

W 2023 roku Miejskie Centrum Kultury w Tychach wraz z dwoma filiami Klubem Urbanowice oraz Klubem Wilkowyje zorganizowało łącznie 341 wydarzeń, w których udział wzięło łącznie 116 tysięcy osób.

Działania MCK Tychy skupiają się na zagwarantowaniu mieszkańcom bogatego i różnorodnego programu kulturalno-rozrywkowego. Oferta instytucji obejmuje wiele działań, począwszy od warsztatów, zajęć i spotkań mających na celu rozwój i edukację artystyczną, poprzez festiwale międzynarodowe, ogólnopolskie, pokazy filmowe i teatralne, koncerty, spotkania, wykłady, obchody świąt i rocznic państwowych, wydarzenia w ramach Budżetu Obywatelskiego miasta Tychy. MCK podejmuje też działania związane z promocją kultury i lokalnych twórców w mieście m.in. przez realizację projektu „Okno na kulturę” w Gemini Park Tychy, prowadzenie strony kultura.tychy.pl oraz wydawnictwo miesięcznika „Ramy Kultury”.

XXXII Tyskie Wieczory Kolędowe

32. edycja Tyskich Wieczorów Kolędowych odbyła się w tyskich kościołach w dniach 8-14 stycznia 2023 roku. Podczas sześciu wieczornych koncertów wystąpili: Piwnica pod Baranami, Beata Bednarz, Janusz Radek, Aga Zaryan, Kapelka Ludowa „Beskidek” oraz

zorganizowane były spotkania z leśnikiem i wspólne czytanie książek o leśnych bohaterach oraz panel edukacyjny, który pozwolił zaznajomić najmłodszych z tematyką pór roku, przyrody polskich lasów, pracy leśników.

Festiwal Bajki - II edycja Festiwalu Bajki w MBP Tychy

Festiwal odbył się w dniach 6-10 listopada 2023 r. Gośćmi biblioteki byli: Katarzyna Bieńkowska, Alina Przydatek, Teatr Lalek Kukiełka, Teatr Błaszany Bębenek.

laureat konkursu chórów - Chór Cantores Sancti Nicolai z Bochni pod dyr. Justyny Hanusiak. Koncert finałowy zatytułowany „Gloria in excelsis Deo” tradycyjnie odbył się w Parafii Św. Marii Magdaleny w Tychach. W programie wybrzmiały kolędy w aranżacji oraz pod batutą dyr. artystycznego Henryka Jana Batora z udziałem AUKSO – Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy, Akademickiego Chóru Politechniki Śląskiej oraz solistów: Jacka Ozimkowskiego (bas/baryton), Jolanty Kowalskiej (sopran) oraz Michała Batora (pozytyw/organy).

Festiwalowi towarzyszył ogólnopolski konkurs chórów, którego laureatami zostali:

I miejsce – Chór Mieszany Rizonansa Continua z Zabrze pod dyr. Adriana Lewandowskiego;

II miejsce – Chór Młodzieżowy Bel Canto z Rybnika pod dyr. Lidii Blazel-Marszolik;

III miejsce – Akademicki Zespół Muzyczny Politechniki Śląskiej z Gliwic pod dyr. Krystyny Krzyżanowskiej-Łobody.

We wszystkich koncertach w ramach Tyskich Wieczorów Kolędowych wzięło udział **4 880 osób**.

XII Tyski Festiwal Performance

To największy festiwal sztuki performance w Polsce. Temat 12. edycji, która odbyła się od 8-11 czerwca, brzmiał „nowe Nowe Media”.

Razem z zaproszonymi polskimi i międzynarodowymi artystami, debiutantami, krytykami, profesorami i doktorami sztuki oraz liczną i zaangażowaną publicznością zadaliśmy pytanie: co obecnie oznacza termin Nowe Media. Jak obecnie definiujemy termin wymyślony w latach sześćdziesiątych poprzedniego wieku?

W programie festiwalu znalazło się 27 pokazów performance, 3 pokazy debiutantów, 1 koncert, 3 wykłady i 4 panele dyskusyjne. Nowością w programie festiwalu i nowością w świecie sztuk performatywnych w ogóle był Konkurs Nowy Performance Polski, w którym zaprezentowanych zostało 5 występów. Laureatką konkursu została Maja Korczyńska – studentka Pracowni Rzeźby i Działań Prze-strzennych – Performance Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

W wydarzeniach festiwalowych wzięło udział **2 237 osób** z całego kraju i z zagranicy.

Fortepian plenerowy na placu Baczyńskiego

Od czerwca do końca sierpnia odbył się cykl 7 koncertów fortepianowych, którego hasło przewodnie brzmiało „Poznaj różne oblicza fortepianu”. Zgodnie z tą myślą w programie koncertów znalazły się m.in.: występy aranżacji muzyki popularno-rozrywkowej na fortepian, występy na cztery ręce, covery znanych utworów, standardy muzyki bluesowej i rockowej, polska muzyka klasyczna oraz występ kabaretowy. Wykonawcami koncertów byli: Adam Sнопек, Dominik Strycharski i Grzegorz Tarwid, Dombrova Piano Duo, Klaudiusz Jania, Łukasz Szubski, Marcin Wielgat i Andrzej Zieliński oraz Jakub Mariańczyk i Jan Kanty Miłosz.

III Zawody Balonowe o Puchar Marszałka Województwa Śląskiego In the Silesian Sky

Wydarzenie współorganizowane z Instytucją Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris, odbyło się w Tychach po raz drugi. 23 czerwca w Parku Miejskim Solidarności odbył się poranny lot konkursowy oraz wieczorny pokaz balonów. Wydarzeniu towarzyszyły występy muzyczne w ramach „Dla Tych zagrają” – występy konkursowe tyskich zespołów oraz koncert gwiazd wieczoru – Wojciecha Waglewskiego & Kasai. We wszystkich wydarzeniach tego dnia uczestniczyło łącznie ok. **4 000 osób**.

AUKSO i Przyjaciele

Koncert z okazji jubileuszu 25-lecia AUKSO Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy odbył się 24 czerwca w Parku Miejskim Solidarności i był jednym z największych wydarzeń plenerowych, gromadząc liczną publiczność z całego województwa.

Na scenie wraz z orkiestrą AUKSO wystąpili znakomici muzycy, przez lata wielokrotnie współpracujący z orkiestrą: Grzegorz Turnau, Marcin Wyrostek, Kasia Moś, Wojciech Waglewski, Mateusz Pospieszalski i Sebastian Riedel.

Koncert główny poprzedziły występy Kasi Moś z zespołem oraz Sebastiana Riedela wraz z Piotr Steczek Kwartet w projekcie "RADIO SESSIONS" z udziałem gości specjalnych Marka Raduli i Dariusza Kozakiewicza.

Wydarzenie było współorganizowane z Instytucją Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris. Koncert zgromadził ok. **4 500 słuchaczy**.

Muzyczne Wieczory nad Jeziorem

Cykl wieczornych koncertów nad Jeziorem Paprocany, organizowanych w formie kameralnych, klimatycznych występów, stał się jednym z ulubionych wakacyjnych wydarzeń mieszkańców miasta, którzy w każdy piątek wakacji licznie przybywają na Ośrodek Wypoczynkowy Paprocany.

Od 30 czerwca do 25 sierpnia odbyło się 9 koncertów. Przed tyską publicznością prezentując różne gatunki i style muzyczne, wystąpili: Sonia Bohosiewicz z zespołem, Kwartet ProForma, Guzik & Chołomie Jaz Quintet, skrawki, Krzysztof Nowakowski & Formation-IN, Phillip Bracken, Barbara Broda-Malon z zespołem, Paweł Wójcik & Tomasz Sarniak oraz Laureat Dla Tych zagrają – zespół LEEPY. W koncertach wzięło udział łącznie **4 250 osób**.

Odstąpienie muralu Marii Curie-Skłodowskiej

Mural malarsko-ceramiczny został wykonany na ścianie Szkoły Podstawowej nr 11 z okazji jubileuszu 50-lecia szkoły przez duet artystyczny Czary-Mury – Marka Grelę oraz Martę Piróg. Odstąpieniu muralu towarzyszyły warsztaty naukowe oraz artystyczne dla uczniów szkoły, oraz wyprodukowane zostały pamiątkowe kartki ze zdjęciem muralu i układem okresowym pierwiastków, które zostały rozdyskreowane wśród uczniów. W uroczystości wzięli udział mieszkańcy miasta, zaproszeni goście oraz społeczność szkolna.

Festiwal Szantowy Port Pieśni Pracy

„Zimowa rozgrzewka” odbyła się w Mediatece w Tychach 22 stycznia. Na scenie wystąpiły zespoły: Atlantyda, The Nierobbers, Perły i Łotry. W wydarzeniu wzięło udział 350 osób. Impreza miała charakter otwarty z wejściówkami do odbioru.

Edycja letnia wydarzenia odbywała się w dniach 18-20 sierpnia w trzech lokalizacjach: Pubie pod Browarem, na Dzikiej Plaży przy jeziorze Paprocany oraz w Mediatece. Szantową publiczność rozbujały m.in. zespoły: Ryczące Dwudziestki, The Nierobbers, Sąsiedzi, Formacja, Pressgang Mutiny, Marek Szurawski i Filip Dąbrowski, Old Mariners, Brasy, Atlantyda, Cztery Refy, Męski Chór Szantowy „Zawisza Czarny”. Nowością w programie festiwalu była prezentacja musicalu szantowego pt. „Capitan Who” w Mediatece. Łącznie we wszystkich wydarzeniach festiwalowych wzięło udział ponad **4 200 osób**.

Rock na Plaży

Impreza odbyła się 2 września, w innej niż dotychczas lokalizacji. Ze względu na prowadzone na Dzikiej Plaży nad jeziorem Paprocany prace budowlane impreza została przeniesiona do Parku Miejskiego Solidarności (tzw. Plac pod Żyrafą).

Wydarzeniu towarzyszył Przegląd Konkursowy „Rock na Plaży 2023” o Nagrodę Prezydenta Miasta Tychy, do którego zgłosiło się 30 zespołów z całej Polski. Do finałowego etapu w postaci występu na żywo przed festiwalową publicznością zakwalifikowały się trzy zespoły: WASABI, Sad Smiles, Tosia Lazar. Jury w składzie Sebastian Riedel, Janusz Borzucki, Marcin Bąkiewicz oraz Mateusz Poszwa postanowiło przyznać nagrodę (5 000 zł) zespołowi WASABI. Swoje koncerty w trakcie imprezy wykonali: zeszłoroczny laureat konkursu – Ornette oraz legendy polskiego bluesa: Nocna Zmiana Bluesa, CREE oraz Dżem. Wydarzenie prowadził Marcin Bąkiewicz – dyrektor muzyczny Antyradia. W wydarzeniu uczestniczyło **16 000 osób**, w szczyt koncertu na terenie imprezy masowej przebywało naraz **12 000 osób**.

XV Tyski Jarmark Bożonarodzeniowy

Jarmark odbył się w dniach 15-17 grudnia, tradycyjnie na Placu Baczyńskiego. W 37 domkach handlowych można było zakupić produkty oferowane przez lokalnych rękodzielników, tyskie organizacje pozarządowe, producentów miodów, serów, wędlin, słodyczy, pieczywa, regionalnych alkoholi, a także wypróbować ofertę lokalnych restauratorów. Odwiedzający jarmark mogli skorzystać z karnuzeli, fotobudki i programu animacji. Na scenie wystąpiły dzieci oraz młodzież z tyskich placówek oświatowych, seniorzy z UTW oraz zaproszone gwiazdy: zespół Słowiany, Orkiestra Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, Robert Janowski z zespołem, Gruba Ferajna, Trebudnie Tutki oraz Kasia Łaska, Weronika Bochat i Magda Wasyluk z programem „Mam tę moc”. Podczas jarmarku odbyły się także pokazy kulinarne, m.in. finaliści programu Master Chef Kuby Tomaszczyka. Podczas trzech dni Jarmarku plac Baczyńskiego odwiedziło **31 500 osób**.

Kompleksowa informacja o wydarzeniach kulturalnych w mieście

Promocja wszystkich wydarzeń kulturalnych w Tychach realizowana jest przez spójną identyfikację wizualną, wielotorowo, dzięki zaangażowaniu i współpracy wszystkich instytucji kultury:

- **kultura.tychy.pl** – strona będąca miejskim portalem kulturalnym zawierającym: kalendarium wydarzeń, aktualności, informacje na temat miejskich instytucji kultury oraz innych podmiotów prowadzących działalność społeczno-kulturalną. Strona funkcjonuje przy współpracy sektora publicznego oraz chętnych podmiotów z sektora prywatnego;
176 tysięcy odsłon strony w 2023 roku

15.02. Tyska Gala Kultury

19 kwietnia podczas Tyskiej Gali Kultury w sali koncertowej Mediateki przyznano coroczne Nagrody Prezydenta Miasta Tychy w dziedzinie kultury. Laureatami Nagrody Prezydenta Miasta Tychy w dziedzinie kultury zostali:

- ✓ Tomasz Wenklar - artysta rzeźbiarz, twórca m.in. tyskich rzeźb przedstawiających Ryszarda Riedla oraz Hannę i Kazimierza Wejchertów.
- ✓ Sebastian Riedel - gitarzysta, kompozytor, wokalista i producent, obchodzący w tym roku 30-lecie pracy artystycznej.

Nagrodę **Ambasadora Miasta Tychy** otrzymała AUKSO - Orkiestra Kameralna Miasta Tychy pod dyrekcją Marka Mosia, jako wyraz uznania za promowanie Tychów poprzez własny dorobek artystyczny o szczególnym znaczeniu w wymiarze ponadlokalnym.

15.03. Działalność promocyjno-informacyjna

15.03.1. Tworzę w Tychach

Od 2020 roku Miasto promuje tyskich artystów fotografików i plastyków na projektowanych na zlecenie kartkach świątecznych. W 2023 na kartkach wielkanocnych znalazły się obrazy Pauliny Niemczyk pt.: „Złota rzeka” oraz „Azzuro isla I”, a na kartce bożonarodzeniowej fotografia Tomasza Jędrzejczyka, związanego z miejską grupą Facebookową „Tychy w fotografii”.

W kwietniu w tyskim „Oknie na kulturę” w Galerii Gemini Park Tychy pojawiły się fotografie miasta. Wystawa była przedłużeniem działalności miejskiej facebookowej grupy „Tychy w fotografii”, która zrzesza miłośników fotografii i tyskich kadrów. Podczas wernisażu była okazja do spotkania z autorami zdjęć i rozmowy.

Media społecznościowe

Facebook - 181 173 odbiorców
Instagram – 4 878 odbiorców

- **Ramy Kultury** – bezpłatny miesięcznik zawierający kalendarium wydarzeń, wywiady, zapowiedzi oraz recenzje najciekawszych wydarzeń, oraz cykl „poza Ramy” o najciekawszym wydarzeniu w Metropolii, które odbywa się w danym miesiącu. Miesięcznik wydawany jest w nakładzie 3 000 egzemplarzy i jest dostępny w wielu miejscach w Tychach;
- **city lighty** - reklamy na wiatkach przystankowych na terenie miasta, czyli zapowiedź najważniejszych wydarzeń w miesiącu.

15.03.2.

Wybrane działania w ramach Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

Drugie Święto Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii

W ramach projektu "Kierunek GZM" 1 i 2 lipca zorganizowano 33 tematyczne mikrowyprawy, w tym 3 na terenie Tychów, były to:

„Trolejbusem z bluesem” – śladami Ryska Riedla.

Wycieczka objazdowa trolejbusem po Tychach śladami Ryska Riedla, który przez lata był związany z miastem. Klimat muzyczny zapewnił Maciej Lipina. Przewodnikiem był natomiast Marcin Sitko – autor dwóch tomów książki „Rysiek Riedel we wspomnieniach”.

Rok Nowosielskiego. Wątki ekumeniczne w wystroju architektonicznym oraz w polichromii kościoła pw. św. Ducha w Tychach-Żwakowie

Uczestnicy tej mikrowyprawy podziwiać mogli unikatowe polichromie odwołujące się do tradycji malarstwa wschodniego chrześcijaństwa. Wycieczkę poprowadziła prof. Irma Kozina z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Zostań herosem lekkiej atletyki. Odwiedź Stadion Miejski, Tyską Galerię Sportu i Arenę Lekkoatletyczną.

Impreza składała się z dwóch bloków. Pierwszym była wizyta i trening na jednej z najnowo-

czesniejszych aren lekkoatletycznych w Polsce. Drugi to zwiedzanie Tyskiej Galerii Sportu i Stadionu Miejskiego. Wśród prowadzących znaleźli się m.in. medalistka Olimpijskich Lucyna Langer-Kątek szkoleniowiec lekkoatletyczny Bogdan Przybycin oraz dziennikarz sportowy Piotr Zawadzki.

Dzień bez samochodu

Od 16 do 22 września Tychy aktywnie włączyły się w działania w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności. Podsumowaniem wydarzenia była impreza specjalna - Dzień bez Samochodu przy urzędzie miasta, który miał miejsce 22 września. Spotkanie rozpoczęło się od wręczenia nagród osobom biorącym udział w konkursie plastycznym "PKM TYCHY – Europejski Tydzień Mobilności i Dzień bez Samochodu – AUTOBUS PRZYSZŁOŚCI" organizowanym przez PKM Tychy Sp z o. o. Dla uczestników przygotowano wiele atrakcji. Były warsztaty plastyczne, ekostoiska szkolne, muzyczny autobus, teatralny trolejbus, stoisko tyskiego Ekodoradcy, gra miejska, strefa bezpieczeństwa, gdzie uczestnicy mieli okazję oglądać pojazdy różnych służb mundurowych, wziąć udział w szkoleniach z pierwszej pomocy, miasteczko ruchu drogowego, ćwiczenia z alko i narkogoglami. W strefie aktywności na uczestników czekał quiz o Tychach, promowana była też Tyska Pętla Rowerowa.

15.03.3.

Miejskie Wydawnictwa

Śladami Liter – Wydawnictwo Miasta Tychy zrealizowano w 2023 roku pt.: „Śladami liter. Dla dzieci o Tychach”, to wygodna książeczka w formie brulionu. W wydawnictwie zawarto informacje o znanych postaciach i miejscach, umieszczono kreatywne zadania i łamigłówki, dzięki którym dzieci będą mogły nauczyć się Tychów od A do Z. Książeczkę na zlecenie Miasta Tychy zaprojektowała i narysowała absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, tyszanka Katarzyna Powierża. Publikacja trafia m.in. do dzieci – uczniów tyskich placówek oświatowych odwiedzających urząd miasta.

■ 15.03.4.

Tychy na Targach Książki

W dniach 3-5 listopada Miasto Tychy wzięło udział w Targach Książki, odbywających się w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Na stoisku miejskim znalazły się publikacje wydawane przez Urząd Miasta oraz Muzeum Miejskie w Tychach, propagujące historię, architekturę, urbanistykę, sztukę w przestrzeni miasta, a także pozycje o tematyce sportowej. Wśród książek dostępnych na Targach znalazł się nagrodzony w prestiżowym konkursie „Śląska Rzecz” album Tychy - geometria przestrzeni. Nie zabrakło również innych publikacji, nagradzanych i wyróżnianych w takich konkursach jak „Najpiękniejsze Książki Roku” i „Fotograficzna Publikacja Roku”.

■ 15.03.5.

Działalność informacyjna

Prowadzeniem polityki informacyjnej w mieście zajmuje się Biuro Prasowe we współpracy z wydziałami urzędu miasta, jednostkami i spółkami miejskimi.

Polityka informacyjna w liczbach

764 518 wizyt
na stronie umtychy.pl,
422 opublikowane
aktualności
(w oparciu o dane
w systemie Matomo)

22 252 obserwujących
profil na Facebook'u,
zasięg: **1 200 000 mln**,
liczba postów:
ponad 1000

5 129 osób
obserwujących
profil na Instagramie,
231 wpisów

ponad **200 sesji**
zdjęciowych
na terenie miasta

15 889
subskrybentów
naTYCHmiastowego
SMS

56 Honorowych
Patronatów Prezydenta
Miasta

589 informacji
do środków
masowego
przekazu

35 wkładek do tygodnika
„Twoje Tychy”, (nakład 10 000),
o najważniejszych miejskich
wydarzeniach.

CZĘŚĆ 16

BEZPIECZEŃSTWO

16.01. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Interwencje zgłaszane przez mieszkańców

W siedzibie Straży Miejskiej przez całą dobę dyżurny Straży Miejskiej przyjmuje ustne i telefoniczne skargi mieszkańców dotyczące różnego rodzaju nieprawidłowości występujących na terenie miasta. Bezpłatny telefon alarmowy 986.

Odnotowano **12 100 skarg i interwencji**. Najczęściej zgłaszanymi interwencjami mieszkańców to zdarzenia z zakresu:

- ✓ nieprawidłowości w parkowaniu;
- ✓ niestosowanie się kierowców do znaków i sygnałów drogowych;
- ✓ przebywanie bezdomnych;
- ✓ skargi dotyczących osób nietrzeźwych;
- ✓ zgłoszenia dotyczące zwierząt dzikich, bezdomnych i martwych.

Wykroczenia drogowe - liczba interwencji według kategorii

interwencje	2022	2023
nieprawidłowe parkowanie	2 179	1 871
niestosowanie się do znaków i sygnałów drogowych	1 014	940
kontrola terenu pod kątem ruchu drogowego w rejonach osiedli	107	127
zanieczyszczenie drogi publicznej	72	94
parkowanie na drogach pożarowych	17	17
tamowanie i utrudnianie ruchu	15	15
kolizja drogowa	13	19
zajęcie pasa drogowego	8	3

W ramach podjętych czynności funkcjonariusze założyli **255 blokad** oraz odholowali **71 nieprawidłowo zaparkowanych pojazdów**.

Zimą oraz w razie sporadycznych awarii samochodu strażnicy bezpłatnie pomagają w odpalaniu pojazdu przy pomocy urządzeń rozruchowych. W 2023 roku podejmowano **162 razy**.

Interwencje dotyczące osób nietrzeźwych

Do dyżurnego Straży Miejskiej w 2023 roku wpłynęło 515 zgłoszeń dotyczących spożywania alkoholu i osób nietrzeźwych. Przeprowa-

dzono **5 780 interwencji**.

Do Izby Wyrzeźwień wyjeżdżano **344 razy**, w tym **95 wyjazdów** odbyło się na wniosek KMP w Tychach.

Współpraca z KMP Tychy

Strażnicy w ramach współpracy z funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji w Tychach podejmowali czynności podczas patroli nocnych. Funkcjonariusze SM i KMP współpracowali podczas 248 służb zabezpieczając **57 imprezy masowych** oraz **4 zgromadzenia**.

W okresie od maja do września funkcjonował posterunek wodny na terenie OW Paprocany. Strażnicy dyżurowali tam **45 razy**.

Ponadto współpraca z Policją obejmowała prowadzenie akcji:

- ✓ BEZPIECZNA WODA – OW Paprocany;
- ✓ BEZPIECZNE WAKACJE; ze Strażą Rybacką;
- ✓ kontroli akwenów wodnych pod kątem nielegalnego połowu ryb, rozpalania ognisk oraz zaśmiecania miejsc publicznych.

System Monitoringu Wizyjnego Miasta Tychy (SMWM)

System Monitoringu Wizyjnego Miasta Tychy obejmuje **55 kamer**. **16 kamer** dozoruje niewralgiczne miejsca w mieście, a 39 kamer służy do nadzoru wizyjnego przystanków kolejowych. Straż Miejska Tychy posiada również samochód z monitoringiem mobilnym wyposażony w **3 kamery**. System obsługiwany jest przez **6 operatorów** pracujących w systemie zmianowym.

Operatorzy monitoringu miejskiego:

- przekazali 184 interwencje dyżurnemu straży miejskiej dotyczące nieprawidłowości występujących w rejonie działania kamer;
- zabezpieczyli 23 materiały dla uprawnionych podmiotów tj. policji bądź prokuratury;

Zajęcia profilaktyczne prowadzone przez straż miejską

12 132 osoby, 273 spotkań m.in. „Bezpieczne ferie”, „Co zrobić jak się zgubię”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „AUTOCHODZIK – kodeks drogowy dla najmłodszych”, „Bezpieczeństwo przedszkolaka”, „Ten obcy”, „Telefon alarmowy”, „Czy pies musi ugryźć”.

56 egzaminów na kartę rowerową, w których uczestniczyło 842 uczniów tyskich szkół podstawowych, z klas trzecich i czwartych

Przeprowadzono 91 spotkań dotyczących pierwszej pomocy w placówkach szkolnych i przedszkolnych.

4 spotkania dotyczące samoobrony, w których uczestniczyło 98 seniorów. W kursach samoobrony dla kobiet uczestniczyły 443 panie. Zajęcia prowadzone są przez posiadających uprawnienia funkcjonariuszy w formie kursów i zajęć ruchowych.

- na zlecenie uprawnionych służb przeglądali materiał archiwalny w 49 przypadkach na potrzeby dochodzeń prowadzonych przez funkcjonariuszy KMP oraz innesłużby.

Parking strzeżony dla pojazdów usuniętych z dróg

Straż Miejska Tychy wykonuje zadania wynikające z prawa o ruchu drogowym – tj. usuwanie pojazdów bez tablic rejestracyjnych lub nieużywanych oraz usuwanie pojazdu z drogi na koszt właściciela. W ramach tych działań:

- ✓ przyjęto 125 pojazdów na parking;
- ✓ wydano 71 dyspozycji usunięcia pojazdów przez Straż Miejską;
- ✓ w trakcie podejmowania czynności odholowania pojazdów zgłosił się właściciel, w takich przypadkach odstąpiono od holowania 15 razy;
- ✓ 91 pojazdów zostało odebranych przez właścicieli;
- ✓ zlikwidowano 13 pojazdów.

Biuro Rzeczy Znalezionych

W 2023 roku do Biura Rzeczy Znalezionych zostało przekazanych **91 przedmiotów**, w tym znalezione pieniądze. Ogłoszenia o przyjętych przedmiotach zamieszczane są na stronie internetowej www.strazmiejska.umtychy.pl w zakładce „BRZ – obwieszczenia” oraz na tablicy ogłoszeń w BIP Urzędu Miasta Tychy.

16.02. Zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna

Przeprowadzono następujące działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców miasta:

- organizacja szkoleń i ćwiczeń dla kadry kierowniczej Urzędu Miasta i mieszkańców miasta;
- aktualizacja „Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Tychy” zatwierdzona przez Wojewodę Śląskiego;
- modernizacja Systemu Alarmowania;
- przekazano finansowe wsparcie tyskiej Policji – ponad 458 000 zł;
- przekazano wsparcie finansowe Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tychach

Sprawy Obronne

- Opracowanie planu szkolenia obronnego, zorganizowanie i przeprowadzenie szkoleń obronnych.
- Kontrola realizacji zadań obronnych w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Prezydenta.
- Zadania wynikające z obowiązku państwa-gospodarza-aktualizacja dokumentacji Punktu Kontaktowego HNS.
- Aktualizacja dokumentacji Stałego Dyżuru Prezydenta Miasta Tychy.
- Aktualizacja planu operacyjnego funkcjonowania.
- Aktualizacja dokumentacji Głównego Stanowiska Kierowania.

- Przedsięwzięcia związane z reklamowaniem organu, radnych i innych osób przewidzianych do wykonywania zadań obronnych w urzędzie.
- Opracowanie ankiety do Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych.
- Opracowanie planu świadczeń osobistych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.
- Opracowanie planu świadczeń rzeczowych przewidzianych do wykonania w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.
- Opracowanie sprawozdania z realizacji zadań związanych z doręczaniem kart powołania w trybie akcji kurierskiej.

Działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku

W 2023 roku odbyły się cztery posiedzenia Komisji. Podczas posiedzeń omawiano zagadnienia dotyczące m.in. oceny stanu bezpieczeństwa sanitarnego, oceny zabezpieczenia przeciwpożarowego miasta na przykładach zdarzeń zaistniałych w mieście, oceny zabezpieczenia przeciwpożarowego miasta na przykładach zdarzeń zaistniałych w mieście, stanu bezpieczeństwa budowlanego na terenie miasta, funkcjonowania Systemu Wczesnego Ostrzegania Miasta Tychy oraz planowanej jego modernizacji i rozwoju, projektu budżetu miasta Tychy na rok 2024 w zakresie realizacji zadań związanych z poprawą bezpieczeństwa i porządku publicznego, bezpieczeństwa sportowych imprez masowych.

16.03. Bezpieczeństwo imprez masowych

W 2023 roku w Tychach odbyło się **57 imprez masowych**. Były to mecze piłki nożnej (w tym mecze reprezentacji Polski), mecze hokeja na lodzie oraz imprezy artystyczno-rozrywkowe. W imprezach brało udział **ponad 150 000 widzów. Jest to o ponad 40 000 więcej widzów** niż w roku 2022. Wśród tych 57 imprez były również imprezy masowe podwyższonego ryzyka. Były to mecze z Zagłębiem Sosnowiec, Wisłą Kraków, GKS-em Katowice oraz Legią Warszawa. Mecz z Legią Warszawa przyciągnął w zeszłym roku najwięcej publiczności na tyski stadion. Ponad 13 000 osób brało udział w tym wydarzeniu.

16.04. Bezpieczeństwo w sieci

W roku 2023 Centrum Usług Wspólnych świadczyło obsługę wspólną 12 jednostkom organizacyjnym i samorządowym instytucjom kultury Miasta Tychy. Podejmowano działania z zakresu poprawy bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz rozwoju infrastruktury informatycznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania systemów i aplikacji informatycznych. W tym obszarze zrealizowano kilka kluczowych projektów m.in.:

- wdrożenie kontrolera WiFi umożliwiającego centralne zarządzanie punktami dostępu do sieci bezprzewodowej;
- wdrożenie nowego rozwiązania do obsługi prac Rady Miasta Tychy „eSesja”. Nowy system pozwala na kierowanie obrazu na konkretne osoby podczas ich wypowiedzi, a odtwarzanie nagrań możliwe jest od konkretnego (wybranego przez odbiorcę) punktu obrad. Dzięki integracji systemu z panelami do głosowania Przewodniczący Rady Miasta uzyskał możliwość pełnego zarządzania dyskusją, możliwość przeprowadzania głosowania w trybie hybrydowym za pomocą panelu oraz tabletów i prezentacji wyników głosowań na obrazie z transmitowanych obrad;
- zakup nowego klastra pracy awaryjnej, który zapewni odpowiednią wydajność zasobów oraz infrastrukturę niezbędną dla zapewnienia ciągłości pracy serwerów i systemów informatycznych, które UM Tychy i jednostki organizacyjne wykorzystują do realizacji zadań publicznych;
- zakup i wdrożenie programu do obsługi sprawozdań finansowych w Gminie Miasta Tychy, który pozwala weryfikować i agregować komplet wymaganych przepisami prawa sprawozdań, a także automatyzuje proces przygotowania bilansu skonsolidowanego.

W 2023 roku CUW Tychy obsłużył ponad **10 400 zgłoszeń**, z czego niemal 80 % dotyczyło obsługi informatycznej. To wzrost zadań o 10 % w stosunku do poprzedniego roku.

CZĘŚĆ 17

REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIASTA

Realizacja uchwał w 2023 roku

Nr uchwały	Tytuł uchwały	Data podjęcia
VIII KADENCJA RADY MIASTA TYCHY		
Wydział Obsługi Rady Miasta - DUR		
XLVIII/888/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLVI/857/22 Rady Miasta Tychy z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia planów pracy komisji Rady Miasta na I półrocze 2023 r.	30.03.2023
XLVIII/889/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XLVI/926/14 Rady Miasta Tychy z dnia 30 października 2014 r. w sprawie powołania Tyskiej Rady Seniorów oraz nadania jej statutu.	30.03.2023
XLVIII/909/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli działalności Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/910/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli działalności Wydziału Komunikacji Urzędu Miasta Tychy.	30.03.2023
XLVIII/911/23	Uchwała w sprawie petycji dotyczącej zwiększenia wśród lokalnej społeczności świadomości prawnej dotyczącej transplantacji.	30.03.2023
L/918/23	Uchwała w sprawie udzielenia wotum zaufania Prezydentowi Miasta Tychy.	25.05.2023
L/920/23	Uchwała w sprawie udzielenia absolutorium Prezydentowi Miasta Tychy za okres działalności od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku.	25.05.2023
L/921/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdań z działalności komisji Rady Miasta Tychy w 2022 r.	25.05.2023
L/929/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli działalności Placówki Pieczy Zastępczej „Kwadrat” w Tychach.	25.05.2023
L/930/23	Uchwała w sprawie przekazania petycji według właściwości.	25.05.2023
LI/931/23	Uchwała w sprawie przyjęcia planów pracy komisji Rady Miasta na II półrocze 2023 r.	22.06.2023
LI/932/23	Uchwała w sprawie powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników do sądów powszechnych.	22.06.2023
LI/933/23	Uchwała w sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników.	22.06.2023
LI/950/23	Uchwała w sprawie przyjęcia planu pracy i kontroli Komisji Rewizyjnej na II półrocze 2023 roku.	22.06.2023

LII/951/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr VII/120/19 Rady Miasta Tychy z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Osiedla „Anna”.	31.08.2023
LII/952/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/916/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Cielmice”.	31.08.2023
LII/953/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/918/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „F-6”.	31.08.2023
LII/954/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr VII/122/19 Rady Miasta Tychy z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Osiedla „Glinka 1”.	31.08.2023
LII/955/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/920/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Jaroszwice-Urbanowice-Wygorzele”.	31.08.2023
LII/956/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLII/961/10 Rady Miasta Tychy z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Ogrodnik”.	31.08.2023
LII/957/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/923/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Paprocany”.	31.08.2023
LII/958/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/924/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Paprotka”.	31.08.2023
LII/959/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLII/962/10 Rady Miasta Tychy z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „R-2”.	31.08.2023
LII/960/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr VII/124/19 Rady Miasta Tychy z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Osiedla „Stare Tychy”.	31.08.2023
LII/961/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/928/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Wartogłowiec”.	31.08.2023
LII/962/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/929/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Wilkowyje”.	31.08.2023
LII/963/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr 0150/XLI/930/10 Rady Miasta Tychy z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie Statutu Osiedla „Z-1”.	31.08.2023
LII/964/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr VII/126/19 Rady Miasta Tychy z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie Statutu Osiedla „Żwaków”.	31.08.2023
LII/965/23	Uchwała w sprawie zasad podziału środków budżetowych dla jednostek pomocniczych miasta Tychy oraz wysokości środków budżetowych dla jednostek pomocniczych na rok 2024.	31.08.2023
LIII/989/23	Uchwała w sprawie wyboru ławników do Sądu Okręgowego w Katowicach oraz Sądu Rejonowego w Tychach.	28.09.2023

LIII/990/23	Uchwała w sprawie wyboru członków Tyskiej Rady Seniorów z listy wolnych zgłoszeń.	28.09.2023
LIII/1007/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli działalności Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tychach oraz działalności Miejskiego Ośrodka Sportu Młodzieżowego w Tychach.	28.09.2023
LIII/1008/23	Uchwała w sprawie przyjęcia rozpatrzenia skargi dyrektora Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Tychach.	28.09.2023
LIV/1009/23	Uchwała w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały Nr XLVI/926/14 Rady Miasta Tychy z dnia 30 października 2014 r. w sprawie powołania Tyskiej Rady Seniorów oraz nadania jej statutu.	26.10.2023
LIV/1010/23	Uchwała w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały Nr X/194/19 Rady Miasta Tychy z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie przyjęcia statutu Młodzieżowej Rady Miasta Tychy.	26.10.2023
LIV/1011/23	Uchwała w sprawie utworzenia jednostki pomocniczej - Osiedle „Zet”.	26.10.2023
LV/1024/23	Uchwała w sprawie Statutu Osiedla „Zet”.	30.11.2023
LVI/1045/23	Uchwała w sprawie przyjęcia planów pracy komisji Rady Miasta na I półrocze 2024 r.	14.12.2023
LVI/1062/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli działalności Miejskiego Centrum Kultury w Tychach.	14.12.2023
LVI/1063/23	Uchwała w sprawie przyjęcia planu pracy i kontroli Komisji Rewizyjnej na I półrocze 2024 roku.	14.12.2023
Wydział Ewidencji Działalności Gospodarczej – DUG		
XLVII/870/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry.	09.02.2023
LII/966/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry – OPTIMUM Sp. z o.o.	31.08.2023
LII/967/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry - PROENT Sp. z o.o.	31.08.2023
LII/968/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry - WINTORO Sp. z o.o.	31.08.2023
LIII/991/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (MEDELLA SPÓŁKA AKCYJNA).	28.09.2023
LIII/992/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (ZJEDNOCZONE PRZEDSIĘBIORSTWA ROZRYWKOWE SPÓŁKA AKCYJNA)	28.09.2023
LIV/1012/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (Medella S.A.)	26.10.2023
LIV/1013/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe S.A.)	26.10.2023

LV/1030/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr LIII/991/23 Rady Miasta Tychy z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry.	30.11.2023
LV/1031/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr LIII/992/23 Rady Miasta Tychy z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry.	30.11.2023
LVI/1046/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (Arminotto Sp. z o.o.).	14.12.2023
LVI/1047/23	Uchwała w sprawie wydania opinii o lokalizacji kasyna gry (Provitel Sp. z o.o.).	14.12.2023
Wydział Spraw Obywatelskich – DUL		
L/924/23	Uchwała w sprawie przyjęcia Programu „Tychy dobre miejsce dla weterana”.	25.05.2023
Wydział Budżetu – DKB		
XLVII/871/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVIII/585/17 Rady Miasta Tychy z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym na finansowanie wydatków majątkowych miasta Tychy w latach 2019 – 2023.	9.02.2023
XLVII/872/23	Uchwała w sprawie zaciągnięcia kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym na finansowanie wydatków majątkowych miasta Tychy w latach 2023 – 2026.	9.02.2023
XLVII/873/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	9.02.2023
XLVII/874/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	9.02.2023
XLVIII/890/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XLVI/861/22 Rady Miasta Tychy z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowych udzielanych w 2023 roku z budżetu miasta Tychy dla Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/891/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	30.03.2023
XLVIII/892/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	30.03.2023
XLIX/912/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	27.04.2023
XLIX/913/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	27.04.2023
L/919/23	Uchwała w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego miasta Tychy wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2022 rok.	25.05.2023
L/922/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	25.05.2023
L/923/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	25.05.2023

LI/934/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XLVI/861/22 Rady Miasta Tychy z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowych udzielanych w 2023 roku z budżetu miasta Tychy dla Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Tychach.	22.06.2023
LI/935/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	22.06.2023
LI/936/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	22.06.2023
LII/969/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XV/299/20 Rady Miasta Tychy z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na realizację „Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Tychy – V etap”.	31.08.2023
LII/970/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały Nr XLVI/861/22 Rady Miasta Tychy z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowych udzielanych w 2023 roku z budżetu miasta Tychy dla Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Tychach.	31.08.2023
LII/971/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	31.08.2023
LII/972/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	31.08.2023
LIII/993/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	28.09.2023
LIII/994/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	28.09.2023
LIII/995/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLVII/872/23 Rady Miasta Tychy z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym na finansowanie wydatków majątkowych miasta Tychy w latach 2023 – 2026.	28.09.2023
LIV/1014/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	26.10.2023
LIV/1015/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	26.10.2023
LV/1025/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	30.11.2023
LV/1026/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	30.11.2023
LV/1027/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLVII/872/23 Rady Miasta Tychy z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu w Europejskim Banku Inwestycyjnym na finansowanie wydatków majątkowych miasta Tychy w latach 2024 - 2026”.	30.11.2023
LVI/1050/23	Uchwała w sprawie zmian uchwały budżetowej miasta Tychy na 2023 r.	14.12.2023

LVI/1051/23	Uchwała w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Tychy na lata 2023 – 2038.	14.12.2023
LVI/1052/23	Uchwała w sprawie ustalenia stawek jednostkowych dotacji przedmiotowych udzielanych w 2024 roku z budżetu miasta Tychy dla Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w Tychach.	14.12.2023
LVI/1053/23	Uchwała w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej miasta Tychy na lata 2024 – 2038.	14.12.2023
LVI/1054/23	Uchwała w sprawie budżetu miasta Tychy na 2024 rok.	14.12.2023

Wydział Podatków i Opłat – DKP

LIV/1016/23	Uchwała w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości i zwolnień od tego podatku obowiązujących na terenie gminy Tychy.	26.10.2023
LV/1028/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIII/875/14 Rady Miasta Tychy z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie miasta Tychy.	30.11.2023

Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia – SWZ

XLVIII/896/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały NR XIX/401/20 z dnia 27 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Miasta Tychy Programu „3+ liczna rodzina”.	30.03.2023
L/925/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLV/841/22 Rady Miasta Tychy z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia programu polityki zdrowotnej pod nazwą: „Wsparcie leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego–In vitro dla mieszkańców miasta Tychy na lata 2022 - 2025”.	25.05.2023
LIV/1020/23	Uchwała w sprawie przyjęcia Programu współpracy miasta Tychy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024.	26.10.2023

Miejskie Centrum Oświaty – MCO

XLVII/875/23	Uchwała w sprawie przyjęcia „Strategii oświatowej Miasta Tychy na lata 2023 – 2027+”.	9.02.2023
XLVII/876/23	Uchwała w sprawie udzielenia odpowiedzi na skargę Centrum Nauki i Biznesu Żak Sp. z o.o. o stwierdzenie nieważności w całości Uchwały Nr XXII/389/16 Rady Miasta Tychy z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Miejskiego Centrum Oświaty w Tychach do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu oświaty.	9.02.2023
LI/937/23	Uchwała w sprawie przyznania dyrektorom publicznych szkół i przedszkoli zwolnienia od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w roku szkolnym 2023/2024.	22.06.2023
LI/938/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały nr IX/173/2019 Rady Miasta Tychy w sprawie ustanowienia stypendium miasta Tychy pn. „Lider zawodu” dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe mających znaczące osiągnięcia w zakresie kształcenia w zawodzie oraz przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów miasta Tychy pn. „Lider zawodu”.	22.06.2023

LI/939/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XLVI/755/18 Rady Miasta Tychy z dnia 22.03.2018 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w prowadzonych przez Miasto Tychy przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych.	22.06.2023
LII/975/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr 0150/XXVII/596/09 Rady Miasta Tychy z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wynagradzania nauczycieli w szkołach i placówkach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Tychy.	31.08.2023
LII/976/23	Uchwała w sprawie zamiaru przekształcenia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Tychach z siedzibą przy ul. Andersa nr 16 poprzez przeniesienie siedziby na ul. Edukacji nr 102 w Tychach.	31.08.2023
LII/977/23	Uchwała w sprawie udzielenia odpowiedzi na skargę Mirosławy Brachmańskiej na nieusunięcie przez organ stanu niezgodności z prawem - niezgodności uchwały nr 0150/XXXII/711/09 Rady Miasta Tychy z dnia 25 czerwca 2009 roku w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta dla przedszkoli, szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne na terenie Miasta Tychy oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.	31.08.2023
LII/978/23	Uchwała w sprawie udzielenia odpowiedzi na skargę Mirosławy Brachmańskiej na nieusunięcie przez organ stanu niezgodności z prawem - niezgodności uchwały nr XIII/261/11 Rady Miasta Tychy z dnia 24 listopada 2011 roku w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta dla przedszkoli, punktów przedszkolnych, zespołów przedszkolnych, szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne na terenie miasta Tychy oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.	31.08.2023
LII/979/23	Uchwała w sprawie udzielenia odpowiedzi na skargę Mirosławy Brachmańskiej na nieusunięcie przez organ stanu niezgodności z prawem - niezgodności uchwały nr XXV/556/12 Rady Miasta Tychy z dnia 17 grudnia 2012 roku w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji z budżetu miasta dla przedszkoli, punktów przedszkolnych, zespołów przedszkolnych, szkół i placówek niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne i fizyczne na terenie miasta Tychy oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystania.	31.08.2023
LIII/1000/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr 0150/XXVII/596/09 Rady Miasta Tychy z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wynagradzania nauczycieli w szkołach i placówkach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Tychy.	28.09.2023
LIII/1001/23	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie zamiaru przekształcenia Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Tychach z siedzibą przy ul. Andersa nr 16, poprzez przeniesienie siedziby na ul. Edukacji nr 102 w Tychach.	28.09.2023
Tyski Dom Pomocy Społecznej „Dobre Miejsce”		
LV/1029/23	Uchwała w sprawie zmiany powierzenia reprezentowania oraz zmiany przedstawiciela Gminy Miasta Tychy w Zgromadzeniu Związku Międzygminnego „Międzygminny Dom Pomocy Społecznej”.	30.11.2023

Wydział Planowania Przestrzennego i Urbanistyki – GWP		
XLVII/880/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie Osiedli H i Ł pomiędzy ulicami: Stoczniovców'70, Harcerską, Żwakowską, al. Bielską oraz Parkiem Jaworek w Tychach.	9.02.2023
XLVII/881/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie Alei Jana Pawła II oraz ulic: Armii Krajowej i Elizy Orzeszkowej w Tychach.	9.02.2023
XLVII/882/23	Uchwała w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Beskidzkiej, Towarowej, Cielmickiej i doliny rzeki Gostyni w Tychach.	9.02.2023
XLVIII/897/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Oświęcimskiej, Czarnej, Jaskrów oraz cmentarza komunalnego Wartogłowiec w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/898/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla placu Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/899/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ulicy Kolejowej w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/900/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego przy ul. Władysława Sikorskiego w Tychach.	30.03.2023
XLVIII/901/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Słoneczników, Zawilców, Katowickiej i Tulipanów w Tychach.	30.03.2023
XLIX/914/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ul. Dzwonkowej, Jaskrów i Marzanny w Tychach.	27.04.2023
L/927/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ulicy Oświęcimskiej w Tychach.	25.05.2023
L/928/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ulicy Katowickiej w Tychach.	25.05.2023
LI/940/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Urbanowickiej, Oświęcimskiej i Głównej w Tychach.	22.06.2023
LI/941/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w południowej części osiedla Wilkowyje w Tychach – etap VI.	22.06.2023
LII/982/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulicy Budowlanych i ulicy Bpa. Burschego w Tychach.	31.08.2023

LII/983/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do zmiany Uchwały Nr XLIV/833/22 Rady Miasta Tychy z dnia 27 października 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w południowej części osiedla Wilkowyje w Tychach – etap V.	31.08.2023
LII/984/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic Mikołowskiej, Słoneczników, Zawilców i Katowickiej w Tychach.	31.08.2023
LII/985/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ulicy Zgody w Tychach.	31.08.2023
LIII/1002/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla osiedla Mąkołowiec w Tychach - etap III.	28.09.2023
LIII/1003/23	Uchwała w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru centrum miasta Tychy.	28.09.2023
LIV/1021/23	Uchwała w sprawie nadania nazwy drodze wewnętrznej bocznej od ulicy Oświęcimskiej do ul. Goździków.	26.10.2023
LVI/1056/23	Uchwała w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Dojazdowej, Murarskiej, Granicznej i Wałowej w Tychach.	14.12.2023
Wydział Gospodarki Nieruchomościami – GGN		
XLVII/883/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	9.02.2023
XLVIII/902/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości oznaczonej jako działki nr 1930/45 i 2003/45, położonej w Tychach przy ul. Migdałowej.	30.03.2023
XLVIII/903/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	30.03.2023
L/926/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy oraz zawarcie umowy dzierżawy nieruchomości stanowiącej własność Gminy.	25.05.2023
LI/942/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	22.06.2023
LII/986/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	31.08.2023
LII/987/23	Uchwała w sprawie przyznania pierwszeństwa w nabyciu lokalu (garaż).	31.08.2023
LII/988/23	Uchwała w sprawie nabycia na rzecz Gminy prawa własności działek nr 1166/48, 1318/43, 2057/43 położonych przy ul. Hlonda w Tychach, obciążonych hipotekami.	31.08.2023
LIII/1004/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	28.09.2023
LIII/1005/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny na cel publiczny nieruchomości stanowiącej własność Gminy Miasta Tychy.	28.09.2023

LIV/1022/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy oraz zawarcie umowy dzierżawy zabudowanej nieruchomości, położonej w Tychach przy ul. Hlonda 67-69, stanowiącej własność Gminy Miasta Tychy.	26.10.2023
LIV/1023/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	26.10.2023
LV/1036/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zbycie lokalu mieszkalnego przy ul. Budowlanych w Tychach na rzecz najemcy.	30.11.2023
LV/1037/23	Uchwała w sprawie szczegółowych warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych stanowiących własność Gminy Tychy na rzecz ich dotychczasowych użytkowników wieczystych.	30.11.2023
LV/1038/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	30.11.2023
LV/1039/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy oraz zawarcie umowy dzierżawy zabudowanej nieruchomości, położonej w Tychach przy al. Niepodległości 45, stanowiącej własność Gminy Miasta Tychy.	30.11.2023
LVI/1057/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów dzierżawy oraz zawarcie umów dzierżawy nieruchomości stanowiących własność Gminy.	14.12.2023
Wydział Gospodarki Lokalowej – RGL		
LIII/996/23	Uchwała w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały nr XXIX/578/21 Rady Miasta Tychy z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tychy.	28.09.2023
Wydział Komunalny, Ochrony Środowiska i Rolnictwa - RKO		
XLVIII/904/23	Uchwała w sprawie przyjęcia „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla miasta Tychy na lata 2023 – 2027”.	30.03.2023
XLVIII/905/23	Uchwała w sprawie przyjęcia aktualizacji projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Tychy, przyjętego uchwałą Nr 0150/745/2001 Rady Miasta Tychy z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie uchwalenia „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Tychy”.	30.03.2023
XLVIII/906/23	Uchwała w sprawie wykazu kąpielisk oraz ustalenia sezonu kąpielowego na terenie Gminy Miasta Tychy na rok 2023.	30.03.2023
XLVIII/907/23	Uchwała w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Tychy na rok 2023.	30.03.2023
LI/943/23	Uchwała w sprawie przyjęcia „Planu adaptacji miasta Tychy do zmian klimatu do roku 2030”.	22.06.2023

LI/944/23	Uchwała w sprawie zatwierdzenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych w Gminie Miasta Tychy na lata 2024-2026.	22.06.2023
LV/1042/23	Uchwała w sprawie zniesienia statusu pomnika przyrody.	30.11.2023
LV/1043/23	Uchwała w sprawie zatwierdzenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych w Gminie Miasta Tychy na lata 2023-2027.	30.11.2023
Miejski Zarząd Ulic i Mostów – MZUiM		
XLVIII/908/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XIV/219/15 Rady Miasta Tychy z dnia 24 września 2015 roku w sprawie ustalenia stref płatnego parkowania na terenie miasta Tychy oraz ustalenia wysokości opłat za parkowanie pojazdów samochodowych i sposobu pobierania opłat w strefach płatnego parkowania wraz z późniejszymi zmianami.	30.03.2023
Tyski Zakład Usług Komunalnych – TZUK		
LV/1040/23	Uchwała w sprawie zawarcia porozumienia z Miastem Katowice w zakresie określenia zasad finansowania i korzystania z usług Izby Wyrzeźwien w Katowicach świadczonych na rzecz osób z terenu Gminy Miasta Tychy.	30.11.2023
Wydział Przekształceń i Nadzoru Właścicielskiego - PPN		
XLVII/884/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania podwyższenia kapitału zakładowego Regionalnego Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej Spółki Akcyjnej z siedzibą w Tychach.	9.02.2023
XLVII/885/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania podwyższenia kapitału zakładowego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	9.02.2023
XLVII/886/23	Uchwała w sprawie zmiany nr XXXIX/749/22 Rady Miasta Tychy z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie pozytywnego zaopiniowania obniżenia kapitału zakładowego ŚRÓDMIEŚCIE Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	9.02.2023
XLIX/915/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania podwyższenia kapitału zakładowego Tyskich Linii Trolejbusowych Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	27.04.2023
XLIX/916/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania obniżenia kapitału zakładowego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	27.04.2023
XLIX/917/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania zbycia udziałów posiadanych przez Gminę Tychy w kapitale zakładowym Oczyszczalnia Ścieków Czułów Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	27.04.2023
LI/945/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania pokrycia akcji w kapitale zakładowym Regionalnego Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej Spółki Akcyjnej w Tychach wkładem niepieniężnym.	22.06.2023

LI/946/23	Uchwała w sprawie wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego z dnia 26 maja 2023 r. (NP.11.4131.1.602.2023) stwierdzające nieważność uchwały Nr XLIX/917/23 Rady Miasta Tychy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie pozytywnego zaopiniowania zbycia udziałów posiadanych przez Gminę Tychy w kapitale zakładowym Oczyszczalnia Ścieków Czułów Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	22.06.2023
LI/947/23	Uchwała w sprawie wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego z dnia 26 maja 2023 r. (NP.11.4131.1.614.2023) stwierdzające nieważność uchwały Nr XLIX/916/23 Rady Miasta Tychy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie pozytywnego zaopiniowania obniżenia kapitału zakładowego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	22.06.2023
LI/948/23	Uchwała w sprawie wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego z dnia 26 maja 2023 r. (NP.11.4131.1.618.2023) stwierdzające nieważność uchwały Nr XLIX/915/23 Rady Miasta Tychy z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie pozytywnego zaopiniowania podwyższenia kapitału zakładowego Tyskich Linii Trolejbusowych Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	22.06.2023
LIII/1006/23	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów posiadanych przez Gminę Tychy w kapitale zakładowym Oczyszczalnia Ścieków Czułów Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach.	28.09.2023
LV/1044/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania pokrycia udziałów w kapitale zakładowym MASTER Odpady i Energia Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach wkładem niepieniężnym.	30.11.2023
LVI/1061/23	Uchwała w sprawie pozytywnego zaopiniowania pokrycia udziałów w kapitale zakładowym „Śródmieście” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Tychach wkładem niepieniężnym.	14.12.2023
Centrum Usług Wspólnych – CUW		
LIII/998/23	Uchwała zmieniająca uchwałę nr XXXVII/694/22 Rady Miasta Tychy z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXII/383/16 Rady Miasta Tychy z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie utworzenia samorządowej jednostki organizacyjnej Centrum Usług Wspólnych Miasta Tychy i nadania jej statutu oraz w sprawie określenia jednostek obsługiwanych i zakresu obowiązków powierzonych jednostce obsługującej w ramach wspólnej obsługi.	28.09.2023
LV/1032/23	Uchwała w sprawie zmiany uchwały nr XXXVII/694/22 Rady Miasta Tychy z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie określenia jednostek obsługiwanych i zakresu obowiązków powierzonych jednostce obsługującej w ramach wspólnej obsługi.	30.11.2023
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – MOPS		
XLVII/877/23	Uchwała w sprawie określenia zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej, na finansowanie których w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazane w formie zaliczki.	9.02.2023

XLVII/878/23	Uchwała w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2023-2025 w mieście Tychy”.	9.02.2023
XLVII/879/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały nr V/103/19 Rady Miasta Tychy z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023.	9.02.2023
XLVIII/894/23	Uchwała w sprawie określenia zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na finansowanie których w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	30.03.2023
XLVIII/895/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały nr V/104/19 Rady Miasta Tychy z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będących w zakresie zadań własnych gminy.	30.03.2023
LII/973/23	Uchwała w sprawie określenia zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, na finansowanie których w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	31.08.2023
LII/974/23	Uchwała w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Tychach.	31.08.2023
LIII/997/23	Uchwała zmieniająca Uchwałę Nr XII/232/19 z dnia 31 października 2019 r. w sprawie powierzenia obsługi wspólnej Środowiskowego Domu Samopomocy „MOZAIKA” w Tychach Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Tychach ze zmianami.	28.09.2023
LIV/1017/23	Uchwała w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028.	26.10.2023
LIV/1018/23	Uchwała w sprawie zmiany Uchwały Nr XVI/326/20 Rady Miasta Tychy z dnia 30 kwietnia 2020 roku w sprawie szczegółowych warunków umorzenia w całości lub części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, ponoszonej przez rodziców oraz opłaty za wyżywienie i zakwaterowanie dziecka w zakładzie opiekuńczo - leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno - opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej ponoszonej przez miasto Tychy, do której zwrotu zobowiązani są rodzice.	26.10.2023
LIV/1019/23	Uchwała w sprawie wykorzystania środków na finansowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przekazanych do realizacji powiatom z uwzględnieniem planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 roku.	26.10.2023
LV/1033/23	Uchwała w sprawie zmiany statutu Środowiskowego Domu Samopomocy „MOZAIKA” w Tychach.	30.11.2023
LV/1034/23	Uchwała w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.	30.11.2023

LV/1035/23	Uchwała w sprawie przyjęcia gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2024-2028.	30.11.2023
LVI/1055/23	Uchwała w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania a także w sprawie szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu tych usług oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług.	14.12.2023
Środowiskowy Dom Samopomocy „MOZAIKA”		
LIII/999/23	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XII/231/19 Rady Miasta Tychy z dnia 31 października 2019 r. w sprawie statutu Środowiskowego Domu Samopomocy „MOZAIKA” w Tychach.	28.09.2023
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego- PZK		
XLVII/887/23	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania Prezzydenta Miasta Tychy z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku.	9.02.2023
Miejski Konserwator Zabytków – GKZ		
LII/980/23	Uchwała w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze miasta Tychy. (Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego)	31.08.2023
LII/981/23	Uchwała w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze miasta Tychy. (Wspólnota Mieszkaniowa nr 28/l)	31.08.2023
Wydział Geodezji – GWG		
LVI/1058/23	Uchwała w sprawie nadania nazwy rondo „Fundacji WOŚP” rondo położonego u zbiegu ulic Bocheńskiego, Hlonda i Bocznej w Tychach.	14.12.2023
LVI/1059/23	Uchwała w sprawie nadania nazwy Rondo Bocianów rondo położonemu przy ul. Imbirowej w Tychach.	14.12.2023
Wydział Organizacyjny, Kadr i Szkolenia – DUO		
LVI/1048/23	Uchwała w sprawie odwołania Skarbnika Miasta Tychy.	14.12.2023
LVI/1049/23	Uchwała w sprawie powołania Skarbnika Miasta Tychy.	14.12.2023
Wydział Komunikacji - RKM		
LVI/1060/23	Uchwała w sprawie realizacji przedsięwzięcia pn.: „Rewitalizacja linii kolejowych nr 140/169/179/885/138 połączenia: Orzesze Jaśkowice - Tychy - Baraniec - KWK Piast - Nowy Bieruń - Oświęcim.	14.12.2023

Straż Miejska - PSM		
LV/1041/23	Uchwała w sprawie ustalenia wysokości opłat za usunięcie i parkowanie pojazdu usuniętego z drogi oraz wysokości kosztów w przypadku odstąpienia od usunięcia pojazdu na rok 2024.	30.11.2023
Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich - PRF		
XLVIII/893/23	Uchwała w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Tychy 2030+.	30.03.2023
LI/949/23	Uchwała w sprawie zawarcia porozumienia pomiędzy Gminą Miasta Tychy a Gminą Wiry mającego na celu wspólne przygotowanie i realizację projektu grantowego pn. „Postaw na OZE - rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii na terenie Gmin Partnerskich Tychy i Wiry”.	22.06.2023

RAPORT
o stanie miasta Tychy
2023